

## תוכן עניינים

|     |                                                   |
|-----|---------------------------------------------------|
| 6   | דברי יו"ר הדירקטוריון                             |
|     | דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016:               |
| 8   | סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה                     |
| 14  | הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי                   |
| 36  | סקירת הסיכונים                                    |
| 70  | מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים |
| 79  | הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי                  |
| 80  | דוחות רואה החשבון המבקר                           |
| 82  | דוחות כספיים שנתיים מבוקרים                       |
|     | ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:     |
| 195 | ממשל תאגידי                                       |
| 212 | פרטים נוספים                                      |
| 224 | נספחים                                            |
| 232 | מילון מונחים                                      |

## רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

|    |                                                                                    |    |
|----|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1  | מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים                                               | 10 |
| 2  | הרכב וניתוח הרווח המימוני, נטו                                                     | 18 |
| 3  | פרטים לגבי ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי                                        | 19 |
| 4  | פירוט התפלגות ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים              | 20 |
| 5  | פירוט העמלות וההכנסות האחרות                                                       | 21 |
| 6  | פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות                                                    | 21 |
| 7  | התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים                                                      | 23 |
| 8  | נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים                              | 23 |
| 9  | הרכב תיק ניירות הערך והתפלגותו לפי מגזרי ההצמדה השונים                             | 24 |
| 10 | התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים                                | 25 |
| 11 | התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים                                                | 25 |
| 12 | הון והלימות ההון                                                                   | 26 |
| 13 | סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות                                                        | 30 |
| 14 | אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות                                                      | 32 |
| 15 | פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות                                                   | 32 |
| 16 | הוצאות/הכנסות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות                                    | 32 |
| 17 | רווח/הפסד לפי מגזרי פעילות                                                         | 32 |
| 18 | יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות                                             | 32 |
| 19 | תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר אנשים פרטיים                          | 32 |
| 20 | תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים | 33 |
| 21 | התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק                                     | 42 |
| 22 | ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית                                         | 50 |
| 23 | פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך            | 75 |

## רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה (המשך)

|    |                                                                                |    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------|----|
| 24 | תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי                      | 34 |
| 25 | איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי                                               | 40 |
| 26 | סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק                                                | 42 |
| 27 | חשיפה למדינות זרות                                                             | 45 |
| 28 | תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית                            | 49 |
| 29 | החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית                                                 | 50 |
| 30 | תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון                      | 53 |
| 31 | תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים | 53 |
| 32 | סך פיקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות                             | 55 |
| 33 | דיון בגורמי סיכון                                                              | 65 |
| 34 | ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות     | 72 |
| 35 | נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים                                     | 74 |
| 36 | יתרות ניירות הערך הנמדדים בשווי הוגן                                           | 75 |

## דברי יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2016

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק מסד לשנת 2016.

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממשיך לשמור על יציבות פיננסית גבוהה ומתמיד בהצלחה עם האתגרים שעומדים בפניו. ביטוי לכך ניתן למצוא ביחס הלימות ההון גבוה ובתיק אשראי איכותי, הנגזר מאסטרטגיה, המשקפת תיאבון סיכון מידתי.

הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2017-2021, שעיקרה המשך המיקוד וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות.

עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי, עסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, יעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.

בהתאם לכך, פועלת הקבוצה ליישום מתווה התייעלות אסטרטגי, אשר יתאים את רמת ההוצאות לרמת הפעילות הבנקאית, בעידן תחרותי זה.

בנק מסד רואה עצמו מחויב לתרום לקהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. הבנק שותף אסטרטגי מזה כ-6 שנים בעמותת "אתנה מחשב נייד לכל מורה". העמותה שמה לה כמטרה להעצים את המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, תוך קידום מעמדם המקצועי. במסגרת תכנית מחשב נייד לכל מורה חולקו השנה כ-2,300 מחשבים ניידים מתוכם 1,000 מחשבים יעודיים למורים לחינוך מיוחד.

בנק מסד שותף במיזם "המורה של המדינה". הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבת-היקף, בדגש על ילדים ונוער בסיכון, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

לאור דרישות הפיקוח על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, הבנק גיבש תכנית התייעלות, אשר מיושמת החל משנת 2016 לפרק זמן של חמש שנים. לסיום, תוצאות הבנק והישגיו נעשו תודות לפעילות ומסירות של ציבור העובדים וההנהלה, ועל כך נתונה תודה והערכה רבה בשמי ובשם דירקטוריון הבנק.

אילן בצרי  
יו"ר הדירקטוריון

23 בפברואר 2017

## דוח הדירקטוריון וההנהלה

### סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה

|   |                        |
|---|------------------------|
| 8 | תיאור פעילות הבנק      |
| 8 | יעדים ואסטרטגיה        |
| 9 | מידע כספי תמציתי עיקרי |

## **דוח הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2016**

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 23 בפברואר 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. הדוחות ערוכים על פי המתכונות שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

### **סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה**

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-6 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים לקוחותיו.

### **התכנית האסטרטגית**

הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2017-2021, שעיקרה המשך המיקוד וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות. עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי, עסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, יעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.

### **מידע צופה פני עתיד**

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות הסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחות המשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי איגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה

שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי סיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

**הרווח הנקי של הבנק** הסתכם בשנת 2016 ב- 42.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 36.5 מיליוני ש"ח בשנת 2015, גידול בשיעור של 15.3%.

להלן עיקרי השינויים בסעיפי הרווח והפסד בשנת 2016, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בהכנסות ריבית נטו בסך 20.2 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהכנסות שאינן מריבית בסך 5.4 מיליוני ש"ח.
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 2.8 מיליוני ש"ח.
- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך 3.8 מיליוני ש"ח.

**התשואה נטו על ההון** הסתכמה בשנת 2016 ב- 7.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל- 7.1% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת 2016 הסתכמה התשואה נטו על ההון ב- 9.1%, בהשוואה ל- 7.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

**ההון** ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב- 577.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 537.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 7.4%.

**יחס הון למאזן** ליום 31 בדצמבר 2016 הגיע ל- 8.1% בהשוואה ל- 8.4% ליום 31 בדצמבר 2015.

**יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון** ליום 31 בדצמבר 2016 הגיע ל- 14.31% לעומת 15.01% ביום 31 בדצמבר 2015. מגבלת הדירקטוריון 13.0%, נדרש על פי הוראות בנק ישראל 12.5%.

**יחס הון רובד 1** ליום 31 בדצמבר 2016 הגיע ל- 13.17% לעומת 13.76% ביום 31 בדצמבר 2015. מגבלת הדירקטוריון 10.5%, נדרש על פי הוראות בנק ישראל 9.0%.

**יחס כיסוי הנזילות** לרבעון הרביעי של שנת 2016 הינו 270%, לעומת 340% ברבעון המקביל אשתקד.

**יחס המינוף** ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 7.39%, לעומת 7.59% ביום 31 בדצמבר 2015.

## מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

| 2012      | 2013      | 2014   | 2015   | 2016          | יחסים פיננסיים עיקריים                                                 |
|-----------|-----------|--------|--------|---------------|------------------------------------------------------------------------|
|           |           |        |        |               | <b>מדדי ביצוע</b>                                                      |
| 11.2%     | 8.3%      | 8.0%   | 7.1%   | <b>7.6%</b>   | תשואה להון                                                             |
| 0.9%      | 0.7%      | 0.7%   | 0.6%   | <b>0.6%</b>   | תשואה לנכסים                                                           |
| (2)14.20% | (2)15.13% | 14.50% | 13.76% | <b>13.17%</b> | יחס הון עצמי רובד 1                                                    |
|           |           |        | 7.59%  | <b>7.39%</b>  | יחס המינוף <sup>(1)</sup>                                              |
|           |           |        | 340%   | <b>270%</b>   | יחס כיסוי הנזילות <sup>(1)</sup>                                       |
| 69.7%     | 75.3%     | 70.3%  | 73.9%  | <b>71.1%</b>  | יחס יעילות                                                             |
|           |           |        |        |               | <b>מדדי איכות אשראי</b>                                                |
| 1.42%     | 1.27%     | 1.46%  | 1.11%  | <b>1.27%</b>  | שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור                       |
| 1.89%     | 1.46%     | 1.13%  | 0.60%  | <b>0.89%</b>  | שיעור חובות פגומים וחובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור |
| 0.98%     | 0.25%     | 0.12%  | 0.37%  | (0.10%)       | שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור                    |

(1) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס המינוף יחס כיסוי הנזילות חושבו החל משנת 2015. לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה. היחס מוצג במונחים של ממוצע לרבעון הרביעי של השנה.

(2) לפי באזל II.

| 2012         | 2013  | 2014  | 2015  | 2016         | נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח |
|--------------|-------|-------|-------|--------------|--------------------------------------------|
| במיליוני ש"ח |       |       |       |              |                                            |
| 44.5         | 36.9  | 38.7  | 36.5  | <b>42.1</b>  | רווח נקי                                   |
| 159.1        | 154.0 | 152.7 | 156.3 | <b>176.5</b> | הכנסות רבית, נטו                           |
| 6.4          | 4.0   | 12.0  | 4.5   | <b>7.3</b>   | הוצאות בגין הפסדי אשראי                    |
| 96.4         | 95.7  | 100.3 | 86.7  | <b>81.3</b>  | הכנסות שאינן מרבית                         |
| 81.4         | 79.0  | 78.1  | 79.0  | <b>76.5</b>  | מזה: עמלות                                 |
| 178.2        | 188.1 | 177.9 | 179.5 | <b>183.3</b> | הוצאות תפעוליות ואחרות                     |
| 91.3         | 103.3 | 88.3  | 89.9  | <b>91.9</b>  | מזה: משכורות והוצאות נלוות                 |
| 0.30         | 0.25  | 0.26  | 0.24  | <b>0.28</b>  | רווח נקי למניה (בסיסי ומדולל) (בש"ח)       |



| 2012         | 2013    | 2014    | 2015    | 2016           | נתונים עיקרים מהמאזן לסוף שנת הדיווח |
|--------------|---------|---------|---------|----------------|--------------------------------------|
| במיליוני ש"ח |         |         |         |                |                                      |
| 5,122.8      | 5,130.3 | 5,700.9 | 6,421.0 | <b>7,115.4</b> | סך כל הנכסים                         |
| 1,421.8      | 1,394.3 | 1,291.4 | 1,456.9 | <b>1,780.2</b> | מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים         |
| 842.4        | 743.4   | 517.0   | 789.8   | <b>786.0</b>   | ניירות ערך                           |
| 2,768.8      | 2,906.9 | 3,182.3 | 3,475.0 | <b>3,853.8</b> | אשראי לציבור, נטו                    |
| 4,696.3      | 4,663.9 | 5,199.1 | 5,883.4 | <b>6,538.1</b> | סך כל ההתחייבויות                    |
| 62.9         | 58.9    | 377.3   | 373.5   | <b>325.8</b>   | מזה: פקדונות מבנקים                  |
| 4,183.2      | 4,151.8 | 4,367.5 | 5,028.3 | <b>5,720.7</b> | פקדונות הציבור                       |
| 426.5        | 466.4   | 501.8   | 537.6   | <b>577.3</b>   | הון                                  |
| 2012         | 2013    | 2014    | 2015    | 2016           | נתונים נוספים                        |
| 319          | 316     | 320     | 318     | <b>309</b>     | מספר משרות                           |
| 1.6%         | 1.5%    | 1.4%    | 1.2%    | <b>1.1%</b>    | יחס עמלות לנכסים                     |

## סיכונים מובילים ומתפתחים מהותיים

1. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות)** - על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. הבנק קבע מדיניות ייעודית ונהלי עבודה, וכן ננקטו שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון.
2. **סיכון התנהגותי (כחלק מסיכון הציות)** - הבנק נדרש להטמיע ערכי הגינות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וככלל לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בכך חושפת את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכונים ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. בינואר 2017 אושרה מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (conduct risk).
3. **סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת (כחלק מהסיכון התפעולי והאסטרטגי)** - במקביל להתפתחויות בבנקאות הדיגיטלית וחופש פעולה גדול יותר בתחום שמאפשר בנק ישראל, נדרש לשפר ולהתאים את מסגרת ניהול הסיכונים לסביבה הטכנולוגית הדינמית. הסיכונים הגלומים בכך הם סיכונים תפעוליים, בדגש על סיכונים אבטחת מידע וסייבר וסיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. הבנק נערך בהתאם וקבע מדיניות בנקאות בתקשורת. בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית של הבנק כוללת התייחסות לתמורות אלו תוך קידום החדשנות בתחום.
4. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע מסוג זה כמו גניבת נכסים פיננסיים, שיבוש הפעילות עד כדי השבתה ועלויות שיקום גבוהות. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון וכן נבנתה אסטרטגיה, נכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר.
5. **סיכון רגולטורי** - סיכון רחבי המנוהל בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי סיכון הציות וסיכון אסטרטגי. מקורו במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, אשר ליוויים, יישומם והטמעתם עשויים לגרום לעלויות כבדות. תמורות ותחרותיות במערכת הפיננסית הנובעות מהרגולציה ויישום רפורמות, מגבירים את אי הוודאות בסביבה התחרותית. קיימת אפשרות שהשפעות הרגולציה יביאו להשקעות גדולות אך מאידך גם מהווה הזדמנות לחיסכון. השינויים הרגולטורים באים לידי ביטוי כסיכון רחבי המנוהל בעיקר במסגרת הסיכון המשפטי סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה בבנק.
6. **סיכונים הנובעים מתהליכי התייעלות** - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית בכלל ומערכת הבנקאית בפרט גרמה לצורך בהתייעלות, ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות. הוגדרו מהלכים ארוכי טווח כמו מיצוי ופיתוח הבנקאות הפרטית, שימור וחיזוק מובילות טכנולוגית בשוק ההון ועוד. לצד מהלכי ההתייעלות השונים עשויים לעלות גם סיכונים שונים.

## הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

|    |                                                           |
|----|-----------------------------------------------------------|
| 14 | מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים                 |
| 18 | התפתחות ההכנסות וההוצאות                                  |
| 23 | המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון |
| 29 | מגזרי פעילות                                              |

## הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

### מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

### ההתפתחויות הכלכליות העיקריות בישראל

#### התפתחויות ריאליות

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו בתחילת שנת 2017 ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בקצב המתון שאפיין אותו בשנים האחרונות. על פי האומדן שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש ינואר 2017, ברבעון השלישי של שנת 2016 צמח המשק ב-3.6% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 5.0% ברבעון השני של שנת 2016 ו-3.3% ברבעון הראשון של שנת 2016. הגידול בתוצר ברבעון השלישי של השנה משקף עליות בסעיפי ההוצאה לצריכה פרטית אשר עדיין מהווה את מנוע הצמיחה העיקרי של המשק, עלייה בהוצאה לצריכה ציבורית, עלייה בהשקעות בנכסים קבועים ועלייה מתונה בייצוא סחורות ושירותים. עלייה נרשמה גם ביבוא סחורות ושירותים.

על פי אומדן משרד האוצר נמשכת מגמת הירידה בשיעור החוב הציבורי מהתוצר. שיעור החוב הציבורי לשנת 2016, צפוי לרדת לרמה של 62.1% מהתוצר, לעומת 63.9% בשנת 2015. הגורמים המרכזיים שתרמו לירידה הם שיעור הצמיחה הנומינלית לצד גירעון נמוך וכן גורמי שוק כגון מדד מחירים שלילי, התחזקות השקל אל מול הדולר והאירו והירידה המתמשכת בריבית הצבורה על החוב הממשלתי. יחס החוב מהתוצר הינו אינדיקטור מרכזי באיתנות הפיננסית של מדינת ישראל ובקביעת דירוג האשראי שלה.

גם המדד המשולב של בנק ישראל מצביע על צמיחה חיובית יציבה של המשק בכל אחד מהרבעונים האחרונים של 2016, כאשר בשנת 2016 כולה עלה המדד בכ-3.7%, לעומת עלייה של כ-2.9% בשנת 2015. חטיבת המחקר של בנק ישראל העלתה בחודש דצמבר 2016 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2016 ל-3.5%, לעומת 2.8% בתחזית הקודמת שניתנה בחודש ספטמבר 2016. כמו כן הועלתה תחזית הצמיחה לשנת 2017 ל-3.2% לעומת 3.1% בתחזית הקודמת.

#### תקציב המדינה

הגירעון התקציבי הממשלתי לשנת 2016 צפוי להיות נמוך מזה שנרשם אשתקד ומהגירעון התקציבי לשנה זו. על פי אומדן ראשון של משרד האוצר, בשנת 2016 צפוי הגירעון הממשלתי להסתכם ב-25.9 מיליארד ש"ח, שהם כ-2.15% מהתמ"ג, לעומת גירעון של 24.9 מיליארד ש"ח שהיוו כ-2.2% מהתמ"ג בשנת 2015. בתקציב המקורי לשנת 2016 תוכנן גירעון גבוה יותר שהסתכם בסך 35 מיליארד ש"ח, שהם כ-2.9% מהתמ"ג.

הגירעון הנמוך ביחס לתכנון בתקציב המקורי, נובע בעיקר מהכנסות גבוהות מהחזוי בסך 8.8 מיליארד ש"ח בעיקר עקב עלייה בשכר וגידול חד בייבוא מכוניות עתיר המס וכן הגברת האכיפה ומאמצי הגבייה של רשות המסים. במהלך חודש אפריל 2016, העלתה חברת הדירוג Fitch את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ מיציב לחיובי ואישררה אותו ברמה של A. עידכון התחזית כלפי מעלה נובע מהתחזקות נוספת בחשבונות החיצוניים של ישראל (עודף בחשבון השוטף שהתרחב ועלייה ביתרות המט"ח של בנק ישראל) והשיפור בהפחתת יחס החוב הציבורי לתוצר.

#### אינפלציה

שנת 2016 מסכמת שלוש שנות אינפלציה שלילית במשק הישראלי וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן ירד ב-0.2% בשנת 2016, ב-1.0% בשנת 2015 וב-0.2% בשנת 2014. עיקר הירידה בשנת 2016 נרשמה בסעיפי ירקות ופירות - 2.7% (לאחר עלייה של 13.2% בשנת 2015), ריהוט וציוד לבית - 2.4% על רקע התגברות התחרות בענפים אלה ותחבורה ותקשורת - 1.9% בעיקר עקב הוזלות במחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית וירידה במחירי כרטיסי הטיסה, עקב רפורמת "שמים פתוחים". עיקר העלייה נרשמה בסעיפי דיור - 1.4% (המשקף בעיקר את מחירי שכר הדירה

בחוזים מתחדשים) אולם קצב העלייה בסעיף זה נמוך בהשוואה לשנים קודמות (2015 - 2%, 2014 - 3.4%) ועלייה בסעיפי הבראות - 0.8%.

חטיבת המחקר של בנק ישראל העריכה בחודש דצמבר 2016, כי בשנת 2017 האינפלציה תעמוד על הגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (3% - 1%), בעיקר על רקע הערכה כי מחירי המוצרים המיובאים צפויים לעלות בקצב גבוה מזה שנרשם בשנתיים האחרונות, כאשר התגברות התחרות והמשך צעדי הממשלה להפחתת יוקר המחיה צפויים להמשיך לפעול למיתון האינפלציה המקומית. נכון לחודש דצמבר, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים הקרובים נמוכות עוד יותר ועומדות על שיעור של 0.3%.

## שוק הדיור

התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור בחודשים האחרונים, כך שעל פי אומדן מדד מחירי הדירות של הלמ"ס שפורסם בחודש ינואר 2017, נרשמה עלייה מתונה של כ-0.4% במחירי הדירות בחודשים אוקטובר - נובמבר 2016, לעומת החודשים ספטמבר - אוקטובר 2016, כאשר ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש אוקטובר 2016 עלו המחירים בשיעור של כ-8.6%.

ירידה בהיצע הדירות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 כך שהוחל בבנייתן של 38,670 דירות חדשות (ירידה של כ-4.0%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד) ונרשמה ירידה של 6.0% בשטח התחלות הבנייה למגורים. נסתיימה בנייתן של 31,440 דירות (ירידה של כ-5.7%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד) ונרשמה ירידה של 4.3% בשטח גמר הבנייה למגורים. מאז תחילת שנת 2015 קיימת מגמה מתמשכת של ירידה במספר הדירות שנסתיימה בביתן.

ירידה גם בהיקף מכירת דירות חדשות בתקופה כך שבחודשים ינואר - נובמבר 2016 נמכרו כ-27,130 דירות חדשות (ירידה של כ-7.0%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד). סך המשכנתאות החדשות במהלך 2016 נמוך בכ- 10% מהנתון המקביל ב-2015.

## שוק העבודה

נתוני האבטלה ממשיכים להיות חיוביים תוך המשך מגמת השיפור בנתונים. שיעור האבטלה בחודש אוקטובר 2016 (בקרוב גילאי 15 ומעלה) ירד ל-4.5%, בהשוואה ל-5.0% בחודש ספטמבר 2016. בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) שיעור הבלתי מועסקים בחודש אוגוסט עמד על 3.9%, בהשוואה ל-4.2% בחודש ספטמבר 2016.

## שער החליפין

בשנת 2016 נחלש שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 1.3% ושער החליפין של השקל מול האירו בשיעור של 4.9%.

במהלך שנת 2016 רכש בנק ישראל כ-6.1 מיליארד דולר (מזה כ-1.5 מיליארד דולר רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין). בחודש נובמבר 2015 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז בישראל על שער החליפין, ירכוש הבנק 1.8 מיליארד דולר בשנת 2016. בחודש נובמבר 2016 הודיע בנק ישראל שבמסגרת תכנית זו, ירכוש הבנק 1.5 מיליארד דולר בשנת 2017.

| שיעור השינוי |          | שער החליפין ליום |         |          |      |
|--------------|----------|------------------|---------|----------|------|
| שנת 2015     | שנת 2016 | 31.12.15         | 30.9.16 | 31.12.16 |      |
| 0.3%         | (1.3%)   | 3.90             | 3.76    | 3.85     | דולר |
| (10.1%)      | (4.9%)   | 4.25             | 4.20    | 4.04     | יורו |

## ריבית בנק ישראל

בחודש פברואר 2015 החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הרבית לחודש מרס, לרמה של 0.1%. ההחלטה היתה על רקע התגברות קצב הייסוף בשקל והשפעותיו האפשריות על הפעילות במשק והאינפלציה ונועדה, בין היתר, להחזיר את האינפלציה אל תוך יעד יציבות המחירים. מאז הרבית נותרה יציבה, זאת על רקע האינפלציה הנמוכה. הוועדה העריכה כי המדיניות המוניתרית תיוותר מרחיבה למשך זמן רב. חטיבת המחקר של בנק ישראל העריכה בחודש דצמבר 2016, כי רבית בנק ישראל צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2017 ולהתחיל לעלות ברבעון הרביעי של 2017 ל-0.25% על רקע העלייה ההדרגתית הצפויה באינפלציה והמשך צמיחת התוצר.

## הסביבה הגלובלית

סקירת קרן המטבע העולמית מחודש ינואר 2017 מצביעה על המשך צמיחה מתונה במשק העולמי, תוך שיפור קל בשיעור הצמיחה. תחזית הצמיחה לשנת 2017 עומדת על 3.4% ולשנת 2018 עומדת על 3.6%. השיפור הינו בעיקר במגזר הייצור, אולם במקביל גדלה אי-הוודאות הפוליטית בחלק מהמדינות. תחזית הצמיחה של ארה"ב לשנת 2017 עלתה ל-2.3%, משיעור של 2.2% בתחזית הקודמת, ולשנת 2018 עלתה התחזית ל-2.5%, משיעור של 2.1% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה למדינות המפותחות לשנת 2017 עלתה ל-1.9% משיעור של 1.8% בתחזית הקודמת. לקראת סופה של שנת 2016 העלה הפדרל ריזרב את הרבית בארה"ב ב-0.25%. מתרבים הסימנים ששוק העבודה בארה"ב מתקרב לתעסוקה מלאה: תוספת המשרות התמתנה בחודשים האחרונים ושיעור האבטלה מתייצב ברמה נמוכה (4.7%). הצריכה הפרטית ממשיכה להוביל את הכלכלה, אך גם בייצור התעשייתי מסתמנת התאוששות ושוק הנדל"ן מוסיף להשתפר. האינפלציה מתקרבת לסביבת היעד, לנוכח התפוגגות השפעתה של הירידה שחלה אשתקד במחירי האנרגיה. עם זאת, מגמת התמתנות בציפיות השווקים להעלאות הרבית בשנת 2017, כך שהצפי הינו לשתי העלאות רבית בשנה זו.

באירופה מסתמן מומנטום חיובי, בעיקר בגרמניה, שצמחה במהלך 2016 ב-1.9%. האבטלה בגוש האירו נותרה ברמה גבוהה של 9.8%, אם כי מדובר בשיעור הנמוך ביותר ב-7 השנים האחרונות. האינפלציה עלתה בחדות - ל-1.1% - בהשפעת העלייה במחירי הנפט, אך אינפלצית הליבה (אינפלציה בנטרול השפעת סעיפי אנרגיה ומזון) נמוכה יותר. אי-הוודאות הפוליטית נותרה גבוהה, לאור מערכות הבחירות שצפויות להתקיים השנה בכמה מדינות והאתגרים למערכת הבנקאות משמעותיים. נראה כי צמיחת בריטניה ב-2016 לא הושפעה מהחלטת הברקזיט, אך לפי ההערכות הקיימות היא תאט בשנים הקרובות. ביפן נרשמו נתונים חיוביים והפעילות משתפרת, אך אין עדיין סימנים להתאוששות האינפלציה. בסין נמשכת האטה בצמיחה, אך הגידול המואץ באשראי וביציאת ההון מהווים מקור דאגה.

## שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, בשנת 2016 ירדו מדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 100 ירד בכ-2.5% ומדד ת"א 25 ירד בכ-3.8%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של 2.1%. נמשכת החולשה במחזורי המסחר של מניות ואג"ח בבורסה המקומית: מחזורי המסחר היומיים הממוצעים של מניות ת"א 25 רשם ירידה של כ-8.0%, ת"א 100- רשם ירידה של 5.7%- ו-9.6% במחזורי המסחר של אג"ח.

| מחזורי מסחר יומיים ממוצעים |       | שיעור השינוי |        |               |
|----------------------------|-------|--------------|--------|---------------|
| במיליוני ש"ח               |       | ב-%          |        |               |
| 2015                       | 2016  | 2015         | 2016   |               |
| 703                        | 647   | 4.4%         | (3.8%) | מדד ת"א 25    |
| 896                        | 845   | 2.0%         | (2.5%) | מדד ת"א 100   |
| 4,159                      | 3,761 | 1.8%         | 2.1%   | מדד אג"ח כללי |

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח), במהלך שנת 2016 חלה עלייה של כ-6%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נרשם בעיקר בגין עלייה בגיוסי האג"ח הממשלתי והאג"ח הקונצרני.

| היקף גיוסי ההון |         |                |                           |
|-----------------|---------|----------------|---------------------------|
| במיליוני ש"ח    |         |                |                           |
| שיעור השינוי    | 2015    | 2016           |                           |
| (29.6%)         | 38,320  | <b>26,968</b>  | מניות והמירים             |
| 22.7%           | 38,716  | <b>47,511</b>  | אג"ח ממשלתי               |
| 17.6%           | 57,084  | <b>67,135</b>  | אג"ח קונצרני (כולל מוסדי) |
| 5.6%            | 134,120 | <b>141,614</b> | סה"כ                      |

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-9.6% במהלך שנת 2016. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ-1.2% ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-8.6%.

## התפתחות ההכנסות וההוצאות

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

| לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר |       |                          |
|-----------------------------|-------|--------------------------|
| 2015                        | 2016  |                          |
| מיליוני ש"ח                 |       |                          |
| 158.2                       | 180.3 | הכנסות ריבית             |
| 1.9                         | 3.8   | הוצאות ריבית             |
| 156.3                       | 176.5 | הכנסות ריבית, נטו        |
| 6.5                         | 4.5   | הכנסות מימון שאינן מרבית |
| 162.8                       | 181.0 | סך הרווח המימוני, נטו    |

| 2015        |           |             |             | 2016        |           |             |             |                          |
|-------------|-----------|-------------|-------------|-------------|-----------|-------------|-------------|--------------------------|
| רבעון ראשון | רבעון שני | רבעון שלישי | רבעון רביעי | רבעון ראשון | רבעון שני | רבעון שלישי | רבעון רביעי |                          |
| 32.4        | 42.5      | 42.5        | 40.8        | 40.4        | 45.8      | 47.0        | 47.1        | הכנסות ריבית             |
| (8.8)       | 9.5       | 4.2         | (3.0)       | (5.0)       | 4.7       | 4.3         | (0.2)       | הוצאות ריבית             |
| 41.2        | 33.0      | 38.3        | 43.8        | 45.4        | 41.1      | 42.7        | 47.3        | הכנסות ריבית, נטו        |
| 4.3         | 1.1       | 1.1         | -           | 0.7         | 1.3       | 0.2         | 2.3         | הכנסות מימון שאינן מרבית |
| 45.5        | 34.1      | 39.4        | 43.8        | 46.1        | 42.4      | 42.9        | 49.6        | סך הרווח המימוני, נטו    |

**הכנסות ריבית על נכסים** הסתכמו בשנת 2016 ב- 180.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 158.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 14.0%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות הריבית בשנת 2016:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור הסתכמו ב- 169.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 155.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 9.1%. הגידול נבע בעיקר מעליה בהיקף האשראי לציבור.
- הכנסות מאשראי לממשלה- בשנת 2016 לא היו הכנסות, בהשוואה להוצאות בסך 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. זאת בעיקר עקב ירידת המדד עד לגובה הקרן.
- הכנסות מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים הסתכמו ב- 0.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 0.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 22.2%, הנובע בעיקר מהמשך הירידה בריבית המוניטרית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מפיקדונות בבנקים הסתכמו ב- 6.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 215.0%. זאת בעיקר עקב גידול משמעותי ביתרות הממוצעות של הפיקדונות וכן עקב שינוי בתמהיל ההשקעות שלהם.
- הכנסות מאיגרות חוב הסתכמו ב- 3.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2.3 מיליוני ש"ח, גידול של 52.2%. זאת בעיקר עקב שינוי בתמהיל והשפעת הפרשי מדד שלילי מול התקופה המקבילה אשתקד.

**הוצאות ריבית על התחייבויות** הסתכמו בשנת 2016 ב- 3.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 1.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 100.0%. זאת בעיקר עקב השפעת הפרשי מדד שלילי מול התקופה המקבילה אשתקד.



**פער הריבית הכולל** - ללא השפעה של הכנסות או הוצאות מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, עומד בשנת 2016 על שיעור של 2.85% בהשוואה ל-2.91% בתקופה המקבילה אשתקד.

**להלן תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות מריבית נטו:**

| לשנת 2016   |        |       |                                |
|-------------|--------|-------|--------------------------------|
| לשנת 2015   | השינוי |       |                                |
| מיליוני ש"ח |        |       |                                |
| %           |        |       |                                |
|             |        |       | מטבע ישראלי:                   |
| 11.8        | 152.7  | 170.7 | לא צמוד                        |
| 5.3         | 1.9    | 2.0   | צמוד למדד                      |
| 123.5       | 1.7    | 3.8   | מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ) |
| 12.9        | 156.3  | 176.5 | סך הכל                         |

**המגזר השקלי הלא צמוד** - הרווח מפעילות מימון במגזר בשנת 2016 הסתכם ב-170.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-152.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.8% הנובע בעיקר מגידול בהיקף הפעילות במגזר. פער הריבית במגזר בשנת 2016 עומד על 3.48% לעומת 3.67% בשנת 2015.

**המגזר השקלי הצמוד למדד** - בשנת 2016 הרווח מפעילות מימון הסתכם ב-2.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-1.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית במגזר בשנת 2016 עומד על 0.22% לעומת 0.21% בשנת 2015.

**מגזר מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ** - הרווח מפעילות מימון במגזר בשנת 2016 הסתכם בסך 3.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-1.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 123.5% הנובע בעיקר מגידול בהון הפנוי במגזר ושיפור פער הריבית במגזר. פער הריבית במגזר בשנת 2016 עומד על 1.05% לעומת 0.55% בשנת 2015.

**להלן התפתחות ההכנסות מריבית, נטו לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):**

| השינוי<br>% | לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר |       |              |
|-------------|---------------------------|-------|--------------|
|             | 2015                      | 2016  |              |
|             | מיליוני ש"ח               |       |              |
| 10          | 117.8                     | 130.1 | אנשים פרטיים |
| 4           | 32.9                      | 34.3  | מסחרי/עסקי   |
| 116         | 5.6                       | 12.1  | ניהול פיננסי |
| 13          | 156.3                     | 176.5 | סך הכל       |

**הוצאות בגין הפסדי אשראי** הסתכמו בשנת 2016 ב-7.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-4.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים מחודש יולי 2016, כלל הבנק את שיעורי המחיקות משנת 2011 בממוצע שיעורי ההפסד שמשמש בסיס לקביעת ההפרשה הקבוצתית. בהתאם לבחינת הבנק, יישום הנחייה זו, הביא לגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של 1.4 מיליוני ש"ח לפני מס. הבנק בחר לזקוף השפעה זו ברבעון השני של השנה.

להלן ההתפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):

| לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר |       |                            |
|---------------------------|-------|----------------------------|
| 2015                      | 2016  |                            |
| 4.3                       | 0.2   | אנשים פרטיים               |
| 0.2                       | 7.1   | מסחרי/עסקי                 |
| 4.5                       | 7.3   | סך הכל                     |
|                           |       | שיעור ההוצאה להפסדי אשראי: |
| 0.16%                     | 0.01% | אנשים פרטיים               |
| 0.02%                     | 0.71% | מסחרי/עסקי                 |

להלן ההתפתחות השנתית בהוצאות בגין הפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

| לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר |       |                             |
|---------------------------|-------|-----------------------------|
| 2015                      | 2016  |                             |
|                           |       | הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי: |
| (3.3)                     | 5.6   | פרטנית                      |
| 7.8                       | 1.7   | קבוצתית                     |
| 4.5                       | 7.3   | סך הכל                      |
|                           |       | שיעור ההוצאה להפסדי אשראי:  |
| 0.13%                     | 0.19% | סה"כ מאזני                  |
| 0.09%                     | 0.13% | מאזני וחוז' מאזני           |

להלן ההתפתחות הרבעונית בהוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

| 2015        |           |             |             | 2016        |           |             |             |                             |
|-------------|-----------|-------------|-------------|-------------|-----------|-------------|-------------|-----------------------------|
| רבעון ראשון | רבעון שני | רבעון שלישי | רבעון רביעי | רבעון ראשון | רבעון שני | רבעון שלישי | רבעון רביעי |                             |
|             |           |             |             |             |           |             |             | הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי: |
| (1.8)       | (0.5)     | -           | (1.0)       | 1.8         | (0.4)     | 2.0         | 2.2         | פרטנית                      |
| 2.0         | 1.5       | 0.9         | 3.4         | (0.7)       | 2.7       | 0.4         | (0.7)       | קבוצתית                     |
| 0.2         | 1.0       | 0.9         | 2.4         | 1.1         | 2.3       | 2.4         | 1.5         | סך הכל                      |
|             |           |             |             |             |           |             |             | שיעור ההוצאה להפסדי אשראי:  |
| 0.02%       | 0.12%     | 0.10%       | 0.27%       | 0.12%       | 0.25%     | 0.25%       | 0.15%       | מאזני*                      |
| 0.02%       | 0.08%     | 0.07%       | 0.18%       | 0.08%       | 0.17%     | 0.17%       | 0.10%       | מאזני וחוז' מאזני*          |

\* על בסיס שנתי.

הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2016 הסתכמו ב- 169.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 151.8 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול בשיעור של 11.5%.

## הכנסות שאינן מריבית

להלן התפתחות ההכנסות שאינן מריבית לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):

| השינוי<br>% | לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר |             |              |
|-------------|---------------------------|-------------|--------------|
|             | 2015                      | 2016        |              |
|             | מיליוני ש"ח               |             |              |
| (4%)        | 63.0                      | <b>60.2</b> | אנשים פרטיים |
| 3%          | 15.9                      | <b>16.3</b> | מסחרי/עסקי   |
| (39%)       | 7.8                       | <b>4.8</b>  | ניהול פיננסי |
| (6%)        | 86.7                      | <b>81.3</b> | סך הכל       |

**הכנסות מימון שאינן מריבית** בשנת 2016 הסתכמו ב- 4.5 בהשוואה ל- 6.5 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון בשיעור של 30.8%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2016:

- קיטון בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה והתאמה לשווי הוגן שנזקפו לדוח רווח והפסד אשר הסתכמו בשנת 2016 ב- 3.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 6.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- מכשירים פיננסיים נגזרים, נטו, הכוללים את התוצאות נטו מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, אשר לא הוגדרו כפעילות גידור, בשנת 2016 נרשם רווח בסך 0.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 1.3 מיליוני ש"ח בשנת 2015.

**עמלות** הסתכמו בשנת 2016 ב- 76.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 79.0 מיליוני ש"ח בשנת 2015, קיטון בשיעור של 3.2%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההכנסות מעמלות בשנת 2016:

- עמלות מטיפול באשראי הסתכמו ב- 4.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 4.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 17.1%.
- הכנסות מפעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים ומעמלות הפצה הסתכמו ב- 22.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 24.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 11.3%.
- הכנסות מכרטיסי אשראי הסתכמו ב- 13.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 13.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.2%.

**הכנסות אחרות** הסתכמו בשנת 2016 ב- 0.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 1.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה המקבילה אשתקד נבעו בעיקר ממימוש נכסים.

**הוצאות תפעוליות ואחרות** בשנת 2016 הסתכמו ב- 183.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 179.5 מיליוני ש"ח בשנת 2015,

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2016:

- הוצאות שכר הסתכמו ב- 91.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 89.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.2%.
- אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב- 34.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 34.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור 1.2%.
- הוצאות אחרות הסתכמו ב- 56.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 55.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור 2.5%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות האחרות בשנת 2016:

- הוצאות מחשב הסתכמו ב- 31.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 32.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד,
- הוצאות שיווק ופרסום הסתכמו ב- 6.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 6.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- הוצאות תקשורת הסתכמו ב- 3.7 מיליוני ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הוצאות בגין שירותים מקצועיים הסתכמו ב- 5.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 4.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות בשנת 2016 הגיע ל-44% בהשוואה ל-48% בשנת 2015.

**ההפרשה למיסים על הרווח** בשנת 2016 הסתכמה ב- 25.1 מיליוני ש"ח, לעומת 22.5 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בהפרשה למיסים נובע מגידול ברווח לפני מסים ומשינוי בשיעור המס. שיעור המס האפקטיבי מהרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הגיע ל-37.35% בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי שהינו 35.90%. הפער נובע בעיקרו מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים. ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק הקובע הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ-37.58% ל-35.90% משנת 2016 ואילך. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק הקובע הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

יתרות המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים שיחולו במועד ההיפוך. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעור המס הסטטוטורי ירד מ-35.90% ל-35.04% בשנת 2017 ול-34.19% משנת 2018 ואילך. לפירוט ראה באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח.

**סך הרווח הכולל** בשנת 2016 הסתכם ב- 39.7 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 42.1 מיליוני ש"ח, מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך שלילי של 0.5 מיליוני ש"ח ומהטבות לעובדים בסך 1.9 מיליוני ש"ח. השינוי ברווח הכולל הנובע מהטבות לעובדים משקף שינוי אקטוארי בסך שלילי של 2.8 מיליוני ש"ח בעיקר בגין הפסד אקטוארי הנובע מתכנית ההתייעלות של הבנק, לפירוט ראה באור 20-זכויות עובדים.

## התפתחויות בסעיפי המאזן המאוחד

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

| השינוי | לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר |                |                          |
|--------|---------------------------|----------------|--------------------------|
|        | 2015                      | 2016           |                          |
| %      | מיליוני ש"ח               |                |                          |
| 10.8   | 6,421.0                   | <b>7,115.4</b> | סך כל המאזן              |
| 22.2   | 1,456.9                   | <b>1,780.2</b> | מזומנים ופיקדונות בבנקים |
| (0.5)  | 789.8                     | <b>786.0</b>   | ניירות ערך               |
| 10.9   | 3,475.0                   | <b>3,853.8</b> | אשראי לציבור, נטו        |
| -      | 618.0                     | <b>618.0</b>   | אשראי לממשלה             |
| 13.8   | 5,028.3                   | <b>5,720.7</b> | פיקדונות הציבור          |
| 7.4    | 537.6                     | <b>577.3</b>   | הון                      |

**אשראי לציבור, נטו** ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-3,853.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3,475.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 10.9%. על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, האשראי לציבור כולל יתרות בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 ב- 433.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 423.1 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

| חלק המגזר מסך האשראי<br>לציבור ליום 31 בדצמבר |       | יתרה ליום<br>31 בדצמבר |        |             |         |
|-----------------------------------------------|-------|------------------------|--------|-------------|---------|
| 2015                                          | 2016  | שינוי                  |        | 2015        | 2016    |
| %                                             | %     | מיליוני ש"ח            |        | מיליוני ש"ח |         |
| 95.5                                          | 96.3  | 11.9                   | 393.9  | 3,316.2     | 3,710.1 |
| 4.2                                           | 3.2   | (15.6)                 | (23.0) | 147.3       | 124.3   |
| 0.3                                           | 0.5   | 68.7                   | 7.9    | 11.5        | 19.4    |
| 100.0                                         | 100.0 | 10.9                   | 378.8  | 3,475.0     | 3,853.8 |

מטבע ישראלי:

לא צמוד

צמוד למדד

מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

סך הכל

**ההשקעות בניירות הערך** הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2016 ב- 786.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 789.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015. בתקופה זאת חלה ירידה בשווי ההון של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה בסך 2.4 מיליוני ש"ח שנזקפה להון. כמו כן נזקף לרווח והפסד רווח בסך של 3.1 מיליוני ש"ח בגין ניירות ערך שמומשו מהתיק הזמין למכירה.

להלן הרכב התיק:

| חלק מסך ניירות הערך |          | יתרה ליום    |          |                            |
|---------------------|----------|--------------|----------|----------------------------|
| 31.12.15            | 31.12.16 | 31.12.15     | 31.12.16 |                            |
| ב- %                |          | במיליוני ש"ח |          |                            |
| 94.6                | 95.1     | 747.0        | 747.5    | איגרות חוב של ממשלת ישראל  |
| 0.5                 | 0.5      | 3.9          | 3.8      | איגרות חוב של ממשלות זרות  |
| 3.3                 | 2.9      | 26.4         | 22.9     | איגרות חוב של בנקים בישראל |
| 1.6                 | 1.5      | 12.5         | 11.8     | איגרות חוב של אחרים בישראל |
| 100.0               | 100.0    | 789.8        | 786.0    | סך הכל                     |

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

| חלק המגזר<br>מסך ניירות הערך |       | יתרה ליום<br>31 בדצמבר |        |                                |
|------------------------------|-------|------------------------|--------|--------------------------------|
| 2015                         | 2016  | 2015                   | 2016   |                                |
| %                            |       | מיליוני ש"ח            |        |                                |
| 83.7                         | 76.9  | (8.6)                  | (56.6) | מטבע ישראלי:                   |
| 13.2                         | 19.1  | 44.0                   | 45.9   | לא צמוד                        |
| 3.1                          | 4.0   | 28.0                   | 6.9    | צמוד למדד                      |
| 100.0                        | 100.0 | (0.5)                  | (3.8)  | מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ) |
|                              |       |                        |        | סך הכל                         |

**בניינים וציוד** - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב- 38.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-43.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות.

בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,299 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 17 מבנים בשטח של כ- 3,934 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית")

**פיקדונות הציבור** ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמו ב-5,720.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,028.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 13.8%.

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

| חלק המגזר מסך<br>פיקדונות הציבור<br>ליום 31 בדצמבר |       | יתרה ליום<br>31 בדצמבר |             |         |                                |
|----------------------------------------------------|-------|------------------------|-------------|---------|--------------------------------|
| 2015                                               | 2016  | שינוי                  | 2015        | 2016    |                                |
| %                                                  | %     | מיליוני ש"ח            | מיליוני ש"ח |         |                                |
|                                                    |       |                        |             |         | מטבע ישראלי:                   |
| 81.5                                               | 83.3  | 16.3                   | 4,097.9     | 4,765.5 | לא צמוד*                       |
| 12.3                                               | 10.8  | 0.4                    | 617.2       | 619.7   | צמוד למדד**                    |
| 6.2                                                | 5.9   | 7.1                    | 313.2       | 335.5   | מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ) |
| 100.0                                              | 100.0 | 13.8                   | 5,028.3     | 5,720.7 | סך הכל                         |

\* כולל יתרות פיקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 44.6 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 57.4) המוצגים לפי המסלול הגובר.

\*\* כולל יתרות פיקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 0.7 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 2.2) המוצגים לפי המסלול הגובר.

**פיקדונות של גופים מוסדיים שגויסו בישראל** ליום 31 לדצמבר 2016 שנכללו בפיקדונות הציבור הסתכמו לסך של 45.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53.8 מיליוני ש"ח ליום 31 לדצמבר 2015.

**ההון** ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-577.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-537.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 7.4%. הגידול בהון נבע בעיקרו מרווח בסך 42.1 מיליוני ש"ח, ומנגד מקיטון בסך של 1.9 מיליוני ש"ח ביתרת ההתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים וקיטון בסך של 0.5 מיליוני ש"ח ביתרת ההתאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו.

## פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות הבנק (במיליוני ש"ח):

| 31.12.15 | 31.12.16 |                  |
|----------|----------|------------------|
| 3,414    | 3,345    | בתיקי ניירות ערך |

**תפעול קופות גמל** - שירותי התפעול של קופות הגמל גל, כלנית והגומל (להלן: "קופות הגמל") ניתנים החל מהרבעון השני של שנת 2010 באמצעות חברת האם.

ביום 23 ביולי 2014 נחתם הסכם לתפעול קופות הגמל גל וכלנית וביום 29 ביולי 2014 נחתם הסכם תפעול לקופת הגמל הגומל. לפי ההסכמים, חברת האם תעניק לקופות הגמל שירותי תפעול והטיפול בהפקדות ובמשיכות כספי העמיתים יכול שיעשה בסניפי הבנק. תמורת שירותים אלה רשם הבנק הכנסה נטו בסך 0.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-0.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

## הון והלימות ההון

ההון ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-577.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-537.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 7.4%.

לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

### יחסי הון מינימליים

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31.12.15 נקבעו יעדי ההון המינימאליים כדלקמן:

במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-10.5% עד ליום 31.12.18, ויחס ההון הכולל נקבע הדרגתית והוא לא יפחת מ-13.25% עד ליום 31.12.18.

במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11%.



## מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנתיים האחרונות, ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי התייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית. מהלכי התייעלות כוללים, בין השאר, ירידה במשרות, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים: צמצום שטחים במערך הסינוף ומהלכי התייעלות בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה. קבוצת הבינלאומי קיבלה אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. עלות ההטבות לעובדים במסגרת מהלכי התייעלות בשנים 2016 ועד 2020 מוערכת בכ-3.5 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס. השפעת מהלכי התייעלות על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון מוערכת בקיטון של כ-0.06% ותיקוף, כאמור, לשיעורין על פני חמש שנים.

### עקרונות הטיפול החשבונאי

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית לעובדים בגין מהלכי התייעלות, יטופלו כהפסד אקטוארי ויזקפו לרווח כולל אחר. בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות המהלכים כחלק מיתרת רווחים והפסדים אקטואריים בשיטת הקו הישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים. במידה ובשנה מסוימת יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרו באותה שנה, תיושם חשבוונאות סילוק ובהתאם יואץ קצב הפחתת "הרווחים והפסדים אקטואריים" באותה תקופה, כך שיותאם לקצב סילוק ההתחייבות האקטוארית בתקופה. יצוין כי הנתונים וההערכות שהובאו בדוח זה לעיל הינם בגדר מידע צופה פני עתיד, כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. היקף מהלכי התייעלות, יכולת הבנק להגשימם, יישומם בפועל והשפעתם על הרווח והפסד ועל יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון תלויים, בין היתר, במהלכי התייעלות בבנק, בעיתוי פרישת העובדים ובמאפייני אוכלוסיית הפורשים (וותק, גיל, מגדר ורמת שכר) לפיכך התוצאות בפועל של המהלכים עשויות להיות שונות ביחס לנתונים שצוינו לעיל.

### יישום ההוראות

כאמור לעיל, לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 3, החל מיום 1 בינואר 2014. במסגרת הנדבך הראשון - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני אשראי, שוק ותפעול. במסגרת הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 31 בדצמבר 2015 אושר בדירקטוריון הבנק ביום 23 ביוני 2016.

| 31 בדצמבר 2015 | 31 בדצמבר 2016 |                                                      |
|----------------|----------------|------------------------------------------------------|
| 525.4          | 568.0          | 1. <u>הון לצורך חישוב יחס ההון:</u>                  |
| 47.6           | 49.1           | הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים       |
| 573.0          | 617.1          | הון רובד 2, לאחר ניכויים                             |
|                |                | <b>סך הכל הון כולל</b>                               |
|                |                | 2. <u>יתרות משוקללות של נכסי סיכון</u>               |
| 3,423.2        | 3,908.0        | סיכון אשראי                                          |
| 13.5           | 16.4           | סיכונים שוק                                          |
| 381.2          | 389.0          | סיכון תפעולי                                         |
| 3,817.9        | 4,313.4        | <b>סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון</b>             |
|                |                | 3. <u>יחס ההון לרכיבי סיכון:</u>                     |
| 13.76%         | 13.17%         | יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון                     |
| 15.01%         | 14.31%         | יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון                          |
| 9.0%           | 9.0%           | יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים |
| 12.5%          | 12.5%          | יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים      |

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2016 עמד על 13.17%, בהשוואה ל-13.76% ליום 31 בדצמבר 2015. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2016 עמד על 14.31%, בהשוואה ל-15.01% ליום 31 בדצמבר 2015. ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-617.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-573.0 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2015. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח לשנת 2016 בסך של 42.1 מיליוני ש"ח. נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמו ב-4,313.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-3,817.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול באשראי לציבור.

**יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים** – ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018.

יחס המינוף ירד ל-7.39% ביום 31 בדצמבר 2016 מ-7.59% ביום 31 בדצמבר 2015. הירידה נבעה בעיקר בשל גידול בסך החשיפות המאזניות בסך של 695.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך החשיפות המאזניות ביום 31 בדצמבר 2015.

## מגזרי פעילות פיקוחיים

### הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר ניהול פיננסי** - יכלול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך; פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות; פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים; אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- **נכסים בניהול** - לרבות נכסי קופות גמל, קרנות נאמנות, קרנות השתלמות, ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת גבייה.

### העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו - כוללות את:
  - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
  - רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
  - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממטן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים

ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.

- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

#### מידע צופה פני עתיד

במסגרת ההתייחסות להלן מובאים, בין היתר, צפי וכוונות הכוללים גם מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונות, נכון לתאריך הדוח.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

| חלק המגזר<br>מסך ההכנסות |          | לשנה שנסתיימה ביום |          | א. סך הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית |                          |
|--------------------------|----------|--------------------|----------|---------------------------------------------|--------------------------|
| 31.12.15                 | 31.12.16 | השינוי             | 31.12.15 | 31.12.16                                    |                          |
| ב- %                     |          | במיליוני ש"ח       |          |                                             |                          |
| 2.0                      | 1.1      | (40.8)             | 4.9      | 2.9                                         | מגזר עסקים גדולים        |
| 2.8                      | 2.7      | 2.9                | 6.8      | 7.0                                         | מגזר עסקים בינוניים      |
| 15.2                     | 15.7     | 9.7                | 37.0     | 40.6                                        | מגזר עסקים קטנים וזעירים |
| 74.0                     | 73.4     | 5.2                | 179.7    | 189.1                                       | מגזר משקי בית            |
| 0.5                      | 0.5      | 9.1                | 1.1      | 1.2                                         | מגזר בנקאות פרטית        |
| -                        | -        | -                  | 0.1      | 0.1                                         | גופים מוסדיים            |
| 5.5                      | 6.6      | 26.1               | 13.4     | 16.9                                        | מגזר ניהול פיננסי        |
| 100.0                    | 100.0    | 6.1                | 243.0    | 257.8                                       | סך הכל                   |

| לשנה שנסתיימה ביום |          |          | ב. רווח נקי              |  |
|--------------------|----------|----------|--------------------------|--|
| השינוי             | 31.12.15 | 31.12.16 |                          |  |
| במיליוני ש"ח       |          |          |                          |  |
| ב- %               |          |          |                          |  |
| (68.4)             | 1.9      | 0.6      | מגזר עסקים גדולים        |  |
| (117.6)            | 1.7      | (0.3)    | מגזר עסקים בינוניים      |  |
| (9.3)              | 8.6      | 7.8      | מגזר עסקים קטנים וזעירים |  |
| 48.9               | 17.4     | 25.9     | מגזר משקי בית            |  |
| -                  | 0.2      | 0.3      | מגזר בנקאות פרטית        |  |
| -                  | (0.2)    | (0.2)    | גופים מוסדיים            |  |
| 15.9               | 6.9      | 8.0      | מגזר ניהול פיננסי        |  |
| 15.3               | 36.5     | 42.1     | סך הכל                   |  |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

| סך כל הנכסים    |          |                    |              |          | ג. יתרות מאזניות ממוצעות* |
|-----------------|----------|--------------------|--------------|----------|---------------------------|
| % מסך כל הנכסים |          | לשנה שנסתיימה ביום |              |          |                           |
| 31.12.15        | 31.12.16 | השינוי             | 31.12.15     | 31.12.16 |                           |
| ב- %            | ב- %     | ב- %               | במיליוני ש"ח |          |                           |
| 2.1             | 1.7      | (5.3)              | 122.2        | 115.7    | מגזר עסקים גדולים         |
| 2.8             | 2.7      | 10.3               | 164.7        | 181.7    | מגזר עסקים בינוניים       |
| 9.2             | 9.2      | 13.1               | 548.4        | 620.3    | מגזר עסקים קטנים וזעירים  |
| 42.7            | 41.1     | 9.4                | 2,543.2      | 2,783.5  | מגזר משקי בית             |
| -               | -        | (14.3)             | 0.7          | 0.6      | מגזר בנקאות פרטית         |
| 0.1             | -        | (40.0)             | 3.5          | 2.1      | גופים מוסדיים             |
| 43.1            | 45.3     | 19.0               | 2,571.8      | 3,060.6  | מגזר ניהול פיננסי         |
| 100.0           | 100.0    | 13.6               | 5,954.5      | 6,764.5  | סך הכל                    |

| סך כל ההתחייבויות    |          |                    |              |          |                          |
|----------------------|----------|--------------------|--------------|----------|--------------------------|
| % מסך כל ההתחייבויות |          | לשנה שנסתיימה ביום |              |          |                          |
| 31.12.15             | 31.12.16 | השינוי             | 31.12.15     | 31.12.16 |                          |
| ב- %                 | ב- %     | ב- %               | במיליוני ש"ח |          |                          |
| 2.3                  | 2.8      | 41.2               | 122.4        | 172.8    | מגזר עסקים גדולים        |
| 1.9                  | 2.0      | 20.4               | 105.3        | 126.8    | מגזר עסקים בינוניים      |
| 10.2                 | 10.0     | 11.6               | 554.8        | 619.0    | מגזר עסקים קטנים וזעירים |
| 76.7                 | 77.2     | 15.0               | 4,169.7      | 4,797.2  | מגזר משקי בית            |
| 0.8                  | 1.3      | 84.7               | 42.4         | 78.3     | מגזר בנקאות פרטית        |
| 0.8                  | 0.6      | (15.6)             | 43.7         | 36.9     | גופים מוסדיים            |
| 7.3                  | 6.1      | (5.3)              | 399.1        | 378.0    | מגזר ניהול פיננסי        |
| 100.0                | 100.0    | 14.2               | 5,437.4      | 6,209.0  | סך הכל                   |

## אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

כללי

משקי הבית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.  
בנקאות פרטית- אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל:

| לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 |                  |         | לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |                  |         |                                       |
|-----------------------------------|------------------|---------|-----------------------------------|------------------|---------|---------------------------------------|
| מגזר<br>בנקאות                    | מגזר<br>משקי בית | סך הכל  | מגזר<br>בנקאות                    | מגזר<br>משקי בית | סך הכל  |                                       |
| במיליוני ש"ח                      |                  |         |                                   |                  |         |                                       |
| 117.8                             | 0.1              | 117.7   | 130.1                             | 0.2              | 129.9   | הכנסות ריבית, נטו                     |
| 63.0                              | 1.0              | 62.0    | 60.2                              | 1.0              | 59.2    | סך ההכנסות שאינן מרבית                |
| 180.8                             | 1.1              | 179.7   | 190.3                             | 1.2              | 189.1   | סך הכנסות                             |
| 4.3                               | -                | 4.3     | 0.2                               | -                | 0.2     | הוצאות בגין הפסדי אשראי               |
| 148.0                             | 0.8              | 147.2   | 148.3                             | 0.7              | 147.6   | הוצאות תפעוליות ואחרות                |
| 17.6                              | 0.2              | 17.4    | 26.2                              | 0.3              | 25.9    | רווח נקי                              |
| 2,543.9                           | 0.7              | 2,543.2 | 2,784.1                           | 0.6              | 2,783.5 | יתרה ממוצעת של נכסים                  |
| 2,670.5                           | 0.7              | 2,669.8 | 2,896.7                           | 0.5              | 2,896.2 | יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 4,212.1                           | 42.4             | 4,169.7 | 4,875.5                           | 78.3             | 4,797.2 | יתרה ממוצעת של התחייבויות             |
| 4,151.7                           | 54.6             | 4,097.1 | 4,965.2                           | 100.8            | 4,594.4 | יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח |

הרווח הנקי במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-26.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-17.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 49%. הגידול ברווח נבע בעיקר עקב עלייה בהכנסות מריבית ומקיטון בהוצאה בגין הפסדי אשראי.  
סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-130.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-117.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10%. העלייה נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות.  
ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-60.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-63.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 4%. הירידה נובעת בעיקר מהקיטון בפעילות שוק ההון.  
ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-148.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-148.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 0.2%.  
האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-2,896.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-2,670.5 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015, גידול של 8%.  
פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמו ב-4,965.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-4,151.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015, גידול של 19%.

## עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

כללי

עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.

עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.

עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.

עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל:

| לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 |                          |                          |                          | לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |                          |                          |                          |                                       |
|----------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|----------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|---------------------------------------|
| מגזר עסקים קטנים וזעירים         |                          |                          |                          | מגזר עסקים קטנים וזעירים         |                          |                          |                          |                                       |
| מגזר עסקים קטנים וזעירים         | מגזר עסקים קטנים וזעירים | מגזר עסקים קטנים וזעירים | מגזר עסקים קטנים וזעירים | מגזר עסקים קטנים וזעירים         | מגזר עסקים קטנים וזעירים | מגזר עסקים קטנים וזעירים | מגזר עסקים קטנים וזעירים |                                       |
| סך הכל                           | סך הכל                   | סך הכל                   | סך הכל                   | סך הכל                           | סך הכל                   | סך הכל                   | סך הכל                   |                                       |
| במיליוני ש"ח                     |                          |                          |                          |                                  |                          |                          |                          |                                       |
| 32.8                             | 4.1                      | 5.4                      | 23.3                     | 34.2                             | 2.2                      | 5.6                      | 26.4                     | הכנסות ריבית, נטו                     |
| 15.9                             | 0.8                      | 1.4                      | 13.7                     | 16.3                             | 0.7                      | 1.4                      | 14.2                     | סך ההכנסות שאינן מרבית                |
| 48.7                             | 4.9                      | 6.8                      | 37.0                     | 50.5                             | 2.9                      | 7.0                      | 40.6                     | סך הכנסות                             |
| 0.2                              | -                        | 2.5                      | (2.3)                    | 7.1                              | -                        | 6.0                      | 1.1                      | הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי      |
| 28.8                             | 1.8                      | 1.6                      | 25.4                     | 30.5                             | 2.1                      | 1.4                      | 27.0                     | הוצאות תפעוליות ואחרות                |
| 12.2                             | 1.9                      | 1.7                      | 8.6                      | 8.1                              | 0.6                      | (0.3)                    | 7.8                      | רווח נקי                              |
| 835.3                            | 122.2                    | 164.7                    | 548.4                    | 917.7                            | 115.7                    | 181.7                    | 620.3                    | יתרה ממוצעת של נכסים                  |
| 840.8                            | 98.3                     | 171.4                    | 571.1                    | 1,005.8                          | 111.4                    | 215.0                    | 679.4                    | יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 782.5                            | 122.4                    | 105.3                    | 554.8                    | 918.6                            | 172.8                    | 126.8                    | 619.0                    | יתרה ממוצעת של התחייבויות             |
| 822.8                            | 128.0                    | 117.8                    | 577.0                    | 980.3                            | 211.8                    | 144.3                    | 624.2                    | יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח |

הרווח הנקי של מגזרי העסקים הקטנים והזעירים, הבינוניים והגדולים הסתכם ב-8.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-12.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 34%. הקיטון ברווח נובע בעיקר מעליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-7.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-0.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-34.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-32.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 4%.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-16.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-15.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 3%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-30.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-28.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכם ב-1,005.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-840.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015, גידול של 20%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמו ב-980.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-822.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015, גידול של 19%.

## **מגזר ניהול פיננסי**

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-16.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-13.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 26%. הגידול נובע בעיקר מעליה ברווחיות פקדונות בין בנקאיים. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-8.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 16%.



## סקירת הסיכונים

|    |                                     |
|----|-------------------------------------|
| 36 | תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם |
| 38 | סיכון אשראי                         |
| 46 | סיכון שוק                           |
| 53 | סיכון נזילות ומימון                 |
| 56 | סיכון תפעולי                        |
| 58 | סיכון משפטי                         |
| 59 | סיכונים אחרים                       |

## סקירת הסיכונים

### כללי

- א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.
- כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות ניהול הסיכונים והחשבונאי הראשי<sup>1</sup> הבלתי תלויים ומנהל הסיכונים הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי - מר דורון סגל נושא באחריות מפורשת לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים בבנק הינם:
- מר יעקב שורי, מנכ"ל הבנק, משמש כמנהל סיכונים פיננסיים.
- גברת רונית עוזיאל, סמנכ"ל, ראש אגף אשראי, משמשת כמנהלת סיכוני האשראי החל מיום 1 במרס 2016. (עד ליום 29 בפברואר 2016, שימש מר דוד פדרמן כראש אגף אשראי ומנהל סיכוני האשראי)
- מר גבריאל טייטל, סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות, משמש כמנהל סיכון אסטרטגי ומוניטין.
- מר דורון סגל, ראש היחידה לניהול סיכונים, משמש כמנהל סיכונים תפעוליים והמשכיות עסקית.
- עו"ד חוה אלקוני-גוימן, היועצת המשפטית של הבנק, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
- עו"ד לימור אזולאי משמשת כמנהלת סיכוני ציות במסגרת תפקידה כקצין הציות הראשי, ובכלל זה בין היתר, מנהלת סיכוני איסור הלבנת הון, אכיפה פנימית וסיכונים חוצי גבולות החל מיום 1 באפריל 2016. (עד ליום 31 במרס 2016, שימש מר חנן כץ בתפקיד זה)
- מר אמנון בק, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, משמש כמנהל סיכוני ID. (ביום 13 בפברואר 2017 הודיע על סיום כהונתו כמנכ"ל מתף. טרם מונה לו מחליף).
- מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר וכפוף למנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.

<sup>1</sup> בהתייחס ליחידות הרלוונטיות.

- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא "מנהל סיכונים ראשי ופונקציית ניהול סיכונים" מונה בבנק מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל הבנק ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי היחידה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.
- י. מסמך הסיכונים בוחן את כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.
- במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות ככל שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.
- יא. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל בין היתר תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי ותרחישים המשלבים התממשות של כמה סיכונים בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק כוללים תרחישים מסוג ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. תוצאות התרחישים ומשמעותן מדווחות אחת לרבעון להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.
- יב. המחלקה לניהול סיכונים מאתגרת את תכנית העבודה של הבנק על מנת לתמוך בנאותותה על ידי הרצת תרחישי קיצון. תרחישי הקיצון מופעלים על תכנית העבודה המתוכננת ונבחן האם הבנק עומד ביעדי ההון שנקבעו תחת תרחישי קיצון.
- לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים, ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.
- למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

## **סיכון אשראי**

### **א. כללי**

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

### **ב. מדיניות ותיאבון סיכון**

#### **כללי**

מסמך מדיניות האשראי, הנערך במחלקה לניהול סיכונים, נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדת אשראי ועסקים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

#### **הקווים המנחים במדיניות האשראי של הבנק**

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון והגדרת תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק. במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

כחלק מאסטרטגיה זו מיישם הבנק מספר עקרונות:

- פיזור נאות של הסיכונים וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק ומגזרי הפעילות העסקיים השונים.
- בחינת קריטריונים לאישור אשראי, ביניהם איתנותו הפיננסית של הלקוח וכושר ההחזר שלו.
- שמירה על הנאותות ההונית של הבנק בהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק.
- מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים, לרבות בהקשר של ריכוזיות לווים.
- ככל הניתן, שמירה של הלקוח על הוראות רגולטוריות רלבנטיות לו, לרבות סיכונים סביבתיים.

#### **תיאבון הסיכון**

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי-ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

### **ג. מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים אשראי**

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

## **ד. מדיניות ניהול מערך הביטחונות**

### **כללי**

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי נסיון העבר, מפורטים בהרחבה בנהלים. נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, המתחשבים גם במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כאשר הסוגים העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, כלי רכב וצויד, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
- מדיניות ההישענות על ביטחונות היא מידתית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימוש בעת הצורך.

### **פיקוח ובקרה**

- לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.
- למקרים בהם מעניק הבנק אשראי ללא בטוחות, נקבעו במדיניות האשראי תבחינים המתייחסים לחוסנו הפיננסי וכושר ההחזר של הלוואה או הערב.

## **ה. מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי**

- בבנק קיימים תהליכים מובנים המוסדרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים, בין היתר, בקשר לביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסד האשראי הצפוי לבנק.
- במסגרת הבנק פועלת יחידה ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים.
- לגבי אומדנים חשבונאיים בנושא- ראה פירוט בדוח הסיכונים באינטרנט.

## **ו. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי**

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק אושרה מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי. בנושא זה הבנק הסתייע בחברת האם שנעזרה ביועצים חיצוניים והטמיעה מתודולוגיה קבוצתית לניהול סיכונים סביבתיים.

## **ז. דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי**

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק התממשות סיכוני אשראי בשילוב עם כמה סיכונים אחרים בו זמנית. במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.

## ח. איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי הסתכם ב- 70.8 מיליוני ש"ח, גידול בשיעור של 15.7% בהשוואה לשנת 2015. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד ב- 31 בדצמבר 2016 על 1.2%, בדומה לשנת 2015. 1% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משויכים לענף התעשייה, 3% לענף הנדל"ן, 44% לענף הלקוחות הפרטיים, 35% לענף המסחר ו- 2% לענף המידע והתקשורת. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.2% בהשוואה ל- 1.1% בשנת 2015.

### 1. סיכון אשראי בעייתי

| במיליוני ש"ח                                       |  |  | 31 בדצמבר 2016 |           |      | 31 בדצמבר 2015 |           |      |
|----------------------------------------------------|--|--|----------------|-----------|------|----------------|-----------|------|
|                                                    |  |  | מאזני          | חוץ מאזני | כולל | מאזני          | חוץ מאזני | כולל |
| סיכון אשראי פגום                                   |  |  | 27.4           | 0.3       | 27.7 | 17.5           | 0.1       | 17.6 |
| סיכון אשראי נחות                                   |  |  | 7.1            | -         | 7.1  | 3.7            | -         | 3.7  |
| סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת                          |  |  | 35.9           | 0.1       | 36.0 | 39.6           | 0.3       | 39.9 |
| סך הכל סיכון אשראי בעייתי                          |  |  | 70.4           | 0.4       | 70.8 | 60.8           | 0.4       | 61.2 |
| מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר |  |  | 7.2            | -         | 7.2  | 3.7            | -         | 3.7  |

| במיליוני ש"ח                           |  | 31 בדצמבר 2016 | 31 בדצמבר 2015 |
|----------------------------------------|--|----------------|----------------|
| <b>2. נכסים שאינם מבצעים</b>           |  |                |                |
| חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית |  | 24.8           | 15.1           |
| <b>3. נכסים פגומים מבצעים</b>          |  |                |                |
| חובות פגומים בארגון מחדש               |  | 2.6            | 2.4            |

### 4. שינויים בחובות הפגומים

| במיליוני ש"ח                   |  | לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 | לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 |
|--------------------------------|--|----------------------------------|----------------------------------|
| יתרת חובות פגומים לתחילת תקופה |  | 17.6                             | 35.7                             |
| סיווגים חדשים                  |  | 25.9                             | 13.6                             |
| ביטול סיווגים                  |  | (0.1)                            | (3.4)                            |
| גביית חובות פגומים             |  | (11.3)                           | (6.7)                            |
| מחיקות חשבונאיות               |  | (4.7)                            | (21.6)                           |
| יתרת חובות פגומים לסוף תקופה   |  | 27.4                             | 17.6                             |

## 5. מדדי סיכון

| לשנה שנסתיימה ביום<br>31 בדצמבר 2015 | לשנה שנסתיימה ביום<br>31 בדצמבר 2016 |                                                                                                  |
|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 0.43%                                | 0.64%                                | שיעור יתרת האשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור                                                |
| 0.11%                                | 0.18%                                | שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום ויותר מיתרת האשראי לציבור                   |
| 257.62%                              | 199.19%                              | שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית |
| 0.13%                                | 0.20%                                | שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור                              |
| 0.37%                                | (0.10%)                              | שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור                       |

| יתרה ליום<br>31 בדצמבר 2015 | יתרה ליום<br>31 בדצמבר 2016 | הפרשה להפסדי אשראי                                                               |
|-----------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| 1.11%                       | 1.27%                       | שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור             |
| 222.29%                     | 180.29%                     | שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום        |
| 30.19%                      | (6.70%)                     | שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור |

## סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2016                                     |                           |                                  |        |               |              |            |                                    |               |           |
|----------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------------|--------|---------------|--------------|------------|------------------------------------|---------------|-----------|
| חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3) |                           |                                  |        |               |              |            | סיכון אשראי כולל (1)               |               |           |
| הפסדי אשראי (4)                                    |                           |                                  | * מזה: |               |              |            | פעילות לווים בישראל<br>ציבור-מסחרי |               |           |
| יתרת<br>ההפרשה                                     | מחיקות<br>חשבוניות<br>נטו | הוצאות<br>בגין<br>הפסדי<br>אשראי | פגום   | בעייתי<br>(6) | חובות<br>(2) | סך<br>הכל* | ביצוע<br>אשראי<br>(5)              | בעייתי<br>(6) | סך<br>הכל |
| 0.1                                                | -                         | 0.1                              | -      | 0.1           | 15.2         | 18.4       | 0.1                                | 18.4          | 18.4      |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 0.2          | 0.2        | -                                  | 0.2           | 0.2       |
| 1.4                                                | (0.2)                     | (0.2)                            | 0.2    | 0.4           | 105.0        | 121.1      | 0.4                                | 120.6         | 121.2     |
| 5.7                                                | 0.5                       | 4.8                              | 7.4    | 7.6           | 206.4        | 304.8      | 8.8                                | 297.1         | 306.0     |
| 2.2                                                | (2.0)                     | (0.4)                            | 1.9    | 1.9           | 73.1         | 78.7       | 1.9                                | 76.8          | 78.7      |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 10.4         | 11.8       | -                                  | 22.4          | 22.4      |
| 6.0                                                | 0.2                       | 2.3                              | 4.3    | 24.7          | 155.6        | 173.1      | 24.7                               | 134.3         | 173.1     |
| 0.1                                                | -                         | -                                | -      | -             | 12.3         | 16.3       | -                                  | 15.7          | 16.3      |
| 0.4                                                | 0.4                       | 0.3                              | 0.2    | 0.2           | 45.7         | 59.7       | 0.2                                | 50.4          | 59.7      |
| 0.6                                                | (0.7)                     | (0.1)                            | 1.1    | 1.1           | 6.2          | 9.3        | 1.1                                | 8.3           | 9.3       |
| 0.2                                                | (0.1)                     | -                                | -      | -             | 56.8         | 60.8       | -                                  | 60.8          | 60.8      |
| 0.4                                                | (0.1)                     | (0.2)                            | 0.5    | 0.9           | 58.5         | 77.0       | 0.9                                | 76.0          | 77.0      |
| 1.1                                                | 0.1                       | 0.5                              | 0.6    | 1.5           | 261.1        | 303.3      | 1.5                                | 297.8         | 303.3     |
| 18.2                                               | (1.9)                     | 7.1                              | 16.2   | 38.4          | 1,006.5      | 1,234.5    | 39.6                               | 1,178.8       | 1,246.4   |
| 34.0                                               | (1.6)                     | 0.2                              | 11.5   | 31.2          | 2,896.7      | 4,486.0    | 31.2                               | 4,270.3       | 4,486.0   |
| 52.2                                               | (3.5)                     | 7.3                              | 27.7   | 69.6          | 3,903.2      | 5,720.5    | 70.8                               | 5,449.1       | 5,732.4   |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 828.7        | 828.7      | -                                  | 852.5         | 852.5     |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 618.0        | 618.0      | -                                  | 1,365.5       | 1,365.5   |
| 52.2                                               | (3.5)                     | 7.3                              | 27.7   | 69.6          | 5,349.9      | 7,167.2    | 70.8                               | 7,667.1       | 7,950.4   |
| פעילות לווים בחו"ל                                 |                           |                                  |        |               |              |            |                                    |               |           |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | -            | -          | -                                  | 3.8           | 3.8       |
| 52.2                                               | (3.5)                     | 7.3                              | 27.7   | 69.6          | 5,349.9      | 7,167.2    | 70.8                               | 7,670.9       | 7,954.2   |

\*\* נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,349.9 מיליוני ש"ח, 786.0 מיליוני ש"ח, 1.0 מיליוני ש"ח ו-1,817.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.



## סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015                                     |                           |                                  |        |               |              |            |                                    |               |           |
|----------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------------|--------|---------------|--------------|------------|------------------------------------|---------------|-----------|
| חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3) |                           |                                  |        |               |              |            | סיכון אשראי כולל (1)               |               |           |
| הפסדי אשראי (4)                                    |                           |                                  | * מזה: |               |              |            | פעילות לווים בישראל<br>ציבור-מסחרי |               |           |
| יתרת<br>ההפרשה                                     | מחיקות<br>חשבוניות<br>נטו | הוצאות<br>בגין<br>הפסדי<br>אשראי | פגום   | בעייתי<br>(6) | חובות<br>(2) | סך<br>הכל* | דירוג<br>ביצוע<br>אשראי<br>(5)     | בעייתי<br>(6) | סך<br>הכל |
| **_                                                | **_                       | **_                              | **_    | **_           | 10.3         | 12.3       | 12.3                               | **_           | 12.3      |
| **_                                                | -                         | **_                              | -      | -             | 2.2          | 3.1        | 3.1                                | -             | 3.1       |
| 1.4                                                | 1.6                       | **_                              | 0.6    | 1.0           | 90.2         | 104.4      | 102.6                              | 1.0           | 104.5     |
| 1.5                                                | 3.8                       | (1.8)                            | 3.2    | 3.2           | 121.5        | 238.7      | 235.0                              | 4.8           | 240.2     |
| 0.5                                                | (0.1)                     | 0.1                              | 1.3    | 1.3           | 115.0        | 120.4      | 119.1                              | 1.3           | 120.4     |
| **_                                                | (0.1)                     | (0.1)                            | -      | -             | 1.6          | 2.2        | 13.1                               | -             | 13.1      |
| 3.8                                                | 0.5                       | 3.0                              | 0.6    | 24.2          | 165.3        | 183.1      | 158.1                              | 24.2          | 183.1     |
| 0.2                                                | **_                       | (0.2)                            | 0.1    | 0.5           | 10.2         | 13.5       | 13.0                               | 0.5           | 13.5      |
| 0.6                                                | **_                       | **_                              | 0.1    | 0.2           | 42.4         | 50.5       | 46.8                               | 0.2           | 50.5      |
| **_                                                | (0.1)                     | (0.1)                            | 0.9    | 1.0           | 6.2          | 8.9        | 7.9                                | 1.0           | 8.9       |
| 0.2                                                | (0.1)                     | **_                              | 0.1    | 0.1           | 47.7         | 51.2       | 51.1                               | 0.1           | 51.2      |
| 0.4                                                | 0.3                       | (0.6)                            | 0.5    | 0.9           | 62.0         | 80.9       | 79.5                               | 0.9           | 81.0      |
| 0.6                                                | **_                       | (0.1)                            | 0.2    | 0.5           | 168.8        | 201.2      | 200.0                              | 0.5           | 201.3     |
| 9.2                                                | 5.8                       | 0.2                              | 7.6    | 32.9          | 843.4        | 1,070.4    | 1,041.6                            | 34.5          | 1,083.1   |
| 32.2                                               | 6.7                       | 4.3                              | 10.0   | 26.7          | 2,670.5      | 4,144.8    | 3,978.5                            | 26.7          | 4,144.8   |
| 41.4                                               | 12.5                      | 4.5                              | 17.6   | 59.6          | 3,513.9      | 5,215.2    | 5,020.1                            | 61.2          | 5,227.9   |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 559.8        | 559.8      | 586.5                              | -             | 586.5     |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | 618.0        | 618.0      | 1,365.0                            | -             | 1,365.0   |
| 41.4                                               | 12.5                      | 4.5                              | 17.6   | 59.6          | 4,691.7      | 6,393.0    | 6,971.6                            | 61.2          | 7,179.4   |
| -                                                  | -                         | -                                | -      | -             | -            | -          | 3.9                                | -             | 3.9       |
| 41.4                                               | 12.5                      | 4.5                              | 17.6   | 59.6          | 4,691.7      | 6,393.0    | 6,975.5                            | 61.2          | 7,183.3   |

\*\* נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 4,691.7 מיליוני ש"ח, 789.8 מיליוני ש"ח, 0.5 מיליוני ש"ח ו-1,701.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

## ט. סיכונים בענף אנשים פרטיים

### סיכונים בתיק ההלוואות למשקי בית

#### 1) כללי

מגזר משקי הבית של הבנק מורכב בעיקר מלקוחות שכירים וחלק ניכר מהם עובדי הוראה ממסגרות חינוך שונות ובני משפחותיהם.

הבנק מעמיד אשראי צרכני ללקוחות פרטיים בהתבסס על מודלים סטטיסטיים לדירוג סיכוני אשראי, המביאים בחשבון את הפרמטרים האישיים של כל לקוח, ובכלל זה: הכנסתו ויציבות ההכנסה, עושרו הפיננסי, כושר ההחזר שלו וניסיון העבר של הבנק עם הלקוח. בשנת 2016 השיק הבנק מודלי דירוג סיכוני אשראי חדשים, הבנק מציע אשראי/הלוואות ללקוחותיו תוך איתור וליבון הצרכים; ניטור מאפייני הסיכון. תהליך זה מושתת על ערכי ההוגנות והשקיפות כלפי הלקוח ומתן גילוי מלא ונאות, המאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת ועניינית בנטילת הלוואה. מרבית אוכלוסיית השכירים במערכת החינוך מאופיינת בביטחון תעסוקתי, מקורות הכנסה יציבים וכושר החזר מוכח. חלק מן ההלוואות לאוכלוסייה זו ניתן במסגרת מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. במסגרת המכרז הבנק מעמיד לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי כאמור. גובה הלוואות החשכל הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוגי ההלוואות בתנאי המכרז. תשלומי הלוואות אלו ואחרות בניכוי משכר.

היקף האשראי המאזני ללקוחות הפרטיים נכון ל-31.12.16 הינו 2,896.7 מיליוני ש"ח. לעומת סך של 2,670.5 מיליוני ש"ח. גידול בשיעור של 8.5% הנובע, בין היתר, מגיוס לקוחות חדשים.

ממוצע היקף האשראי כולל משיכת יתר בעו"ש וכרטיסי אשראי והלוואות ללקוח במגזר משקי הבית בשנת 2016 הינו כ-53 אלפי ש"ח ללקוח.

היקף האשראי הממוצע כולל אשראי חוץ מאזני הינו כ-35 אלפי ש"ח ללקוח.

סך יתרת מסגרות עו"ש לא מנוצל ללקוחות הפרטיים ליום 31.12.16 הינה 619.8 מיליוני ש"ח, לעומת 612.8 ליום 31.12.15.

סך יתרת מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות ללקוחות הפרטיים ליום 31.12.16 הינה 739.3 מיליוני ש"ח, לעומת 692.9 מיליוני ש"ח 31.12.15.

#### 2) חיתום האשראי למשקי בית

חיתום הלקוח מבוסס על פרמטרים אישיים של הלקוח הבאים לידי ביטוי במודל לדירוג אשראי צרכני המשמש בבנק כמודל סטטיסטי לניבוי כשל אשראי. בנוסף הבנק בוחן את איכות הלווה בכלים ותבחינים נוספים.

במסגרת תהליך החיתום הבנק מבצע בקורות איכות על מימוש התהליך וכן בקרה על איכות הלווה, וזאת בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

במהלך שנת 2016 יישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא שיווק יזום של הלוואות קמעונאיות, התהליך מיושם בבנק בהתאם להנחיות.

#### 3) אשראי משקי בית בעייתי

שיעור ההוצאה להפסדי אשראי במגזר משקי הבית מסך האשראי הינו 0.01% לשנת 2016, לעומת שיעור של 0.16% בשנת 2015. ממוצע שיעור הפסדי האשראי במגזר משקי הבית בחמש השנים האחרונות הינו- 0.18%.

יתרת החובות הבעייתיים במגזר משקי הבית הינה 31.2 מיליוני ש"ח ליום 31.12.16 (שיעור של כ-1% מסך האשראי במגזר), לעומת סך של 26.7 מיליוני ש"ח ליום 31.12.15 (שיעור של כ-1% מסך האשראי במגזר).

יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי הינה 10.5 מיליוני ש"ח ליום 31.12.16 ו-9.5 מיליוני ש"ח ליום 31.12.15.

#### **(4) סיכוני אשראי בתיק הבנקאי-**

הבנק בעל התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונו רב השנים באשראי למשקי הבית בכלל ובסקטור ההוראה בפרט.

הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי, בנוסף בבנק מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים.

הבנק מגדר את עצמו בנטילת סיכוני אשראי באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות ובין היתר, באמצעות ערבויות צד ג', ניתוח כושר ההחזר ובידוק מאגרי מידע.

סך נכסי הסיכון של האשראי לאנשים פרטיים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2016 ב- 2,501 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2,265 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015.

#### **(5) בקרות**

ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקרות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות הן באמצעות קו ההגנה הראשון שאחראי על יצירת הסיכון וניהולו והן באמצעות קו ההגנה השני הכולל את המחלקה לניהול סיכונים האחראית לקיום הבקרות ואתגור קו ההגנה הראשון. במסגרת הבקרות המבוצעות ע"י הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור, פיקוח על טיב הביטחונות, סירוב חיובים מסיבת אין כיסוי מספיק וכדומה.

בקרות הקו השני מבוצעות ע"י היחידה להערכת סיכוני אשראי. בקרות אלו נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מחוסרי ביטחונות מתמשכים, ירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. ממצאי הבקרות מועברים לטיפול מידי בסניפי הבנק הרלוונטיים ולמחלקת אשראי במטה.

בנוסף, הבנק משתמש במערכות מיכוניות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי.

### **י. ניהול סיכוני אשראי צד נגדי**

#### **כללי**

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

#### **חשיפות למדינות זרות**

במהלך הרבעון השני של שנת 2015 רכש הבנק איגרת חוב ממשלתית של ממשלת ארה"ב לתקופה של שנתיים בסך 3.8 מיליוני ש"ח. שווי איגרת החוב ליום 31 בדצמבר 2016 הינו כ- 3.8 מיליוני ש"ח והיא מוצגת בדוחות הכספיים במסגרת ניירות ערך זמינים למכירה.

## סיכון שוק

### א. כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות, סיכון תנודתיות וסיכון מרווח (Basis Spread).

2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

### ב. הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וכן ע"י דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

### ג. דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים וסקירה על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, החשיפות בפועל לסיכונים השוק, בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהול מרוכזות במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. כמו כן, נבחנים גם שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק ו/או שינויים בסביבת הבנק או בשווקים הפיננסיים.

### ד. תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ואיכותיות מידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

### ה. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון ה-VAR וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests וכלי ניהול ובקרת חשיפת ריבית, כגון: מח"מ, שווי הוגן, מבחני רגישות לשינויים בעקום הריבית ותרחישי קיצון.

## **ו. החשיפה בריבית**

### **כללי**

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס.

סיכון הריבית לכלל התיק הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333) ובדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

### **ניהול החשיפה**

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה, תוך התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשיעורי הריבית. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של: א. השווי הכלכלי ושל ב. הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד וגם בכל המגזרים יחד. הבנק רואה בגישה הכלכלית כלי עיקרי לניהול סיכוני הריבית שלו. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, ובכלל זה לצרכי גידור על מנת למזער את סיכון הריבית בפעילויות פרטניות בתיקי הנוסטרו.

### **התיאבון לסיכון**

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשתקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
  - דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכוני הריבית באמצעות תחילת החשיפה המכסימלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במגזר הצמוד, במגזר השקלי ובמגזר המט"ח. על-פי המגבלות, החשיפה המכסימלית המותרת לשחיקת השווי ההוגן של ההון הינה בשיעור של 3.5% במגזר צמוד המדד, בשיעור של 5.0% במגזר השקלי הלא צמוד ובשיעור של 1.0% במגזר המט"ח. המגבלה על סך החשיפה בכלל מגזרי ההצמדה הינה 5.0% לעליית ריבית ו- 8.0% לירידת ריבית.
- בנוסף, מיישם הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתה בוחן את סיכוני הריבית בשילוב עם סיכונים אחרים ובו זמנית.

### **החשיפה בפועל ליום הדוח**

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק קבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

| ליום 31 בדצמבר 2015 |          | ליום 31 בדצמבר 2016 |          | מגזר            |
|---------------------|----------|---------------------|----------|-----------------|
| החשיפה בפועל        | % המגבלה | החשיפה בפועל        | % המגבלה |                 |
| 0.11%               | 3.5%     | 5.0%                | 3.33%    | לא צמוד         |
| 2.31%               | 4.0%     | 3.5%                | 2.60%    | צמוד מדד        |
| 0.11%               | 1.0%     | 1.0%                | 0.41%    | מט"ח וצמוד מט"ח |

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:  
 1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

| ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני ש"ח)                                         |  |  | מטבע ישראלי |           |  | מטבע חוץ <sup>(2)</sup> |         |           |
|----------------------------------------------------------------------------|--|--|-------------|-----------|--|-------------------------|---------|-----------|
|                                                                            |  |  | לא צמוד     | צמוד למדד |  | דולר                    | אחר     | סך הכל    |
| נכסים פיננסיים <sup>(1)</sup>                                              |  |  | 5,766.7     | 918.1     |  | 237.5                   | 120.5   | 7,042.8   |
| סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים <sup>(3)</sup>      |  |  | 2.1         | 30.1      |  | 17.1                    | 11.9    | 61.2      |
| התחייבויות פיננסיות <sup>(1)</sup>                                         |  |  | (5,230.2)   | (917.3)   |  | (224.8)                 | (117.6) | (6,489.9) |
| סכומים לשלם בגין בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים <sup>(3)</sup> |  |  | (32.2)      | -         |  | (16.6)                  | (12.7)  | (61.5)    |
| שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים                                          |  |  | 506.4       | 30.9      |  | 13.2                    | 2.1     | 552.6     |

| ליום 31 בדצמבר 2015 (במיליוני ש"ח)                                         |  |  | מטבע ישראלי |           |  | מטבע חוץ <sup>(2)</sup> |         |           |
|----------------------------------------------------------------------------|--|--|-------------|-----------|--|-------------------------|---------|-----------|
|                                                                            |  |  | לא צמוד     | צמוד למדד |  | דולר                    | אחר     | סך הכל    |
| נכסים פיננסיים <sup>(1)</sup>                                              |  |  | 5,144.5     | 880.7     |  | 214.6                   | 113.4   | 6,353.2   |
| סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים <sup>(3)</sup>      |  |  | 1.8         | -         |  | 7.9                     | 13.0    | 22.7      |
| התחייבויות פיננסיות <sup>(1)</sup>                                         |  |  | (4,616.7)   | (916.7)   |  | (206.6)                 | (109.2) | (5,849.2) |
| סכומים לשלם בגין בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים <sup>(3)</sup> |  |  | (1.8)       | -         |  | (7.7)                   | (13.5)  | (23.0)    |
| שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים                                          |  |  | 527.8       | (36.0)    |  | 8.2                     | 3.7     | 503.7     |

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים:  
זמן הפרעון של חשבוניות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש.

| ליום 31 בדצמבר 2016                                                                |        |                         |     |      |              |           | (במיליוני ש"ח)               |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------|-----|------|--------------|-----------|------------------------------|
| שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית <sup>(4)</sup> |        |                         |     |      |              |           |                              |
| שינוי בשווי הוגן                                                                   |        | מטבע חוץ <sup>(2)</sup> |     |      | מטבע ישראלי  |           |                              |
| סך הכל                                                                             | סך הכל | סך הכל                  | אחר | דולר | לא צמוד למדד | צמוד למדד |                              |
|                                                                                    |        |                         |     |      |              |           | השינויים בשיעורי הריבית      |
| (0.85%)                                                                            | (4.7)  | 547.9                   | 2.1 | 12.7 | 42.8         | 490.3     | גידול מידי מקביל של אחוז אחד |
| (0.07%)                                                                            | (0.4)  | 552.2                   | 2.1 | 13.1 | 32.2         | 504.8     | גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז |
| (0.83%)                                                                            | (4.6)  | 548.0                   | 2.1 | 13.7 | 17.2         | 515.0     | קיטון מידי מקביל של אחוז אחד |

| ליום 31 בדצמבר 2015                                                                |        |                         |     |      |              |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------|-----|------|--------------|-----------|
| (במיליוני ש"ח)                                                                     |        |                         |     |      |              |           |
| שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית <sup>(4)</sup> |        |                         |     |      |              |           |
| שינוי בשווי הוגן                                                                   |        | מטבע חוץ <sup>(2)</sup> |     |      | מטבע ישראלי  |           |
| סך הכל                                                                             | סך הכל | סך הכל                  | אחר | דולר | לא צמוד למדד | צמוד למדד |
| (1.39%)                                                                            | (7.0)  | 496.7                   | 4.5 | 7.7  | (25.7)       | 510.2     |
| (0.12%)                                                                            | (0.6)  | 503.1                   | 4.5 | 8.1  | (34.9)       | 525.4     |
| 1.49%                                                                              | 7.5    | 511.2                   | 4.5 | 8.7  | (47.9)       | 545.9     |

(1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שערי הריבית במגזר ההצמדה. סך כל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

## החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015            |                   |                  | 31 בדצמבר 2016                                       |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|---------------------------|-------------------|------------------|------------------------------------------------------|-------------------|-----------------|-------------------|------------------|-----------------|------------|------------------------|----------------------|---------------------|----------------------|----------------------------------------|
| משך חיים ממוצע אפקטיבי ** | שיעור תשואה פנימי | סך כל השווי הוגן | משך חיים ממוצע אפקטיבי *                             | שיעור תשואה פנימי | ללא תקופת פרעון | מקל 10 עד 20 שנים | מקל 5 עד 10 שנים | מקל 3 עד 5 שנים | מקל 3 שנים | מקל 3 חודשים עד 3 שנים | מקל 3 חודשים ועד שנה | מקל חדש עד 3 חודשים | עם דרישה עד 3 חודשים |                                        |
| אחוזים בשנים              |                   |                  | אחוזים בשנים                                         |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | מטבע ישראלי לא צמוד                                  |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
| 0.48                      | 1.45              | 5,144.5          | 0.47                                                 | 1.63              | 5,766.7         | 3.7               | 0.1              | 98.9            | 240.0      | 490.8                  | 302.9                | 361.7               | 4,268.6              | נכסים פיננסיים*                        |
|                           |                   |                  | מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)               |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
| 0.12                      |                   | 1.8              | 0.01                                                 |                   | 2.1             |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     | 2.1                  | סה"כ שווי הוגן                         |
| **0.48                    | 1.45              | 5,146.3          | **0.47                                               | 1.63              | 5,768.8         | 3.7               | 0.1              | 98.9            | 240.0      | 490.8                  | 302.9                | 361.7               | 4,270.7              | התחייבויות פיננסיות*                   |
| 0.16                      | 0.77              | 4,616.7          | 0.20                                                 | 1.33              | 5,230.2         |                   |                  | 13.6            | 113.6      | 183.5                  | 157.7                | 135.7               | 4,626.1              | מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות) |
| 0.12                      |                   | 1.8              |                                                      |                   | 32.2            |                   |                  |                 |            |                        | 30.1                 |                     | 2.1                  | סה"כ שווי הוגן                         |
| **0.16                    | 0.77              | 4,618.5          | **0.20                                               | 1.33              | 5,262.4         |                   |                  | 13.6            | 113.6      | 183.5                  | 187.8                | 135.7               | 4,628.2              | החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר   |
|                           |                   |                  | החשיפה במגזר                                         |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | (357.5) 226.0 115.1 307.3 126.4 85.3 0.1             |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | (357.5) (131.5) (16.4) 290.9 417.3 502.6 502.7 502.7 |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | מטבע ישראלי צמוד למדד                                |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
| 3.10                      | 1.10              | 880.7            | 2.30                                                 | 0.92              | 918.1           |                   | 0.7              | 27.0            | 57.1       | 729.9                  | 81.0                 | 13.7                | 8.7                  | נכסים פיננסיים*                        |
|                           |                   |                  | מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)               |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | 0.45                                                 |                   | 30.1            |                   |                  |                 |            |                        | 30.1                 |                     |                      | סה"כ שווי הוגן                         |
| 3.10                      | 1.10              | 880.7            | **2.30                                               | 0.92              | 948.2           |                   | 0.7              | 27.0            | 57.1       | 729.9                  | 111.1                | 13.7                | 8.7                  | התחייבויות פיננסיות*                   |
| 4.17                      | 1.05              | 916.7            | 3.79                                                 | 1.06              | 917.3           |                   | 68.3             | 140.8           | 122.3      | 472.0                  | 82.5                 | 14.6                | 16.8                 | סה"כ שווי הוגן                         |
| 4.17                      | 1.05              | 916.7            | **3.79                                               | 1.06              | 917.3           |                   | 68.3             | 140.8           | 122.3      | 472.0                  | 82.5                 | 14.6                | 16.8                 | החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר   |
|                           |                   |                  | החשיפה במגזר                                         |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | (8.1) (0.9) 28.6 257.9 (65.2) (113.8) (67.6)         |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | החשיפה במגזר                                         |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |
|                           |                   |                  | (8.1) (9.0) 19.6 277.5 98.5 30.9 30.9                |                   |                 |                   |                  |                 |            |                        |                      |                     |                      |                                        |



## החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2016 (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015                     |                         |                     | 31 בדצמבר 2016                                     |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|------------------------------------|-------------------------|---------------------|----------------------------------------------------|-------------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------|------------------------|-----------------------|-------------------------|----------------------------|-----------------------|---------------------------------|
| משך חיים<br>ממוצע<br>אפקטיבי<br>** | שיעור<br>תשואה<br>פנימי | סך כל<br>השווי הוגן | משך חיים<br>ממוצע<br>אפקטיבי*                      | שיעור<br>תשואה<br>פנימי | סך כל<br>השווי<br>ההוגן | ללא<br>תקופת<br>פרעון | מעל<br>10 עד<br>20 שנים | מעל<br>5 עד<br>10 שנים | מעל<br>3 עד<br>5 שנים | מעל<br>שנה עד<br>3 שנים | מעל<br>3 חודשים<br>ועד שנה | מעל<br>עד<br>3 חודשים | עם דרישה<br>לחודש עד<br>עד חודש |
| אחוזים בשנים                       |                         |                     | אחוזים בשנים                                       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | מט"ח וצמוד<br>מט"ח***                              |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.59                               | 1.76                    | 328.0               | 0.64                                               | 1.94                    | 358.0                   |                       |                         | 23.7                   | 1.5                   | 1.7                     | 98.5                       | 83.1                  | 149.5                           |
|                                    |                         |                     | נכסים פיננסיים*                                    |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.19                               |                         | 20.9                | 0.33                                               |                         | 29.0                    |                       |                         | 0.6                    | 0.2                   | 0.2                     | 0.1                        | 14.5                  | 13.4                            |
|                                    |                         |                     | מכשירים פיננסיים<br>נגזרים (למעט<br>אופציות)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| **0.57                             | 1.76                    | 348.9               | **0.64                                             | 1.94                    | 387.0                   |                       |                         | 24.3                   | 1.7                   | 1.9                     | 98.6                       | 97.6                  | 162.9                           |
|                                    |                         |                     | סה"כ שווי הוגן                                     |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.04                               | 0.89                    | 315.8               | 0.53                                               | 1.07                    | 342.4                   |                       |                         |                        |                       | 1.9                     | 15.6                       | 13.6                  | 311.3                           |
|                                    |                         |                     | התחייבויות<br>פיננסיות*                            |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 6.47                               |                         | 21.2                | 6.29                                               |                         | 29.3                    |                       |                         | 25.4                   | 0.7                   | 0.7                     | 0.2                        | 0.1                   | 2.2                             |
|                                    |                         |                     | מכשירים פיננסיים<br>נגזרים (למעט<br>אופציות)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| **0.45                             | 0.89                    | 337.0               | **0.53                                             | 1.07                    | 371.7                   |                       |                         | 25.4                   | 0.7                   | 2.6                     | 15.8                       | 13.7                  | 313.5                           |
|                                    |                         |                     | סה"כ שווי הוגן                                     |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | החשיפה לשינויים<br>בשיעור הריבית<br>במגזר          |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | (1.1) 1.0 (0.7) 82.8 83.9 (150.6)                  |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | החשיפה<br>המחצברת במגזר                            |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | 15.3 15.3 15.3 16.4 15.4 16.1 (66.7) (150.6)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | חשיפה כוללת<br>לשינויים<br>בשיעורי הריבית          |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.85                               | 1.28                    | 6,353.2             | 0.72                                               | 1.34                    | 7,042.8                 | 3.7                   | 0.8                     | 149.6                  | 298.6                 | 1,222.4                 | 482.4                      | 458.5                 | 4,426.8                         |
|                                    |                         |                     | נכסים פיננסיים*                                    |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.18                               |                         | 22.6                | 0.38                                               |                         | 61.2                    |                       |                         | 0.6                    | 0.2                   | 0.2                     | 30.2                       | 14.5                  | 15.5                            |
|                                    |                         |                     | מכשירים פיננסיים<br>נגזרים (למעט<br>אופציות)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    | 0.3                     |                     | 0.07                                               |                         | 0.3                     | 0.3                   |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | אופציות (במונחי<br>נכס הבסיס)                      |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| **0.85                             | 1.28                    | 6,376.1             | **0.72                                             | 1.34                    | 7,104.3                 | 4.0                   | 0.8                     | 150.2                  | 298.8                 | 1,222.6                 | 512.6                      | 473.0                 | 4,442.3                         |
|                                    |                         |                     | סה"כ שווי הוגן                                     |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 0.78                               | 1.01                    | 5,849.2             | 0.70                                               | 1.12                    | 6,489.9                 |                       | 68.3                    | 154.4                  | 235.9                 | 657.4                   | 255.8                      | 163.9                 | 4,954.2                         |
|                                    |                         |                     | התחייבויות<br>פיננסיות*                            |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| 5.97                               |                         | 23.0                | 3.22                                               |                         | 61.5                    |                       |                         | 25.4                   | 0.7                   | 0.7                     | 30.3                       | 0.1                   | 4.3                             |
|                                    |                         |                     | מכשירים פיננסיים<br>נגזרים (למעט<br>אופציות)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    | 0.2                     |                     | 0.07                                               |                         | 0.3                     | 0.3                   |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | אופציות (במונחי<br>נכס הבסיס)                      |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
| **0.80                             | 1.01                    | 5,872.4             | **0.72                                             | 1.12                    | 6,551.7                 | 0.3                   | 68.3                    | 179.8                  | 236.6                 | 658.1                   | 286.1                      | 164.0                 | 4,958.5                         |
|                                    |                         |                     | סה"כ שווי הוגן                                     |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | החשיפה לשינויים<br>בשיעור הריבית<br>במגזר          |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | (67.5) (29.6) 62.2 564.5 226.5 309.0 (516.2)       |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | החשיפה<br>המחצברת במגזר                            |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |
|                                    |                         |                     | 548.9 548.9 616.4 646.0 583.8 19.3 (207.2) (516.2) |                         |                         |                       |                         |                        |                       |                         |                            |                       |                                 |

הערות בסוף הטבלאות.

## החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2016 (המשך)

הערות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15' בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 15' בדוח הכספי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בבאור 15' בדוח הכספי.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

הערות ספציפיות:

- \* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- \*\* ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- \*\*\* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

למידע הכמותי והאיכותי על סיכון הריבית הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק

## ו. חשיפת הבסיס

### כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

### ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

### התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי, המוגדר כהון עצמי בניכוי פריטים לא כספיים נטו.

## החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי<sup>(1)</sup> בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון (במיליוני ש"ח):

| תקרת החשיפה<br>המאושרת<br>כ- % מההון הפנוי | % מההון הפנוי ליום | החשיפה בפועל ליום | 31 בדצמבר 2016  |
|--------------------------------------------|--------------------|-------------------|-----------------|
| אין                                        | 89.68%             | 508.3             | לא צמוד         |
| -30% / +60%                                | 7.14%              | 40.5              | צמוד מדד        |
| - / +10%                                   | 3.18%              | 18.0              | מט"ח וצמוד מט"ח |

(1) הון עצמי בניכוי נכסים שאינם כספיים ובתוספת הפרשה להפסדי אשראי קבוצתי בניכוי מס נדחה.

## רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים (במיליוני ש"ח):

| 31.12.2015 |       | 31.12.2016 |       | אחוז שינוי בשער החליפין <sup>(2)</sup> |
|------------|-------|------------|-------|----------------------------------------|
| אירו       | דולר  | אירו       | דולר  |                                        |
| (0.2)      | (0.4) | -          | (0.7) | ירידה של 5%                            |
| (0.4)      | (0.8) | (0.1)      | (1.3) | ירידה של 10%                           |
| 0.2        | 0.4   | -          | 0.7   | עליה של 5% <sup>(1)</sup>              |
| 0.4        | 0.8   | 0.1        | 1.3   | עליה של 10% <sup>(1)</sup>             |

הערות:

(1) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההון לאחר השפעת המס.

## סיכון נזילות ומימון

### סיכון נזילות

#### א. כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לפגוע ברווחיות הבנק ואף להוות סכנה ליציבותו.

#### ב. מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול סיכון הנזילות מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 של הפיקוח על הבנקים, ולפיה כל תאגיד בנקאי צריך לקיים מדיניות, למדוד את יחס כיסוי הנזילות שלו באופן עצמאי, ולקיים מודל נזילות פנימי שאושר בדירקטוריון.

המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות, אופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.

השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים. למידע מפורט על התשתית לניהול סיכון הנזילות ועל המערכות והמודלים למדידה וניהול של החשיפה, הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים – ראה בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

## **ג. תיאבון הסיכון**

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

### **יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221**

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 מיום 28 בספטמבר 2014 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל, מחשב הבנק את יחס LCR. יחס כיסוי נזילות הינו תקן אחיד הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets – HQLA) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי, והנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית. היחס מונהג החל מ-1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל ויחס כיסוי נזילות במט"ח של 60% לשנת 2015 שגדלה ל-80% בשנת 2016 ול-100% החל מ-1 בינואר 2017 ואילך. יחס כיסוי הנזילות – LCR, מכיל שני רכיבים:

- (א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),
- (ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש. היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים. הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות לשנת 2016.

הבנק מחשב את יחס כיסוי הנזילות מידי יום. היחס בתאגיד הבנקאי מדווח כממוצע התצפיות היומיות. כחלק מהמדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית בשנת 2016, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות (100%). יחס כיסוי הנזילות במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016 עמד על 270%.

## **ד. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות**

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה כמפורט לעיל (בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם – כללי) וכן על ידי דרגי הביניים.

## ה. דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח מופק ממערכת הנזילות במחשב המרכזי ומופץ לכל גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים.
  - דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי המופץ למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה, למנהל הסיכונים הראשי ולמנהלת המחלקה לניהול פיננסי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע, וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.
  - דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
  - במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
  - דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.
  - בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.
- ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכוני שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

### מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללת מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופיקדונות מוניטריים), פיקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2016 ב-2.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-2.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015. מזה, יתרת המזומנים, פיקדונות בבנק ישראל והפיקדונות בבנקים הסתכמה ב-1.8 מיליארד ש"ח, וכ-0.8 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס הפיקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2016, עומד על 148.4%, בהשוואה ל-144.7% ב-31 בדצמבר 2015. בסוף דצמבר 2016 הסתכמו פיקדונות הציבור ואגרות החוב בכ-6.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-5.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על העדפת גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות.

הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני - ארוך. במגזר השקלי הלא צמוד, ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר - בינוני, אשר הבנק צופה כי יישארו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני - ארוך. שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכוני שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

### יתרת סך פיקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

|   | ליום 31 בדצמבר 2016 | ליום 31 בדצמבר 2015 |
|---|---------------------|---------------------|
| 1 | 77.3                | 60.9                |
| 2 | 54.3                | 30.8                |
| 3 | 50.7                | 31.3                |

## סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון מתמחזרים או נפרעים ומוחלפים ע"י מקורות חדשים יקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים שעיקרם פיקדונות הציבור, כאשר חלקם הגדול הינם פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים. פיקדונות מסוג זה מהווים סיכון נזילות ומימון נמוך יחסית, בהשוואה למקורות אחרים. הפקדונות מגויסים ממספר רב של מפקידים וללא תלות מהותית במפקיד בודד או קבוצת מפקידים. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים ולטווח ארוך. סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך המגביל את היקפי המימון הארוכים בשקלים למרות שאלה ניתנים בריבית משתנה ו/או סיכון הרבית הגלום בהם מנוטר באמצעות עסקאות להחלפת ריבית קבועה בריבית משתנה.

### מודל "קצר ארוך" בשקלים בריבית משתנה

בשנים האחרונות קיימת חשיפה במגזר השקלי בריבית משתנה, עקב ריבוי המקורות הקצרים בריבית משתנה המממנים שימושים ארוכים יותר. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי גיוס המקורות. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המכסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שתבחן מעת לעת.

## סיכון תפעולי

### א. כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקן 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות וסיכון משפטי ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

הסיכונים התפעוליים הם חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכי הבנק, כמצאיות הכרחיות הנלוות לפעילות, מאחר שהסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילויות העסקיות ותהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. הבנק פועל למזעור הסיכונים התפעוליים ככל האפשר, ומשיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון. הנהלת הבנק רואה חשיבות מיוחדת ביישום בקורות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, כאשר סדרי העדיפות ליישומן מביאים בחשבון גם שיקולים של מוניטין, אתיקה ואי סובלנות כלפי הפרת החוק.

### ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 310, 350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים. עקרונות המדיניות נקבעו במטרה לקיים את הוראות ההסדרה, להנהיג ולהטמיע תרבות ארגונית של ניהול סיכונים ולהגדיר מסגרת עבודה וסביבת בקרה נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, המדיניות באה להבטיח קיום מנגנוני דיווח אפקטיביים להנהלה ולדירקטוריון.

## **ג. ניהול החשיפות**

### **1. איתור, מיפוי, מעורב וניטור**

סיכונים תפעוליים הם חלק בלתי נפרד מכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, תהליכי היחידות הארגוניות ומתהליכי הרוחב, והמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הוא ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים, תהליכי היחידות הארגוניות ותהליכי הרוחב, זיהוי הסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. כמו כן, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

### **2. איסוף אירועי כשל**

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים עסקיים, תהליכי רוחב ותהליכי היחידות הארגוניות, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

### **3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים**

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירוגי וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים בבנק.

### **ד. המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)**

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות המורכבת ממספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בחברת האם קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

### **ה. אבטחת מידע**

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמוד בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיניות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכונים אבטחת מידע.

## **השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר על הדוח לציבור**

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר. היערכות זו כוללת, בין היתר, את הפעילויות הבאות:

- בחינת הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטיים, תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
- ממצאי סקרים ותרגילים, אירועי התקפות סייבר על הבנק והערכת הסיכון הנובע מתקריות סייבר ידועות (שלא התממשו בבנק). נדונים בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.
- אחת לשנה מתבצע סקר לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. בכלל זה, תרגול מערך ההגנה הקיים על פי תרחישי הבנק שהוגדרו.

במהלך שנת 2016 התבצעו ניסיונות תקיפה, אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה ודירקטוריון הבנק הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. מנהל אבטחת המידע של הקבוצה מונה גם כמנהל הגנת הסייבר הקבוצתי, בהתאם להיתר מבנק ישראל.

## **ו. פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים**

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון וההנהלה וכן ע"י דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

## **סיכון משפטי**

### **א. כללי**

סיכון משפטי מוגדר בהוראות נוהל בנקאי תקין כ"סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

הגדרה זו הורחבה בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי והיא כוללת אך אינה מוגבלת ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.



## **ב. תיאבון הסיכון**

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחביונות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מנהלית.

## **ג. מדיניות וניהול החשיפות**

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו. הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הייעוץ המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף, פועל הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

## **ד. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים**

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיד ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בביקורת הפנימית וקצין הציות הראשי והממונה על אכיפה פנימית בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מידית למנכ"ל הבנק.

## **סיכונים אחרים**

### **ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכונים שוק וחבות**

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינמי יותר על בסיס השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים.
- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימאלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכונים השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.

ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהלים. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:

- דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
  - דיווח מידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
  - דיווח שבועי במסגרת הועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
  - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
- לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

## סיכון ציות

### א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.
- ההוראה נועדה לעדכן ולערוך התאמות להוראה הקיימת, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002. עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את ההוראות הציות.
- **הוראות ציות:** כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לתאגיד הבנקאי לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור, הוראות יציבותיות וכדומה, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות (להלן: "מנהל סיכון ציות").
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק מינה את קצין הציות כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק.

### ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות (במסגרת קבוצתית) בהתאמות הנדרשות. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר ההוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

## ג. תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

## ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק יחידת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה למנכ"ל הבנק. בראש הפונקציה עומד קצין ציות ראשי, אשר אחראי ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור, סיכונים חוצי גבולות ועל האכיפה המנהלית בבנק. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום הוראות ה-FATCA בבנק.
- הפונקציה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק וכן בודקת ביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות בהתאם להוראות הציות השונות. בנוסף, היא בוחנת גם חוזרים ונהלים חדשים, טרם פרסומם וכן בודקת את קיום הוראות הציות באופן שוטף, בסיוע המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית בבנק, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות.
- על פי הוראת בנק ישראל בוצע סקר תשתיות, אשר במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, והוגדרו בקורות למניעת הסיכון שבהפרתן. על פי ממצאי הסקר עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו. בשנת 2016 הוחל בביצוע סקר תשתיות מקיף בנושאי הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ני"ע. סיום הסקר המקיף צפוי עד סוף רבעון ראשון 2017.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
  - נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.
  - ועדה ציות הכוללת נציגים של יחידות הבנק השונות.
  - פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות בראשות מנכ"ל מתף, ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה. קצין הציות מקבל פרוטוקול מישיבות פורום זה.
- בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות.

## ה. דיווח על החשיפה

- דיווח רבעוני, במסגרת מסמך הסיכונים, על פעילות הפונקציה הכוללת עמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת. בנוסף מוצגת תכנית העבודה לשנה הבאה לדירקטוריון.
  - בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.
- ו. מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא הציות בבנק.

## סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

### א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

### ב. מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

### ג. תיאבון הסיכון

- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

### ד. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד, כאמור, האחראי על איסור הלבנת הון, המכהן אף כאחראי הציות של הבנק. היחידה מונחית מקצועית ע"י האחראי הקבוצתי בחטיבה לניהול סיכונים של חברת האם.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: עדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון, בדיקת יישום המדיניות בבנק וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק והטמעת דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים לו.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה ולייעול הבקורות ומשקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם.
- בשל החשיבות המיוחדת שיש לנושא הוחלט על ביצוע של סקר תשתיות נפרד לחקיקה הקשורה בהלבנת הון ומימון טרור. במהלך שנת 2012 בוצע סקר פערים חדש בהוראת בנק ישראל. כל הפערים שנמצאו בסקר זה טופלו. כמו כן כאמור בפרק הציות, נמצא בשלבי סיום סקר תשתיות עדכני שנערך במהלך 2016.
- המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית של הבנק מבצעים מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן מעניקים תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- ועדה מיעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידה כוללים, בין היתר דיון בפעולות בחשבונות בהם זהו פעילויות אשר בספק בלתי רגילות לצורך דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.

- במסגרת דיון חצי-שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור, על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן. הממונה על איסור הלבנת הון מקבל פרוטוקול מהדיון בנושאים אלה ככל שהיו.

## ה. דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה, לפחות, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון לדירקטוריון הבנק דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

## ו. ניהול סיכונים חוצי גבולות – Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

לבנק נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, וזהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בהנחיות המפקח.

## ז. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

## סיכון מוניטין

### א. כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

## **ב. תיאבון הסיכון**

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק בעיני "הציבור". מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית בעיני "הציבור" משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכוני מוניטין ככל האפשר.

## **ג. מדיניות וניהול החשיפה**

לבנק מדיניות לניהול הסיכון. ניהול הסיכון כולל מספר מרכיבים עיקריים: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת המביאה בחשבון, ככל שניתן, את סיכון המוניטין בעת יישום הפעילות העסקית, איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהול שוטף של מערכת היחסים עם התקשורת, בדגש על אילו המסקרים את הבנק.

## **ד. דיווח לגבי החשיפה לסיכון מוניטין**

לבנק מערך מסודר ומפורט של חובות דיווח בנוגע לניהול סיכון המוניטין ובכלל זה דיווחים מידיים. מערך הדיווחים מגדיר בין היתר באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

## **סיכון אסטרטגיה**

### **א. כללי**

הסיכון מוגדר כסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

## **ב. מדיניות וניהול החשיפה לסיכון**

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק. לבנק מדיניות לניהול סיכוני האסטרטגיה.

## **ג. תיאבון הסיכון**

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

## **ד. דיווח על החשיפה לסיכון אסטרטגיה**

לבנק סט של דיווחים ביחס לניהול הסיכון האסטרטגי.

## דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תיאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

| סיכון                           | השפעה                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | רמת סיכון    |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 1. <b>סיכונים שוק</b>           | סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. כדי למזער את החשיפה לסיכונים שוק לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים שוק המפרטת, בין היתר: תיאבון כולל לסיכונים שוק ותיאבון לסיכון בחרת הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והדסקים השונים, דיווח תקופתי להנהלה ולדירקטוריון על החשיפה לסיכונים שוק, הגדרת מערך סמכויות, כלי המדידה, הבקרה והפיקוח אחר החשיפה לסיכונים. | קטנה         |
| 1.1 <b>סיכון ריבית</b>          | סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.                                                                                                                                                                                                                                                                  | קטנה         |
| 1.2 <b>סיכון אינפלציה</b>       | סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | קטנה         |
| 1.3 <b>סיכון שער החליפין</b>    | סיכון מטבע - סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין או כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן או במדד המחירים עצמו עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | קטנה         |
| 2. <b>סיכון אשראי</b>           | סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | קטנה-בינונית |
| 2.1 <b>איכות לווים ובטחונות</b> | סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן:<br>- חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה.<br>- שווי, איכות או תמהיל הביטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.                                                                | קטנה-בינונית |

| סיכון                             | השפעה                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | רמת סיכון     |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 2.2 ריכוזיות ענפית                | סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים ביטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.                                                                                                                                                             | קטנה          |
| 2.3 ריכוזיות לוויים וקבוצת לוויים | סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווי/קבוצת לוויים גדולה/ יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווי/קבוצת לוויים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.                                                                                                                                                                                                                                              | קטנה          |
| 3. סיכון תפעולי                   | סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, לרבות מערכות יישומיות ותשתיות טכנולוגיות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה איומים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.<br>כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. | קטנה- בינונית |
| 4. סיכון נזילות                   | סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק.<br>כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221), מגבלות על פער יחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.                                                                                                                    | קטנה          |



| סיכון                                       | השפעה                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | רמת סיכון      |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 5. <b>סיכון משפטי</b>                       | <p>סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".</p> <p>במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | קטנה           |
| 6. <b>סיכון מוניטין</b>                     | <p>סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.</p> <p>סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | קטנה           |
| 7. <b>סיכונים חקיקה ורגולציה</b>            | <p>סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט - הרשות למשפט וטכנולוגיה, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.</p>                                                                                                                                                                                                                                            | קטנה - בינונית |
| 8. <b>סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור</b> | <p>סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי - מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק ייעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהלות (CONDUCT RISK) אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים.</p> <p>התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהלות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk.</p> <p>ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.</p> | בינונית        |

| סיכון                           | השפעה                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | רמת סיכון |
|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 9. <b>סיכון תחרות ואסטרטגיה</b> | <p>סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.</p> <p>סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.</p> <p>לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, מוערכת השפעת הסיכון כקטנה.</p> | קטנה      |

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות  
ונהלים**

|    |                                           |
|----|-------------------------------------------|
| 70 | מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים |
| 76 | בקרות ונהלים                              |

## מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

### כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

### א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011 . בהתאם לכך , קביעת ההפרשה בשנת 2016 נסמכת ,בין היתר, על שיעורי המחיקות בשש השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים".

## ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק. כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של היחידה לייעוץ משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחומם, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. בנוסף, קיימת גם בקרה של ועדה בראשות המנכ"ל אשר חברים בה גם חשב הבנק והיועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק. לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינה הפרשה. בתביעות ותלויות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ואשר לא נעשתה בגינה הפרשה ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון העצמי של הבנק.

## ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- הטבות אחרות - מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המאמצות החל מיום 1 בינואר 2015 את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

לצורך עריכת החישובים האקטואריים נעזר הבנק באקטואר חיצוני. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, על פי תצפיות שערך האקטואר בנוגע לשיעור עליית השכר בבנק ושיעורי עזיבה בבנק והחלטות הנהלת ודירקטוריון הבנק בקשר עם הזכויות השונות. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואות אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

חישוב ההפרשה האקטוארית לתוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ומענקי ותק רגיש לשינויים בכל אחד מהערכים של הפרמטרים שצוינו לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

#### השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

| תכניות פיצויים        |       |                       |       |                    |
|-----------------------|-------|-----------------------|-------|--------------------|
| גידול בנקודת אחוז אחת |       | קיטון בנקודת אחוז אחת |       |                    |
| 31 בדצמבר             |       | 31 בדצמבר             |       |                    |
| 2015                  | 2016  | 2015                  | 2016  |                    |
| (6.2)                 | (5.9) | 7.5                   | 6.9   | שיעור היוון        |
| -                     | (6.0) | -                     | 6.9   | שיעור עליית המדד   |
| 1.4                   | 1.4   | (1.6)                 | (1.8) | שיעור עזיבה        |
| 7.6                   | 6.9   | (6.3)                 | (6.0) | שיעור גידול בתגמול |

| הטבות אחרות לאחר פרישה |       |                       |       |                    |
|------------------------|-------|-----------------------|-------|--------------------|
| גידול בנקודת אחוז אחת  |       | קיטון בנקודת אחוז אחת |       |                    |
| 31 בדצמבר              |       | 31 בדצמבר             |       |                    |
| 2015                   | 2016  | 2015                  | 2016  |                    |
| (1.6)                  | (1.7) | 2.0                   | 1.9   | שיעור היוון        |
| (0.7)                  | (1.4) | 0.9                   | 1.6   | שיעור עליית המדד   |
| (1.1)                  | (1.1) | 1.3                   | 1.2   | שיעור עזיבה        |
| 1.0                    | 0.9   | (0.8)                 | (0.8) | שיעור גידול בתגמול |

#### ד. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר-ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס.

למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבת מזומנים, לאחר גילום יתרת המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

## ה. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים משוק פעיל.
- נתוני רמה 2: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הריבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין ריבית הקניה לריבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי.

פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק. פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים

שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק.

להלן נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (במיליוני ש"ח):

| 31 בדצמבר 2016 |                                         |                                            |                                        |                                |
|----------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
| יתרה<br>מאזנית | מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-            |                                            |                                        |                                |
|                | נתונים לא נצפים<br>משמעותיים<br>(רמה 3) | נתונים נצפים<br>משמעותיים<br>אחרים (רמה 2) | מחירים<br>מצוטטים בשוק<br>פעיל (רמה 1) |                                |
|                |                                         |                                            |                                        |                                |
| 0.9            | 0.1                                     | 0.8                                        | *-                                     | נכסים בגין מכשירים נגזרים      |
| 0.9            | -                                       | 0.8                                        | 0.1                                    | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |

| 31 בדצמבר 2015 |                                         |                                            |                                        |                                |
|----------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
| יתרה<br>מאזנית | מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-            |                                            |                                        |                                |
|                | נתונים לא נצפים<br>משמעותיים<br>(רמה 3) | נתונים נצפים<br>משמעותיים<br>אחרים (רמה 2) | מחירים<br>מצוטטים בשוק<br>פעיל (רמה 1) |                                |
|                |                                         |                                            |                                        |                                |
| 0.5            | -                                       | 0.3                                        | 0.2                                    | נכסים בגין מכשירים נגזרים      |
| 0.9            | -                                       | 0.7                                        | 0.2                                    | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

## ו. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, ההערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).



להלן פירוט ניירות הערך הנמדדים בשווי הוגן (במיליוני ש"ח) (ראה גם באור 28 ב'):

| 31 בדצמבר 2015                                    |                                |                                | 31 בדצמבר 2016                                    |                                |                                |
|---------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|
| מדידות שווי הוגן<br>המשתמשות ב-                   |                                |                                | מדידות שווי הוגן<br>המשתמשות ב-                   |                                |                                |
| נתונים<br>נצפים<br>מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים | מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים | מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים | נתונים<br>נצפים<br>מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים | מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים | מחירים<br>מצוטטים<br>משמעותיים |
| יתרה<br>מאזנית*                                   | אחרים<br>(רמה 2)               | בשוק פעיל<br>(רמה 1)           | יתרה<br>מאזנית*                                   | אחרים<br>(רמה 2)               | בשוק פעיל<br>(רמה 1)           |
| 747.0                                             | 20.6                           | 726.4                          | 747.5                                             | 27.7                           | 719.8                          |
| 3.9                                               | 3.9                            | -                              | 3.8                                               | 3.8                            | -                              |
| 26.4                                              | -                              | 26.4                           | 22.9                                              | -                              | 22.9                           |
| 7.6                                               | 7.5                            | 0.1                            | 6.9                                               | 6.9                            | *-                             |
| 784.9                                             | 32.0                           | 752.9                          | 781.1                                             | 38.4                           | 742.7                          |
| 784.9                                             | 32.0                           | 752.9                          | 781.1                                             | 38.4                           | 742.7                          |

#### א. נכסים

ניירות ערך זמינים למכירה:

איגרות חוב של ממשלת ישראל

איגרות חוב של ממשלות זרות

איגרות חוב של מוסדות פיננסיים  
בישראל

איגרות חוב של אחרים בישראל

סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

סך כל ניירות הערך הנמדדים לפי

שווי הוגן

\* לא כולל ניירות ערך בתיק לפדיון בסך 4.9 מיליוני ש"ח ו- 4.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016 ו- 2015, בהתאמה, המוצגים לפי העלות המופחתת.

#### ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת) ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחים ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשוויו ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

## בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2016 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2016.

---

יעקב שורי  
מנהל כללי

---

אילן בצרי  
יו"ר הדירקטוריון

23 בפברואר 2017

## הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יעקב שורי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי<sup>1</sup> ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי<sup>1</sup>. וכן:  
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;  
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;  
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן  
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:  
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן  
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

<sup>1</sup> כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

---

יעקב שורי  
מנהל כללי

23 בפברואר 2017

## הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי<sup>1</sup> ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי<sup>1</sup>. וכן:
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

<sup>1</sup> כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

## **דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2016, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 80 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016.

**א. שפירא**  
סגן מנהל כללי, חשב הבנק  
חשבונאי ראשי

**י. שורי**  
מנהל כללי

**א. בצרי**  
יו"ר הדירקטוריון

23 בפברואר 2017

סומך חייקין  
מגדל המילניום KPMG  
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609  
תל אביב 6100601  
03 684 8000

## **דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2016 ו- 2015 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, והדוח שלנו, מיום 23 בפברואר 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין  
רואי חשבון

23 בפברואר 2017

סומך חייקין  
מגדל המילניום KPMG  
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609  
תל אביב 6100601  
03 684 8000

## **דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים**

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations (COSO), והדוח שלנו מיום 23 בפברואר 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין  
רואי חשבון  
23 בפברואר 2017

### דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

|    |                        |
|----|------------------------|
| 83 | דוח רווח והפסד         |
| 84 | דוח על הרווח הכולל     |
| 85 | מאזן                   |
| 86 | דוח על השינויים בהון   |
| 87 | דוח על תזרימי המזומנים |
| 89 | באורים לדוחות הכספיים  |



## דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר   |       |              |       |
|--------------------------------|-------|--------------|-------|
| 2014                           | 2015  | 2016         | באור  |
| 167.3                          | 158.2 | <b>180.3</b> | 2     |
| 14.6                           | 1.9   | <b>3.8</b>   | 2     |
| 152.7                          | 156.3 | <b>176.5</b> | 2     |
| 12.0                           | 4.5   | <b>7.3</b>   | 13,25 |
| 140.7                          | 151.8 | <b>169.2</b> |       |
| <b>הכנסות שאינן מריבית</b>     |       |              |       |
| 21.6                           | 6.5   | <b>4.5</b>   | 3     |
| 78.1                           | 79.0  | <b>76.5</b>  | 4     |
| 0.6                            | 1.2   | <b>0.3</b>   | 5     |
| 100.3                          | 86.7  | <b>81.3</b>  |       |
| <b>הוצאות תפעוליות ואחרות</b>  |       |              |       |
| 88.3                           | 89.9  | <b>91.9</b>  | 6     |
| 32.5                           | 34.1  | <b>34.5</b>  | 15    |
| 57.1                           | 55.5  | <b>56.9</b>  | 7     |
| 177.9                          | 179.5 | <b>183.3</b> |       |
| 63.1                           | 59.0  | <b>67.2</b>  |       |
| 24.4                           | 22.5  | <b>25.1</b>  | 8     |
| 38.7                           | 36.5  | <b>42.1</b>  |       |
| <b>רווח למניה רגילה (בש"ח)</b> |       |              |       |
| 0.26                           | 0.24  | <b>0.28</b>  | 9     |

**א. שפירא**  
סגן מנהל כללי, חשב הבנק  
חשבוני ראשי

**י. שורי**  
מנהל כללי

**א. בצרי**  
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 23 בפברואר 2017

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

## דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה<br>ביום 31 בדצמבר |       |       |                                                             |
|---------------------------------|-------|-------|-------------------------------------------------------------|
| 2014                            | 2015  | 2016  |                                                             |
| 38.7                            | 36.5  | 42.1  | רווח נקי                                                    |
|                                 |       |       | רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:                           |
| 0.3                             | (3.5) | (0.7) | התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו |
| (5.7)                           | 2.4   | (3.1) | התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*                    |
| (5.4)                           | (1.1) | (3.8) | רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים                            |
| 2.1                             | 0.4   | 1.4   | השפעת המס המתייחס                                           |
| (3.3)                           | (0.7) | (2.4) | רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים                            |
| 35.4                            | 35.8  | 39.7  | הרווח הכולל                                                 |

\* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם באור 10 בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

## מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר              |                |       |
|------------------------|----------------|-------|
| 2015                   | 2016           | באור  |
| <b>נכסים</b>           |                |       |
| 1,456.9                | <b>1,780.2</b> | 11    |
| 789.8                  | <b>786.0</b>   | 12    |
| 3,513.9                | <b>3,903.2</b> | 13,25 |
| (38.9)                 | <b>(49.4)</b>  |       |
| 3,475.0                | <b>3,853.8</b> |       |
| 618.0                  | <b>618.0</b>   | 14    |
| 43.2                   | <b>38.7</b>    | 15    |
| 0.5                    | <b>0.9</b>     | 23    |
| 37.6                   | <b>37.8</b>    | 16    |
| 6,421.0                | <b>7,115.4</b> |       |
| <b>התחייבויות והון</b> |                |       |
| 5,028.3                | <b>5,720.7</b> | 17    |
| 373.5                  | <b>325.8</b>   | 18    |
| 0.7                    | <b>0.9</b>     | 23    |
| 480.9                  | <b>490.7</b>   | 19    |
| 5,883.4                | <b>6,538.1</b> |       |
| 537.6                  | <b>577.3</b>   | 21    |
| 6,421.0                | <b>7,115.4</b> |       |

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

## דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| הון<br>הנפרע             | התחייבויות<br>צמיתות | פרמיה<br>על<br>המניות | קרן הון<br>מהטבה<br>שנתקבלה<br>מבעל<br>שליטה | סה"כ הון<br>המניות<br>הנפרע<br>וקרנות<br>הון | רווח<br>כולל<br>אחר | מזכיר | עודפים | סך הכל |
|--------------------------|----------------------|-----------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------|-------|--------|--------|
| 14.3                     | 9.6                  | 2.7                   | 0.7                                          | 27.3                                         | 6.8                 | 432.3 | 466.4  | 38.7   |
| יתרה ליום 1 בינואר 2014  |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| רווח נקי בשנת החשבון     |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| הפסד כולל אחר, נטו לאחר  |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| השפעת המס                |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| 14.3                     | 9.6                  | 2.7                   | 0.7                                          | 27.3                                         | 3.5                 | 471.0 | 501.8  | 36.5   |
| יתרה ליום 31 בדצמבר 2014 |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| רווח נקי בשנת החשבון     |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| הפסד כולל אחר, נטו לאחר  |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| השפעת המס                |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| 14.3                     | 9.6                  | 2.7                   | 0.7                                          | 27.3                                         | 2.8                 | 507.5 | 537.6  | 42.1   |
| יתרה ליום 31 בדצמבר 2015 |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| רווח נקי בשנת החשבון     |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| הפסד כולל אחר, נטו לאחר  |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| השפעת המס                |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |
| 14.3                     | 9.6                  | 2.7                   | 0.7                                          | 27.3                                         | 0.4                 | 549.6 | 577.3  | 577.3  |
| יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 |                      |                       |                                              |                                              |                     |       |        |        |

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

## דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר        |         |                |                                                                     |
|-------------------------------------|---------|----------------|---------------------------------------------------------------------|
| 2014                                | 2015    | 2016           |                                                                     |
| <b>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</b> |         |                |                                                                     |
| 38.7                                | 36.5    | <b>42.1</b>    | רווח נקי לשנה                                                       |
| התאמות:                             |         |                |                                                                     |
| 5.3                                 | 6.5     | <b>6.9</b>     | פחת על בניינים וציוד                                                |
| 12.0                                | 4.5     | <b>7.3</b>     | הוצאות בגין הפסדי אשראי                                             |
| (22.6)                              | (6.1)   | <b>(3.1)</b>   | רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה                                |
| (0.4)                               | 0.1     | <b>0.2</b>     | הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר |
| -                                   | (0.8)   | -              | רווח מממוש ציוד                                                     |
| (3.3)                               | (0.5)   | <b>0.8</b>     | מיסים נדחים, נטו                                                    |
| 0.5                                 | (5.8)   | <b>4.9</b>     | שינוי בהפרשות ובהתחייבויות לעובדים                                  |
| 6.1                                 | 17.1    | <b>17.9</b>    | הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון                             |
| שינוי נטו בנכסים שוטפים:            |         |                |                                                                     |
| 62.1                                | (186.6) | <b>(320.5)</b> | פיקדונות בבנקים                                                     |
| (273.6)                             | (265.8) | <b>(375.9)</b> | אשראי לציבור                                                        |
| (620.6)                             | 2.6     | -              | אשראי לממשלה                                                        |
| 0.2                                 | (0.2)   | <b>(0.4)</b>   | נכסים בגין מכשירים נגזרים                                           |
| (8.1)                               | 8.4     | <b>(0.2)</b>   | ניירות ערך למסחר                                                    |
| (1.0)                               | (0.1)   | <b>0.2</b>     | נכסים אחרים                                                         |
| שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:       |         |                |                                                                     |
| 318.4                               | (3.8)   | <b>(47.7)</b>  | פיקדונות מבנקים                                                     |
| 215.7                               | 660.8   | <b>692.4</b>   | פיקדונות הציבור                                                     |
| (0.2)                               | (0.2)   | <b>0.2</b>     | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים                                      |
| (18.5)                              | 5.6     | <b>(8.2)</b>   | התחייבויות אחרות                                                    |
| (289.3)                             | 272.2   | <b>16.9</b>    | <b>מזומנים נטו מפעילות שוטפת</b>                                    |

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

## דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |         |                |                                            |
|------------------------------|---------|----------------|--------------------------------------------|
| 2014                         | 2015    | 2016           |                                            |
|                              |         |                | <b>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</b>        |
| (1,080.4)                    | (598.1) | <b>(375.8)</b> | רכישת ניירות ערך זמינים למכירה             |
| 1,306.2)                     | 301.7   | <b>358.7</b>   | תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה      |
| 24.1                         | 7.2     | <b>10.1</b>    | תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה      |
| (3.2)                        | (1.7)   | <b>(2.4)</b>   | רכישת בניינים וציוד                        |
| -                            | 4.2     | -              | תמורה ממימוש בניינים וציוד                 |
| 246.7                        | (286.7) | <b>(9.4)</b>   | <b>מזומנים נטו מפעילות השקעה</b>           |
| (42.6)                       | (14.5)  | <b>7.5</b>     | <b>גידול (קיטון) במזומנים</b>              |
| 1,237.9                      | 1,197.1 | <b>1,176.0</b> | יתרת מזומנים לתחילת שנה                    |
| 1.8                          | (6.6)   | <b>(4.7)</b>   | השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים |
| 1,197.1                      | 1,176.0 | <b>1,178.8</b> | <b>יתרת מזומנים לסוף השנה</b>              |
|                              |         |                | <b>ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו</b>         |
| 201.4                        | 189.0   | <b>199.8</b>   | ריבית שהתקבלה                              |
| 26.9                         | 16.9    | <b>13.4</b>    | ריבית ששולמה                               |
| 41.6                         | 35.0    | <b>39.8</b>    | מיסים על הכנסה ששולמו                      |
| -                            | -       | <b>2.7</b>     | מיסים על הכנסה שהתקבלו                     |

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

## **באורים לדוחות הכספיים המאוחדים**

### **באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית**

#### **א. כללי**

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 23 בפברואר 2017.

#### **(2) הגדרות**

בדוחות כספיים אלה:

**תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS")** - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על די הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

**כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב** - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

**הבנק** - בנק מסד בע"מ.

**חברות מאוחדות** - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

**חברות מוחזקות** - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

**מטבע הפעילות** - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים.

**מטבע ההצגה** - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

**צדדים קשורים** - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

**בעלי עניין** - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

**מדד** - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

**סכום מותאם** - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בנין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

**דיווח כספי מותאם** - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

**סכום מדווח** - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

**עלות** - עלות בסכום מדווח.

**דיווח כספי נומינלי** - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

## **ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים**

### **(1) עקרונות הדיווח**

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

### **(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה**

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

### **(3) בסיס המדידה**

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

### **(4) שימוש באומדנים**

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.



## **ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים**

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2016 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

### **1. מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה**

#### **(א) מגזרי פעילות פיקוחיים**

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם בהתאם להגדרות האחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, אשר מבוססות בעיקרון על סיווג הלקוחות על פי מחזור פעילותם.

#### **(ב) מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה**

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה לפי ASC 280-10 הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעילותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
  - קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- הדיווח בדבר מגזרי הפעילות הינו בהתאם לגישת ההנהלה, תוך גילוי מגזרים ופירוט פריטי דיווח כפי שנקבעו בבנק.
- הכללים החדשים חלו במתכונת מצומצמת מהדוחות הכספיים לשנת 2015. הרחבת מתכונת הדיווח עד למתכונת המלאה תתבצע באופן המפורט להלן:
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 ניתן גילוי מלא לפי מגזרים פיקוחיים אשר כוללים מגזרים כגון בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים וגופים מוסדיים, למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
  - החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

ליישום ההוראות החדשות לא הייתה השפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי. ביאורים 24א ו-24ב הותאמו כדי לכלול את הגילוי החדש בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל.

### **2. ארגון מחדש של חוב בעייתי**

ביום 22 במאי 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור עדכון מספר 02-2011 לקודיפיקציה שפרסם ה-FASB ולאור הנחיות חדשות של הרשויות הרגולטוריות בארה"ב.

בהתאם לחוזר, נוספו הנחיות בדבר חובות שעוברים תהליך של ארגון מחדש עוקב. בפרט, נקבע כי בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.  
 (ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.  
 על מנת לעמוד בשני התנאים כאמור, בין היתר, נדרש שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק, לרבות: (1) שיעור רבית חוזי שאינו נמוך משיעור הרבית בהלוואות חדשות עם מאפייני סיכון אשראי דומים, וכן (2) תנאים אחרים בחוזה, שאינם פחות מטיבים עם התאגיד הבנקאי לעומת התנאים שהתאגיד הבנקאי היה מציע בהלוואות חדשות כאמור עם מאפייני סיכון אשראי דומים.  
 בנוסף, נקבעו מקרים בהם ישנה חזקה שהחידוש של חוב נחות הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי. וכן נאמר כי כאשר חוב, שלא נחשב בעבר כחוב פגום באופן פרטני, מאורגן מחדש ונקבע כי הוא עומד בהגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, ללא מחיקה חשבונאית חלקית, בדרך כלל אין זה נאות להקטין את אומדן ההפרשה להפסדי אשראי במועד הארגון מחדש כתוצאה מהשינוי בשיטת מדידת ירידת הערך.  
 הוראות שנקבעו בהתאם לחוזר נכנסו לתוקף החל מיום 31 בדצמבר 2016 על ארגונים מחדש שיבוצעו או יחודשו ומיום זה ואילך. כמו כן, הבנק יישם את ההוראות בכל הקשור לשימור ההפרשה בחובות שאורגנו מחדש. ליישום הוראה זו על מלאי החובות שאורגנו מחדש בבנק לא הייתה השפעה מהותית.

### 3. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, עד הרבעון הראשון של שנת 2016 קביעת ההפרשה הקבוצתית הסתמכה, בין היתר, על שיעורי המחיקות החשבונאיות ב-5 השנים האחרונות. לפרטים נוספים, ראה באור ד.1. (4) בדבר מדיניות חשבונאית שיושמה בנושא, בדוחות הכספיים לשנת 2015.  
 בחודש יולי 2016 הנחה הפיקוח על הבנקים את התאגידים הבנקאיים, שהחל מהרבעון השני של שנת 2016, יש לכלול את שיעורי המחיקות החשבונאיות משנת 2011 בממוצע ובטווח של שיעורי ההפסד, המשמש בסיס לקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. בהתאם לכך, קביעת ההפרשה הקבוצתית בשנת 2016 נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות החשבונאיות ב-6 השנים האחרונות ובשנת 2017 על שיעורי המחיקות החשבונאיות ב-7 השנים האחרונות.  
 בהתאם לבחינת הבנק, יישום הנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל, הביא לגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 1.4 מיליוני ש"ח לפני מס. הבנק בחר לזקוף השפעה זו ברבעון השני של השנה.

### ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

#### (1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.  
 נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.  
 הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד.

## נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

| שיעור השינוי בשנת (ב-%) |        |        | 31 בדצמבר (בש"ח) |        |        |                           |
|-------------------------|--------|--------|------------------|--------|--------|---------------------------|
| 2014                    | 2015   | 2016   | 2014             | 2015   | 2016   |                           |
|                         |        |        |                  |        |        | <b>שער החליפין של:</b>    |
| 12.0                    | 0.3    | (1.5)  | 3.889            | 3.902  | 3.845  | הדולר של ארה"ב            |
| (1.2)                   | (10.1) | (4.8)  | 4.725            | 4.2468 | 4.0438 | האירו                     |
| 5.6                     | (4.6)  | (18.3) | 6.064            | 5.784  | 4.7252 | הלירה שטרלינג             |
| 0.8                     | (0.1)  | (4.0)  | 3.929            | 3.9246 | 3.7672 | הפרנק השוויצרי            |
|                         |        |        |                  |        |        | <b>מדד המחירים לצרכן:</b> |
| (0.1)                   | (0.9)  | (0.3)  | 102.1            | 101.2  | 100.9  | לחודש נובמבר (בנקודות)    |
| (0.2)                   | (1.0)  | (0.2)  | 102.1            | 101.1  | 100.9  | לחודש דצמבר (בנקודות)     |

## (2) בסיס האיחוד

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

## (3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

- הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות לפי פריסה על פני יתרת תקופת הפירעון המקורית, או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, כקצר. הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

ה. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

## (4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח

על הבנקים. החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

### **אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות**

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף 1.8 (8) להלן.

### **זיהוי וסיווג חובות פגומים**

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

(1) אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

(2) כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

### **החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר**

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים

החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

#### **מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש**

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לווים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של האמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

### **טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב**

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

### **הפרשה להפסדי אשראי**

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות לחתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות). ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

### **הפרשה פרטנית להפסדי אשראי**

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

## **הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי**

### **אשראי שאינו לדיור**

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להחזיק הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית הנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

### **אשראי חוץ מאזני**

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

### **מחיקה חשבונאית**

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

### הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.(3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבל מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

### דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 25).

### (5) ניירות ערך

- א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
  - ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
  - ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואיגרות חוב, נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד.(7) להלן.



ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

#### **(6) מכשירים פיננסיים נגזרים**

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם משמשים לגידור. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

#### **(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים**

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב- U.S. GAAP וב- IFRS.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר הבנק קובע את הנדירות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

#### **ניירות ערך**

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

## מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

## מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

## הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 10, "תורות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

## (8) ירידת ערך נכסים פיננסיים

1. ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי איגרות חוב - לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההון של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההון ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואין נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

2. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ד. (4) לעיל.

### **(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים**

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שיסו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז. כמו כן, הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

### **(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)**

#### **הכרה ומדידה**

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

## **פחת**

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפרטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הקבוצה אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 10-25 שנים

- ריהוט וציוד 7-17 שנים

- שיפורים במושכר 7-17 שנים

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

## **(11) חכירות**

החכירות בבנק מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיבי הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

## **(12) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים**

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס.

הסכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבת מזומנים, לאחר גילום יתרת המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה. הפסדים מירידת

ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי. הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שהפסדים אלו קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

### **(13) זכויות עובדים**

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פנסיה") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. במסגרת ההטבה כלולים תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. סכום ההטבה שישולם תלוי בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום. סכום ההטבה הכולל והעלות לבנק של השירותים שסופקו אינם ניתנים לקביעה במדויק, אלא ניתנים לאמידה בלבד באמצעות נוסחת ההטבה ואומדנים של האירועים העתידיים הרלוונטיים, שרובם מחוץ לשליטת הבנק. עלות פנסיה נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פנסיה לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות רבית והתשואה בפועל על נכסי התכנית. הטבות פנסיה מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשמע ממנה ייחוס. הבנק נעזר ביועץ כלכלי ומחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה). אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה. הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן. הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם. שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פנסיה נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותנת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח. הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

### הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבוננו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות

שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבוננו של אותו משתתף. במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבוננו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

#### הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

#### היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבטלות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

#### מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. לצורך קביעת רבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכנית פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

#### הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

#### **(14) התחייבויות תלויות**

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה גדולה או שווה ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב. במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה.

### **(15) הוצאות מיסים על ההכנסה**

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המיסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

#### **מיסים שוטפים**

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

#### **מיסים נדחים**

ההכרה במיסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. אולם, הבנק לא מכיר במיסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
- הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והבנק שולט במועד היפוך ההפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.

המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם, או במידה שקיימות הזדמנויות לתכנון מס. נכסי המיסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הבנק מביא בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה. במידה ואין זה צפוי שלבנק תהיה הכנסה חייבת מספיקה ו/או לא קיימות לבנק הזדמנויות לתכנון מס, נכסי מיסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

#### **קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים**

הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה נישומה, או בחברות שונות בבנק, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

### **פוזיציות מס לא וודאיות**

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת "FASB Interpretation no. 48 – Accounting for uncertainty in income Taxes".

### **(16) רווח למניה**

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

### **(17) דיווח על מגזרי פעילות**

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, בחוזר נקבע כי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 24א).

מתכונת הדיווח החדשה יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, לפירוט ראה סעיף ג.1(1) לעיל.

מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

מתכונת הדיווח החדשה לגבי מגזרי פעילות פיקוחיים יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים. לפירוט ראה באור ג.1(3). בהתאם להוראות כאמור, מתכונת הגילוי החדשה לרבות מספרי השוואה נכללו לראשונה החל מהדוח לשנת 2016. מתכונת הדיווח החדשה לגבי מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה יושמה לראשונה בדוח לשנת 2015.

### **(18) עסקאות עם בעלי שליטה**

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.



### **נטילת התחייבות או ויתור**

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

### **שיפוי**

סכום השיפוי נזקף להון.

### **הלוואות, לרבות פיקדונות**

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

### **(19) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים**

#### **בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית**

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

#### **עמלות ליצירת אשראי**

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת התאמת תשואה ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

#### **עמלות הקצאת אשראי**

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש המחויבות אינה קלושה.

#### **שינוי בתנאי חוב**

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

#### **עמלות פירעון מוקדם**

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

## ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

### (1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראות המעבר לשנת 2015, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018, זאת בעקביות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14 אשר דחה את מועד היישום לראשונה. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות רבית והכנסות מימון שאינן מרבית.

מכיוון שהוראות התקן החדש אינן חלות על הכנסות הנובעות ממכשירים פיננסיים, כגון הלוואות וניירות ערך המטופלים בהתאם לכללים אחרים, הבנק אינו צופה השפעה מהותית על תוצאות הפעילויות המתייחסות למכשירים פיננסיים, כגון רווחים או הפסדים מניירות ערך והכנסות או הוצאות רבית.

הבנק מתכנן ליישם את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018. היערכות הבנק לקראת יישום ההוראות כוללת, בין היתר, מיפוי ההכנסות שבתחולת התקן החדש ובחינת חוזים עם לקוחות. בעוד שהבנק טרם זיהה שינוי מהותי בעיתוי ההכרה בהכנסה, סקירת ההשפעות עודנה בתהליך, והבנק ממשיך לבחון את ההשלכות האפשריות של יישום ההוראות החדשות, לרבות על אופן הצגת הוצאות מסוימות (כהוצאה או כקישון בהכנסה).

### (2) מיסים על הכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מיסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. אין חובה לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו בהתאם לסעיפים 740-10-50-15-d ו-740-10-50-A-10-50-A-15.

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים להוראות הדיווח לציבור הינם כדלקמן:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016;
- הובהר כי הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה"; הובהר כי קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה";
- הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות";
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות;

- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס לפי תוספות ג'1 ו-ג'2 שנדרשו בהוראות הדיווח לציבור, כיוון שהביאור אינו מוסיף מידע למשתמשים בדוחות.
- ההוראות החדשות ייושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. כמו כן, יש לסווג מחדש מספרי השוואה, כדי שיתאימו לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות.
- להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא מסים על הכנסה, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור:
- השקעות בחברות בנות מקומיות (הפרשים זמניים אחרי 2017)
  - יש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, אלא אם (במקרים הבאים לא יהיה מדובר בהפרש זמני):
  - חוקי המס מתירים השבה של ההשקעה בפטור ממס (למשל באמצעות פירוק או מיזוג סטטוטורי בפטור ממס) ללא עלות משמעותית, והחברה האם מצפה לבצע את ההשבה בדרך זו בסופו של דבר (יכולת וכוונה).
- השקעות בחברות בנות זרות
  - יש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, למעט אם עומדים בתנאים הבאים (indefinite reversal criteria):
  - המשקיע יכול לשלוט במועד ההיפוך; וכן
  - רווחים לא מחולקים יושקעו מחדש ללא הגבלת זמן, או שהם יכולים להיות מחולקים בפטור ממס.
- נכס מסים נדחים יוכר רק אם נראה (it is apparent) שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין (בפרקטיקה בדרך-כלל שנה). במילים אחרות, אין להכיר בנכס מס נדחה אלא אם נראה (it is apparent) שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס, יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש הזמני, על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום ה- valuation-allowance (הפרשה לנכס מס).
- השקעות, מקומיות או זרות, המטופלות בשיטת השווי המאזני (שיטת האקוויטי)
  - בדרך-כלל, ישות תכיר בנכס או בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים הנוצרים מהשקעה המטופלת בשיטת השווי המאזני.
- שינויים במסים נדחים מפריטים שהוכרו במקור מחוץ לרווח והפסד
  - מסים שוטפים ומסים נדחים בגין פריטים שהוכרו בתקופה השוטפת מחוץ לרווח והפסד, יוכרו מחוץ לרווח והפסד. קיימות הוראות ספציפיות להקצאת הוצאות המס בין מרכיבי הדוח השונים (intra-period allocation).
  - בדרך-כלל, שינויים עוקבים ב- valuation allowance (הפרשה לנכס מס) הנובעים משינוי בהערכה של האפשרות לממש את נכס המס הנדחה שנוצר או משינוי בשיעור המס, יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.
- עמדות מס לא וודאיות
  - יש להכיר בהטבת מס כאשר צפוי (יותר סביר מאשר לא) שהיא תנוצל. סכום הטבת המס אשר יוכר הוא הסכום הגבוה ביותר אותו צופים (מעל 50%) לקבל. סיכון החשיפה לא נכלל בחישוב ההטבה. קיימות הוראות ספציפיות המתייחסות להיבטים שונים של הכרה, מדידה וגילוי בקשר עם עמדות מס לא וודאיות.
- התחייבויות לא כספיות ונכסים לא כספיים הנמדדים במטבע פעילות השונה מהמטבע לפיו נקבע בסיס המס שלהם אין להכיר בהתחייבויות או נכסי מסים נדחים בגין הפרשים זמניים הקשורים לנכסים לא כספיים והתחייבויות לא כספיות, כאשר בסיס מס שלהם נקבע במטבע שונה ממטבע הפעילות של הישות, כאשר ההפרשים נוצרים בגין שינויים בשער חליפין או בגין הצמדה לצורך מס.
- נכס מס בגין הפרשים זמניים הניתנים לניכוי
  - נכס מס נדחה מוכר על כל הסכום ובמקביל מכירים בהפרשה נפרדת (valuation allowance) (הפרשה לנכס מס) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר-סביר-מאשר-לא שלא ימומש.
- שינויים בשיעורי המס
  - נכסים והתחייבויות מסים שוטפים נמדדים בדרך-כלל תוך שימוש בשיעורי המס שנחקקו. נכסים והתחייבויות מסים נדחים בדרך-כלל נמדדים לפי שיעורי המס שצפויים לחול בתקופת ההשבה. שינויים עוקבים במסים נדחים הנוצרים בעקבות שינויים בשיעורי המס בדרך-כלל ייזקפו לרווח והפסד בתקופה השוטפת, גם אם

המסים הנדחים הוכרו לראשונה בהון. מובהר, כי בהתאם לפרקטיקה תחת התקינה הבינלאומית, נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים נמדדים בדרך כלל תוך שימוש בשיעורי המס שנחקקו או שחיקתם הושלמה למעשה.

להערכת הבנק, לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

### (3) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

א. ביום 21 במרס 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
  - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
  - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 10-855 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".
- ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הון של אגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.
- כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא ייושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים ייערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
- להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא סוגיות במטבע חוץ, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור:
- קביעת מטבע פעילות
- מטבע פעילות של הישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות; בדרך כלל, הסביבה העיקרית בה הישות מפיקה ומוציאה מזומנים. הוראות התקינה האמריקאית מספקות "מסגרת" ו"שיקולים" שונים שיש להביאם בחשבון, אך ללא קריטריונים חד-משמעיים; יש להתחשב בהשתלבותה של הישות בסביבה הכלכלית והיכולת שלה להיות ישות עצמאית; בעת קביעת מטבע הפעילות, יש להפעיל שיקול דעת; אין לתת עדיפות לאינדיקטורים מסוימים על פני אינדיקטורים אחרים.
- עסקאות במטבע חוץ
- רווחים או הפסדים מעסקאות במטבע חוץ מדווחים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום, למעט:
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מההשקעה נטו;
  - החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
  - פריטי רווח או הפסד בגין מכשירי חוב זמינים למכירה, אשר כלולים כחלק מהרווח הכולל האחר המצטבר.

להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות:

- מספרי השוואה

יש לתקן טעויות מהותיות בתקופות דיווח קודמות. תחת הוראות התקינה האמריקאית, אין הקלה פרקטית לפיה ניתן שלא לבצע תיקון של מספרי השוואה במקרים בהם התיקון אינו מעשי. הבנק בוחן את ההשפעה של החוזר על דוחותיו הכספיים.

#### **(4) דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב**

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
- היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, תאגיד בנקאי לא יהווה עלויות ריבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות הריבית שיהוונו);
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של החוזר על דוחותיו הכספיים.

## באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר                           |       |       |
|--------------------------------------------------------|-------|-------|
| 2014                                                   | 2015  | 2016  |
| <b>א. הכנסות (הוצאות) ריבית על נכסים</b>               |       |       |
| 152.3                                                  | 155.6 | 169.8 |
| 2.6                                                    | (2.6) | -     |
| 4.2                                                    | 0.9   | 0.7   |
| 2.3                                                    | 2.0   | 6.3   |
| 5.9                                                    | 2.3   | 3.5   |
| 167.3                                                  | 158.2 | 180.3 |
| <b>ב. הכנסות (הוצאות) ריבית על התחייבויות</b>          |       |       |
| (13.4)                                                 | (4.1) | (3.9) |
| (1.2)                                                  | 2.2   | 0.1   |
| (14.6)                                                 | (1.9) | (3.8) |
| 152.7                                                  | 156.3 | 176.5 |
| <b>ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב</b> |       |       |
| 0.2                                                    | 0.1   | 0.2   |
| 5.6                                                    | 2.1   | 3.3   |
| 0.1                                                    | 0.1   | *-    |
| 5.9                                                    | 2.3   | 3.5   |

\* קטן מ- 50 אלפי ש"ח

### באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר                                            |       |      |
|-------------------------------------------------------------------------|-------|------|
| 2014                                                                    | 2015  | 2016 |
| <b>א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר</b>     |       |      |
| <b>א.1. מפעילות במכשירים נגזרים</b>                                     |       |      |
| (2.1)                                                                   | 1.1   | 0.4  |
| הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (1)                         |       |      |
| (2.1)                                                                   | 1.1   | 0.4  |
| <b>סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים</b>                                   |       |      |
| <b>א.2. מהשקעה באגרות חוב</b>                                           |       |      |
| 22.6                                                                    | 6.5   | 3.1  |
| רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה (2)                               |       |      |
| -                                                                       | 0.4   | -    |
| הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה (2)                               |       |      |
| 22.6                                                                    | 6.1   | 3.1  |
| <b>סך הכל מהשקעה באג"ח</b>                                              |       |      |
| 0.6                                                                     | (0.7) | 1.0  |
| <b>א.3. הפרשי שער, נטו</b>                                              |       |      |
| <b>סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר</b> |       |      |
| 21.1                                                                    | 6.5   | 4.5  |

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר                                                 |       |       |
|------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|
| 2014                                                                         | 2015  | 2016  |
| <b>ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*</b>                |       |       |
| 0.2                                                                          | 0.2   | 0.2   |
| הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים                                         |       |       |
| 0.3                                                                          | (0.2) | (0.2) |
| רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו     |       |       |
| 0.5                                                                          | -     | -     |
| <b>סך הכל מפעילויות מסחר**</b>                                               |       |       |
| פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון |       |       |
| 0.3                                                                          | (0.2) | (0.2) |
| חשיפת ריבית                                                                  |       |       |
| 0.2                                                                          | 0.2   | 0.2   |
| חשיפה למניות                                                                 |       |       |
| 0.5                                                                          | -     | -     |
| <b>סך הכל</b>                                                                |       |       |

\* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

\*\* להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

## באור 4: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |      |                                    |
|------------------------------|------|------|------------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016 |                                    |
| 23.7                         | 23.0 | 22.3 | ניהול חשבון                        |
| 13.4                         | 13.6 | 13.9 | כרטיסי אשראי                       |
| 19.5                         | 20.0 | 17.9 | פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים |
| 4.6                          | 4.8  | 4.1  | עמלות הפצת קרנות נאמנות            |
| 3.4                          | 4.1  | 4.8  | טיפול באשראי                       |
| 3.1                          | 3.5  | 3.7  | הפרשי המרה                         |
| 0.5                          | 0.5  | 0.6  | פעולות בסחר חוץ                    |
| 2.8                          | 2.6  | 2.7  | עמלות מעסקי מימון                  |
| 4.9                          | 4.9  | 4.4  | חייבים על פי הרשאה                 |
| 2.2                          | 2.0  | 2.1  | עמלות אחרות                        |
| 78.1                         | 79.0 | 76.5 | <b>סך כל העמלות התפעוליות</b>      |

## באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |      |                               |
|------------------------------|------|------|-------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016 |                               |
| 0.5                          | 0.4  | 0.3  | ניהול ותפעול קופות גמל        |
| -                            | 0.8  | -    | רווח הון ממכירת בניינים וציוד |
| 0.1                          | -    | -    | אחר                           |
| 0.6                          | 1.2  | 0.3  | <b>סך כל הכנסות אחרות</b>     |



## באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |      |                                                              |
|------------------------------|------|------|--------------------------------------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016 |                                                              |
| 62.5                         | 57.2 | 59.5 | משכורות                                                      |
| 4.9                          | 6.9  | 4.5  | הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה                  |
| 0.1                          | 1.3  | 2.6  | הטבות לזמן ארוך                                              |
| 16.8                         | 15.7 | 16.7 | ביטוח לאומי ומס שכר                                          |
|                              |      |      | הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):                  |
| 0.4                          | 4.5  | 4.4  | - הטבה מוגדרת(1)                                             |
| 2.9                          | 3.0  | 3.1  | - הפקדה מוגדרת                                               |
| 0.7                          | 1.3  | 1.1  | הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה(1) |
| 88.3                         | 89.9 | 91.9 | <b>סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות</b>                        |

(1) ראה ביאור 20 בדבר זכויות עובדים.

## באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |      |                                    |
|------------------------------|------|------|------------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016 |                                    |
| 6.5                          | 6.4  | 6.1  | שיווק ופרסום                       |
| 4.0                          | 3.7  | 3.7  | תקשורת                             |
| 31.1                         | 32.1 | 31.9 | מחשב                               |
| 1.1                          | 0.9  | 0.9  | משרדיות                            |
| 0.3                          | 0.3  | 0.2  | ביטוח                              |
| 5.3                          | 4.4  | 5.2  | שירותים מקצועיים                   |
| 1.1                          | 1.1  | 1.3  | שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון |
| 0.8                          | 0.6  | 0.6  | הדרכה והשתלמויות                   |
| 3.3                          | 3.1  | 2.9  | עמלות                              |
| 3.6                          | 2.9  | 4.1  | אחרות                              |
| 57.1                         | 55.5 | 56.9 | <b>סך כל ההוצאות האחרות</b>        |

## באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### 1. הרכב הסעיף

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |       |                               |
|------------------------------|------|-------|-------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016  |                               |
| 29.2                         | 22.1 | 27.5  | מיסים שוטפים בגין שנת החשבון  |
| -                            | -    | (2.0) | מיסים שוטפים בגין שנים קודמות |
| 29.2                         | 22.1 | 25.5  | סך כל המיסים השוטפים          |
|                              |      |       | בתוספת (בניכוי):              |
| (4.8)                        | 0.1  | (0.4) | מיסים נדחים בגין שנת החשבון   |
| -                            | 0.3  | -     | מיסים נדחים בגין שנים קודמות  |
| (4.8)                        | 0.4  | (0.4) | סך הכל המיסים הנדחים *        |
| 24.4                         | 22.5 | 25.1  | הפרשה למיסים על ההכנסה        |

### \* מיסים נדחים

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |       |                                                                                   |
|------------------------------|------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| 2014                         | 2015 | 2016  |                                                                                   |
| (4.8)                        | 0.1  | (2.5) | יצירה והיפוך של הפרשים זמניים <sup>(1)</sup>                                      |
| -                            | 0.3  | 2.1   | שינוי בשיעור המס                                                                  |
| (4.8)                        | 0.4  | (0.4) | סך הכל המיסים הנדחים                                                              |
| (7.5)                        | -    | -     | (1) מתוכם סכום הטבה הנובע מהכרה לראשונה של נכס מס נדחה מתקופה קודמת שלא הוכר בעבר |

## באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |        |               |                                              |
|------------------------------|--------|---------------|----------------------------------------------|
| 2014                         | 2015   | 2016          |                                              |
| 37.71 %                      | 37.58% | <b>35.90%</b> | שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים) |
| 23.9                         | 22.2   | <b>24.1</b>   | סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי         |
|                              |        |               | מס (חיסכון במס) בגין:                        |
| -                            | -      | *-            | הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל          |
| (0.1)                        | (0.2)  | *-            | הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון                |
| 0.5                          | 0.2    | <b>1.0</b>    | הוצאות אחרות לא מוכרות                       |
| -                            | -      | <b>(2.0)</b>  | מיסים בגין שנים קודמות                       |
| -                            | 0.3    | <b>2.1</b>    | שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס  |
| 0.1                          | *-     | <b>(0.1)</b>  | אחר                                          |
| 24.4                         | 22.5   | <b>25.1</b>   | הפרשה למיסים על ההכנסה                       |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

3. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 הוצאו לבנק שומות מס סופיות לשנים 2013-2008 במסגרת הסכם פשרה מול מס הכנסה. לחברת הבת- 2011.

4. א. מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית לפיה ימומשו בעתיד והם מחושבים לפי שיעור מס של 34.19% או 35.04%.

ב. שינויים בשנת הדיווח ביתרת מסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הינם בסך של- 1.2 מיליוני ש"ח. ליתר פירוט ראה באור 8.ג. להלן.

### 5. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

| א.                             |                                                   | מיסים נדחים לקבל |             |                |        | עתודה למיסים נדחים |            |
|--------------------------------|---------------------------------------------------|------------------|-------------|----------------|--------|--------------------|------------|
|                                |                                                   | יתרה             |             | שיעור מס ממוצע |        | יתרה               |            |
|                                |                                                   | במיליוני ש"ח     |             | באחוזים        |        | במיליוני ש"ח       |            |
|                                |                                                   | 2015             | 2016        | 2015           | 2016   | 2015               | 2016       |
| מהפרשה להפסדי אשראי            |                                                   | 15.9             | <b>15.6</b> | 37.18%         | 34.19% | -                  | -          |
|                                | מהפרשה לחופשה ומענקים                             | 3.2              | <b>3.4</b>  | 37.18%         | 35.04% | -                  | -          |
|                                | מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית | 5.4              | <b>6.5</b>  | 37.18%         | 34.19% | *-                 | <b>0.4</b> |
| מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת |                                                   | 1.0              | <b>0.8</b>  | 37.18%         | 34.19% | -                  | -          |
|                                | סך הכל                                            | 25.5             | <b>26.3</b> |                |        | *-                 | <b>0.4</b> |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

## באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

| סך הכל       | התאמות נכסים<br>לא כספיים<br>בני פחת | עודף ההתחייבויות<br>בגין הטבות לעובדים<br>על נכסי תכנית | הפרשה<br>לחופשה<br>ומענקים | הפרשה<br>להפסדי<br>אשראי |                                    |
|--------------|--------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------------|
|              |                                      |                                                         |                            |                          | <b>יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה</b> |
| <b>25.5</b>  | <b>1.0</b>                           | <b>5.4</b>                                              | <b>3.2</b>                 | <b>15.9</b>              | <b>ליום 1 בינואר 2016</b>          |
| <b>1.3</b>   | <b>(0.1)</b>                         | <b>(0.1)</b>                                            | <b>0.5</b>                 | <b>1.0</b>               | שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד      |
| <b>1.2</b>   | <b>-</b>                             | <b>1.2</b>                                              | <b>-</b>                   | <b>-</b>                 | שינויים אשר נזקפו לרווח כולל       |
| <b>(2.1)</b> | <b>(0.1)</b>                         | <b>(0.4)</b>                                            | <b>(0.3)</b>               | <b>(1.3)</b>             | אחר                                |
|              |                                      |                                                         |                            |                          | השפעת השינוי בשיעור המס            |
| <b>25.9</b>  | <b>0.8</b>                           | <b>6.1</b>                                              | <b>3.4</b>                 | <b>15.6</b>              | <b>יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה</b> |
|              |                                      |                                                         |                            |                          | <b>ליום 31 בדצמבר 2016 (2),(1)</b> |
| <b>26.3</b>  | <b>0.8</b>                           | <b>6.5</b>                                              | <b>3.4</b>                 | <b>15.6</b>              | (1) מזה: נכס מס נדחה               |
| <b>(0.4)</b> | <b>-</b>                             | <b>(0.4)</b>                                            | <b>-</b>                   | <b>-</b>                 | (2) מזה: התחייבויות מס נדחה        |

| סך הכל       | התאמות נכסים<br>לא כספיים<br>בני פחת | עודף ההתחייבויות<br>בגין הטבות לעובדים<br>על נכסי תכנית | הפרשה<br>לחופשה<br>ומענקים | הפרשה<br>להפסדי<br>אשראי |                                    |
|--------------|--------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------------|
|              |                                      |                                                         |                            |                          | <b>יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה</b> |
| <b>25.9</b>  | <b>1.2</b>                           | <b>5.2</b>                                              | <b>3.7</b>                 | <b>15.8</b>              | <b>ליום 1 בינואר 2015</b>          |
| <b>(1.0)</b> | <b>(0.2)</b>                         | <b>(0.6)</b>                                            | <b>(0.5)</b>               | <b>0.3</b>               | שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד      |
| <b>0.9</b>   | <b>-</b>                             | <b>0.9</b>                                              | <b>-</b>                   | <b>-</b>                 | שינויים אשר נזקפו לרווח כולל       |
| <b>(0.3)</b> | <b>*-</b>                            | <b>(0.1)</b>                                            | <b>*-</b>                  | <b>(0.2)</b>             | אחר                                |
|              |                                      |                                                         |                            |                          | השפעת השינוי בשיעור המס            |
| <b>25.5</b>  | <b>1.0</b>                           | <b>5.4</b>                                              | <b>3.2</b>                 | <b>15.9</b>              | <b>יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה</b> |
|              |                                      |                                                         |                            |                          | <b>ליום 31 בדצמבר 2015 (2),(1)</b> |
| <b>25.5</b>  | <b>1.0</b>                           | <b>5.4</b>                                              | <b>3.2</b>                 | <b>15.9</b>              | (1) מזה: נכס מס נדחה               |
| <b>*-</b>    | <b>-</b>                             | <b>*-</b>                                               | <b>-</b>                   | <b>-</b>                 | (2) מזה: התחייבויות מס נדחה        |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

## באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. מיסים על הכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |            |       |                              |            |     |                              |            |       |
|------------------------------|------------|-------|------------------------------|------------|-----|------------------------------|------------|-------|
| 2014                         |            |       | 2015                         |            |     | 2016                         |            |       |
| הכנסות<br>(הוצאות) נטו<br>מס | לפני<br>מס | מס    | הכנסות<br>(הוצאות) נטו<br>מס | לפני<br>מס | מס  | הכנסות<br>(הוצאות) נטו<br>מס | לפני<br>מס | מס    |
| (3.5)                        | 2.2        | (5.7) | 1.5                          | (0.9)      | 2.4 | (1.9)                        | 1.2        | (3.1) |
| (3.5)                        | 2.2        | (5.7) | 1.5                          | (0.9)      | 2.4 | (1.9)                        | 1.2        | (3.1) |

### שינויי חקיקה בתחום המס

#### א. מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטיים לבנק בשנים 2014-2016:

2014 - 26.5%

2015 - 26.5%

2016 - 25.0%

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל-25%, יתרות המסים הנדחים ליום 4 בינואר 2016 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה, לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך. כתוצאה מהורדת שיעור המס ל-23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

השפעת השינויים המתוארים לעיל על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מתבטאת בקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים בסך 2.1 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך 2.3 מיליוני ש"ח וכנגד רווח כולל אחר בסך 0.2 מיליוני ש"ח.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה לעיל.

#### ב. עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג - 2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2013 לשיעור של 36.21%, ובשנת 2014 ואילך עלה לשיעור של 37.71%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%.

וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל- 25% בשנת 2016, ל- 24% בשנת 2017 ו- 23% החל מינואר 2018 ואילך. שיעור המס הסטטוטורי ירד ל- 35.9% בשנת 2016, ל- 35% בשנת 2017 ול- 34.2% משנת 2018 ואילך.

השינוי בשיעור מס הרווח ומס השכר המפורט לעיל הביא לקיטון בסעיף נכסי מסים נדחים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח, לקיטון בסעיף התחייבויות בשל הטבות לעובדים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח.

## באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |             |             |                                                                                   |
|------------------------------|-------------|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| 2014                         | 2015        | 2016        |                                                                                   |
|                              |             |             | רווח בסיסי ומדולל:                                                                |
| 38.7                         | 36.5        | 42.1        | <b>סך הכל רווח נקי</b>                                                            |
| 149,875,000                  | 149,875,000 | 149,875,000 | ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה |
|                              |             |             | רווח למניה רגילה (בש"ח)                                                           |
| 0.26                         | 0.24        | 0.28        | <b>סך הכל רווח למניה</b>                                                          |

## באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

| רווח כולל אחר        |                           |                                                         |                                 |
|----------------------|---------------------------|---------------------------------------------------------|---------------------------------|
| סך הכל רווח כולל אחר | התאמות בגין הטבות לעובדים | התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן |                                 |
| 6.8                  | 5.3                       | 1.5                                                     | <b>יתרה ליום 1 בינואר 2014</b>  |
| (3.3)                | (3.5)                     | 0.2                                                     | שינוי נטו במהלך התקופה          |
| 3.5                  | 1.8                       | 1.7                                                     | <b>יתרה ליום 1 בינואר 2015</b>  |
| (0.7)                | 1.5                       | (2.2)                                                   | שינוי נטו במהלך התקופה          |
| 2.8                  | 3.3                       | (0.5)                                                   | <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2015</b> |
| (2.4)                | (1.9)                     | (0.5)                                                   | שינוי נטו במהלך התקופה          |
| 0.4                  | 1.4                       | (1.0)                                                   | <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2016</b> |

## באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |       |        |            |       |       |            |       |       |
|------------------------------|-------|--------|------------|-------|-------|------------|-------|-------|
| 2014                         |       |        | 2015       |       |       | 2016       |       |       |
| השפעת לאחר                   | לפני  |        | השפעת לאחר | לפני  |       | השפעת לאחר | לפני  |       |
| מס                           | המס   | מס     | מס         | המס   | מס    | מס         | המס   | מס    |
| 14.3                         | (8.6) | 22.9   | 1.6        | (1.0) | 2.6   | 1.5        | (0.9) | 2.4   |
| (14.1)                       | 8.5   | (22.6) | (3.8)      | 2.3   | (6.1) | (2.0)      | 1.1   | (3.1) |
| 0.2                          | (0.1) | 0.3    | (2.2)      | 1.3   | (3.5) | (0.5)      | 0.2   | (0.7) |
| (3.1)                        | 1.9   | (5.0)  | 1.6        | (0.9) | 2.5   | (1.7)      | 1.1   | (2.8) |
| (0.4)                        | 0.3   | (0.7)  | (0.1)      | -     | (0.1) | (0.2)      | 0.1   | (0.3) |
| (3.5)                        | 2.2   | (5.7)  | 1.5        | (0.9) | 2.4   | (1.9)      | 1.2   | (3.1) |
| (3.3)                        | 2.1   | (5.4)  | (0.7)      | 0.4   | (1.1) | (2.4)      | 1.4   | (3.8) |

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (1) שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה (רווחים) הפסדים נטו שסווגו לדוח רווח והפסד (2) שינוי נטו במהלך התקופה סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.  
(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

## באור 11: מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

| 31 בדצמבר |         |                                                                                         |
|-----------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| 2015      | 2016    |                                                                                         |
| 897.2     | 951.5   | מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל                                                            |
| 559.7     | 828.7   | פיקדונות בבנקים מסחריים                                                                 |
| 1,456.9   | 1,780.2 | סך הכל*                                                                                 |
| 1,176.0   | 1,178.8 | *מזה מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים |

## באור 12: ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

| 31 בדצמבר 2015 |             |                                      |                                      |                          | 31 בדצמבר 2016 |             |                                      |                                      |                          |
|----------------|-------------|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------|----------------|-------------|--------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------|
| הערך במאזן     | עלות מופחתת | רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן | הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן | שווי הוגן <sup>(1)</sup> | הערך במאזן     | עלות מופחתת | רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן | הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן | שווי הוגן <sup>(1)</sup> |
| 4.9            | 4.9         | -                                    | *-                                   | 4.9                      | 4.9            | 4.9         | -                                    | *-                                   | 4.9                      |
| 4.9            | 4.9         | -                                    | *-                                   | 4.9                      | 4.9            | 4.9         | -                                    | *-                                   | 4.9                      |

א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון

של אחרים בישראל

סך כל איגרות חוב המוחזקות לפדיון

| רווח כולל אחר מצטבר |             |                    |                    |                          | רווח כולל אחר מצטבר |             |                    |                    |                          |
|---------------------|-------------|--------------------|--------------------|--------------------------|---------------------|-------------|--------------------|--------------------|--------------------------|
| הערך במאזן          | עלות מופחתת | רווחים             | הפסדים             | שווי הוגן <sup>(1)</sup> | הערך במאזן          | עלות מופחתת | רווחים             | הפסדים             | שווי הוגן <sup>(1)</sup> |
| 747.0               | 749.0       | 0.4                | 2.4                | 747.0                    | 747.5               | 749.9       | 0.6                | 3.0                | 747.5                    |
| 3.9                 | 3.9         | -                  | *-                 | 3.9                      | 3.8                 | 3.9         | -                  | 0.1                | 3.8                      |
| 26.4                | 26.5        | 0.1                | 0.2                | 26.4                     | 22.9                | 22.8        | 0.1                | -                  | 22.9                     |
| 7.6                 | 6.3         | 1.3                | -                  | 7.6                      | 6.9                 | 6.1         | 0.8                | -                  | 6.9                      |
| 784.9               | 785.7       | 1.8 <sup>(2)</sup> | 2.6 <sup>(2)</sup> | 784.9                    | 781.1               | 782.7       | 1.5 <sup>(2)</sup> | 3.1 <sup>(2)</sup> | 781.1                    |
| 789.8               | 790.6       | 1.8                | (2.6)              | 789.8                    | 786.0               | 787.6       | 1.5                | 3.1                | 786.0                    |

ב. ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים

בישראל

של אחרים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

סך כל ניירות הערך

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

ראה באור 2 ובאור 3 בדבר השקעות באגרות חוב.



## באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

| 31 בדצמבר 2016  |                   |           |                  |                   |           |
|-----------------|-------------------|-----------|------------------|-------------------|-----------|
| 12 חודשים ומעלה |                   |           | פחות מ-12 חודשים |                   |           |
| סה"כ            | הפסדים שטרם מומשו |           | סה"כ             | הפסדים שטרם מומשו |           |
|                 | 0-20%             | שווי הוגן |                  | 0-20%             | שווי הוגן |
| (1.2)           | (1.2)             | 294.3     | (1.8)            | (1.8)             | 201.7     |
| -               | -                 | -         | *-               | *-                | 3.8       |
| -               | -                 | -         | (0.1)            | (0.1)             | 4.4       |
| (1.2)           | (1.2)             | 294.3     | (1.9)            | (1.9)             | 209.9     |

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

| 31 בדצמבר 2015  |                   |           |                  |                   |           |
|-----------------|-------------------|-----------|------------------|-------------------|-----------|
| 12 חודשים ומעלה |                   |           | פחות מ-12 חודשים |                   |           |
| סה"כ            | הפסדים שטרם מומשו |           | סה"כ             | הפסדים שטרם מומשו |           |
|                 | 0-20%             | שווי הוגן |                  | 0-20%             | שווי הוגן |
| -               | -                 | -         | (2.4)            | (2.4)             | 561.9     |
| -               | -                 | -         | *-               | *-                | 3.9       |
| -               | -                 | -         | (0.2)            | (0.2)             | 13.9      |
| -               | -                 | -         | (2.6)            | (2.6)             | 579.7     |

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

## באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### 1. חובות<sup>(1)</sup> אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

| 31 בדצמבר 2016 |               |              |          |         |
|----------------|---------------|--------------|----------|---------|
|                |               | אשראי לציבור |          |         |
| סך הכל         | בנקים וממשלות | סך הכל       | פרטי אחר | מסחרי   |
| 2,256.6        | 1,446.7       | 809.9        | 12.8     | 797.1   |
| 3,093.3        | -             | 3,093.3      | 2,883.9  | 209.4   |
| 5,349.9        | 1,446.7       | 3,903.2      | 2,896.7  | 1,006.5 |
| 18.9           | -             | 18.9         | 10.5     | 8.4     |
| 8.5            | -             | 8.5          | 1.0      | 7.5     |
| 27.4           | -             | 27.4         | 11.5     | 15.9    |
| 7.2            | -             | 7.2          | 6.1      | 1.1     |
| 34.6           | -             | 34.6         | 13.6     | 21.0    |
| 69.2           | -             | 69.2         | 31.2     | 38.0    |
| 17.8           | -             | 17.8         | 1.9      | 15.9    |
| 31.6           | -             | 31.6         | 30.2     | 1.4     |
| 49.4           | -             | 49.4         | 32.1     | 17.3    |
| 8.6            | -             | 8.6          | 1.6      | 7.0     |

|                                     |
|-------------------------------------|
| יתרת חוב רשומה:                     |
| חובות שנבדקו על בסיס פרטי           |
| חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי         |
| סך הכל*                             |
| * מזה:                              |
| חובות בארגון מחדש                   |
| חובות פגומים אחרים                  |
| סך הכל חובות פגומים                 |
| חובות בפיגור 90 ימים או יותר        |
| חובות בעייתיים אחרים                |
| סך הכל חובות בעייתיים               |
| יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: |
| שנבדקו על בסיס פרטי                 |
| שנבדקו על בסיס קבוצתי               |
| סך הכל*                             |
| *מזה: בגין חובות פגומים             |

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### 1. חובות<sup>(1)</sup> אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

| 31 בדצמבר 2015 |               |              |          |       |
|----------------|---------------|--------------|----------|-------|
|                |               | אשראי לציבור |          |       |
| סך הכל         | בנקים וממשלות | סך הכל       | פרטי אחר | מסחרי |
| 1,868.1        | 1,177.8       | 690.3        | 11.4     | 678.9 |
| 2,823.6        | -             | 2,823.6      | 2,659.1  | 164.5 |
| 4,691.7        | 1,177.8       | 3,513.9      | 2,670.5  | 843.4 |
| 16.9           | -             | 16.9         | 9.5      | 7.4   |
| 0.6            | -             | 0.6          | 0.5      | 0.1   |
| 17.5           | -             | 17.5         | 10.0     | 7.5   |
| 3.7            | -             | 3.7          | 3.1      | 0.6   |
| 38.0           | -             | 38.0         | 13.6     | 24.4  |
| 59.2           | -             | 59.2         | 26.7     | 32.5  |
| 8.0            | -             | 8.0          | 0.7      | 7.3   |
| 30.9           | -             | 30.9         | 29.7     | 1.2   |
| 38.9           | -             | 38.9         | 30.4     | 8.5   |
| 1.9            | -             | 1.9          | 1.9      | **-   |

|                                     |
|-------------------------------------|
| יתרת חוב רשומה:                     |
| חובות שנבדקו על בסיס פרטני          |
| חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי         |
| סך הכל*                             |
| * מזה:                              |
| חובות בארגון מחדש                   |
| חובות פגומים אחרים                  |
| סך הכל חובות פגומים                 |
| חובות בפיגור 90 ימים או יותר        |
| חובות בעייתיים אחרים                |
| סך הכל חובות בעייתיים               |
| יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות: |
| שנבדקו על בסיס פרטני                |
| שנבדקו על בסיס קבוצתי               |
| סך הכל*                             |
| *מזה: בגין חובות פגומים             |

\*\*נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### 2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

| מסחרי | פרטי אחר | סך הכל |                                                    |
|-------|----------|--------|----------------------------------------------------|
| 17.1  | 23.9     | 41.0   | <b>יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013</b> |
| 0.2   | 11.8     | 12.0   | הוצאות בגין הפסדי אשראי                            |
| (5.4) | (9.5)    | (14.9) | מחיקות חשבונאיות                                   |
| 2.9   | 8.4      | 11.3   | גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות           |
| (2.5) | (1.1)    | (3.6)  | מחיקות חשבונאיות נטו                               |
| 14.8  | 34.6     | 49.4   | <b>יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014</b> |
| 0.2   | 4.3      | 4.5    | הוצאות בגין הפסדי אשראי                            |
| (8.2) | (15.7)   | (23.9) | מחיקות חשבונאיות                                   |
| 2.4   | 9.0      | 11.4   | גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות           |
| (5.8) | (6.7)    | (12.5) | מחיקות חשבונאיות נטו                               |
| 9.2   | 32.2     | 41.4   | <b>יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015</b> |
| 7.1   | 0.2      | 7.3    | הוצאות בגין הפסדי אשראי                            |
| (3.8) | (6.1)    | (9.9)  | מחיקות חשבונאיות                                   |
| 5.7   | 7.7      | 13.4   | גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות           |
| 1.9   | 1.6      | 3.5    | מחיקות חשבונאיות נטו                               |
| 18.2  | 34.0     | 52.2   | <b>יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016</b> |
|       |          |        | <b>מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים</b>          |
| 1.1   | 1.2      | 2.3    | ליום 31 בדצמבר 2014                                |
| 0.7   | 1.8      | 2.5    | ליום 31 בדצמבר 2015                                |
| 0.9   | 1.9      | 2.8    | ליום 31 בדצמבר 2016                                |

## באור 14 - אשראי לממשלה

הבנק הפקיד סך של 618 מיליוני ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן ואינם נושאים ריבית, במסגרת מכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. ראה באור 22 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות". נכון ליום 31 בדצמבר 2016 סך הפיקדון עומד על סך של 618.0 מיליוני ש"ח.

## באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

| עלות נכסים:                        | בניינים ומקרקעין | שיפורים במושכר | ציוד וריהוט משרדי | סה"כ        |
|------------------------------------|------------------|----------------|-------------------|-------------|
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2014</b>    | 67.7             | 38.9           | 30.3              | 136.9       |
| תוספות                             | 0.4              | 0.9            | 0.4               | 1.7         |
| גריעות                             | (5.6)            | -              | -                 | (5.6)       |
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2015</b>    | 62.5             | 39.8           | 30.7              | 133.0       |
| תוספות                             | 1.2              | 0.5            | 0.7               | 2.4         |
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2016</b>    | 63.7             | 40.3           | 31.4              | 135.4       |
| <b>פחת שנצבר:</b>                  |                  |                |                   |             |
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2014</b>    | 32.7             | 25.5           | 27.3              | 85.5        |
| תוספות                             | 2.4              | 3.2            | 0.9               | 6.5         |
| גריעות                             | (2.2)            | -              | -                 | (2.2)       |
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2015</b>    | 32.9             | 28.7           | 28.2              | 89.8        |
| תוספות                             | 2.6              | 3.7            | 0.6               | 6.9         |
| <b>יתרה ליום 31 בדצמבר 2016</b>    | 35.5             | 32.4           | 28.8              | 96.7        |
| <b>הערך בספרים:</b>                |                  |                |                   |             |
| ליום 31 בדצמבר 2014                | 35.0             | 13.4           | 3.0               | 51.4        |
| ליום 31 בדצמבר 2015                | 29.6             | 11.1           | 2.5               | 43.2        |
| ליום 31 בדצמבר 2016                | <b>28.2</b>      | <b>7.9</b>     | <b>2.6</b>        | <b>38.7</b> |
| <b>שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל:</b> |                  |                |                   |             |
| ליום 31 בדצמבר 2016                | 4%               | 10%            | 10%               |             |
| ליום 31 בדצמבר 2015*               | 4%               | 10%            | 10%               |             |

\* הוצג מחדש.

ב. זכויות במקרקעין, שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 10.8 מיליוני ש"ח (2015 - 11.5 מיליוני ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין, מתוכם מקרקעין בסך 10.8 מיליוני ש"ח (2015 - 11.5 מיליוני ש"ח) של הבנק ושל חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א. ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ). רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך בכל המקרים נרשמה הערת אזהרה לטובת הבנק.

ג. לגבי התקשרויות לשכירות לזמן ארוך - ראה באור 22.

## באור 16: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

| 31 בדצמבר |      |                                    |
|-----------|------|------------------------------------|
| 2015      | 2016 |                                    |
| 8.7       | 9.3  | הכנסות לקבל                        |
| 25.5      | 25.9 | מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8) |
| 3.4       | 2.6  | חייבים אחרים ויתרות חובה           |
| 37.6      | 37.8 | סך כל נכסים אחרים                  |

## באור 17: פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

| 31 בדצמבר  |         |                                    |
|------------|---------|------------------------------------|
| 2015       | 2016    | בישראל                             |
|            |         | לפי דרישה                          |
| ***2,053.2 | 2,464.3 | אינם נושאים ריבית                  |
| *19.7      | 13.2    | נושאים ריבית                       |
| 2,072.9    | 2,477.5 | סה"כ לפי דרישה                     |
| 2,955.4    | 3,243.2 | לזמן קצוב*                         |
| 5,028.3    | 5,720.7 | סך כל פיקדונות הציבור**            |
| -          | -       | * מזה: פיקדונות שאינם נושאים ריבית |
|            |         | **מזה:                             |
| ***4,151.7 | 4,695.2 | פיקדונות של אנשים פרטיים           |
| 53.8       | 45.2    | פיקדונות של גופים מוסדיים          |
| ***822.8   | 980.3   | פיקדונות של תאגידים ואחרים         |

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

| 31 בדצמבר |         |                           |
|-----------|---------|---------------------------|
| 2015      | 2016    | תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח |
| 3,858.6   | 4,264.5 | עד 1                      |
| 799.4     | 939.0   | מעל 1 עד 10               |
| 370.3     | 517.2   | מעל 10 עד 78(1)           |
| 5,028.3   | 5,720.7 | סה"כ                      |

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 77.3 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2016 ו- 60.9 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2015.  
\*\*\* הוצג מחדש.

## באור 18: פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר |              |                       |
|-----------|--------------|-----------------------|
| 2015      | 2016         | בישראל                |
|           |              | <b>בנקים מסחריים:</b> |
| 75.0      | <b>28.2</b>  | פיקדונות לפי דרישה    |
| 298.5     | <b>297.6</b> | פיקדונות לזמן קצוב    |
| 373.5     | <b>325.8</b> | סך כל פיקדונות מבנקים |

## באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר |              |                                                                 |
|-----------|--------------|-----------------------------------------------------------------|
| 2015      | 2016         |                                                                 |
| 27.7      | <b>32.6</b>  | עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20) |
| 3.3       | <b>1.3</b>   | עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו                   |
| 2.6       | <b>2.0</b>   | הכנסות מראש                                                     |
| 423.1     | <b>433.3</b> | זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי                                 |
| 24.2      | <b>21.5</b>  | זכאים אחרים ויתרות זכות                                         |
| 480.9     | <b>490.7</b> | סך כל התחייבויות אחרות                                          |

## באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. הטבות מהותיות

#### (1) עתודות למענקי יובל ולימי מחלה שלא נוצלו

עובדים זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק ולפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, המבוססות על אומדן השווי הנוכחי של ההתחייבויות, כפי שחושב על ידי אקטואר.

#### (2) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים בחישוב האקטוארי.

### ב. הרכב ההטבות

| 31 בדצמבר |      |                                                                                   |
|-----------|------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| 2015      | 2016 |                                                                                   |
|           |      | <b>פיצויי פרישה</b>                                                               |
| 54.6      | 61.1 | סכום ההתחייבויות                                                                  |
| 54.3      | 58.3 | השווי ההוגן של נכסי התכנית                                                        |
| 0.3       | 2.8  | עודף ההתחייבות על נכסי התכנית                                                     |
| 0.3       | 2.8  | עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"                                     |
|           |      | <b>הטבות לגמלאים</b>                                                              |
| 13.9      | 14.4 | סכום ההתחייבויות                                                                  |
| -         | -    | השווי ההוגן של נכסי התכנית                                                        |
| 13.9      | 14.4 | עודף ההתחייבות על נכסי התכנית                                                     |
| 13.9      | 14.4 | עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"                                     |
|           |      | <b>מענק יובל</b>                                                                  |
| 0.9       | 0.8  | סכום ההתחייבויות                                                                  |
| -         | -    | השווי ההוגן של נכסי התכנית                                                        |
| 0.9       | 0.8  | עודף ההתחייבות על נכסי התכנית                                                     |
| 0.9       | 0.8  | עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"                                     |
| 5.1       | 5.6  | <b>שכר עבודה לשלם</b>                                                             |
| 7.6       | 9.0  | <b>תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה</b>                                      |
|           |      | <b>סך הכל</b>                                                                     |
| 27.7      | 32.6 | עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" |



## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

#### מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנתיים האחרונות, ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי ההתייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית. מהלכי התייעלות כוללים, בין השאר, ירידה במשרות, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים: צמצום שטחים במערך הסינוף ומהלכי התייעלות בתהליכי עבודה בסניפים במטה. קבוצת הבינלאומי קיבלה אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. עלות ההטבות לעובדים במסגרת מהלכי ההתייעלות בשנים 2016 ועד 2020 מוערכת בכ- 3.5 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס.

#### (1) מחויבות ומצב המימון

#### א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

| הטבות אחרות<br>לאחר פרישה |       | תכניות פיצויים |       | מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה<br>עלות השירות<br>עלות ריבית<br>הפסד אקטוארי (רווח)<br>הטבות ששולמו |
|---------------------------|-------|----------------|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 31 בדצמבר                 |       | 31 בדצמבר      |       |                                                                                                          |
| 2015                      | 2016  | 2015           | 2016  |                                                                                                          |
| 14.6                      | 13.9  | 54.6           | 54.6  |                                                                                                          |
| 0.8                       | 0.7   | 4.1            | 4.1   |                                                                                                          |
| 0.6                       | 0.6   | 2.4            | 2.3   |                                                                                                          |
| (1.7)                     | (0.3) | (4.2)          | 3.7   |                                                                                                          |
| (0.4)                     | (0.5) | (2.3)          | (3.6) |                                                                                                          |
| 13.9                      | 14.4  | 54.6           | 61.1  | מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופה                                                                       |
| 13.7                      | 14.3  | 53.2           | 57.4  | מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה                                                                     |

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

| תכניות פיצויים |       |                                                   |
|----------------|-------|---------------------------------------------------|
| 31 בדצמבר      |       |                                                   |
| 2015           | 2016  |                                                   |
| 54.0           | 54.3  | שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה             |
| (1.3)          | 2.5   | תשואה בפועל על נכסי התכנית                        |
| 3.9            | 3.9   | הפקדות לתכנית על ידי הבנק                         |
| (2.3)          | (2.4) | הטבות ששולמו                                      |
| 54.3           | 58.3  | שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה              |
| (0.3)          | (2.8) | מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף תקופה* |

\* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

\* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

### ג. סכומים שהוכרו במאזן

| הטבות אחרות לאחר פרישה |        | תכניות פיצויים |       | סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות<br>נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף תקופה |
|------------------------|--------|----------------|-------|-----------------------------------------------------------------------------|
| 31 בדצמבר              |        | 31 בדצמבר      |       |                                                                             |
| 2015                   | 2016   | 2015           | 2016  |                                                                             |
| 13.9                   | 14.4   | 0.3            | 2.8   |                                                                             |
| (13.9)                 | (14.4) | (0.3)          | (2.8) |                                                                             |

### ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

| הטבות אחרות<br>לאחר פרישה |       | תכניות פיצויים |      | הפסד (רווח) אקטוארי נטו<br><br>יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר<br><br>* הוצג מחדש. |
|---------------------------|-------|----------------|------|------------------------------------------------------------------------------------|
| 31 בדצמבר                 |       | 31 בדצמבר      |      |                                                                                    |
| 2015                      | 2016  | 2015           | 2016 |                                                                                    |
| (3.6)                     | (3.6) | *(1.6)         | 1.5  |                                                                                    |
| (3.6)                     | (3.6) | *(1.6)         | 1.5  |                                                                                    |

\* הוצג מחדש.

### ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על נכסי התכנית

| תכניות פיצויים |      |                          |
|----------------|------|--------------------------|
| 31 בדצמבר      |      |                          |
| 2015           | 2016 |                          |
| 54.6           | 61.1 | מחויבות בגין הטבה חזויה  |
| 54.3           | 58.3 | שווי הוגן של נכסי התכנית |

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

| הטבות אחרות לאחר פרישה          |       |       | תכניות פיצויים                  |       |       |                            |
|---------------------------------|-------|-------|---------------------------------|-------|-------|----------------------------|
| לשנה שהסתיימה<br>ביום 31 בדצמבר |       |       | לשנה שהסתיימה<br>ביום 31 בדצמבר |       |       |                            |
| 2014                            | 2015  | 2016  | 2014                            | 2015  | 2016  |                            |
| 0.7                             | 0.8   | 0.7   | 4.0                             | 4.1   | 4.1   | עלות שירות                 |
| 0.3                             | 0.6   | 0.6   | 1.4                             | 2.4   | 2.3   | עלות ריבית                 |
| -                               | -     | -     | (4.6)                           | (2.0) | (1.9) | תשואה חזויה על נכסי תכנית  |
|                                 |       |       |                                 |       |       | הפחתה של סכומים שלא הוכרו: |
| (0.3)                           | (0.1) | (0.2) | (0.4)                           | *-    | (0.1) | הפסד (רווח) אקטוארי נטו    |
| 0.7                             | 1.3   | 1.1   | 0.4                             | 4.5   | 4.4   | סך עלות ההטבה, נטו         |

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

| הטבות אחרות לאחר פרישה       |       |       | תכניות פיצויים               |       |      | הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי סך הכל הוכר ברווח כולל אחר סך עלות ההטבה, נטו סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר |
|------------------------------|-------|-------|------------------------------|-------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |       |       | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |       |      |                                                                                                                                                               |
| 2014                         | 2015  | 2016  | 2014                         | 2015  | 2016 |                                                                                                                                                               |
| 1.7                          | (1.6) | (0.2) | 3.3                          | (0.9) | 3.0  |                                                                                                                                                               |
| **0.3                        | 0.1   | 0.2   | **0.4                        | *-    | 0.1  |                                                                                                                                                               |
| 2.0                          | (1.5) | -     | 3.7                          | (0.9) | 3.1  |                                                                                                                                                               |
| 0.7                          | 1.3   | 1.1   | 0.4                          | 4.5   | 4.4  |                                                                                                                                                               |
| 2.7                          | (0.2) | 1.1   | 4.1                          | 3.6   | 7.5  |                                                                                                                                                               |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2017 לפני השפעת מס

| הטבות אחרות<br>לאחר פרישה | תכניות<br>פיצויים |                                           |
|---------------------------|-------------------|-------------------------------------------|
| (0.3)                     | 0.1               | הפסד (רווח) אקטוארי נטו                   |
| (0.3)                     | 0.1               | סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר |

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

| 1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה |       |       | 31 בדצמבר |  |
|------------------------------------------------------|-------|-------|-----------|--|
|                                                      | 2015  | 2016  |           |  |
| שיעור היוון**                                        | 2.17% | 1.91% |           |  |
| שיעור עליית המדד                                     | 2.00% | 2.00% |           |  |
| שיעור עזיבה                                          | 1.30% | 1.26% |           |  |
| שיעור גידול בתגמול**                                 | 0.73% | 0.63% |           |  |

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

| לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר |       |       | לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר |       |       |                                        |
|-----------------------------------------|-------|-------|----------------------------------------|-------|-------|----------------------------------------|
| 2014                                    | 2015  | 2016  | 2014                                   | 2015  | 2016  |                                        |
| 2.11%                                   | 2.22% | 1.70% | 2.03%                                  | 2.35% | 1.76% | שיעור היוון**                          |
| 3.07%                                   | 3.70% | 3.20% | 3.07%                                  | 3.60% | 3.40% | תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית* |
| 0.72%                                   | 0.73% | 0.72% | 0.72%                                  | 0.73% | 0.69% | שיעור גידול בתגמול**                   |

| לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס |       |       | לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני |       |       |                                        |
|--------------------------------------|-------|-------|---------------------------------------|-------|-------|----------------------------------------|
| 2014                                 | 2015  | 2016  | 2014                                  | 2015  | 2016  |                                        |
| 2.74%                                | 2.12% | 2.17% | 2.47%                                 | 1.31% | 1.83% | שיעור היוון**                          |
| 3.07%                                | 3.70% | 3.40% | 3.07%                                 | 3.70% | 3.40% | תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית* |
| 0.72%                                | 0.73% | 0.73% | 0.72%                                 | 0.73% | 0.73% | שיעור גידול בתגמול**                   |

\* במונחים שנתיים.

\*\* במונחים ריאליים.

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(3) הנחות (המשך)

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

| תכניות פיצויים        |       |                       |       |                    |
|-----------------------|-------|-----------------------|-------|--------------------|
| גידול בנקודת אחוז אחת |       | קיטון בנקודת אחוז אחת |       |                    |
| 31 בדצמבר             |       | 31 בדצמבר             |       |                    |
| 2016                  | 2015  | 2016                  | 2015  |                    |
| (6.2)                 | (5.9) | 7.5                   | 6.9   | שיעור היוון        |
| -                     | (6.0) | -                     | 6.9   | שיעור עליית המדד   |
| 1.4                   | 1.4   | (1.6)                 | (1.8) | שיעור עזיבה        |
| 7.6                   | 6.9   | (6.3)                 | (6.0) | שיעור גידול בתגמול |

| הטבות אחרות לאחר פרישה |       |                       |       |                    |
|------------------------|-------|-----------------------|-------|--------------------|
| גידול בנקודת אחוז אחת  |       | קיטון בנקודת אחוז אחת |       |                    |
| 31 בדצמבר              |       | 31 בדצמבר             |       |                    |
| 2016                   | 2015  | 2016                  | 2015  |                    |
| (1.6)                  | (1.7) | 2.0                   | 1.9   | שיעור היוון        |
| (0.7)                  | (1.4) | 0.9                   | 1.6   | שיעור עליית המדד   |
| (1.1)                  | (1.1) | 1.3                   | 1.2   | שיעור עזיבה        |
| 1.0                    | 0.9   | (0.8)                 | (0.8) | שיעור גידול בתגמול |

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(4) נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

| 31 בדצמבר 2016 |       |       |      | סוג נכס                  |
|----------------|-------|-------|------|--------------------------|
| רמה 1          | רמה 2 | רמה 3 | סה"כ |                          |
| 1.9            | 0.1   | -     | 2.0  | מזומנים ופיקדונות בבנקים |
| 14.8           | -     | -     | 14.8 | מניות                    |
| 26.1           | 3.0   | -     | 29.1 | אגרות חוב:               |
| 5.2            | 1.6   | -     | 6.8  | ממשלתיות                 |
| 48.0           | 4.7   | -     | 52.7 | קונצרניות                |
| -              | -     | 5.6   | 5.6  | סך הכל                   |
| 48.0           | 4.7   | 5.6   | 58.3 | אחר                      |
|                |       |       |      | סך הכל                   |

| 31 בדצמבר 2015 |       |       |      | סוג נכס                  |
|----------------|-------|-------|------|--------------------------|
| רמה 1          | רמה 2 | רמה 3 | סה"כ |                          |
| 1.8            | 0.7   | -     | 2.5  | מזומנים ופיקדונות בבנקים |
| 10.3           | -     | -     | 10.3 | מניות                    |
| 28.6           | 2.8   | -     | 31.4 | אגרות חוב:               |
| 4.3            | 1.9   | -     | 6.2  | ממשלתיות                 |
| 45.0           | 5.4   | -     | 50.4 | קונצרניות                |
| -              | -     | 3.9   | 3.9  | סך הכל                   |
| 45.0           | 5.4   | 3.9   | 54.3 | אחר                      |
|                |       |       |      | סך הכל                   |

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(4) נכסי תכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2016

| % מנכסי התכנית |       | יעד הקצאה |                          |
|----------------|-------|-----------|--------------------------|
| 31 בדצמבר      |       |           |                          |
| 2015           | 2016  | 2017      |                          |
| באחוזים        |       |           |                          |
| 4.6%           | 3.5%  | 4%        | מזומנים ופיקדונות בבנקים |
| 19.0%          | 25.4% | 26%       | מניות                    |
|                |       |           | אגרות חוב:               |
| 57.8%          | 49.8% | 50%       | ממשלתיות                 |
| 11.4%          | 11.7% | 18%       | קונצרניות                |
| 92.8%          | 90.4% | 98%       | סך הכל                   |
| 7.2%           | 9.6%  | 2%        | אחר                      |
| 100%           | 100%  | 100%      | סך הכל                   |

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

| תכניות פיצויים |      |                     |
|----------------|------|---------------------|
| הפקדות בפועל   |      | תחזית               |
| 2015           | 2016 | 2017 <sup>(1)</sup> |
| במיליוני ש"ח   |      |                     |
| 3.9            | 3.9  | 3.9                 |
| הפקדות         |      |                     |

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

## באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(4) נכסי תכנית (המשך)

ג. תזרימי מזומנים (המשך)

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

| שנה        | הטבות |
|------------|-------|
| 2017       | 3.8   |
| 2018       | 5.1   |
| 2019       | 3.9   |
| 2020       | 4.4   |
| 2021       | 3.3   |
| 2022-2026  | 16.9  |
| 2027 ואילך | 58.5  |
| סך הכל     | 95.9  |



## באור 21א: הון עצמי

### א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2016 ו-2015 מורכב כדלקמן:

| מספר המניות |             | מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת |
|-------------|-------------|----------------------------------------------|
| רשום        | מופק ונפרע  |                                              |
| 300,000,000 | 149,875,000 |                                              |

### (1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2014 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 225 להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

### (2) מדיניות הדיבידנד

בשנת 2016, על פי החלטת הדירקטוריון, הבנק לא חילק דיבידנד.

## באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

יודגש, כי הוראות באזל קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

יישום ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל וולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

## באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחס ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי-הוראות מעבר":

| א.                                                   | 31 בדצמבר 2016   | 31 בדצמבר 2015 |
|------------------------------------------------------|------------------|----------------|
| 1. <u>הון לצורך חישוב יחס ההון:</u>                  |                  |                |
| הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים       | <b>*568.0</b>    | 525.4          |
| הון רובד 2, לאחר ניכויים                             | <b>49.1</b>      | 47.6           |
| <b>סך הכל הון כולל</b>                               | <b>617.1</b>     | 573.0          |
| 2. <u>יתרות משוקללות של נכסי סיכון</u>               |                  |                |
| סיכון אשראי                                          | <b>**3,908.0</b> | 3,423.2        |
| סיכונים שוק                                          | <b>16.4</b>      | 13.5           |
| סיכון תפעולי                                         | <b>389.0</b>     | 381.2          |
| <b>סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון</b>             | <b>4,313.4</b>   | 3,817.9        |
| 3. <u>יחס ההון לרכיבי סיכון:</u>                     |                  |                |
| יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון                     | <b>13.17%</b>    | 13.76%         |
| יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון                          | <b>14.31%</b>    | 15.01%         |
| יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים | <b>9.0%</b>      | 9.0%           |
| יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים      | <b>12.5%</b>     | 12.5%          |

\* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30.09.2021.

\*\* מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 3.0 מיליוני ש"ח בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות. לפרטים נוספים לגבי תכנית ההתייעלות ראה סעיף ה' להלן.

## באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

| 31 בדצמבר 2015 | 31 בדצמבר 2016 |                                                                         |
|----------------|----------------|-------------------------------------------------------------------------|
| (מבוקר)        | (בלתי מבוקר)   |                                                                         |
|                |                | <b>1. הון עצמי רובד 1</b>                                               |
| 537.6          | 577.3          | הון                                                                     |
| (9.6)          | (9.6)          | הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1                                     |
| 528.0          | 567.7          | <b>סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים</b>                |
|                |                | <b>התאמות פיקוחיות וניכויים:</b>                                        |
| (2.6)          | (1.8)          | התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1                        |
| (2.6)          | (1.8)          | סך הכול התאמות פיקוחיות וניכויים לפני תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1 |
| -              | 2.1            | סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1                        |
| 525.4          | 568.0          | <b>סך הכול הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים</b>           |
|                |                | <b>2. הון רובד 2</b>                                                    |
| 6.7            | 5.8            | הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים                                        |
| 40.9           | 43.3           | הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים                           |
| 47.6           | 49.1           | <b>סך הון רובד 2, לפני ניכויים</b>                                      |
|                |                | <b>ניכויים:</b>                                                         |
| -              | -              | סך הכול ניכויים - הון רובד 2                                            |
| 47.6           | 49.1           | <b>סך הכול הון רובד 2</b>                                               |
| 573.0          | 617.1          | <b>סך הכל הון כולל</b>                                                  |

\* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30.09.2021.

### ג. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

| 31 בדצמבר 2015 | 31 בדצמבר 2016 |                                                                                                             |
|----------------|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                |                | <b>יחס ההון לרכיבי סיכון:</b>                                                                               |
| 13.83%         | 13.15%         | יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות |
| 0.07%          | (0.04%)        | השפעת הוראות המעבר                                                                                          |
| 13.76%         | 13.11%         | יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות                                    |
| -              | 0.06%          | השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות                                                                           |
| 13.76%         | 13.17%         | <b>יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון</b>                                                                     |

## **באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### **ד. יעד הלימות הון**

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון והנהלה, להחזיק רמת הלימות הון בהתאם ליעד ההון שהינו גבוה מהיחס המזערי הנדרש כפי שהוגדר על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון והנהלה משקף, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו. יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בנינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון.

ביום 23 ביוני 2016, במסגרת קביעת יעדי ההון, נקבע עבור שנת 2016 יעד יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 10.5% ויעד יחס הון כולל בשיעור 13.0%.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל וו בישראל, ביום 28 במרץ 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל וו- יחסי הון ליבה מינימליים, הדורש מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את היחסים הנ"ל בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 10% ויחס הון כולל מזערי של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017.

חלוקת דיבידנד תתאפשר במידה שלא תפגע ביכולתו של הבנק לעמוד בדרישות ההון החדשות.

### **ה. תוכנית התייעלות**

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית" של המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון.

בהתאם לאישור דירקטוריון הבנק מיום 14 בנובמבר 2016, זכאי הבנק לחיסכון בהון כך שההשפעה השלילית על ההון הרגולטורי הכשיר אשר נובעת מגידול בהתחייבויות הבנק ומגידול ביתרת נכס מיסים נדחים תיפרס על פני 5 שנים לפי שיטת הקו הישר. ההטבות יחולו מיום 30 בספטמבר 2016 ועד ליום 30 בספטמבר 2021. לפירוט נוסף על פרטי תוכנית ההתייעלות בבנק ראה ביאור 20- זכויות עובדים.

## באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ו. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ביום 28 בדצמבר 2016 התקבל מכתב מבנק ישראל המאשר להמשיך לחשב את סכום החשיפה בגין פעילות לקוחות בבורסת המעו"ף ע"פ גישת התרחישים כפי שהייתה בהוראה 203 לפני תיקונה.

ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. כאמור לעיל, בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף חישוב החשיפה יהיה עפ"י גישת התרחישים, וזאת עד שהפיקוח בישראל יאמץ את הגישה החדשה לחישוב (גישת SA-CCR) שאומצה על ידי וועדת באזל.
- חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב-1,250%

תחולת ההוראה המתוקנת החל מיום 1 בינואר 2017, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.

הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. להערכת הבנק, לאימוץ החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הלימות הון של הבנק.

### ז. דרישת הון וניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

ביום 4 באפריל 2016 פרסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שכר בכל הקשור לחישוב דרישות הון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי מימוש נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסף הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסף על סכום המסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%. הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

השפעת יישום ההנחיות למועד הדיווח הינה עליה בשיעור של 0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 ובשיעור של 0.01% ביחס ההון הכולל.

## באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ח. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

|                     |                     | (1)                                         |
|---------------------|---------------------|---------------------------------------------|
| ליום 31 בדצמבר 2016 | ליום 31 בדצמבר 2015 |                                             |
| (מבוקר)             | (מבוקר)             |                                             |
| במיליוני ש"ח        | במיליוני ש"ח        |                                             |
| 568.0               | 525.4               | הון רובד 1                                  |
| 7,683.9             | 6,919.3             | סך החשיפות                                  |
|                     |                     |                                             |
| באחוזים             | באחוזים             |                                             |
| 7.39%               | 7.59%               | יחס המינוף                                  |
| 5%                  | 5%                  | יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים |

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

## באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ט. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בניגוד ליום המדידה וכן את תזרים המזומנים היוצא, נטו, הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה) שלאחר יום המדידה.

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו ירד מתחת לדרישה המזערית, נדרש לדווח מיידית על החרیגה למפקח על הבנקים. תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו היה נמוך מהדרישה המזערית במשך 3 ימים, נדרש לדווח על החריגה למפקח על הבנקים, בליווי תכנית לסגירת הפער.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית היתה 60% וגדלה באופן הדרגתי ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

יחס כיסוי הנזילות מונהג מיום 1 באפריל 2015.

בעקבות אימוץ הוראות באזל בישראל כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק כי יעד היחס של הבנק החל מיום 1 באפריל 2015 יעמוד על שיעור של 140%.

במהלך התקופה הנסקרת הבנק עמד ביחס כיסוי נזילות הנדרש.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן - "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

| לשלושה חודשים<br>שהסתיימו ביום<br>31 בדצמבר 2015 | לשלושה חודשים<br>שהסתיימו ביום<br>31 בדצמבר 2016 |                                                    |
|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| באחוזים                                          |                                                  |                                                    |
| 340%                                             | 270%                                             | יחס כיסוי הנזילות*                                 |
| 100%                                             | 100%                                             | יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים* |

\* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.



## באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

#### 1) התקשרויות בגין חוזי שכירות לזמן ארוך

| השנה         | 2016 | 2015 |
|--------------|------|------|
| בשנה ראשונה  | 8.0  | 8.9  |
| בשנה שניה    | 6.5  | 8.6  |
| בשנה שלישית  | 6.6  | 8.6  |
| בשנה רביעית  | 6.6  | 8.6  |
| בשנה חמישית  | 6.1  | 8.6  |
| מעל חמש שנים | 39.3 | 55.4 |
|              | 73.1 | 98.7 |

#### 2) הסכמים מהותיים

##### שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"). חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח. הוצאות המחשוב לחברת מתף לשנת 2016 היו בסך של 28.6 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 28.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

#### מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 10 במרס 2014 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה, והפעלתו החל מיום 1 ביולי 2014. ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם בעניין. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה

## **באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**

מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק יעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

### **השפעות הסכם השכר**

במסגרת הסכם השכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת בעיקר על ביצועי הבנק.

הבנק התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעות מונח זה בסעיף 268 בחוק החברות, התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

### **ב. תביעות משפטיות**

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תבוטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה אינה מהותית.

## באור 23 א': מכשירים נגזרים

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו.
  - (2) סוגי העסקאות העיקריים בהם פועל הבנק:
    - עסקאות אקדמה (Forward) - חוזה בין שני צדדים לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצע בתאריך העתידי ובמחיר מוגדר מראש.
    - עסקאות החלפה (Swap) - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
    - אופציות (Options) - חוזה המקנה תמורת תשלום פרמיה את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות בזמן נקובים מראש.
  - (3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים כמפורט להלן:
    - סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
    - סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר כתוצאה משינוי מחירי השוק כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית וכדומה.
    - סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על ידי סילוקה במזומן או על ידי יצירת פוזיציה הפוכה.
    - סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקאות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
- הבנק השתמש בשירותי התפעול ובמערכות המיכון של הבנק הבינלאומי על מנת לנהל את מערך הנגזרים שלו. השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).
- סיכוני השוק נמדדים ומוערכים באופן שוטף כחלק ממערך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, כולל מדידה של רגישות לגורמי סיכון ושל הפסדים תיאורטיים בתרחישים, לרבות תרחישים קיצוניים במונחי VAR ובמונחים נומינליים. הבנק מתכסה באופן שוטף תוך הפעלת בקורות בעת ביצוע העסקה מול נגזרים משובצים בפקדונות ללקוחות על ידי יצירת פוזיציה הפוכה מול הבנק הבינלאומי, בדרך זו מונע הבנק חשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות.

## באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות:

| 31 בדצמבר 2016                                                          |                      |               |            |      |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------|------------|------|
| סך הכל                                                                  | חוזים בגין מניות (1) | חוזי מטבע חוץ | חוזי ריבית |      |
|                                                                         |                      |               | שקל מדד    | אחר  |
| 1.סכום נקוב של מכשירים נגזרים                                           |                      |               |            |      |
| א. נגזרים ALM (1),(2)                                                   |                      |               |            |      |
| 30.1                                                                    |                      |               |            | 30.1 |
| חוזי Forward                                                            |                      |               |            |      |
| חוזי אופציה אחרים                                                       |                      |               |            |      |
| 20.9                                                                    | 20.9                 |               |            |      |
| אופציות שנקנו                                                           |                      |               |            |      |
| 25.9                                                                    |                      |               | 25.9       |      |
| Swaps                                                                   |                      |               |            |      |
| 76.9                                                                    | 20.9                 |               | 25.9       | 30.1 |
| סה"כ*                                                                   |                      |               |            |      |
| *מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע |                      |               |            |      |
| 25.9                                                                    |                      |               | 25.9       |      |
| ב. נגזרים אחרים(1)                                                      |                      |               |            |      |
| 4.3                                                                     |                      | 4.3           |            |      |
| חוזי Forward                                                            |                      |               |            |      |
| חוזי אופציה שנסחרים בבורסה                                              |                      |               |            |      |
| 7.9                                                                     | 7.8                  | 0.1           |            |      |
| אופציות שנכתבו                                                          |                      |               |            |      |
| 7.9                                                                     | 7.8                  | 0.1           |            |      |
| אופציות שנקנו                                                           |                      |               |            |      |
| חוזי אופציה אחרים                                                       |                      |               |            |      |
| 20.9                                                                    | 20.9                 |               |            |      |
| אופציות שנכתבו                                                          |                      |               |            |      |
| 41.0                                                                    | 36.5                 | 4.5           | 25.9       | 30.1 |
| סה"כ                                                                    |                      |               |            |      |
| 2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים                                    |                      |               |            |      |
| א. נגזרי ALM (1) (2)                                                    |                      |               |            |      |
| 0.9                                                                     | 0.3                  |               | 0.5        | 0.1  |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                                                   |                      |               |            |      |
| 0.8                                                                     |                      |               | 0.8        |      |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                                                   |                      |               |            |      |
| ב. נגזרים אחרים(1)                                                      |                      |               |            |      |
| *-                                                                      | *-                   | *-            |            |      |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                                                   |                      |               |            |      |
| 0.4                                                                     | 0.3                  | 0.1           |            |      |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                                                   |                      |               |            |      |
| ג. סה"כ                                                                 |                      |               |            |      |
| 0.9                                                                     | 0.3                  | *-            | 0.5        | 0.1  |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                                                   |                      |               |            |      |
| 0.9                                                                     | 0.3                  | *-            | 0.5        | 0.1  |
| יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים                                |                      |               |            |      |
| 1.2                                                                     | 0.3                  | 0.1           | 0.8        |      |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                                                   |                      |               |            |      |
| 1.2                                                                     | 0.3                  | 0.1           | 0.8        |      |
| יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים                           |                      |               |            |      |

הערות בעמוד הבא

## באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות: (המשך)

| 31 בדצמבר 2015                                   |                  |               |                |
|--------------------------------------------------|------------------|---------------|----------------|
| סך הכל                                           | חוזים בגין מניות | חוזי מטבע חוץ | חוזי ריבית אחר |
| <b>1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים</b>            |                  |               |                |
| <b>א. נגזרים ALM (1),(2)</b>                     |                  |               |                |
| חוזי אופציה אחרים                                |                  |               |                |
| 8.7                                              | 8.7              |               |                |
| אופציות שנקנו                                    |                  |               |                |
| 18.9                                             |                  |               | 18.9           |
| Swaps                                            |                  |               |                |
| 27.6                                             | 8.7              |               | 18.9           |
| סה"כ                                             |                  |               |                |
| מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps)          |                  |               |                |
| 18.9                                             |                  |               | 18.9           |
| בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע                   |                  |               |                |
| <b>ב. נגזרים אחרים (1)</b>                       |                  |               |                |
| חוזי Forward                                     |                  |               |                |
| 3.6                                              |                  | 3.6           |                |
| חוזי אופציה שנסחרים בבורסה                       |                  |               |                |
| 12.5                                             | 12.4             | 0.1           |                |
| אופציות שנכתבו                                   |                  |               |                |
| 12.5                                             | 12.4             | 0.1           |                |
| אופציות שנקנו                                    |                  |               |                |
| חוזי אופציה אחרים                                |                  |               |                |
| 8.7                                              | 8.7              |               |                |
| אופציות שנכתבו                                   |                  |               |                |
| 37.3                                             | 33.5             | 3.8           |                |
| סה"כ                                             |                  |               |                |
| <b>2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (**)</b> |                  |               |                |
| <b>א. נגזרי ALM (1) (2)</b>                      |                  |               |                |
| 0.3                                              | 0.2              |               | 0.1            |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                            |                  |               |                |
| 0.5                                              |                  |               | 0.5            |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                            |                  |               |                |
| <b>ב. נגזרים אחרים (1)</b>                       |                  |               |                |
| 0.2                                              | 0.2              | *-            |                |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                            |                  |               |                |
| 0.4                                              | 0.4              | *-            |                |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                            |                  |               |                |
| <b>ג. סה"כ</b>                                   |                  |               |                |
| 0.5                                              | 0.4              |               | 0.1            |
| שווי הוגן ברוטו חיובי                            |                  |               |                |
| 0.5                                              | 0.4              |               | 0.1            |
| יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים         |                  |               |                |
| 0.9                                              | 0.4              |               | 0.5            |
| שווי הוגן ברוטו שלילי                            |                  |               |                |
| 0.9                                              | 0.4              |               | 0.5            |
| יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים    |                  |               |                |

הערות:

(\*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

## באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015 |       |      | 31 בדצמבר 2016 |       |      |                                               |
|----------------|-------|------|----------------|-------|------|-----------------------------------------------|
| בנקים          | אחרים | סה"כ | בנקים          | אחרים | סה"כ |                                               |
| 0.9            | *-    | 0.5  | 0.9            | *-    | 0.5  | יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים      |
| 2.3            | *-    | 1.8  | 2.3            | *-    | 1.8  | סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (1) |
| 3.2            | *-    | 2.3  | 3.2            | *-    | 2.3  | סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים        |
| 0.8            | 0.4   | 0.5  | 1.2            | 0.4   | 0.9  | יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |

(\*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(ג) פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| עד 3 חודשים    | מעל 3 חודשים ועד שנה | מעל שנה ועד 5 שנים | מעל 5 שנים | סה"כ  |                   |
|----------------|----------------------|--------------------|------------|-------|-------------------|
| 31 בדצמבר 2016 |                      |                    |            |       |                   |
|                |                      |                    |            |       | <b>חוזי ריבית</b> |
|                | 30.1                 |                    |            | 30.1  | שקל מדד           |
|                |                      | 25.9               |            | 25.9  | אחר               |
| 4.5            |                      |                    |            | 4.5   | חוזי מטבע חוץ     |
| 15.4           | 10.6                 | 31.4               |            | 57.4  | חוזי מניות        |
| 19.9           | 40.7                 | 31.4               | 25.9       | 117.9 | <b>סה"כ</b>       |
| 31 בדצמבר 2015 |                      |                    |            |       |                   |
|                |                      |                    |            |       | <b>חוזי ריבית</b> |
|                |                      |                    | 18.9       | 18.9  | אחר               |
| 3.8            |                      |                    |            | 3.8   | חוזי מטבע חוץ     |
| 21.0           | 1.0                  | 20.2               |            | 42.2  | חוזי מניות        |
| 24.8           | 1.0                  | 20.2               | 18.9       | 64.9  | <b>סה"כ</b>       |

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר ניהול פיננסי** - יכלול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך; פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות; פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים; אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- **נכסים בניהול** - לרבות נכסי קופות גמל, קרנות נאמנות, קרנות השתלמות, ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת גבייה.

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו - כוללות את:
  - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
  - רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
  - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.



## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |              |               |              |                |                     |              | (מבוקר)  |
|-----------------------------------|--------------|---------------|--------------|----------------|---------------------|--------------|----------|
| פעילות ישראל                      |              |               |              |                |                     |              |          |
| סה"כ פעילות בישראל                | ניהול פיננסי | גופים מוסדיים | עסקים גדולים | עסקים בינוניים | עסקים קטנים וזעירים | בנקאות פרטית | משקי בית |
| 180.3                             | 10.3         | 0.1           | 2.3          | 5.7            | 26.8                | 0.3          | 134.8    |
| 3.3                               | 0.8          | *-            | 0.1          | *-             | 0.2                 | 0.1          | 2.6      |
| 176.5                             | 9.5          | 0.1           | 2.2          | 5.7            | 26.6                | 0.2          | 132.2    |
| -                                 | 2.6          | *-            | *-           | (0.1)          | (0.2)               | *-           | (2.3)    |
| 176.5                             | 12.1         | 0.1           | 2.2          | 5.6            | 26.4                | 0.2          | 129.9    |
| 81.3                              | 4.8          | -             | 0.7          | 1.4            | 14.2                | 1.0          | 59.2     |
| 257.8                             | 16.9         | 0.1           | 2.9          | 7.0            | 40.6                | 1.2          | 189.1    |
| 7.3                               | -            | -             | -            | 6.0            | 1.1                 | -            | 0.2      |
| 183.3                             | 4.1          | 0.4           | 2.1          | 1.4            | 27.0                | 0.7          | 147.6    |
| 67.2                              | 12.8         | (0.3)         | 0.8          | (0.4)          | 12.5                | 0.5          | 41.3     |
| 25.1                              | 4.8          | (0.1)         | 0.2          | (0.1)          | 4.7                 | 0.2          | 15.4     |
| 42.1                              | 8.0          | (0.2)         | 0.6          | (0.3)          | 7.8                 | 0.3          | 25.9     |
| 6,764.5                           | 3,060.6      | 2.1           | 115.7        | 181.7          | 620.3               | 0.6          | 2,783.5  |
| 3,703.9                           | -            | 2.1           | 115.7        | 181.7          | 620.3               | 0.6          | 2,783.5  |
| 3,903.2                           | -            | 0.7           | 111.4        | 215.0          | 679.4               | 0.5          | 2,896.2  |
| 27.4                              | -            | -             | -            | 8.6            | 7.3                 | -            | 11.5     |
| 7.2                               | -            | -             | -            | -              | 1.1                 | -            | 6.1      |
| 6,209.0                           | 378.0        | 36.9          | 172.8        | 126.8          | 619.0               | 78.3         | 4,797.2  |
| 5,399.4                           | -            | 36.9          | 170.8        | 123.6          | 608.0               | 78.2         | 4,381.9  |
| 5,720.7                           | -            | 45.2          | 211.8        | 144.3          | 624.2               | 100.8        | 4,594.4  |
| 4,071.2                           | 608.7        | 1.5           | 80.6         | 169.8          | 664.8               | 1.1          | 2,544.7  |
| 4,313.4                           | 644.9        | 1.6           | 86.4         | 179.9          | 704.4               | 1.2          | 2,695.0  |
| 3,341.0                           | -            | -             | 184.7        | 28.6           | 127.1               | 242.8        | 2,757.8  |
| 152.6                             | -            | *-            | 2.0          | 5.5            | 25.5                | *-           | 119.6    |
| 11.8                              | -            | 0.1           | 0.2          | 0.1            | 0.9                 | 0.2          | 10.3     |
| 12.1                              | 12.1         | -             | -            | -              | -                   | -            | -        |
| 176.5                             | 12.1         | 0.1           | 2.2          | 5.6            | 26.4                | 0.2          | 129.9    |

ראה הערות בסוף הבאור.

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015** |              |               |              |                |                     |              |          | (מבוקר)                                 |
|-------------------------------------|--------------|---------------|--------------|----------------|---------------------|--------------|----------|-----------------------------------------|
| פעילות ישראל                        |              |               |              |                |                     |              |          |                                         |
| סה"כ פעילות בישראל                  | ניהול פיננסי | גופים מוסדיים | עסקים גדולים | עסקים בינוניים | עסקים קטנים וזעירים | בנקאות פרטית | משקי בית |                                         |
| 158.2                               | 5.4          | 0.1           | 5.7          | 5.3            | 23.1                | 0.1          | 118.5    | הכנסות ריבית מחיצוניים                  |
| 1.9                                 | 0.5          | *-            | *-           | *-             | 0.1                 | *-           | 1.3      | הוצאות ריבית מחיצוניים                  |
|                                     |              |               |              |                |                     |              |          | הכנסות ריבית, נטו:                      |
| 156.3                               | 4.9          | 0.1           | 5.7          | 5.3            | 23.0                | 0.1          | 117.2    | מחיצוניים                               |
| -                                   | 0.7          | *-            | (1.6)        | 0.1            | 0.3                 | *-           | 0.5      | בינמגזרי                                |
| 156.3                               | 5.6          | 0.1           | 4.1          | 5.4            | 23.3                | 0.1          | 117.7    | הכנסות ריבית, נטו                       |
| 86.7                                | 7.8          | -             | 0.8          | 1.4            | 13.7                | 1.0          | 62.0     | הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים           |
| 243.0                               | 13.4         | 0.1           | 4.9          | 6.8            | 37.0                | 1.1          | 179.7    | הכנסות                                  |
| 4.5                                 | -            | -             | -            | 2.5            | (2.3)               | -            | 4.3      | הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי        |
| 179.5                               | 2.3          | 0.4           | 1.8          | 1.6            | 25.4                | 0.8          | 147.2    | הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים        |
| 59.0                                | 11.1         | (0.3)         | 3.1          | 2.7            | 13.9                | 0.3          | 28.2     | רווח (הפסד) לפני מיסים                  |
| 22.5                                | 4.2          | (0.1)         | 1.2          | 1.0            | 5.3                 | 0.1          | 10.8     | הפרשה למסים על הרווח                    |
| 36.5                                | 6.9          | (0.2)         | 1.9          | 1.7            | 8.6                 | 0.2          | 17.4     | רווח (הפסד) נקי                         |
| 5,954.5                             | 2,571.8      | 3.5           | 122.2        | 164.7          | 548.4               | 0.7          | 2,543.2  | יתרה ממוצעת של נכסים (1)                |
| 3,382.7                             | -            | 3.5           | 122.2        | 164.7          | 548.4               | 0.7          | 2,543.2  | מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)    |
| 3,513.9                             | -            | 2.6           | 98.3         | 171.4          | 571.1               | 0.7          | 2,669.8  | יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח     |
| 17.5                                | -            | -             | -            | 0.2            | 7.3                 | -            | 10.0     | יתרת חובות פגומים                       |
| 3.7                                 | -            | -             | -            | -              | 0.6                 | -            | 3.1      | יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום            |
| 5,437.4                             | 399.1        | 43.7          | 122.4        | 105.3          | 554.8               | 42.4         | 4,169.7  | יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)           |
| 4,632.4                             | -            | 43.6          | 120.6        | 102.9          | 546.8               | 42.3         | 3,776.2  | מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור (1) |
| 5,028.3                             | -            | 53.8          | 128.0        | 117.8          | 577.0               | 54.6         | 4,097.1  | יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 3,586.4                             | 487.5        | 2.7           | 82.2         | 169.8          | 521.2               | 1.1          | 2,321.9  | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)       |
| 3,817.9                             | 519.0        | 2.9           | 87.5         | 180.8          | 554.8               | 1.2          | 2,471.7  | יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)   |
| 3,547.7                             | -            | *-            | 94.5         | 35.3           | 134.6               | 234.5        | 3,048.8  | יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)         |
|                                     |              |               |              |                |                     |              |          | פיצול הכנסות ריבית נטו                  |
| 139.3                               | -            | 0.1           | 3.9          | 5.3            | 22.4                | *-           | 107.6    | - מרווח מפעילות מתן אשראי               |
| 11.4                                | -            | *-            | 0.2          | 0.1            | 0.9                 | 0.1          | 10.1     | - מרווח מפעילות קבלת פיקדונות           |
| 5.6                                 | 5.6          | -             | -            | -              | -                   | -            | -        | - אחר                                   |
| 156.3                               | 5.6          | 0.1           | 4.1          | 5.4            | 23.3                | 0.1          | 117.7    | הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו              |

ראה הערות בסוף הבאור.

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |                           |       |                 |                       |         |                 | (מבוקר)                                 |
|-----------------------------------|---------------------------|-------|-----------------|-----------------------|---------|-----------------|-----------------------------------------|
| מגזר בנקאות פרטית                 |                           |       |                 | מגזר משקי בית         |         |                 |                                         |
| סך הכל                            | סך הכל<br>בנקאות<br>פרטית | אחר   | כרטיסי<br>אשראי | סך הכל<br>משקי<br>בית | אחר     | כרטיסי<br>אשראי |                                         |
| 135.1                             | 0.3                       | 0.3   | *-              | 134.8                 | 133.3   | 1.5             | הכנסות ריבית מחיצוניים                  |
| 2.7                               | 0.1                       | 0.1   | -               | 2.6                   | 2.6     | -               | הוצאות ריבית מחיצוניים                  |
|                                   |                           |       |                 |                       |         |                 | הכנסות ריבית, נטו:                      |
| 132.4                             | 0.2                       | 0.2   | -               | 132.2                 | 130.7   | 1.5             | מחיצוניים                               |
| (2.3)                             | -                         | -     | -               | (2.3)                 | (2.3)   | -               | בינמגזרי                                |
| 130.1                             | 0.2                       | 0.2   | -               | 129.9                 | 128.4   | 1.5             | הכנסות ריבית, נטו                       |
| 60.2                              | 1.0                       | 1.0   | -               | 59.2                  | 45.9    | 13.3            | הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים           |
| 190.3                             | 1.2                       | 1.2   | -               | 189.1                 | 174.3   | 14.8            | הכנסות                                  |
| 0.2                               | -                         | -     | -               | 0.2                   | 0.2     | -               | הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי        |
| 148.3                             | 0.7                       | 0.7   | -               | 147.6                 | 136.4   | 11.2            | הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים        |
| 41.8                              | 0.5                       | 0.5   | -               | 41.3                  | 37.7    | 3.6             | רווח (הפסד) לפני מיסים                  |
| 15.6                              | 0.2                       | 0.2   | -               | 15.4                  | 14.1    | 1.3             | הפרשה למסים על הרווח                    |
| 26.2                              | 0.3                       | 0.3   | -               | 25.9                  | 23.6    | 2.3             | רווח (הפסד) נקי                         |
| 2,784.1                           | 0.6                       | 0.6   | -               | 2,783.5               | 2,368.0 | 415.5           | יתרה ממוצעת של נכסים (1)                |
| 2,784.1                           | 0.6                       | 0.6   | -               | 2,783.5               | 2,368.0 | 415.5           | מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)    |
| 2,896.7                           | 0.5                       | 0.5   | -               | 2,896.2               | 2,480.7 | 415.5           | יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח     |
| 11.5                              | -                         | -     | -               | 11.5                  | 11.5    | -               | יתרת חובות פגומים                       |
| 6.1                               | -                         | -     | -               | 6.1                   | 6.1     | -               | יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום            |
| 4,875.5                           | 78.3                      | 78.2  | 0.1             | 4,797.2               | 4,381.9 | 415.3           | יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)           |
| 4,460.1                           | 78.2                      | 78.2  | -               | 4,381.9               | 4,381.9 | -               | מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור (1) |
| 4,695.2                           | 100.8                     | 100.8 | -               | 4,594.4               | 4,594.4 | -               | יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 2,545.8                           | 1.0                       | 1.0   | 0.1             | 2,544.7               | 1,715.0 | 829.7           | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)       |
| 2,696.2                           | 1.2                       | 1.1   | 0.1             | 2,695.0               | 1,815.9 | 879.1           | יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)   |
| 3,000.6                           | 242.8                     | 242.8 | -               | 2,757.8               | 2,757.8 | -               | יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)         |
|                                   |                           |       |                 |                       |         |                 | פיצול הכנסות ריבית נטו                  |
| 119.6                             | -                         | -     | -               | 119.6                 | 118.1   | 1.5             | - מרווח מפעילות מתן אשראי               |
| 10.5                              | 0.2                       | 0.2   | -               | 10.3                  | 10.3    | -               | - מרווח מפעילות קבלת פיקדונות           |
| -                                 | -                         | -     | -               | -                     | -       | -               | - אחר                                   |
| 130.1                             | 0.2                       | 0.2   | -               | 129.9                 | 128.4   | 1.5             | הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו              |

ראה הערות בסוף הבאור.

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

| (מבוקר)                                 |                           |                 |     |                       |                 |       |
|-----------------------------------------|---------------------------|-----------------|-----|-----------------------|-----------------|-------|
| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015**     |                           |                 |     |                       |                 |       |
| מגזר בנקאות פרטית                       |                           |                 |     | מגזר משקי בית         |                 |       |
| סך הכל                                  | סך הכל<br>בנקאות<br>פרטית | כרטיסי<br>אשראי | אחר | סך הכל<br>משקי<br>בית | כרטיסי<br>אשראי | אחר   |
| 118.6                                   | 0.1                       | 0.1             | *-  | 118.5                 | 117.0           | 1.5   |
| 1.3                                     | -                         | *-              | -   | 1.3                   | 1.3             | -     |
| הכנסות ריבית מחיצוניים                  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הוצאות ריבית מחיצוניים                  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הכנסות ריבית, נטו:                      |                           |                 |     |                       |                 |       |
| 117.3                                   | 0.1                       | 0.1             | -   | 117.2                 | 115.7           | 1.5   |
| 0.5                                     | -                         | -               | -   | 0.5                   | 0.5             | -     |
| מחיצוניים                               |                           |                 |     |                       |                 |       |
| בינמגזרי                                |                           |                 |     |                       |                 |       |
| 117.8                                   | 0.1                       | 0.1             | -   | 117.7                 | 116.2           | 1.5   |
| 63.0                                    | 1.0                       | 1.0             | *-  | 62.0                  | 48.9            | 13.1  |
| 180.8                                   | 1.1                       | 1.1             | -   | 179.7                 | 165.1           | 14.6  |
| 4.3                                     | -                         | -               | -   | 4.3                   | 4.3             | -     |
| הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים           |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הכנסות                                  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי        |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים        |                           |                 |     |                       |                 |       |
| רווח (הפסד) לפני מיסים                  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| הפרשה למסים על הרווח                    |                           |                 |     |                       |                 |       |
| רווח (הפסד) נקי                         |                           |                 |     |                       |                 |       |
| 2,543.9                                 | 0.7                       | 0.7             | -   | 2,543.2               | 2,149.4         | 393.8 |
| 2,543.9                                 | 0.7                       | 0.7             | -   | 2,543.2               | 2,149.4         | 393.8 |
| 2,670.5                                 | 0.7                       | 0.7             | -   | 2,669.8               | 2,260.7         | 409.1 |
| 10.0                                    | -                         | -               | -   | 10.0                  | 10.0            | -     |
| 3.1                                     | -                         | -               | -   | 3.1                   | 3.1             | -     |
| 4,212.1                                 | 42.4                      | 42.3            | 0.1 | 4,169.7               | 3,776.2         | 393.5 |
| 3,818.5                                 | 42.3                      | 42.3            | -   | 3,776.2               | 3,776.2         | -     |
| 4,151.7                                 | 54.6                      | 54.6            | -   | 4,097.1               | 4,097.1         | -     |
| 2,323.0                                 | 1.1                       | 0.2             | 0.9 | 2,321.9               | 1,494.0         | 827.9 |
| 2,472.9                                 | 1.2                       | 0.3             | 0.9 | 2,471.7               | 1,590.4         | 881.3 |
| 3,283.3                                 | 234.5                     | 234.5           | -   | 3,048.8               | 3,048.8         | -     |
| יתרה ממוצעת של נכסים (1)                |                           |                 |     |                       |                 |       |
| מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)    |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח     |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרת חובות פגומים                       |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום            |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)           |                           |                 |     |                       |                 |       |
| מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור (1) |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)       |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)   |                           |                 |     |                       |                 |       |
| יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)         |                           |                 |     |                       |                 |       |
| פיצול הכנסות ריבית נטו                  |                           |                 |     |                       |                 |       |
| 107.6                                   | -                         | -               | -   | 107.6                 | 106.1           | 1.5   |
| 10.2                                    | 0.1                       | 0.1             | -   | 10.1                  | 10.1            | -     |
| -                                       | -                         | -               | -   | -                     | -               | -     |
| מרווח מפעילות מתן אשראי                 |                           |                 |     |                       |                 |       |
| מרווח מפעילות קבלת פיקדונות             |                           |                 |     |                       |                 |       |
| אחר                                     |                           |                 |     |                       |                 |       |
| 117.8                                   | 0.1                       | 0.1             | -   | 117.7                 | 116.2           | 1.5   |
| הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו              |                           |                 |     |                       |                 |       |

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | (מבוקר)                                 |
|-----------------------------------|--------|-------|---------------------|--------|-------|--------------------------|--------|-------|-------------|-----------------------------------------|
| מגזר עסקים קטנים וזעירים          |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             |                                         |
| מגזר עסקים גדולים                 |        |       | מגזר עסקים בינוניים |        |       | מגזר עסקים קטנים וזעירים |        |       |             |                                         |
| סך הכל                            | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן         | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן              | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן |                                         |
| 34.8                              | 2.3    | 1.7   | 0.6                 | 5.7    | 5.4   | 0.3                      | 26.8   | 19.8  | 7.0         | הכנסות ריבית מחיצוניים                  |
| 0.3                               | 0.1    | 0.1   | -                   | -      | *     | *                        | 0.2    | 0.2   | -           | הוצאות ריבית מחיצוניים                  |
| 34.5                              | 2.2    | 1.6   | 0.6                 | 5.7    | 5.4   | 0.3                      | 26.6   | 19.4  | 7.2         | הכנסות ריבית, נטו:                      |
| (0.3)                             | -      | -     | -                   | (0.1)  | (0.1) | -                        | (0.2)  | (0.2) | -           | מחיצוניים                               |
| 34.2                              | 2.2    | 1.6   | 0.6                 | 5.6    | 5.3   | 0.3                      | 26.4   | 19.2  | 7.2         | בינמגזרי                                |
| 16.3                              | 0.7    | 0.7   | -                   | 1.4    | 0.9   | 0.5                      | 14.2   | 12.6  | 1.6         | הכנסות ריבית, נטו                       |
| 50.5                              | 2.9    | 2.3   | 0.6                 | 7.0    | 6.2   | 0.8                      | 40.6   | 31.8  | 8.8         | הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים           |
| 7.1                               | -      | -     | -                   | 6.0    | 2.6   | 3.4                      | 1.1    | 0.7   | 0.4         | הכנסות                                  |
| 30.5                              | 2.1    | 2.0   | 0.1                 | 1.4    | 1.3   | 0.1                      | 27.0   | 24.5  | 2.5         | הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי        |
| 12.9                              | 0.8    | 0.3   | 0.5                 | (0.4)  | 2.3   | (2.7)                    | 12.5   | 6.6   | 5.9         | הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים        |
| 4.8                               | 0.2    | -     | 0.2                 | (0.1)  | 0.9   | (1.0)                    | 4.7    | 2.5   | 2.2         | רווח (הפסד) לפני מיסים                  |
| 8.1                               | 0.6    | 0.3   | 0.3                 | (0.3)  | 1.4   | (1.7)                    | 7.8    | 4.1   | 3.7         | הפרשה למסים על הרווח                    |
| 917.7                             | 115.7  | 100.6 | 15.1                | 181.7  | 177.5 | 4.2                      | 620.3  | 399.0 | 221.3       | רווח (הפסד) נקי                         |
| 917.7                             | 115.7  | 100.6 | 15.1                | 181.7  | 177.5 | 4.2                      | 620.3  | 399.0 | 221.3       | יתרה ממוצעת של נכסים (1)                |
| 1,005.8                           | 111.4  | 92.0  | 19.4                | 215.0  | 210.6 | 4.4                      | 679.4  | 423.7 | 255.7       | מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)    |
| 15.9                              | -      | -     | -                   | 8.6    | 3.9   | 4.7                      | 7.3    | 3.0   | 4.3         | יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח     |
| 1.1                               | -      | -     | -                   | -      | -     | -                        | 1.1    | 1.1   | -           | יתרת חובות פגומים                       |
| 918.6                             | 172.8  | 165.9 | 6.9                 | 126.8  | 113.9 | 12.9                     | 619.0  | 535.2 | 83.8        | יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום            |
| 902.4                             | 170.8  | 165.9 | 4.9                 | 123.6  | 113.9 | 9.7                      | 608.0  | 535.2 | 72.8        | יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)           |
| 980.3                             | 211.8  | 208.5 | 3.3                 | 144.3  | 134.3 | 10.0                     | 624.2  | 564.0 | 60.2        | מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור (1) |
| 915.2                             | 80.6   | 59.5  | 21.1                | 169.8  | 156.5 | 13.3                     | 664.8  | 420.4 | 244.4       | יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 970.7                             | 86.4   | 64.0  | 22.4                | 179.9  | 165.8 | 14.1                     | 704.4  | 445.4 | 259.0       | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)       |
| 340.4                             | 184.7  | 184.7 | -                   | 28.6   | 28.6  | -                        | 127.1  | 127.1 | -           | יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)   |
| 33.0                              | 2.0    | 1.4   | 0.6                 | 5.5    | 5.2   | 0.3                      | 25.5   | 18.5  | 7.0         | יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)         |
| 1.2                               | 0.2    | 0.2   | *                   | 0.1    | 0.1   | *                        | 0.9    | 0.7   | 0.2         | פיצול הכנסות ריבית נטו                  |
| 34.2                              | 2.2    | 1.6   | 0.6                 | 5.6    | 5.3   | 0.3                      | 26.4   | 19.2  | 7.2         | - מרווח מפעילות מתן אשראי               |
|                                   |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | - מרווח מפעילות קבלת פיקדונות           |
|                                   |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו              |

ראה הערות בסוף הבאור.

## באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015** |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | (מבוקר)                                 |
|-------------------------------------|--------|-------|---------------------|--------|-------|--------------------------|--------|-------|-------------|-----------------------------------------|
| מגזר עסקים קטנים וזעירים            |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             |                                         |
| מגזר עסקים גדולים                   |        |       | מגזר עסקים בינוניים |        |       | מגזר עסקים קטנים וזעירים |        |       |             |                                         |
| סך הכל                              | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן         | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן              | סך הכל | אחר   | בינוי נדל"ן |                                         |
| 34.1                                | 5.7    | 5.4   | 0.3                 | 5.3    | 5.1   | 0.2                      | 23.1   | 16.6  | 6.5         | הכנסות ריבית מחיצוניים                  |
| 0.1                                 | *-     | *-    | -                   | *-     | *-    | -                        | 0.1    | 0.2   | (0.1)       | הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים         |
|                                     |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | הכנסות ריבית, נטו:                      |
| 34.0                                | 5.7    | 5.4   | 0.3                 | 5.3    | 5.1   | 0.2                      | 23.0   | 16.4  | 6.6         | מחיצוניים                               |
| (1.2)                               | (1.6)  | (1.6) | -                   | 0.1    | 0.1   | -                        | 0.3    | 0.3   | -           | בינמגזרי                                |
| 32.8                                | 4.1    | 3.8   | 0.3                 | 5.4    | 5.2   | 0.2                      | 23.3   | 16.7  | 6.6         | הכנסות ריבית, נטו                       |
| 15.9                                | 0.8    | 0.7   | 0.1                 | 1.4    | 0.9   | 0.5                      | 13.7   | 12.1  | 1.6         | הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים           |
| 48.7                                | 4.9    | 4.5   | 0.4                 | 6.8    | 6.1   | 0.7                      | 37.0   | 28.8  | 8.2         | הכנסות                                  |
| 0.2                                 | -      | -     | -                   | 2.5    | 2.5   | -                        | (2.3)  | (3.1) | 0.8         | הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי        |
| 28.8                                | 1.8    | 1.7   | 0.1                 | 1.6    | 1.4   | 0.2                      | 25.4   | 22.9  | 2.5         | הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים        |
| 19.7                                | 3.1    | 2.8   | 0.3                 | 2.7    | 2.2   | 0.5                      | 13.9   | 9.0   | 4.9         | רווח (הפסד) לפני מיסים                  |
| 7.5                                 | 1.2    | 1.1   | 0.1                 | 1.0    | 0.8   | 0.2                      | 5.3    | 3.4   | 1.9         | הפרשה למסים על הרווח                    |
| 12.2                                | 1.9    | 1.7   | 0.2                 | 1.7    | 1.4   | 0.3                      | 8.6    | 5.6   | 3.0         | רווח (הפסד) נקי                         |
| 835.3                               | 122.2  | 115.6 | 6.6                 | 164.7  | 160.4 | 4.3                      | 548.4  | 357.2 | 191.2       | יתרה ממוצעת של נכסים (1)                |
| 835.3                               | 122.2  | 115.6 | 6.6                 | 164.7  | 160.4 | 4.3                      | 548.4  | 357.2 | 191.2       | מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור(1)     |
| 840.8                               | 98.3   | 88.0  | 10.3                | 171.4  | 167.2 | 4.2                      | 571.1  | 349.1 | 222.0       | יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח     |
| 7.5                                 | -      | -     | -                   | 0.2    | 0.2   | -                        | 7.3    | 2.9   | 4.4         | יתרת חובות פגומים                       |
| 0.6                                 | -      | -     | -                   | -      | -     | -                        | 0.6    | 0.6   | -           | יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום            |
| 782.5                               | 122.4  | 117.9 | 4.5                 | 105.3  | 94.9  | 10.4                     | 554.8  | 472.7 | 82.1        | יתרה ממוצעת של התחייבויות(1)            |
|                                     |        |       |                     |        |       |                          |        |       |             | מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור (1) |
| 770.3                               | 120.6  | 117.9 | 2.7                 | 102.9  | 94.9  | 8.0                      | 546.8  | 472.7 | 74.1        | יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח  |
| 822.8                               | 128.0  | 124.9 | 3.1                 | 117.8  | 109.5 | 8.3                      | 577.0  | 522.6 | 54.4        | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)       |
| 773.2                               | 82.2   | 68.8  | 13.4                | 169.8  | 158.0 | 11.8                     | 521.2  | 343.5 | 177.7       | יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)   |
| 823.1                               | 87.5   | 73.2  | 14.3                | 180.8  | 168.2 | 12.6                     | 554.8  | 365.6 | 189.2       | יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)         |
| 264.4                               | 94.5   | 94.5  | -                   | 35.3   | 35.3  | -                        | 134.6  | 134.6 | -           | פיצול הכנסות ריבית נטו                  |
| 31.6                                | 3.9    | 3.6   | 0.3                 | 5.3    | 5.1   | 0.2                      | 22.4   | 15.9  | 6.5         | - מרווח מפעילות מתן אשראי               |
| 1.2                                 | 0.2    | 0.2   | -                   | 0.1    | 0.1   | -                        | 0.9    | 0.8   | 0.1         | - מרווח מפעילות קבלת פיקדונות           |
| 32.8                                | 4.1    | 3.8   | 0.3                 | 5.4    | 5.2   | 0.2                      | 23.3   | 16.7  | 6.6         | הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו              |

ראה הערות בסוף הבאור.

## **באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

**ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)**

**הערות:**

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

\*\* הוצג מחדש. ראה באור ו(1). לתיאור בדבר אופן זיהוי המגזרים בשנים קודמות ראה באור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2015.

(1) יתרות ממוצעות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי משוקללים בסיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין 201).

## **באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

**א. כללי**

הבנק נותן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:

- (1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
  - (2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
  - (3) קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות בני הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
  - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובנגזרים פיננסיים.

## באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

### ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 |                         |                        |                         |               |                                                        |
|-----------------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|---------------|--------------------------------------------------------|
| מגזר<br>משיקי<br>בית              | מגזר<br>בנקאות<br>פרטית | מגזר<br>מסחרי/<br>עסקי | מגזר<br>ניהול<br>פיננסי | סה"כ<br>מאוחד |                                                        |
| 120.7                             | 12.1                    | 31.6                   | 12.1                    | 176.5         | הכנסות ריבית נטו:<br>מחיצוניים                         |
| 35.4                              | 27.6                    | 13.6                   | 4.7                     | 81.3          | הכנסות מימון שאינן מריבית:<br>מחיצוניים                |
| 156.1                             | 39.7                    | 45.2                   | 16.8                    | 257.8         | <b>סך הכנסות</b>                                       |
| 0.2                               | -                       | 7.1                    | -                       | 7.3           | הוצאות בגין הפסדי אשראי                                |
| 114.2                             | 38.5                    | 26.5                   | 4.1                     | 183.3         | הוצאות תפעוליות ואחרות                                 |
| 41.7                              | 1.2                     | 11.6                   | 12.7                    | 67.2          | רווח לפני מיסים                                        |
| 15.6                              | 0.5                     | 4.3                    | 4.7                     | 25.1          | הפרשה למיסים על הרווח                                  |
| 26.1                              | 0.7                     | 7.3                    | 8.0                     | 42.1          | <b>רווח נקי</b>                                        |
| 8.0%                              | 1.8%                    | 6.0%                   | 12.0%                   | 7.6%          | תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע) <sup>(1)</sup> |
| 2,508.5                           | 224.2                   | 971.2                  | 3,017.1                 | 6,721.0       | יתרה ממוצעת של נכסים (2)                               |
| 2,611.1                           | 2,029.7                 | 758.6                  |                         | 5,399.4       | יתרה ממוצעת של התחייבויות (2)                          |
| 2,391.1                           | 306.1                   | 885.1                  | 488.9                   | 4,071.2       | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (2)                          |
| 114.7                             | 6.7                     | 30.4                   | -                       | 151.8         | הכנסות ריבית נטו:<br>מרווח מפעילות מתן אשראי           |
| 5.7                               | 5.1                     | 1.1                    | -                       | 11.9          | מרווח מפעילות קבלת פיקדונות                            |
| 0.3                               | 0.3                     | 0.1                    | 12.1                    | 12.8          | אחר                                                    |
| 120.7                             | 12.1                    | 31.6                   | 12.1                    | 176.5         | <b>סך הכל הכנסות ריבית, נטו</b>                        |

ראה הערות בסוף הבאור.



## באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015* |                         |                        |                         |               |                                                        |
|------------------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|---------------|--------------------------------------------------------|
| מגזר<br>משקי<br>בית                | מגזר<br>בנקאות<br>פרטית | מגזר<br>מסחרי/<br>עסקי | מגזר<br>ניהול<br>פיננסי | סה"כ<br>מאוחד |                                                        |
| 108.5                              | 11.3                    | 30.9                   | 5.6                     | 156.3         | הכנסות ריבית נטו:                                      |
|                                    |                         |                        |                         |               | מחיצוניים                                              |
| 34.5                               | 29.7                    | 14.7                   | 7.8                     | 86.7          | הכנסות מימון שאינן מריבית:                             |
|                                    |                         |                        |                         |               | מחיצוניים                                              |
| 143.0                              | 41.0                    | 45.6                   | 13.4                    | 243.0         | <b>סך הכנסות</b>                                       |
| 4.3                                | -                       | 0.2                    | -                       | 4.5           | הוצאות בגין הפסדי אשראי                                |
| 109.1                              | 41.7                    | 26.3                   | 2.4                     | 179.5         | הוצאות תפעוליות ואחרות                                 |
| 29.6                               | (0.7)                   | 19.1                   | 11.0                    | 59.0          | רווח לפני מיסים                                        |
| 11.3                               | (0.3)                   | 7.3                    | 4.2                     | 22.5          | הפרשה למיסים על הרווח                                  |
| 18.3                               | (0.4)                   | 11.8                   | 6.8                     | 36.5          | <b>רווח נקי</b>                                        |
| 6.1%                               | (0.9%)                  | 9.7%                   | 13.6%                   | 7.1%          | תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע) <sup>(1)</sup> |
| 2,193.6                            | 207.0                   | 939.6                  | 2,571.8                 | 5,912.0       | יתרה ממוצעת של נכסים (2)                               |
| 2,235.6                            | 1,724.4                 | 672.3                  | -                       | 4,632.3       | יתרה ממוצעת של התחייבויות (2)                          |
| 2,085.8                            | 305.5                   | 848.2                  | 346.9                   | 3,586.4       | יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (2)                          |
| 102.0                              | 6.4                     | 29.7                   | -                       | 138.1         | הכנסות ריבית נטו:                                      |
| 5.9                                | 4.4                     | 1.0                    | -                       | 11.3          | מרווח מפעילות מתן אשראי                                |
| 0.6                                | 0.5                     | 0.2                    | 5.6                     | 6.9           | מרווח מפעילות קבלת פיקדונות                            |
|                                    |                         |                        |                         |               | אחר                                                    |
| 108.5                              | 11.3                    | 30.9                   | 5.6                     | 156.3         | <b>סך הכל הכנסות ריבית, נטו</b>                        |

הערות:

\* הוצג מחדש.

(1) החל משנת 2014, מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל III.

(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת חודש.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. חובות<sup>(1)</sup> ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

| 2015                                                             |          |        | 2016               |          |        |
|------------------------------------------------------------------|----------|--------|--------------------|----------|--------|
| הפרשה להפסדי אשראי                                               |          |        | הפרשה להפסדי אשראי |          |        |
| אשראי לציבור                                                     |          |        | אשראי לציבור       |          |        |
| מסחרי                                                            | פרטי אחר | סך הכל | מסחרי              | פרטי אחר | סך הכל |
| <b>1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות</b>                |          |        |                    |          |        |
| 47.1                                                             | 33.4     | 13.7   | 38.9               | 30.4     | 8.5    |
| 4.3                                                              | 3.7      | 0.6    | 7.0                | 0.1      | 6.9    |
| (23.9)                                                           | (15.7)   | (8.2)  | (9.9)              | (6.1)    | (3.8)  |
| 11.4                                                             | 9.0      | 2.4    | 13.4               | 7.7      | 5.7    |
| (12.5)                                                           | (6.7)    | (5.8)  | 3.5                | 1.6      | 1.9    |
| 38.9                                                             | 30.4     | 8.5    | 49.4               | 32.1     | 17.3   |
| <b>יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה</b>                          |          |        |                    |          |        |
| <b>תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים</b>          |          |        |                    |          |        |
| 2.3                                                              | 1.2      | 1.1    | 2.5                | 1.8      | 0.7    |
| 0.2                                                              | 0.6      | (0.4)  | 0.3                | 0.1      | 0.2    |
| 2.5                                                              | 1.8      | 0.7    | 2.8                | 1.9      | 0.9    |
| 41.4                                                             | 32.2     | 9.2    | 52.2               | 34.0     | 18.2   |
| <b>סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים</b> |          |        |                    |          |        |

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

#### הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

| 2014               |       |            |
|--------------------|-------|------------|
| הפרשה להפסדי אשראי |       |            |
| אשראי לציבור       |       |            |
| מסחרי              | פרטי  | אחר סך הכל |
| 14.3               | 23.1  | 37.4       |
| 1.9                | 11.4  | 13.3       |
| (5.4)              | (9.5) | (14.9)     |
| 2.9                | 8.4   | 11.3       |
| (2.5)              | (1.1) | (3.6)      |
| 13.7               | 33.4  | 47.1       |
| 2.8                | 0.8   | 3.6        |
| (1.7)              | 0.4   | (1.3)      |
| 1.1                | 1.2   | 2.3        |
| 14.8               | 34.6  | 49.4       |

|                                                           |
|-----------------------------------------------------------|
| 1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות                |
| יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה                        |
| הוצאות בגין הפסדי אשראי                                   |
| מחיקות חשבונאיות                                          |
| גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות                  |
| מחיקות חשבונאיות נטו                                      |
| יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה                          |
| תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים          |
| יתרת הפרשה לתחילת שנה                                     |
| גידול (קיטון) בהפרשה                                      |
| יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים       |
| סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים |

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

#### הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

| 2016               |          |         |               |         |
|--------------------|----------|---------|---------------|---------|
| הפרשה להפסדי אשראי |          |         |               |         |
| אשראי לציבור       |          |         |               |         |
| מסחרי              | פרטי אחר | סך הכל  | בנקים וממשלות | סך הכל  |
| 797.1              | 12.8     | 809.9   | 1,446.7       | 2,256.6 |
| 209.4              | 2,883.9  | 3,093.3 | -             | 3,093.3 |
| 1,006.5            | 2,896.7  | 3,903.2 | 1,446.7       | 5,349.9 |
|                    |          |         |               |         |
| 15.9               | 1.9      | 17.8    | -             | 17.8    |
| 1.4                | 30.2     | 31.6    | -             | 31.6    |
| 17.3               | 32.1     | 49.4    | -             | 49.4    |

| 2015               |          |         |               |         |
|--------------------|----------|---------|---------------|---------|
| הפרשה להפסדי אשראי |          |         |               |         |
| אשראי לציבור       |          |         |               |         |
| מסחרי              | פרטי אחר | סך הכל  | בנקים וממשלות | סך הכל  |
| 678.9              | 11.4     | 690.3   | 1,177.8       | 1,868.1 |
| 164.5              | 2,659.1  | 2,823.6 | -             | 2,823.6 |
| 843.4              | 2,670.5  | 3,513.9 | 1,177.8       | 4,691.7 |
|                    |          |         |               |         |
| 7.3                | 0.7      | 8.0     | -             | 8.0     |
| 1.2                | 29.7     | 30.9    | -             | 30.9    |
| 8.5                | 30.4     | 38.9    | -             | 38.9    |

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות<sup>(1)</sup>, ועל החובות<sup>(1)</sup> בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות<sup>(1)</sup>

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות<sup>(1)</sup>

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות<sup>(1)</sup>

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה של חובות<sup>(1)</sup>

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות<sup>(1)</sup>

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות<sup>(1)</sup>

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1)

#### 1. איכות אשראי ופיגורים

| 31 בדצמבר 2016                 |                               |              |            |           |             |
|--------------------------------|-------------------------------|--------------|------------|-----------|-------------|
| חובות לא פגומים - מידע נוסף    |                               | בעייתיים (2) |            |           |             |
| בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)   | בפיגור של 90 ימים או יותר (4) | סך הכל       | פגומים (3) | לא פגומים | לא בעייתיים |
| 0.1                            | *-                            | 206.4        | 7.0        | 0.2       | 199.2       |
| -                              | -                             | 73.1         | 2.0        | -         | 71.1        |
| -                              | -                             | 56.8         | *-         | -         | 56.8        |
| 0.2                            | 1.1                           | 670.2        | 6.9        | 21.9      | 641.4       |
| 0.3                            | 1.1                           | 1,006.5      | 15.9       | 22.1      | 968.5       |
| 3.0                            | 6.1                           | 2,896.7      | 11.5       | 19.7      | 2,865.5     |
| 3.3                            | 7.2                           | 3,903.2      | 27.4       | 41.8      | 3,834.0     |
| -                              | -                             | 828.7        | -          | -         | 828.7       |
| -                              | -                             | 618.0        | -          | -         | 618.0       |
| 3.3                            | 7.2                           | 5,349.9      | 27.4       | 41.8      | 5,280.7     |
| פעילות לוויים בישראל           |                               |              |            |           |             |
| ציבורי-מסחרי                   |                               |              |            |           |             |
| בינוי ונדל"ן - בינוי           |                               |              |            |           |             |
| בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן |                               |              |            |           |             |
| שרותים פיננסיים                |                               |              |            |           |             |
| מסחרי - אחר                    |                               |              |            |           |             |
| סך הכל מסחרי                   |                               |              |            |           |             |
| אנשים פרטיים - אחר             |                               |              |            |           |             |
| סך הכל ציבור - פעילות בישראל   |                               |              |            |           |             |
| בנקים בישראל                   |                               |              |            |           |             |
| ממשלת ישראל                    |                               |              |            |           |             |
| סך הכל פעילויות בישראל         |                               |              |            |           |             |
| 31 בדצמבר 2015                 |                               |              |            |           |             |
| חובות לא פגומים - מידע נוסף    |                               | בעייתיים (2) |            |           |             |
| בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)   | בפיגור של 90 ימים או יותר (4) | סך הכל       | פגומים (3) | לא פגומים | לא בעייתיים |
| -                              | *-                            | 121.5        | 3.1        | 0.1       | 118.3       |
| -                              | -                             | 115.0        | 1.3        | -         | 113.7       |
| -                              | *-                            | 47.7         | 0.1        | *-        | 47.6        |
| 0.1                            | 0.6                           | 559.2        | 3.0        | 24.9      | 531.3       |
| 0.1                            | 0.6                           | 843.4        | 7.5        | 25.0      | 810.9       |
| 4.2                            | 3.1                           | 2,670.5      | 10.0       | 16.7      | 2,643.8     |
| 4.3                            | 3.7                           | 3,513.9      | 17.5       | 41.7      | 3,454.7     |
| -                              | -                             | 559.8        | -          | -         | 559.8       |
| -                              | -                             | 618.0        | -          | -         | 618.0       |
| 4.3                            | 3.7                           | 4,691.7      | 17.5       | 41.7      | 4,632.5     |
| פעילות לוויים בישראל           |                               |              |            |           |             |
| ציבורי-מסחרי                   |                               |              |            |           |             |
| בינוי ונדל"ן - בינוי           |                               |              |            |           |             |
| בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן |                               |              |            |           |             |
| שרותים פיננסיים                |                               |              |            |           |             |
| מסחרי - אחר                    |                               |              |            |           |             |
| סך הכל מסחרי                   |                               |              |            |           |             |
| אנשים פרטיים - אחר             |                               |              |            |           |             |
| סך הכל ציבור - פעילות בישראל   |                               |              |            |           |             |
| בנקים בישראל                   |                               |              |            |           |             |
| ממשלת ישראל                    |                               |              |            |           |             |
| סך הכל פעילויות בישראל         |                               |              |            |           |             |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה באור 2.2.25.ג. הלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 3.3 מיליוני ש"ח (31.12.2015 - 4.3 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

#### איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) בפרק זמן של עד 150 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך תקופה של 50 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק יותר הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב.

### 2. מידע נוסף על חובות פגומים

#### א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

| 31 בדצמבר 2016                                          |                            |                                                              |                                       |                                         | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי     |
|---------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|
| יתרת (2) חובות<br>פגומים בגינם<br>קיימת הפרשה<br>פרטנית | יתרת<br>הפרשה<br>פרטנית(3) | יתרת(2) חובות<br>פגומים בגינם לא<br>קיימת הפרשה<br>פרטנית(3) | סך הכל<br>יתרת (2)<br>חובות<br>פגומים | יתרת קרן<br>חוזית של<br>חובות<br>פגומים |                                         |
| 4.6                                                     | 3.4                        | 2.4                                                          | 7.0                                   | 12.6                                    | בינוי ונדל"ן - בינוי                    |
| 2.0                                                     | 2.0                        | -                                                            | 2.0                                   | 2.1                                     | בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן          |
| -                                                       | -                          | **-                                                          | **-                                   | 4.7                                     | שרותים פיננסיים                         |
| 5.1                                                     | 1.6                        | 1.8                                                          | 6.9                                   | 16.2                                    | מסחרי - אחר                             |
| 11.7                                                    | 7.0                        | 4.2                                                          | 15.9                                  | 35.6                                    | סך הכל מסחרי                            |
| 2.4                                                     | 1.6                        | 9.1                                                          | 11.5                                  | 18.3                                    | אנשים פרטיים - אחר                      |
| 14.1                                                    | 8.6                        | 13.3                                                         | 27.4                                  | 53.9                                    | סך הכל פעילויות בישראל *                |
|                                                         |                            |                                                              |                                       |                                         | * מזה:                                  |
| 14.1                                                    | 8.6                        | 13.3                                                         | 27.4                                  |                                         | נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי<br>מזומנים |
| 6.0                                                     | 2.6                        | 12.9                                                         | 18.9                                  |                                         | חובות בארגון מחדש של חובות<br>בעייתיים  |

\*\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

#### 2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

##### א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

| 31 בדצמבר 2015                          |                                       |                                                                |                             |                                                         | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי     |
|-----------------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| יתרת קרן<br>חוזית של<br>חובות<br>פגומים | סך הכל<br>יתרת (2)<br>חובות<br>פגומים | יתרת (2) חובות<br>פגומים בגינם לא<br>קיימת הפרשה<br>פרטנית (3) | יתרת<br>הפרשה<br>פרטנית (3) | יתרת (2) חובות<br>פגומים בגינם<br>קיימת הפרשה<br>פרטנית |                                         |
| 8.1                                     | 3.1                                   | 3.0                                                            | **-                         | 0.1                                                     | בינוי ונדל"ן - בינוי                    |
| 3.6                                     | 1.3                                   | 1.3                                                            | -                           | -                                                       | בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן          |
| 4.8                                     | 0.1                                   | 0.1                                                            | -                           | -                                                       | שרותים פיננסיים                         |
| 11.5                                    | 3.0                                   | 3.0                                                            | -                           | -                                                       | מסחרי - אחר                             |
| 28.0                                    | 7.5                                   | 7.4                                                            | **-                         | 0.1                                                     | סך הכל מסחרי                            |
| 16.9                                    | 10.0                                  | 9.4                                                            | 0.4                         | 0.6                                                     | אנשים פרטיים - אחר                      |
| 44.9                                    | 17.5                                  | 16.8                                                           | 0.4                         | 0.7                                                     | סך הכל פעילויות בישראל *                |
|                                         |                                       |                                                                |                             |                                                         | * מזה:                                  |
|                                         | 17.5                                  | 16.8                                                           | 0.4                         | 0.7                                                     | נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי<br>מזומנים |
|                                         | 16.9                                  | 16.3                                                           | 0.3                         | 0.6                                                     | חובות בארגון מחדש של חובות<br>בעייתיים  |

\*\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

#### 2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

##### ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

| 2016                        |                            |                                    | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
|-----------------------------|----------------------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| מזה: נרשמו על<br>בסיס מזומן | הכנסות ריבית<br>שנרשמו (3) | יתרה ממוצעת של<br>חובות פגומים (2) |                                     |
| *-                          | *-                         | 3.8                                | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| *-                          | *-                         | 1.6                                | בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן      |
| -                           | -                          | *-                                 | שרותים פיננסיים                     |
| 0.1                         | 0.1                        | 6.5                                | מסחרי- אחר                          |
| 0.1                         | 0.1                        | 11.9                               | סך הכל מסחרי                        |
| 0.2                         | 0.2                        | 10.8                               | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 0.3                         | 0.3 (4)                    | 22.7                               | סך הכל פעילות בישראל                |

  

| 2015                        |                            |                                    | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
|-----------------------------|----------------------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| מזה: נרשמו על<br>בסיס מזומן | הכנסות ריבית<br>שנרשמו (3) | יתרה ממוצעת של<br>חובות פגומים (2) |                                     |
| *-                          | *-                         | 4.9                                | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| *-                          | *-                         | 1.3                                | בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן      |
| -                           | -                          | 0.1                                | שרותים פיננסיים                     |
| *-                          | *-                         | 3.8                                | מסחרי- אחר                          |
| *-                          | *-                         | 10.1                               | סך הכל מסחרי                        |
| 0.4                         | 0.4                        | 14.9                               | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 0.4                         | 0.4 (4)                    | 25.0                               | סך הכל פעילות בישראל                |

הערות בעמוד הבא



## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

| 2014                        |                            |                                   | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
|-----------------------------|----------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|
| מזה: נרשמו על<br>בסיס מזומן | הכנסות ריבית<br>שנרשמו (3) | יתרה ממוצעת<br>שלחובות פגומים (2) |                                     |
| *-                          | *-                         | 8.4                               | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| -                           | -                          | 1.5                               | בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן      |
| *-                          | *-                         | 0.3                               | שרותים פיננסיים                     |
| *-                          | *-                         | 8.2                               | מסחרי- אחר                          |
| *-                          | *-                         | 18.4                              | סך הכל מסחרי                        |
| 0.2                         | 0.2                        | 20.3                              | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 0.2                         | 0.2 (4)                    | 38.7                              | סך הכל פעילות בישראל                |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בסך של 20.4, 20.0, 29.4 מיליוני ש"ח בשנים 2014, 2015 ו-2016, בהתאמה.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

#### 2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

#### ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (4)

| 31 בדצמבר 2016        |                                 |                         |                                     |
|-----------------------|---------------------------------|-------------------------|-------------------------------------|
| יתרת חוב רשומה        |                                 |                         |                                     |
| סך הכל <sup>(3)</sup> | צובר <sup>(2)</sup> , לא בפיגור | שאינו צובר הכנסות ריבית | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
| 2.4                   | -                               | 2.4                     | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| 6.0                   | 0.8                             | 5.2                     | מסחרי - אחר                         |
| 8.4                   | 0.8                             | 7.6                     | סך הכל מסחרי                        |
| 10.5                  | 1.8                             | 8.7                     | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 18.9                  | 2.6                             | 16.3                    | סך הכל פעילויות בישראל              |

| 31 בדצמבר 2015        |                                 |                         |                                     |
|-----------------------|---------------------------------|-------------------------|-------------------------------------|
| יתרת חוב רשומה        |                                 |                         |                                     |
| סך הכל <sup>(3)</sup> | צובר <sup>(2)</sup> , לא בפיגור | שאינו צובר הכנסות ריבית | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
| 3.1                   | -                               | 3.1                     | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| 1.3                   | -                               | 1.3                     | בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן        |
| 0.1                   | -                               | 0.1                     | שרותים פיננסיים                     |
| 2.9                   | 0.8                             | 2.1                     | מסחרי - אחר                         |
| 7.4                   | 0.8                             | 6.6                     | סך הכל מסחרי                        |
| 9.5                   | 1.6                             | 7.9                     | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 16.9                  | 2.4                             | 14.5                    | סך הכל פעילויות בישראל              |

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

(4) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה באור 1.ג.2.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

| ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח |                                   |                                   | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי<br>מסחרי אחר<br>סך הכל מסחרי<br>אנשים פרטיים - אחר<br>סך הכל פעילות בישראל |
|---------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2016                            |                                   |                                   |                                                                                                                |
| מס' חוזים                       | יתרת חוב רשומה<br>לפני ארגון מחדש | יתרת חוב רשומה<br>לאחר ארגון מחדש |                                                                                                                |
| 16                              | 9.1                               | 9.1                               |                                                                                                                |
| 16                              | 9.1                               | 9.1                               |                                                                                                                |
| 162                             | 7.4                               | 6.3                               |                                                                                                                |
| 178                             | 16.5                              | 15.4                              |                                                                                                                |

| ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח |                                   |                                   | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
|---------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|
| 2015                            |                                   |                                   |                                     |
| מס' חוזים                       | יתרת חוב רשומה<br>לפני ארגון מחדש | יתרת חוב רשומה<br>לאחר ארגון מחדש | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| 2                               | 0.1                               | 0.1                               | מסחרי אחר                           |
| 15                              | 1.5                               | 1.3                               | סך הכל מסחרי                        |
| 17                              | 1.6                               | 1.4                               | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 140                             | 5.9                               | 4.7                               | סך הכל פעילות בישראל                |
| 157                             | 7.5                               | 6.1                               |                                     |

| ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח |                                   |                                   | פעילות לווים בישראל<br>ציבורי-מסחרי |
|---------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|
| 2014                            |                                   |                                   |                                     |
| מס' חוזים                       | יתרת חוב רשומה<br>לפני ארגון מחדש | יתרת חוב רשומה<br>לאחר ארגון מחדש | בינוי ונדל"ן - בינוי                |
| 1                               | 0.6                               | 0.3                               | שרותים פיננסיים                     |
| 1                               | *_                                | *_                                | מסחרי אחר                           |
| 16                              | 1.7                               | 1.6                               | סך הכל מסחרי                        |
| 18                              | 2.3                               | 1.9                               | אנשים פרטיים - אחר                  |
| 109                             | 4.8                               | 4.6                               | סך הכל פעילות בישראל                |
| 127                             | 7.1                               | 6.5                               |                                     |

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. חובות (1) (המשך)

#### 2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

#### ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

| ארגונים מחדש שכשלו (2) |                |           |                |           |                |
|------------------------|----------------|-----------|----------------|-----------|----------------|
| 2014                   |                | 2015      |                | 2016      |                |
| מס' חוזים              | יתרת חוב רשומה | מס' חוזים | יתרת חוב רשומה | מס' חוזים | יתרת חוב רשומה |
| 2                      | 0.8            | 1         | *-             | 2         | *-             |
| 14                     | 0.2            | 9         | 0.2            | 14        | 0.5            |
| 16                     | 1.0            | 10        | 0.2            | 16        | 0.5            |
| 66                     | 0.4            | 46        | 0.5 (3)        | 66        | 0.9 (3)        |
| 82                     | 1.4            | 56        | 0.7            | 82        | 1.4            |

פעילות לווים בישראל  
ציבורי-מסחרי  
בינוי ונדל"ן - בינוי  
מסחרי - אחר  
סך הכל מסחרי  
אנשים פרטיים - אחר  
סך הכל פעילות בישראל

\* נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט נוסף ראה ביאור 4.ג.1.

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

| 31 בדצמבר 2015                |           |                | 31 בדצמבר 2016                |           |                | תקרת האשראי (באלפי ש"ח)              |
|-------------------------------|-----------|----------------|-------------------------------|-----------|----------------|--------------------------------------|
| סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3) | אשראי (1) | מספר לווים (2) | סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3) | אשראי (1) | מספר לווים (2) |                                      |
| 273.8                         | 86.4      | 58,474         | 306.6                         | 85.8      | 68,364         | אשראי ללווה עד 10                    |
| 119.0                         | 58.6      | 9,877          | 150.7                         | 56.5      | 10,928         | אשראי ללווה מעל-10 עד 20             |
| 264.7                         | 202.2     | 15,040         | 279.9                         | 202.4     | 15,370         | אשראי ללווה מעל-20 עד 40             |
| 422.7                         | 565.6     | 17,179         | 441.2                         | 573.8     | 17,616         | אשראי ללווה מעל-40 עד 80             |
| 308.6                         | 998.5     | 11,945         | 320.9                         | 1,060.8   | 12,660         | אשראי ללווה מעל-80 עד 150            |
| 126.8                         | 797.6     | 4,749          | 138.7                         | 970.2     | 5,701          | אשראי ללווה מעל-150 עד 300           |
| 23.3                          | 113.3     | 367            | 22.3                          | 131.8     | 423            | אשראי ללווה מעל-300 עד 600           |
| 13.5                          | 37.7      | 62             | 11.8                          | 36.9      | 59             | אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200         |
| 4.1                           | 31.6      | 23             | 10.1                          | 42.1      | 33             | אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000       |
| 46.7                          | 104.6     | 52             | 37.8                          | 113.6     | 54             | אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000       |
| 36.5                          | 156.8     | 34             | 42.4                          | 171.4     | 36             | אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000       |
| 25.8                          | 271.5     | 26             | 43.5                          | 280.5     | 30             | אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000      |
| 35.8                          | 102.1     | 6              | 11.4                          | 130.6     | 5              | אשראי ללווה מעל-20,000 עד 40,000     |
| -                             | -         | -              | -                             | 58.6      | 1              | אשראי ללווה מעל-40,000 עד 58,582 (4) |
| 1,701.3                       | 3,526.5   | 117,834        | 1,817.3                       | 3,915.0   | 131,280        |                                      |

הערות:

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2016 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 58,582 אלפי ש"ח ( ביום 31 בדצמבר 2015 29,041 אלפי ש"ח).

## באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

| 31.12.2015               | 31.12.2016 | 31.12.2015       | 31.12.2016 |                                             |
|--------------------------|------------|------------------|------------|---------------------------------------------|
| יתרת ההפרשה להפסדי אשראי |            | יתרות החוזים (1) |            |                                             |
|                          |            |                  |            | <b>עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:</b> |
| 0.9                      | 1.4        | 181.8            | 251.2      | ערביות להבטחת אשראי                         |
| 0.4                      | 0.5        | 83.2             | 93.1       | ערביות והתחייבויות אחרות                    |
| *-                       | *-         | **0.1            | 0.1        | מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו    |
| 0.4                      | 0.3        | 723.9            | 779.0      | מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו      |
|                          |            |                  |            | מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות             |
| 0.7                      | 0.6        | 670.8            | 679.1      | בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו                |
|                          |            |                  |            | התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר      |
| 0.1                      | *-         | 41.6             | 14.9       | ועדיין לא ניתן                              |
| 2.5                      | 2.8        | 1,701.4          | 1,817.4    | סך הכל                                      |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

\*\*הוצג מחדש.

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

## באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2016                 |  | מטבע חוץ (1) |              |              | מטבע ישראלי       |                | סך הכל                  |
|--------------------------------|--|--------------|--------------|--------------|-------------------|----------------|-------------------------|
| (מבוקר)                        |  |              |              |              | צמוד למדד המחירים | לא צמוד        |                         |
|                                |  | אחר          | אירו         | דולר         |                   |                | פריטים שאינם כספיים (2) |
| <b>נכסים</b>                   |  |              |              |              |                   |                |                         |
| מזומנים ופקדונות בבנקים        |  | 12.9         | 90.0         | 206.7        | 36.8              | 1,433.8        | 1,780.2                 |
| ניירות ערך                     |  |              | 12.8         | 18.7         | 150.2             | 604.3          | 786.0                   |
| אשראי לציבור, נטו (3)          |  | *-           | 3.6          | 15.8         | 124.3             | 3,710.1        | 3,853.8                 |
| אשראי לממשלה                   |  |              |              |              | 618.0             |                | 618.0                   |
| בניינים וציוד                  |  |              |              |              |                   |                | 38.7                    |
| נכסים בגין מכשירים נגזרים      |  |              |              | 0.5          | 0.1               | *-             | 0.9                     |
| נכסים אחרים                    |  | *-           |              |              | 1.3               | 36.5           | 37.8                    |
| <b>סך כל הנכסים</b>            |  | <b>12.9</b>  | <b>106.4</b> | <b>241.7</b> | <b>930.7</b>      | <b>5,784.7</b> | <b>7,115.4</b>          |
| <b>התחייבויות</b>              |  |              |              |              |                   |                |                         |
| פקדונות הציבור                 |  | 11.2         | 103.8        | 220.5        | 619.7             | 4,765.5        | 5,720.7                 |
| פקדונות מבנקים                 |  | 0.1          | 0.4          | 2.1          | 297.6             | 25.6           | 325.8                   |
| התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |  | *-           | 0.8          | *-           |                   | 0.1            | 0.9                     |
| התחייבויות אחרות               |  |              | 0.8          | 3.3          | 3.7               | 482.9          | 490.7                   |
| <b>סך כל ההתחייבויות</b>       |  | <b>11.3</b>  | <b>105.8</b> | <b>225.9</b> | <b>921.0</b>      | <b>5,274.1</b> | <b>6,538.1</b>          |
| <b>הפרש</b>                    |  | <b>1.6</b>   | <b>0.6</b>   | <b>15.8</b>  | <b>9.7</b>        | <b>510.6</b>   | <b>577.3</b>            |
| מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:   |  |              |              |              |                   |                |                         |
| מכשירים נגזרים (למעט אופציות)  |  |              |              |              | 30.1              | (30.1)         | -                       |
| <b>סה"כ כללי</b>               |  | <b>1.6</b>   | <b>0.6</b>   | <b>15.8</b>  | <b>39.8</b>       | <b>480.5</b>   | <b>577.3</b>            |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

## באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015 |                                    | מטבע חוץ <sup>(1)</sup> |       |       | מטבע ישראלי       |         | 31 בדצמבר 2015<br>(מבוקר)        |
|----------------|------------------------------------|-------------------------|-------|-------|-------------------|---------|----------------------------------|
| סך הכל         | פריטים שאינם כספיים <sup>(2)</sup> | אחר                     | אירו  | דולר  | צמוד למדד המחירים | לא צמוד |                                  |
| נכסים          |                                    |                         |       |       |                   |         |                                  |
| 1,456.9        |                                    | 13.1                    | 83.4  | 197.0 | 30.2              | 1,133.2 | מזומנים ופיקדונות בבנקים         |
| 789.8          |                                    |                         | 13.3  | 11.3  | 104.3             | 660.9   | ניירות ערך                       |
| 3,475.0        |                                    | *-                      | 3.7   | 7.8   | 147.3             | 3,316.2 | אשראי לציבור, נטו <sup>(3)</sup> |
| 618.0          |                                    |                         |       |       | 618.0             |         | אשראי לממשלה                     |
| 43.2           | 43.2                               |                         |       |       |                   |         | בניינים וציוד                    |
| 0.5            | 0.3                                |                         | 0.1   | 0.1   |                   | -       | נכסים בגין מכשירים נגזרים        |
| 37.6           |                                    |                         | -     | 0.7   | 1.3               | 35.6    | נכסים אחרים                      |
| 6,421.0        | 43.5                               | 13.1                    | 100.5 | 216.9 | 901.1             | 5,145.9 | סך כל הנכסים                     |
| התחייבויות     |                                    |                         |       |       |                   |         |                                  |
| 5,028.3        |                                    | 12.3                    | 95.7  | 205.2 | 617.2             | 4,097.9 | פיקדונות הציבור                  |
| 373.5          |                                    | -                       | 0.4   | 1.6   | 298.5             | 73.0    | פיקדונות מבנקים                  |
| 0.7            | 0.2                                |                         | 0.5   | *-    |                   | -       | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים   |
| 480.9          |                                    |                         |       | *-    | 1.1               | 479.8   | התחייבויות אחרות                 |
| 5,883.4        | 0.2                                | 12.3                    | 96.6  | 206.8 | 916.8             | 4,650.7 | סך כל ההתחייבויות                |
| 537.6          | 43.3                               | 0.8                     | 3.9   | 10.1  | (15.7)            | 495.2   | הפרש                             |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.



## באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (\*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| ליום 31 בדצמבר 2016                 |                                 |                               |                                      |                                  |                                 |                                         |                                          |                                            |                                   |                                            |                                             |                                   |                             |
|-------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|
| יתרה<br>מאזנית(****)                |                                 |                               | תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים |                                  |                                 |                                         |                                          |                                            |                                   |                                            |                                             |                                   |                             |
| שיעור<br>תשואה<br>חוזי<br>(*****)   | ללא<br>תקופת<br>פרעון<br>סך הכל | ללא<br>תקופת<br>פרעון<br>(**) | סה"כ<br>תזרימי<br>מזומנים            | מעל<br>עשר<br>עד<br>עשרים<br>שנה | מעל<br>חמש<br>עד<br>עשר<br>שנים | מעל<br>ארבע<br>עד<br>חמש<br>שנים<br>(3) | מעל<br>שלוש<br>עד<br>ארבע<br>שנים<br>(3) | מעל<br>שנתיים<br>עד<br>שלוש<br>שנים<br>(3) | מעל<br>שנה<br>עד<br>שנתיים<br>(3) | מעל<br>שלושה<br>חודשים<br>עד<br>שנה<br>(3) | מעל<br>חודש<br>עד<br>שלושה<br>חודשים<br>(3) | עם<br>דרישה<br>ועד<br>חודש<br>(3) |                             |
| מטבע ישראלי<br>(לרבות צמוד<br>מט"ח) |                                 |                               |                                      |                                  |                                 |                                         |                                          |                                            |                                   |                                            |                                             |                                   |                             |
| 3.31%                               | 6,715.4                         | 10.4                          | 7,132.0                              | 12.8                             | 637.6                           | 306.2                                   | 822.8                                    | 1,340.0                                    | 946.2                             | 921.8                                      | 632.5                                       | 1,512.1                           | נכסים <sup>(1)</sup>        |
| (0.25%)                             | 6,195.1                         | -                             | 6,192.1                              | -                                | 27.1                            | 4.6                                     | 18.3                                     | 339.4                                      | 153.5                             | 595.4                                      | 310.2                                       | 4,743.6                           | התחייבויות <sup>(2)</sup>   |
|                                     | 520.3                           | 10.4                          | 939.9                                | 12.8                             | 610.5                           | 301.6                                   | 804.5                                    | 1,000.6                                    | 792.7                             | 326.4                                      | 322.3                                       | (3,231.5)                         | הפרש                        |
| מטבע חוץ (***)                      |                                 |                               |                                      |                                  |                                 |                                         |                                          |                                            |                                   |                                            |                                             |                                   |                             |
| 2.31%                               | 361.0                           | 0.4                           | 366.4                                | -                                | 29.7                            | 1.2                                     | 2.5                                      | 2.8                                        | 3.1                               | 103.2                                      | 83.8                                        | 140.1                             | נכסים <sup>(1)</sup>        |
| 0.12%                               | 343.0                           | -                             | 341.6                                | -                                | 0.7                             | *-                                      | *-                                       | *-                                         | 2.0                               | 15.7                                       | 13.7                                        | 309.5                             | התחייבויות <sup>(2)</sup>   |
|                                     | 18.0                            | 0.4                           | 24.8                                 | -                                | 29.0                            | 1.2                                     | 2.5                                      | 2.8                                        | 1.1                               | 87.5                                       | 70.1                                        | (169.4)                           | הפרש                        |
|                                     | 15.8                            | 0.4                           | 19.9                                 | -                                | 17.4                            | 0.9                                     | 1.7                                      | 1.9                                        | (0.5)                             | 87.5                                       | 68.5                                        | (157.5)                           | מזה: הפרש-<br>בדולר         |
| סה"כ                                |                                 |                               |                                      |                                  |                                 |                                         |                                          |                                            |                                   |                                            |                                             |                                   |                             |
| 3.29%                               | 7,076.4                         | 10.8                          | 7,498.4                              | 12.8                             | 667.3                           | 307.4                                   | 825.3                                    | 1,342.8                                    | 949.3                             | 1,025.0                                    | 716.3                                       | 1,652.2                           | נכסים <sup>(1)</sup>        |
| (0.25%)                             | 6,538.1                         | -                             | 6,533.7                              | -                                | 27.8                            | 4.6                                     | 18.3                                     | 339.4                                      | 155.5                             | 611.1                                      | 323.9                                       | 5,053.1                           | התחייבויות <sup>(2)</sup>   |
|                                     | 538.3                           | 10.8                          | 964.7                                | 12.8                             | 639.5                           | 302.8                                   | 807.0                                    | 1,003.4                                    | 793.8                             | 413.9                                      | 392.4                                       | (3,400.9)                         | הפרש                        |
| 5.02%                               | 3,853.8                         | 10.5                          | 4,240.7                              | 12.7                             | 528.6                           | 258.1                                   | 365.3                                    | 491.5                                      | 698.9                             | 746.7                                      | 628.0                                       | 511.0                             | (1) מזה: אשראי<br>לציבור    |
| (0.64%)                             | 5,720.7                         | -                             | 5,713.6                              | -                                | 27.0                            | 4.6                                     | 18.3                                     | 39.2                                       | 144.5                             | 532.4                                      | 232.5                                       | 4,715.1                           | (2) מזה: פיקדונות<br>הציבור |

הערות בעמוד הבא

## באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (\*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| ליום 31 בדצמבר 2015               |                                          |                              |                                      |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |
|-----------------------------------|------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| שער<br>תשואה<br>חוזי<br>(*****)   | ללא<br>תקופת<br>פרעון<br>סך הכל<br>(***) | יתרה<br>מאזנית<br>(****)     | תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |                              |
|                                   |                                          |                              | מזומנים                              | סה"כ                         | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      | מזומנים                      |
| עם<br>דרישה<br>ועד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3)             | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3)         | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) | מזומנים<br>עד<br>חודש<br>(3) |
| נכסים <sup>(1)</sup>              | נכסים <sup>(1)</sup>                     | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>                 | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         |
| התחייבויות <sup>(2)</sup>         | התחייבויות <sup>(2)</sup>                | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>            | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    |
| הפרש                              | הפרש                                     | הפרש                         | הפרש                                 | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         |
| מטבע חוץ (***)                    | מטבע חוץ (***)                           | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)                       | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               | מטבע חוץ (***)               |
| נכסים <sup>(1)</sup>              | נכסים <sup>(1)</sup>                     | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>                 | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         |
| התחייבויות <sup>(2)</sup>         | התחייבויות <sup>(2)</sup>                | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>            | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    |
| הפרש                              | הפרש                                     | הפרש                         | הפרש                                 | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         |
| מזה: הפרש-<br>בדולר               | מזה: הפרש-<br>בדולר                      | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר                  | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          | מזה: הפרש-<br>בדולר          |
| סה"כ                              | סה"כ                                     | סה"כ                         | סה"כ                                 | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         | סה"כ                         |
| נכסים <sup>(1)</sup>              | נכסים <sup>(1)</sup>                     | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>                 | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         | נכסים <sup>(1)</sup>         |
| התחייבויות <sup>(2)</sup>         | התחייבויות <sup>(2)</sup>                | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>            | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    | התחייבויות <sup>(2)</sup>    |
| הפרש                              | הפרש                                     | הפרש                         | הפרש                                 | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         | הפרש                         |
| מזה: אשראי<br>לציבור              | מזה: אשראי<br>לציבור                     | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור                 | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         | מזה: אשראי<br>לציבור         |
| מזה: פיקדונות<br>הציבור           | מזה: פיקדונות<br>הציבור                  | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור              | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      | מזה: פיקדונות<br>הציבור      |

(3) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 381.2 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 366.9 מיליוני ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 9.5 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2014 - 8.5 מיליוני ש"ח).

\* בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

\*\* נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך של 10.5 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2015 - 9.5 מיליוני ש"ח).

\*\*\* לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

\*\*\*\* כפי שנוכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

\*\*\*\*\* שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

## באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2016           |         |         |       |                        |                                     |
|--------------------------|---------|---------|-------|------------------------|-------------------------------------|
| שווי הוגן <sup>(1)</sup> |         |         |       | יתרה במאזן             |                                     |
| סה"כ                     | רמה 3   | רמה 2   | רמה 1 |                        |                                     |
| 1,777.6                  | 598.6   | 1,130.8 | 48.2  | 1,780.2                | נכסים פיננסיים                      |
| 786.0                    | -       | 38.4    | 747.6 | 786.0                  | מזומנים ופיקדונות בבנקים            |
| 3,861.9                  | 3,607.0 | 254.9   | -     | 3,853.8                | ניירות ערך <sup>(2)</sup>           |
| 607.6                    | 607.6   | -       | -     | 618.0                  | אשראי לציבור, נטו                   |
| 0.9                      | 0.1     | 0.8     | *-    | 0.9                    | אשראי לממשלה                        |
| 9.7                      | 9.7     | -       | -     | 9.7                    | נכסים בגין מכשירים נגזרים           |
| 7,043.7                  | 4,823.0 | 1,424.9 | 795.8 | 7,048.6 <sup>(3)</sup> | נכסים פיננסיים אחרים                |
|                          |         |         |       |                        | סך כל הנכסים הפיננסיים              |
|                          |         |         |       |                        | התחייבויות פיננסיות                 |
| 5,711.7                  | 987.3   | 4,724.4 | -     | 5,720.7                | פיקדונות הציבור                     |
| 324.1                    | 295.9   | 28.2    | -     | 325.8                  | פיקדונות מבנקים                     |
| 0.9                      | -       | 0.8     | 0.1   | 0.9                    | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים      |
| 454.4                    | 199.5   | 254.9   | -     | 454.7                  | התחייבויות פיננסיות אחרות           |
| 6,491.1                  | 1,482.7 | 5,008.3 | 0.1   | 6,502.1 <sup>(3)</sup> | סך כל ההתחייבויות הפיננסיות         |
|                          |         |         |       |                        | מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים        |
| 0.8                      | 0.8     |         |       | 0.8                    | עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי |

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 782.1 מיליוני ש"ח ובסך 0.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים

המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה

ביאורים 228-228.

## באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015                      |         |         |       |                        |                                     |
|-------------------------------------|---------|---------|-------|------------------------|-------------------------------------|
| שווי הוגן <sup>(1)</sup>            |         |         |       | יתרה במאזן             |                                     |
| סה"כ                                | רמה 3   | רמה 2   | רמה 1 |                        |                                     |
| <b>נכסים פיננסיים</b>               |         |         |       |                        |                                     |
| 1,453.3                             | 277.2   | 1,129.9 | 46.2  | 1,456.9                | מזומנים ופיקדונות בבנקים            |
| 789.8                               | -       | 32.0    | 757.8 | 789.8                  | ניירות ערך <sup>(2)</sup>           |
| 3,502.2                             | 3,256.9 | 245.3   | -     | 3,475.0                | אשראי לציבור, נטו                   |
| 598.7                               | 598.7   | -       | -     | 618.0                  | אשראי לממשלה                        |
| 0.5                                 | -       | 0.3     | 0.2   | 0.5                    | נכסים בגין מכשירים נגזרים           |
| 9.3                                 | 9.3     | -       | -     | 9.3                    | נכסים פיננסיים אחרים                |
| 6,353.8                             | 4,142.1 | 1,407.5 | 804.2 | 6,349.5 <sup>(3)</sup> | סך כל הנכסים הפיננסיים              |
| <b>התחייבויות פיננסיות</b>          |         |         |       |                        |                                     |
| 5,033.9                             | 899.0   | 4,134.9 | -     | 5,028.3                | פיקדונות הציבור                     |
| 368.3                               | 293.2   | 75.1    | -     | 373.5                  | פיקדונות מבנקים                     |
| 0.7                                 | -       | 0.5     | 0.2   | 0.7                    | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים      |
| 447.2                               | 201.9   | 245.3   | -     | 447.1                  | התחייבויות פיננסיות אחרות           |
| 5,850.1                             | 1,394.1 | 4,455.8 | 0.2   | 5,849.6 <sup>(3)</sup> | סך כל ההתחייבויות הפיננסיות         |
| <b>מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים</b> |         |         |       |                        |                                     |
| 1.0                                 | 1.0     |         |       | 1.0                    | עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי |

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 785.4 מיליוני ש"ח ובסך 0.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 28-ב-28.

## **באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### **א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים**

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

### **ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים**

**פיקדונות בבנקים ואשראי לממשלה** - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות במועד הדיווח.

**ניירות ערך סחירים** - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

**אשראי לציבור** - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הווגו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

**פקדונות הציבור-בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים** לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים.

**מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי** - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאילויות האשראי של הצד הנגדי. הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

## באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

**מכשירים פיננסיים נגזרים** - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

## באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2016                                      |                                      |                                         |                  |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------------------|------------------|
| מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -                       |                                      |                                         |                  |
| מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)                    | נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2) | נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3) | סך הכל שווי הוגן |
| <b>פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה</b> |                                      |                                         |                  |
| <b>נכסים</b>                                        |                                      |                                         |                  |
| ניירות ערך זמינים למכירה:                           |                                      |                                         |                  |
| 719.8                                               | 27.7                                 | -                                       | 747.5            |
| איגרות חוב של ממשלת ישראל                           |                                      |                                         |                  |
| -                                                   | 3.8                                  | -                                       | 3.8              |
| איגרות חוב של ממשלות זרות                           |                                      |                                         |                  |
| 22.9                                                | -                                    | -                                       | 22.9             |
| איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל                |                                      |                                         |                  |
| *-                                                  | 6.9                                  | -                                       | 6.9              |
| איגרות חוב של אחרים בישראל                          |                                      |                                         |                  |
| 742.7                                               | 38.4                                 | -                                       | 781.1            |
| סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה                     |                                      |                                         |                  |
| *-                                                  | 0.8                                  | 0.1                                     | 0.9              |
| נכסים בגין מכשירים נגזרים                           |                                      |                                         |                  |
| 742.7                                               | 39.2                                 | 0.1                                     | 782.0            |
| <b>סך כל הנכסים</b>                                 |                                      |                                         |                  |
| <b>התחייבויות</b>                                   |                                      |                                         |                  |
| התחייבויות בגין מכשירים נגזרים                      |                                      |                                         |                  |
| 0.1                                                 | 0.8                                  | -                                       | 0.9              |
| <b>סך כל ההתחייבויות</b>                            |                                      |                                         |                  |
| 0.1                                                 | 0.8                                  | -                                       | 0.9              |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

## באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2015                |                                      |                                  |                                                     |  |
|-------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------------------------|--|
| מדידות שווי הוגן המשתמשות ב - |                                      |                                  |                                                     |  |
| סך הכל שווי הוגן              | נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2) | מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1) |                                                     |  |
|                               |                                      |                                  | <b>פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה</b> |  |
|                               |                                      |                                  | <b>נכסים</b>                                        |  |
|                               |                                      |                                  | ניירות ערך זמינים למכירה:                           |  |
| 747.0                         | 20.6                                 | 726.4                            | איגרות חוב של ממשלת ישראל                           |  |
| 3.9                           | 3.9                                  | -                                | איגרות חוב של ממשלות זרות                           |  |
| 26.4                          | -                                    | 26.4                             | איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל                |  |
| 7.6                           | 7.5                                  | 0.1                              | איגרות חוב של אחרים בישראל                          |  |
| 784.9                         | 32.0                                 | 752.9                            | סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה                     |  |
| 0.5                           | 0.3                                  | 0.2                              | נכסים בגין מכשירים נגזרים                           |  |
| 785.4                         | 32.3                                 | 753.1                            | <b>סך כל הנכסים</b>                                 |  |
|                               |                                      |                                  | <b>התחייבויות</b>                                   |  |
| 0.9                           | 0.7                                  | 0.2                              | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים                      |  |
| 0.9                           | 0.7                                  | 0.2                              | <b>סך כל ההתחייבויות</b>                            |  |

### העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2016 ו-2015 לא בוצעו העברות בין רמות 1, 2 ו-3 בהיררכיית השווי ההוגן.

## באור 28 ג': שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016: |                                            |         |                               |                                                                          |
|------------------------------------|--------------------------------------------|---------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| שווי הוגן ליום 1 בינואר 2016       | רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו שטרם מומשו | סילוקים | שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016 | רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016 |
| <b>נכסים</b>                       |                                            |         |                               |                                                                          |
| נכסים בגין מכשירים נגזרים:         |                                            |         |                               |                                                                          |
| -                                  | 0.1                                        | -       | 0.1                           | 0.1                                                                      |
| -                                  | * -                                        | -       | * -                           | * -                                                                      |
| -                                  | 0.1 (1)                                    | -       | 0.1                           | 0.1                                                                      |
| -                                  | 0.1                                        | -       | 0.1                           | 0.1                                                                      |
| <b>סך כל הנכסים</b>                |                                            |         |                               |                                                                          |
| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015: |                                            |         |                               |                                                                          |
| שווי הוגן ליום 1 בינואר 2015       | רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו שטרם מומשו | סילוקים | שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015 | רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015 |
| <b>נכסים</b>                       |                                            |         |                               |                                                                          |
| נכסים בגין מכשירים נגזרים:         |                                            |         |                               |                                                                          |
| *-                                 | 0.1                                        | (0.1)   | -                             | -                                                                        |
| *-                                 | 0.1 (1)                                    | (0.1)   | -                             | -                                                                        |
| *-                                 | 0.1                                        | (0.1)   | -                             | -                                                                        |
| <b>סך כל הנכסים</b>                |                                            |         |                               |                                                                          |
| <b>התחייבויות</b>                  |                                            |         |                               |                                                                          |
| התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:    |                                            |         |                               |                                                                          |
| (0.2)                              | (1.1)                                      | 1.3     | -                             | -                                                                        |
| (0.2)                              | (1.1) (1)                                  | 1.3     | -                             | -                                                                        |
| (0.2)                              | (1.1)                                      | 1.3     | -                             | -                                                                        |
| <b>סך כל ההתחייבויות</b>           |                                            |         |                               |                                                                          |

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

(\*) נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.



## באור 28 ד': מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 31 בדצמבר 2016 |           |                      |                      | א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה |
|----------------|-----------|----------------------|----------------------|-------------------------------------------------|
| טווח           | שווי הוגן | נתונים לא נצפים      | טכניקות הערכת שווי   |                                                 |
|                |           |                      |                      | נכסים                                           |
|                |           |                      |                      | נכסים בגין מכשירים נגזרים                       |
| *-0.31%-0.04%  | 0.1       | ריבית צמודה למדד     | היוון תזרימי מזומנים | חוזי ריבית שקל-מדד                              |
| 1.05%-5.01%    | *-        | סיכון אשראי- צד נגדי | היוון תזרימי מזומנים | חוזי מטבע חוץ                                   |

\* נובע מריבית ריאלית שלילית.

## באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. יתרות\*\*\*

| 31 בדצמבר 2016                     |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |
|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|
| בעלי עניין <sup>(1)</sup>          |                                   |                                    |                                   | צדדים קשורים <sup>(1)</sup>        |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |
| מחזיקי מניות <sup>(2)</sup>        |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |                                    |                                   |
|                                    |                                   |                                    |                                   | מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה |                                   | אחרים <sup>(5)</sup>               |                                   | נושאי משרה <sup>(4)</sup>          |                                   | אחרים <sup>(3)</sup>               |                                   |
| יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ביותר <sup>(7)</sup> |
| 809.4                              | 809.4                             | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 0.6                                | 1.3                               | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 |
| -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 0.2                                | 0.1                               | 0.3                                | 0.5                               | 1.1                                | 1.4                               | 0.2                                | 2.1                               |
| -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | **_                                | **_                               | **_                                | **_                               | **_                                | **_                               | **_                                | **_                               |
| -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 0.2                                | 0.1                               | 0.3                                | 0.5                               | 1.1                                | 1.4                               | 0.2                                | 2.1                               |
| 0.9                                | 1.4                               | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 1.0                                | 1.0                               | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 |
| -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 2.1                                | 3.3                               | 91.1                               | 46.3                              |
| 304.2                              | 319.1                             | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 0.4                                | 1.4                               | -                                  | -                                 | -                                  | 0.6                               |
| 11.5                               | 14.3                              | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 1.3                                | 1.3                               | -                                  | -                                 |
| 294.4                              | 294.4                             | 282.9                              | 282.9                             | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | -                                  | -                                 |
| -                                  | -                                 | -                                  | -                                 | 0.2                                | 0.2                               | 0.7                                | 0.8                               | 1.1                                | 1.2                               | -                                  | 0.5                               |

#### נכסים

פיקדונות בבנקים

אשראי לציבור הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור, נטו

נכסים אחרים

#### התחייבויות

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

התחייבויות אחרות

מניות (כלול בהון)<sup>(8)</sup>

סיכון אשראי במכשירים

פיננסיים חוץ מאזניים<sup>(9)</sup>

ראה הערות בסוף הבאור

## באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### א. יתרות\*\*\* (המשך)

| 31 בדצמבר 2015*                                                |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|
| בעלי עניין <sup>(1)</sup>                                      |                                            |                                    |                                            |                                    | צדדים קשורים <sup>(1)</sup>                |                                    |                                            |                                    |                                            |
| מחזיקי מניות                                                   |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |
| בעלי שליטה <sup>(2)</sup>                                      |                                            | אחרים <sup>(3)</sup>               |                                            | נושאי משרה <sup>(4)</sup>          |                                            | אחרים <sup>(5)</sup>               |                                            | אחרים <sup>(6)</sup>               |                                            |
| יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup>                             | היתרה הגבוהה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | יתרה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> | היתרה הגבוהה ליום 31 בדצמבר <sup>(7)</sup> |
| 498.7                                                          | 735.6                                      | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | 1.3                                | 2.0                                        | -                                  | -                                          |
| -                                                              | -                                          | -                                  | -                                          | 0.4                                | 0.7                                        | 0.4                                | 0.5                                        | 0.5                                | 2.6                                        |
| -                                                              | -                                          | -                                  | -                                          | **_                                | **_                                        | **_                                | **_                                        | **_                                | **_                                        |
| -                                                              | -                                          | -                                  | -                                          | 0.4                                | 0.7                                        | 0.4                                | 0.5                                        | 0.5                                | 2.6                                        |
| 0.5                                                            | 0.7                                        | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | 0.8                                | 0.8                                        | -                                  | -                                          |
| <b>התחייבויות</b>                                              |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |
| -                                                              | -                                          | 61.4                               | 136.1                                      | 1.8                                | 3.9                                        | 1.3                                | 2.4                                        | 43.2                               | 73.3                                       |
| 307.5                                                          | 319.1                                      | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | 1.3                                | 2.5                                        | -                                  | 0.2                                        |
| 13.1                                                           | 13.5                                       | -                                  | -                                          | 1.9                                | 1.9                                        | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          |
| 274.2                                                          | 274.2                                      | 263.4                              | 263.4                                      | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          |
| <b>מניות (כלול בהון)<sup>(8)</sup></b>                         |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |
| <b>סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים<sup>(9)</sup></b> |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |                                    |                                            |
| -                                                              | 29.2                                       | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | -                                  | -                                          | 0.1                                | 0.1                                        |

ראה הערות בסוף הבאור

## באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (1)

| 2016             |                |                |           |                |
|------------------|----------------|----------------|-----------|----------------|
| צדדים קשורים (1) | בעלי עניין (1) |                |           |                |
| אחרים (6)        | אחרים (5)      | מחזיקי מניות   |           |                |
|                  |                | נושאי משרה (4) | אחרים (3) | בעלי שליטה (2) |
| **_              | **_            | **_            | (0.1)     | (0.9)          |
| **_              | **_            | **_            | **_       | -              |
| **_              | 3.8            | **_            | 0.1       | 0.5            |
| **_              | 3.8            | **_            | **_       | 0.5            |
| -                | (0.7)          | (9.9)          | -         | (34.0)         |
| **_              | 3.1            | (9.9)          | **_       | (34.4)         |
| סך הכל           |                |                |           |                |
| *2015            |                |                |           |                |
| צדדים קשורים (1) | בעלי עניין (1) |                |           |                |
| אחרים (6)        | אחרים (5)      | מחזיקי מניות   |           |                |
|                  |                | נושאי משרה (4) | אחרים (3) | בעלי שליטה (2) |
| **_              | **_            | **_            | (0.1)     | (6.8)          |
| **_              | **_            | **_            | -         | -              |
| **_              | 2.9            | **_            | 0.1       | (0.2)          |
| **_              | 2.9            | **_            | **_       | (0.2)          |
| -                | (1.1)          | (11.1)         | -         | (33.7)         |
| **_              | 1.8            | (11.1)         | **_       | (40.7)         |
| סך הכל           |                |                |           |                |
| *2014            |                |                |           |                |
| צדדים קשורים (1) | בעלי עניין (1) |                |           |                |
| אחרים (6)        | אחרים (5)      | מחזיקי מניות   |           |                |
|                  |                | נושאי משרה (4) | אחרים (3) | בעלי שליטה (2) |
| **_              | **_            | **_            | (0.4)     | 18.9           |
| **_              | **_            | **_            | **_       | -              |
| **_              | 2.1            | **_            | 0.1       | (1.6)          |
| **_              | 2.1            | **_            | 0.1       | (1.6)          |
| -                | (1.1)          | (10.6)         | -         | (33.8)         |
| **_              | 1.0            | (10.6)         | (0.3)     | (16.5)         |
| סך הכל           |                |                |           |                |

ראה הערות בסוף הבאור

## באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין\*\*\*

| 2016                     |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
|--------------------------|----------|---------------------|--------------|-------------------------|----------|------------------|----------|-------------------------------------------|
| בעלי עניין (1)           |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| מחזיקי מניות             |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| נושאי משרה (4) אחרים (5) |          |                     |              | בעלי שליטה(2) אחרים (3) |          |                  |          |                                           |
| מספר מקבלי הטבות         | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות ** | סך הטבות *** | מספר מקבלי הטבות        | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות | סך הטבות |                                           |
| -                        | -        | 10                  | 8.9          | -                       | -        | -                | -        | בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו       |
| -                        | -        | 8                   | 1.0          | -                       | -        | -                | -        | דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו       |
| 2                        | 0.7      | -                   | -            | -                       | -        | 1                | 34.0     | בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו |

| 2015                     |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
|--------------------------|----------|---------------------|--------------|-------------------------|----------|------------------|----------|-------------------------------------------|
| בעלי עניין (1)           |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| מחזיקי מניות             |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| נושאי משרה (4) אחרים (5) |          |                     |              | בעלי שליטה(2) אחרים (3) |          |                  |          |                                           |
| מספר מקבלי הטבות         | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות ** | סך הטבות *** | מספר מקבלי הטבות        | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות | סך הטבות |                                           |
| -                        | -        | 10                  | 10.0         | -                       | -        | -                | -        | בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו       |
| -                        | -        | 8                   | 1.1          | -                       | -        | -                | -        | דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו       |
| 2                        | 1.1      | -                   | -            | -                       | -        | 1                | 33.7     | בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו |

| 2014                     |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
|--------------------------|----------|---------------------|--------------|-------------------------|----------|------------------|----------|-------------------------------------------|
| בעלי עניין (1)           |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| מחזיקי מניות             |          |                     |              |                         |          |                  |          |                                           |
| נושאי משרה (4) אחרים (5) |          |                     |              | בעלי שליטה(2) אחרים (3) |          |                  |          |                                           |
| מספר מקבלי הטבות         | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות ** | סך הטבות *** | מספר מקבלי הטבות        | סך הטבות | מספר מקבלי הטבות | סך הטבות |                                           |
| -                        | -        | 10                  | 9.6          | -                       | -        | -                | -        | בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו       |
| -                        | -        | 7                   | 1.0          | -                       | -        | -                | -        | דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו       |
| 2                        | 1.1      | -                   | -            | -                       | -        | 1                | 33.8     | בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו |

ראה הערות בסוף הבאור

## באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים\*\*\*

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |       |       |                                   |
|------------------------------|-------|-------|-----------------------------------|
| 2014                         | 2015  | 2016  |                                   |
|                              |       |       | א. בגין נכסים                     |
| 0.1                          | 0.1   | **-   | מאשראי לציבור                     |
|                              |       |       | ב. בגין התחייבויות                |
| 18.4                         | (7.0) | (1.0) | לפיקדונות הציבור                  |
| 18.5                         | (6.9) | (1.0) | סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו |

הערות:

\* הוצג מחדש.

\*\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

\*\*\* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה.

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.

(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף ד.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.

(3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.

(4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.

(5) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור.

(6) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.

(7) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

(8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.

(9) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

(10) פירוט בביאור ד.29.

(11) פירוט בביאור ג.29.

## **באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### **ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין**

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

### **2. שרותי תפעול**

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח.

## רשימת לוחות - ממשל תאגידי

|     |                                                                                  |    |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| 207 | שכר רואה החשבון המבקר                                                            | 1  |
| 208 | שכר הטבות לנושאי משרה                                                            | 2  |
| 212 | רכוש קבוע                                                                        | 3  |
| 212 | נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק                                                    | 4  |
| 213 | נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות                                   | 5  |
| 224 | נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית | 6  |
| 228 | נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי                                   | 7  |
| 229 | נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2015-2016 - מידע רב רבעוני     | 8  |
| 230 | נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי                                             | 9  |
| 231 | נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2015-2016 - מידע רב רבעוני               | 10 |



### ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

|   |                                                   |     |
|---|---------------------------------------------------|-----|
| 1 | דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית | 199 |
| 2 | מינויים ופרישות                                   | 199 |
| 3 | הליך אישור הדוחות הכספיים                         | 201 |
| 4 | חברי הדירקטוריון                                  | 202 |
| 5 | חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם                 | 205 |
| 6 | המבקר הפנימי                                      | 206 |
| 7 | שכר רואי החשבון המבקרים                           | 207 |
| 8 | שכר הטבות לנושאי משרה                             | 208 |

## הדירקטוריון

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה העסקית ואסטרטגיית הסיכון של הבנק, מציב לבנק את המטרות והיעדים, מאשר את תכנית העבודה השנתית של הבנק, לרבות התקציב הכולל ואת הקצאת המשאבים להגשמת האסטרטגיה והמדיניות העסקית ומקיים מעקב תקופתי אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית. הדירקטוריון מתווה את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים ואת תיאבון הסיכון באמצעות אישור מסמכי המדיניות השונים. הדירקטוריון מפקח על דרגי הביצוע הבכירים של הבנק ועל עקביותם עם מדיניות הדירקטוריון ומוודא כי מדיניות ניהול הסיכונים מיושמת בצורה אפקטיבית. הדירקטוריון מתווה תרבות ארגונית של ניהול סיכונים וסטנדרטים של התנהגות מקצועית ויושרה ומוודא הטמעתם בכל דרגי הבנק. הדירקטוריון מוודא כי הבנק יפעל תוך ציות לחוק ולרגולציה וקבע קוד אתי המגדיר ציפיות ברורות לגבי יושרה ואתיקה.

הדירקטוריון דן ומאשר התקשרויות ופעולות אשר נקבע לגביהן בדיון כי הן טעונות אישור הדירקטוריון לאחר שאושרו כדין על ידי ועדת הביקורת. הדירקטוריון קבע נהלי דיווח, מעקב ואישור עסקאות עם "אנשים קשורים" ובעלי עניין בהתאם לתנאי היתר בנק ישראל לבעלי השליטה, ולפיהם מאשר הדירקטוריון התקשרות של הבנק עם מי מבעלי השליטה לרבות קרוביהם ותאגידים שבשליטתם לקבלת שירותים הניתנים ע"י נותנם ובמחיר שוק.

הדירקטוריון ממנה את המנהל כללי וקובע את אופן עבודתו וחובותיו כלפי הדירקטוריון, הדירקטוריון מאשר מינוי נושאי משרה בכירים ובעלי תפקידים נוספים בהתאם למדיניות מינוי הדרג הבכיר. הדירקטוריון דן בהערכת הביצועים של המנכ"ל ושל הדרג הבכיר, דן וקובע את מדיניות השכר, תנאי הפרישה ומערכת התגמול של העובדים והמנהלים בהתאם למדיניות התגמול כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון.

הדירקטוריון מאשר את מינויים והפסקת כהונתם של גורמי ביקורת ובקרה מרכזיים ומוודא כי פונקציות ביקורת ובקרה נהנות ממעמד ראוי, מאוישות כהלכה, בעלות משאבים נאותים ומבצעות תפקידן באופן עצמאי ואפקטיבי. הדירקטוריון מאשר את תכנית העבודה של המבקר הפנימי, לאחר קבלת המלצת ועדת הביקורת, ולאחר שוודא כי תכנית העבודה של הביקורת הפנימית עונה על הנדרש מתכנית הציות של הבנק. הדירקטוריון אישר נהלים והנחיות כדי להבטיח שהמבקר הפנימי יוכל למלא כראות את תפקידו בבנק. הדירקטוריון מקיים פיקוח ובקרה על הפעילות העסקית ומדיניות ניהול הסיכונים, באמצעות ועדות דירקטוריון ייעודיות.

## עבודת הדירקטוריון וועדותיו

הדירקטוריון נעזר בוועדות מתמחות לתחומים ספציפיים והאציל להן מסמכותו לדון בנושאים מסוימים. ועדת אשראי, עסקים וניהול סיכונים. ועדת ביקורת ומאזן, המשמשת גם כוועדה לאישור עסקאות עם בעלי עניין ואנשים קשורים ופרויקטים ועדת תגמול. הוועדות מקיימות דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במסגרת הערכות הבנק לגיבוש תכנית אסטרטגית לשנים 2017-2021, הוקמה ועדה אד הוק לנושא זה. במהלך שנת 2016 התקיימו 15 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, 12 ישיבות של ועדת אשראי ועסקים, 11 ישיבות של ועדת ביקורת ומאזן (ראה להלן גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק). 3 ישיבות של ועדת תגמול ו-4 ישיבות של ועדת אסטרטגיה.

### ועדת אשראי ועסקים וניהול סיכונים ונוסטרו

במסגרת פעילותה, הוועדה מייצעת לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון לסיכון והמגבלות הרצויות בבנק. הוועדה דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות החשיפה לסיכונים השונים של הבנק ומפקחת על יישום המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. הוועדה מבצעת מעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות הרצויות. הוועדה מקבלת דיווח על מצב הנזילות ותקורות האשראי בהתייחס להוראות בנק ישראל. הוועדה מבצעת מעקב אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו ע"י הדירקטוריון, ואחר נאותות מערך ניהול הסיכונים בבנק, לרבות מערך בקרת הסיכונים.

הוועדה מפקחת על פעילותו של מנהל הסיכונים הראשי באמצעות מסמך הסיכונים הרבעוני בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 310. במסגרת הדיווח על ניהול הסיכונים בבנק, מוצג ניתוח הסיכונים לסוגיהם וגורמי הסיכון

המהותיים, כפי שעולים מעבודת בקרי הסיכונים הייעודיים. ניתוח זה מאפשר התעמקות בסיכונים המהותיים בבנק. כמו כן, מצורף למסמך זה, מסמך חשיפות סיכונים שוק ונזילות, מסמך חשיפות אשראי ומסמך סיכונים תפעוליים. הוועדה דנה אחת לשנה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ומסמכי המדיניות בתחומי הסיכון השונים, לצורך דיון וקביעת מגבלות בהיבטי הסיכון שבהם. הוועדה דנה ומאשרת את תכנית העבודה השנתית של בקרת סיכונים אשראי ובקרת סיכונים שוק ונזילות.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, הוועדה דנה בכל אירוע שאירע בתקופת הדו"ח ומשפיע או עשוי להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבותו ובתקציב ההשקעות והרכוש.

הוועדה מקבלת סקירה אודות ההתפתחות בשוקי הכספים וההון בארץ ובחו"ל תוך ההתייחסות לריביות, אינפלציה ושערי חליפין. הוועדה דנה בסיכונים השוק והנזילות של הבנק לאור המגבלות בתחומים השונים, ערך בסיכון (VAR) של הבנק וניתוח הפסדים צפויים על פי תרחישי הקיצון ופעילות נוסטרו בני"ע, היקפים, סיכונים ורווחיות. הוועדה מקבלת סקירה על מוצרים פיננסיים חדשים ופעילויות נוסטרו חדשות ובמידת הצורך ממליצה לדירקטוריון לאישורם.

בישיבתה ב-29 במאי 2016, דנה הוועדה במדיניות האשראי של הבנק שהותאמה להוראות המפקח על הבנקים. הוועדה קיבלה סקירות מקיפות על לווים על פי היקף כספי שנקבע, דנה באישור מסגרות אשראי ללקוחות שבסמכותה והעבירה את המלצותיה למליאת הדירקטוריון לאישור מסגרות אשראי שבסמכות הדירקטוריון.

הוועדה קיימה דיונים בנושא בקרת האשראי בבנק על סמך דוחות שהונחו בפניה ובנושא החובות הפגומים והבעייתיים.

חברי הוועדה הם: מר אילן בצרי-יו"ר, מר אברהם פינקלשטיין, מר דורון שורר, גב' אירית שלומי, גב' איריס שטרק ומר חיים קרופסקי.

#### **ועדת ביקורת, מאזן ופריקטים**

ועדת הביקורת דנה ואישרה את כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי כנדרש בנוהל בנקאי תקין. הוועדה דנה בהצעת תכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי והמליצה ליושב ראש הדירקטוריון ולדירקטוריון ביחס לתכנית זו, לרבות היקף הביקורות ותדירותן, ולאחר שוודאה שתכנית העבודה עונה על הנדרש מתכנית הציות הן בהתייחס לנושאי הביקורת הפנימית והן ביחס לתדירותיהן.

הוועדה דנה ואישרה תכנית להבטחת איכות שהוגשה על ידי המבקר הפנימי, ביחס לכל פעילויות הביקורת הפנימית. הוועדה מקיימת מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי תוך השוואת התכנון מול ביצוע בפועל, וקיבלה דיווח מהמבקר הפנימי על ליקויים מדוחות ביקורת שהטיפול בהם טרם הושלם.

הוועדה קיימה דיון שנתי עם פונקציות הביקורת והבקרה המרכזיות לבדן כדי לוודא שימוש יעיל של הבנק בעבודת פונקציית הביקורת והבקרה.

הוועדה דנה בדוחות ביקורת בנושאים מהותיים בהתאם לקריטריונים אותם קבעה יושבת ראש הוועדה לאחר שהתייעצה עם המבקר הפנימית הראשית.

הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר, בוחנת את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו, ומביאה את המלצותיה לפני הדירקטוריון.

הוועדה קבעה נהלים שיסדירו העברה אנונימית וסודית, לרבות ע"י עובדי הבנק, של חששות הקשורים לדיווח הכספי או לביקורת, השנויים במחלוקת, לצורך הערכת אפקטיביות הבקורות הפנימיות לדיווח הכספי או לביקורת. הוועדה קבעה הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי הבנק בקשר לליקויים בניהול עסקי הבנק ולגבי ההגנה שניתן לעובדים שהתלוננו.

בתוקף היותה גם "ועדת עסקאות עם בעלי עניין ואנשים קשורים", דנה הוועדה בעסקאות עם בעלי עניין בבנק ועם אנשים קשורים, העונים להגדרות בנק ישראל והמליצה לדירקטוריון על אישור עסקאות, בהתאם לנוהל שקבע הדירקטוריון.

הוועדה דנה בתהליכי הבקרה לצורך מעקב שוטף אחר אכיפת המדיניות שנקבעה בנושא הרוטציה וחופשה רציפה וקיבלה דוח על מקרים בהם נבצר מהנהלה לאכוף על עובד מסוים או על סוג מסוים של עובדים את הוראות ניד

עובדים וחופשה רציפה כפי שנקבעו במדיניות והוראות ניהול בנקאי תקין 360 לרבות תהליכי הבקרה הננקטים בעקבות נבצרות זו.

הוועדה דנה ואישרה את תכנית העבודה השנתית של קצין הציות והממונה על אכיפה פנימית בניירות ערך. ועדת הביקורת דנה בדוחות הכספיים ובדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור, כנדרש בסעיף 36(ד) לנוהל בנקאי תקין 301, ובין היתר, דנה בטיטות של הדוחות הכספיים הרבעוניים של הבנק והגישה את המלצותיה לדירקטוריון. הוועדה דנה בדוח המפורט (LONG FORM REPORT) של רואה החשבון המבקר של הבנק על הדוחות הכספיים השנתיים. הוועדה דנה ואישרה ההפרשה לחובות פגומים בגין חובות קשי גביה. ועדת הביקורת משמשת גורם אחראי מטעם הדירקטוריון לפיקוח על ביצועה של תכנית האכיפה הפנימית בניירות ערך.

חברי הוועדה הם: גב' איריס שטרק-יו"ר, מר אמנון בק, מר דורון שורר, מר חיים קרופסקי, מר שמריהו בן צור ומר שמואל זיו זוסמן.

ביום 22 בפברואר 2016, חדל מר יוסי לוי לכהן כחבר הוועדה.

ביום 26 ביוני 2016, החל מר אמנון בק לכהן כחבר הוועדה.

### **ועדת תגמול ותנאי עבודה**

ועדת תגמול דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות תגמול ונהלי תגמול, העקביים עם התרבות הארגונית בבנק, עם המטרות והאסטרטגיה לטווח ארוך ועם סביבת הבקרה שלו. הוועדה נוקטת בפעולות לקביעת מדיניות שכר, הטבות לעובדים, תנאי הפרישה ומערכת תגמולים לעובדים ולמנהלים. הוועדה ממליצה לדירקטוריון על תנאי העסקה והפרישה של המנכ"ל וחברי הנהלת הבנק, לרבות קידומים והעלאות שכר. הוועדה דנה באישור מענקי תמרוץ מעבר להסכם שכר, במסגרת הסמכויות שאושרו על ידי הדירקטוריון במדיניות התגמול. הוועדה דנה במו"מ עם ועדי העובדים.

הוועדה דנה ומאשרת את תכנית עבודה השנתית של מחלקת משאבי אנוש ומבצעת מעקב אחר עמידה בתקציב משאבי אנוש ושינויים מהותיים במשך השנה.

הוועדה דנה בקיום עתודה ניהולית בבנק ובוחנת את כשירותם של חברי ההנהלה הנוכחיים.

חברי הוועדה הם: גב' איריס שטרק-יו"ר, גב' אלה גולן, מר חיים קרופסקי, מר אברהם פינקלשטיין ומר שמואל זיו זוסמן.

ביום 22 בפברואר 2016, חדל מר יוסי לוי לכהן כחבר הוועדה.

ביום 26 ביוני 2016, החלו גב' אלה גולן ומר שמואל זיו זוסמן לכהן כחברי הוועדה.

### **ועדה אד הוק לגיבוש התכנית האסטרטגית לשנים 2017-2021**

לקראת תום השנה החמישית והאחרונה של התכנית האסטרטגית לשנים 2012-2016, הוקמה ועדה אד הוק לגיבוש התכנית האסטרטגית לחמש השנים הקרובות, 2017-2021.

הוועדה קיימה ארבע ישיבות. הוועדה בחרה ביועצים חיצוניים בלתי תלויים לגיבוש התכנית האסטרטגית וקבעה תקציב הדרוש לכך. הוועדה דנה במאפיינים של קבוצות אוכלוסייה פוטנציאליים שיש בידי הבנק האמצעים להעניק להם שירותים עסקיים. הוועדה דנה בכווני התפתחות אפשריים וכדאיות צרוף קהל יעד נוסף להרחבת הפעילות העסקית. הוועדה דנה בהשלכות הישירות והעקיפות על הבנק ובכללן, זיהוי סיכונים וגידורם, כתוצאה מהרחבת מעגל קבוצות האוכלוסייה והכדאיות לכך.

הוועדה ממליצה בפני הדירקטוריון על תכנית אסטרטגית המומלצת מבין מספר חלופות בצרוף דרכי פעולה והאמצעים הדרושים למימושה.

חברי הוועדה הם: מר אילן בצרי-יו"ר, מר דורון שורר, גב' אירית שלומי, מר חיים קרופסקי, מר שמואל זוסמן וגב' עדנה וידל.

## שינויים בהרכב הדירקטוריון

ביום 22 בפברואר 2016, חדל מר יוסי לוי לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק.  
ביום 20 במאי 2016, מונה מר אמנון בק כחבר בדירקטוריון הבנק.

## דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדיווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

להלן רשימת הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

1. מר אילן בצרי - רו"ח, יו"ר הדירקטוריון, חבר הדירקטוריון ממאי 2008.  
בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון.  
משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, וראש חטיבת עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל.  
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
כיהן בעבר כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.
2. גב' איריס שטרק - רו"ח, חברת הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת מינואר 2010.  
בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה, תואר B.A בכלכלה חשבונאות.  
שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק", חברה במועצת רואי החשבון וסגנית נשיא לשכת רואי החשבון, חברה בוועדת המינויים ברשות נציב המדינה.  
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
בעבר, כיהנה כיו"ר דירקטוריון חברת נמל אשדוד בע"מ, יו"ר ועדת הביקורת בבנק הבינלאומי, יו"ר ועדת הביקורת בחברת "בזק" ודירקטורית בחברת החשמל.
3. מר אברהם פינקלשטיין - חבר דירקטוריון הבנק משנת 1985.  
בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.  
יועץ ליחסי עבודה ומנהל.  
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

4. מר חיים קרופסקי - חבר דירקטוריון הבנק מינואר 2012.  
בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ותואר ראשון במשפטים (L.L.B.) בעל רישיון לעריכת דין.  
חבר בדירקטוריונים ובגופים ציבוריים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
בעבר, בין היתר, כיהן כמנכ"ל חברות כרטיסי האשראי ישראכרט בע"מ, יו"ר דירקטוריון צמרת מימונים בע"מ ויו"ר דירקטוריון האזור הדרומי של מסטרקארד אירופה.
5. מר דורון שורר - רו"ח, חבר דירקטוריון הבנק ממרץ 2009  
בעל תואר B.A. חשבונאות וכלכלה ו-M.B.A. בנקאות ומימון.  
מנכ"ל שורר בינלאומי בע"מ, נשיא איגוד קופות הגמל הענפיות.  
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
בעבר, כיהן כמנכ"ל משרד התחבורה, יו"ר הפניקס הישראלי-חברה לביטוח בע"מ. יו"ר מבטחים קבוצה לניהול קרנות פנסיה, המפקח על הביטוח וממונה על שוק הון ביטוח וחיסכון.
6. גב' אירית שלומי - חברת דירקטוריון הבנק מאפריל 2011.  
בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA באסטרטגיה גלובאלית.  
יועצת, מנכ"לית חברת א. שלומי ייעוץ בע"מ.  
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
בעבר כיהנה כראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.
7. גב' אלה גולן - חברת דירקטוריון הבנק מספטמבר 2014.  
בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.  
סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.
8. מר שמואל זיו זוסמן - חבר דירקטוריון הבנק מ-21.12.15.  
בעל תואר במשפטים.  
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.  
בעבר, בין היתר, כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012) ודירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל.
9. מר אמנון בק - חבר דירקטוריון הבנק מ-22.05.16.  
בעל תואר במדעי המחשב ומדעי המדינה  
מנכ"ל מתף החל משנת 2006.  
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

## גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

הדירקטוריון מופקד על בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק מינה את ועדת הביקורת לקיים דיון בדוחות הכספיים, לעקוב אחר שינויים בכללים החשבונאיים ולדון במידת השפעתם על הבנק. הוועדה דנה בנושאים שעלו מדוחות הביקורת של רואי חשבון המבקרים, בשינויים במערכי הדיווח הפנימי ומקיימת מעקב ובקרה על יישום המדיניות החשבונאית שנקבעה. במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים של הבנק, מועברים לעיונם של חברי הוועדה, מסמכי רקע ו/או טיוטות של הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון הוועדה מקיימת ישיבה לדיון בדוחות הכספיים ובעקבותיה ממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

הוועדה מורכבת מהחברים שלהלן:

גב' איריס שטרק, רו"ח - יו"ר הוועדה (דירקטורית חיצונית, בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר שמואל זיו זוסמן (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר חיים קרופסקי (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר דורון שורר (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר אמנון בק (בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית, החל מ- 26 ביוני 2016) ומר שמריהו בן צור.

מר יוסי לוי (בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית, כיהן עד ל- 22 בפברואר 2016),

לישיבות הוועדה בהם נדונים הדוחות הכספיים, מוזמנים מנכ"ל הבנק, חשב הבנק, חברי הנהלה נוספים לפי הצורך, המבקר הפנימי של הבנק וכן רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג את סקירת רואה החשבון, וממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת ועומדים לרשות חברי הוועדה בכל שאלה והבהרה בטרם קבלת החלטה להמליצה למליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

במסגרת הערכת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים לפי הוראת סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, נצבר ומועבר מידע להנהלת הבנק בהתייחס לדרישות הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח בגין ליקויים משמעותיים מובא לדיון בוועדה בטרם אישור הדוחות הכספיים כנדרש. דיווח בגין חולשה מהותית, במידה וקיים, ניתן בדוחות הכספיים.

במסגרת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 309 בדבר בקורות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה פנימית על דיווח כספי של המפקח על הבנקים, במהלך השנה פועל הבנק למיפוי תהליכי עבודה חדשים ותיקוף תהליכי עבודה קיימים המשפיעים על תהליכי הדיווח הכספי וזאת בעקבות שינויים בהוראות רגולציה החלים על הבנק. תהליך זה כולל תיעוד של תהליכי עבודה חדשים ותיקוף של תהליכים קיימים, לרבות תיעודם ותיעוד הבקורות המבוצעות במסגרתם. כמו כן, מבוצעות במהלך השנה בדיקות אפקטיביות של מערך הבקרה הפנימית על תהליכי הדיווח הכספי של הבנק לרבות גילוי. דיווח על ממצאי התהליך מועברים באופן שוטף לוועדת ההיגוי בבנק.

לקראת ישיבת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים, מועברים לעיונם של חברי הדירקטוריון מסמכי רקע וטיוטות הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון. במהלך ישיבת הדירקטוריון בה נידונים ומאושרים הדוחות הכספיים, סוקרים חברי הנהלת הבנק את עיקרי הדוחות הכספיים וכן סוגיות מהותיות בדיווח הכספי. בנוסף, נסקרת הפעילות השוטפת של הבנק והשפעת פעילות זו על התוצאות העסקיות של הבנק ומודגשות סוגיות עיקריות. לישיבה זו מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג את סקירת רואה החשבון, וממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת, ועומדים לרשות חברי הדירקטוריון בכל שאלה והבהרה. ועדת הביקורת ומאזן מגישה את המלצותיה בעניין אישור הדוחות הכספיים לדירקטוריון, אשר לו הבלעדיות לאשרם.

## חברי הדירקטוריון - שם, תפקיד/עיסוק, תואר, דירקטוריונים, בעבר

להלן רשימת חברי הדירקטוריון, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים של גופים אחרים:

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| אילן בצרי   | יו"ר הדירקטוריון.<br>משנה למנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל וראש חטיבת עסקים.<br>בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון.<br>דירקטור בפיבי שוויץ ופאנקה בע"מ.<br>בעבר, כיהן כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| אלה גולן    | סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.<br>בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.<br>בעבר, כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק הבינלאומי.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| אמנון בק    | מנכ"ל מתף ומנהל המחשוב בקבוצת הבינלאומי (ביום 13.2.17 הודיע על סיום כהונתו כמנכ"ל מתף).<br>בעל תואר במדעי המחשב ומדעי המדינה<br>דירקטור בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כ.א.ל)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| אירית שלומי | יועצת. מנכ"לית חברת א. שלומי יעוץ בע"מ.<br>בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה גלובאלית.<br>דירקטורית בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ, אמיליה פיתוח (מעו"ף) בע"מ, דירקטורית חיצונית בריט 1 בע"מ ודירקטורית בלתי תלויה בקרסו מוטורס בע"מ.<br>בעבר, כיהנה כסמנכ"ל וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| איריס שטרק  | דירקטורית חיצונית. יו"ר ועדת הביקורת.<br>שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק". רואת חשבון.<br>בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה, תואר B.A בכלכלה חשבונאות.<br>דירקטורית בחברות: קופה לתגמולים ופנסיה של עובדי הסוכנות היהודית בע"מ (וגם יו"ר ועדת הביקורת). חברת ועד מנהל סמינר הקיבוצים, יו"ר דירקטוריון הליגה המקצוענית לנשים בכדורסל בע"מ.<br>חברה במועצת רואי החשבון וסגנית נשיא לשכת רו"ח, חברה בוועדת שרות המדינה בראשות נציב שרות המדינה, חברה בוועדות למינוי מנכ"לי משרדי ממשלה, חשב כללי, שגרירים וכדו', מרצה במוסדות אקדמיים.<br>בעבר, כיהנה כיו"ר דירקטוריון חברת נמל אשדוד בע"מ, יו"ר ועדת הביקורת בבנק הבינלאומי, יו"ר ועדת הביקורת בחברת "בזק", דירקטורית בחברת החשמל, חברה בחבר הנאמנים ויו"ר ועדת ביקורת של ביה"ס הגבוה לטכנולוגיה בירושלים וחברת ועדת ביקורת וראיית ישראל. |



|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| חיים קרופסקי     | <p>דירקטור חיצוני.</p> <p>בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה. תואר ראשון במשפטים (L.L.B.). בעל רישיון לעריכת דין.</p> <p>דירקטור בחברות: אורט ישראל-חברה לתועלת הציבור (חל"צ) וקרן יהושע רבינוביץ לאמנויות תל אביב.</p> <p>חבר הוועדה הציבורית "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל, חבר בחבר הנאמנים של מוזיאון תל-אביב לאמנות. חבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים אוטיסטים.</p> <p>בעבר, כיהן כמנכ"ל חברות כרטיסי האשראי הישראליים בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ, (1994-2009), מנכ"ל פועלים אקספרס בע"מ בין (2006-2009), ממלא מקום יו"ר דירקטוריון פועלים אקספרס בע"מ (2001-2006) וסגן יו"ר דירקטוריון חברות כרטיסי האשראי הישראליים בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, אמינית בע"מ (פברואר 2009-נובמבר 2009). יו"ר דירקטוריון צמרת מימונים בע"מ בין השנים (2003-2009). יו"ר דירקטוריון האזור הדרומי של מסטרקארד אירופה בין השנים (2001-2006). חבר דירקטוריון מסטרקארד אירופה בין השנים (1994-2006).</p> |
| שמואל זיו זוסמן  | <p>דירקטור חיצוני.</p> <p>גמלאי.</p> <p>בוגר הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית.</p> <p>יו"ר דירקטוריון לודז'יה רוטקס השקעות בע"מ.</p> <p>בעבר, כיהן כדירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל (2012-2015), יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2006-2011), דירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (2006-1996) ומנהל משאבי אנוש בבנק לאומי עד 2005.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| אברהם פינקלשטיין | <p>יועץ ליחסי עבודה ומנהל.</p> <p>בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: מ.ד.א. אחזקות בע"מ, הלי-בו מכונים לאבחון הליקובקטר בע"מ, א.א. פ.ק.ד. בע"מ, א.א. פינקלשטיין נכסים בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב" וע.ר.ן. שיווק כיטוב בע"מ.</p> <p>חבר בוועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך.</p> <p>בעבר, כיהן כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בקבוצת "אסם", דירקטור בחברות: "אסם" השקעות בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, מנהל בית ספר ומפקח מחוזי במערכת החינוך.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| דורון שורר       | <p>דירקטור חיצוני.</p> <p>מנכ"ל שורר בינלאומי בע"מ.</p> <p>רואה חשבון. בעל תואר B.A. חשבונאות וכלכלה ו-M.B.A. בנקאות ומימון.</p> <p>דירקטור בחברות: החברה המנהלת של קרן ההשתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ (וחבר ועדת השקעות), PLURISTEM נבאדה, קופ"ג של עובדי האוניברסיטה העברית (וחבר ועדת השקעות), קפיטל ברד בע"מ, נשיא איגוד קופות הגמל הענפיות.</p> <p>בעבר, כיהן כמנכ"ל משרד התחבורה, הממונה על שוק ההון, יו"ר קרן הפנסיה מבטחים, יו"ר חברת הביטוח הפניקס, חבר דירקטוריון בפימי אגרו בע"מ, באופק אגודה שיתופית בע"מ ובעמותת להקת הבלט "קולבן דאנס".</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|              |                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| שמריה בן-צור | גמלאי.<br>בעל תואר במדעי הרוח מקרא והיסטוריה של עם ישראל, מדעי המדינה (MA), מנהל ציבורי ומשפטן.<br>בעבר, כיהן כסגן יו"ר הכנסת, ממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים, ראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים ומנהל הד החינוך בהסתדרות המורים. |
| עדנה וידל    | מנהלת קריית החינוך מקיף י"ב בראשון לציון.<br>בעלת תואר B.E.D-הוראה בחטיבת ביניים במקצועות ספרות והיסטוריה, תואר M.A במנהל החינוך, M.A במשפטים ו-M.B.A במנהל עסקים.<br>בעבר, ניהלה את חטיבת הביניים "המעייין" (2004-2012).          |
| דורית חגי    | יו"ר סניף הסתדרות המורים בפתח תקוה ויו"ר האגף לארגון, לרישום ולוגיסטיקה בהסתדרות המורים.<br>בעלת תואר ראשון (B.E.D) ותואר שני (U.P.A) במנהל חינוכי.                                                                                |

ביום 22 בפברואר 2016, סיים מר יוסי לוי את כהונתו כדירקטור בבנק.  
ביום 22 במאי 2016 החל מר אמנון בק לכהן כדירקטור בבנק.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.

רואי החשבון המבקרים של הבנק - סומך חייקין.

## חברי הנהלת הבנק

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| יעקב שורי    | מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי ומנהל סיכונים פיננסיים מיוני 2011. מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. בוגר לימודי דיפלומה לבנקאות - התמחות במימון וחשבונאות ובוגר לה"ב- ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב.<br>2006-2011 סמנכ"ל, מנהל מחלקה מסחרית-עסקית בחטיבה העסקית וראש מנהלת סניפי עסקים בבנק הבינלאומי, יו"ר הבינלאומי ליסינג בע"מ (חברת בת)<br>2005-2006 מנהל אזור המרכז בבנק הבינלאומי<br>2004-2005 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב ומנהל מחלקת עסקים בבנק הבינלאומי |
| גבריאל טייטל | סגן מנהל כללי, ראש אגף בנקאות, חבר בדירקטוריונים א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ והבינלאומי סוכנות לביטוח בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב.<br>2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי<br>2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי<br>2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ                                                                                                                                                  |
| אלון שפירא   | סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבונות, החשבונאי הראשי וחבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. רואה חשבון. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| רונית עוזיאל | סגנית מנהל כללי ממרס 2016, ראש אגף אשראי. B.A. במנהל עסקים (התמחות במימון) המכללה למנהל, המסלול האקדמי תל-אביב. בעלת תואר שני M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA.<br>2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK.<br>2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.                                                                                                                                            |

בתאריך 29 בפברואר 2016, פרש מר דוד פדרמן, ראש אגף אשראי.  
החל מה-1 במרס 2016 משמשת גב' רונית עוזיאל לסמנכ"ל, ראש אגף אשראי. מינויה אושר בדירקטוריון בתאריך 24 בינואר 2016.

## **גילוי בדבר המבקר הפנימי**

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי.

המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראות ניהול בנקאי 307.

### **דרך המינוי וכפיפות ארגונית**

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

### **תכנית העבודה של הביקורת הפנימית**

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת.

תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2016 על כ- 4.9 משרות במוצק. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

### **עריכת הביקורת**

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

### **גישה למידע**

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידיה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

## דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2015 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 20 במרס 2016. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2016 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 8 בספטמבר 2016. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2016 ידון במהלך שנת 2017.

## הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

## תגמול

תגמול המבקר הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקר הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקר הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

## שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

| בשנת 2015 | בשנת 2016 |                                                          |
|-----------|-----------|----------------------------------------------------------|
| 1,165.5   | 1,128.6   | עבור פעולות הביקורת <sup>(4)</sup> - רואי חשבון המבקרים  |
| 42.9      | -         | עבור פעולות הביקורת - שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים |
| 11.9      | 10.0      | עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים       |
| 1,220.3   | 1,138.6   | סה"כ שכר רואי חשבון מבקרים                               |

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

## שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2016 ו-2015 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

| בשנת 2016                   |                                                |        |                     |          |                                                                        |                            |
|-----------------------------|------------------------------------------------|--------|---------------------|----------|------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| שם                          | תפקיד                                          | משכורת | מענק <sup>(3)</sup> | שווי רכב | פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות | סה"כ משכורות והוצאות נלוות |
| יעקב שורי                   | - מנכ"ל הבנק                                   | 967    | 34                  | 59       | 300                                                                    | 1,360                      |
| גבריאל טייטל                | - סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות    | 762    | 29                  | 57       | 243                                                                    | 1,091                      |
| אלון שפירא                  | - סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי      | 711    | 20                  | 56       | 197                                                                    | 984                        |
| רונית עוזיאל <sup>(5)</sup> | - סמנכ"ל, ראש אגף אשראי                        | 699    | 20                  | 57       | 113                                                                    | 889                        |
| דוד פדרמן <sup>(6)</sup>    | - סמנכ"ל, ראש אגף אשראי                        | 107    | -                   | 9        | 30                                                                     | 146                        |
| רון כהן <sup>(7)</sup>      | - מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית | 519    | -                   | -        | 145                                                                    | 664                        |
|                             |                                                |        |                     |          |                                                                        | 55                         |

| בשנת 2015    |                                                |        |      |          |                                                                        |                            |
|--------------|------------------------------------------------|--------|------|----------|------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| שם           | תפקיד                                          | משכורת | מענק | שווי רכב | פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות | סה"כ משכורות והוצאות נלוות |
| יעקב שורי    | - מנכ"ל הבנק                                   | 967    | -    | 59       | 245                                                                    | 1,271                      |
| גבריאל טייטל | - סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות    | 762    | -    | 58       | 186                                                                    | 1,006                      |
| אלון שפירא   | - סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי      | 710    | -    | 55       | 174                                                                    | 939                        |
| דוד פדרמן    | - סמנכ"ל, ראש אגף אשראי                        | 684    | -    | 58       | 855                                                                    | 1,597                      |
| רון כהן      | - מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית | 531    | 20   | -        | 145                                                                    | 696                        |
|              |                                                |        |      |          |                                                                        | 79                         |

\* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים.

\*\* היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.

\*\*\* לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.

\*\*\*\* התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

(1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר אילן בצרי, משולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.

(2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.

(3) בהתאם לאישור הדירקטוריון סכום המענק עשוי להשתנות, ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.

(4) תשלום עבור ימי חופשה שנצברו בחברת האם בגין תקופת עבודתו בה.

(5) החלה עבודתה ב-1 בפברואר 2016.

(6) ב-29 בפברואר 2016 יצא לפרישה מוקדמת לגמלאות. שולם לו מענק פרישה בסך 681 אלפי ש"ח בגינו בוצעה הפרשה בשנים קודמות.

(7) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם למדיניות התגמול של עובדי הבנק בהסכם הקיבוצי תהליך תשלום המענק בגין 2016 יבוצע ברבעון השני של שנת 2017. במסגרת הטבות אחרות שולם לעובד חלק יחסי בתגמול נדחה שמומש בסך 19 אלפי ש"ח (בשנת 2015 - 20 אלפי ש"ח). לעובד תגמול נדחה במסגרת תכנית "אופציות פאנטום" בסך של כ-75 אלפי ש"ח בגין תגמול נדחה מתמשך לעובדי הבנק שאינם חברי הנהלה. ראה מדיניות התגמול בפרק המשאב האנושי.

**מר יעקב שורי** - מועסק בבנק מיום 10 ביוני 2011 בהסכם אישי ולתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה הסכום המתקבל מהכפלת שכרו האחרון במספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלקי שנה). תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

**מר גבריאל טייטל** - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

**גב' רונית עוזיאל** - מועסקת בבנק בהסכם אישי בבנק הבינלאומי בתוקף מיום 1 בפברואר 2016. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

**מר אלון שפירא** - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

## **בעלי המניות**

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

בחודש ספטמבר 2007 נחתם הסכם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל אשר לפיו ימכור בנק הפועלים לבנק הבינלאומי את כל החזקותיו (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד תמורת סכום של 236 מיליון ש"ח.

ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק.

## השקעות בהון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 הינו בסך 14,987.5 ש"ח והוא מחולק ל-149,875,000 מניות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב. ביום 14 במאי 2008, לאחר שהתקבלו כל ההיתרים והאישורים הנדרשים על פי דין, הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. לפיכך ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק. במועד זה הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח.

## דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. דירקטוריון בנק מסד החליט על מדיניות דיבידנד לפיה תחולק בכל שנה, לפחות מחצית מהרווח הנקי, עם זאת, לא יחולק דיבידנד אשר יגרום: (1) אי-עמידה בהגבלות המפקח על הבנקים בעניין חלוקת דיבידנדים (כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331); (2) ירידה מתחת ל-9% ביחס הון הבנק לנכסי סיכון; (3) מצב שסך הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על סך ההון; (4) אי-עמידה בדרישות סעיף 23 א' לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 ("חוק בנקאות (רישוי)"), אשר קובע תקרה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. בשנת 2016, על פי החלטת הדירקטוריון, הבנק לא חילק דיבידנד.

## מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 225 להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.



## פרטים נוספים

|     |                                                    |
|-----|----------------------------------------------------|
| 212 | רכוש קבוע                                          |
| 212 | הון אנושי                                          |
| 214 | הסכמים מהותיים ונושאים אחרים                       |
| 214 | דירוג הבנק על ידי חברות דירוג                      |
| 215 | מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק |
| 223 | תרומה לקהילה                                       |

## פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-6 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

## חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2016

**א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ**, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק. בבעלות מלאה של הבנק.

**בניינים וציוד** - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב- 38.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-43.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2015. המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות. בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,299 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 17 מבנים בשטח של כ- 3,934 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית").

## המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחזיקו המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן. מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדיו העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה. הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים. בשנת 2016 עברו עובדי הבנק 1,085 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר 4.2 ימי הדרכה בשנה. הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

## סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2016 כללה 311 עובדים בהשוואה ל-319 ביום 31 בדצמבר 2015. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2016 - 313 עובדים בהשוואה ל-320 עובדים בשנת 2015. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2016 ל-309 משרות, בהשוואה ל-318 משרות בסוף שנת 2015. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2016 עמד על 312 משרות, בהשוואה ל-319 משרות בשנת 2015.

## משרות כח אדם ממוצעות לפי מגזרי פעילות:

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |            |                          |
|------------------------------|------|------------|--------------------------|
| שינוי                        | 2015 | 2016       |                          |
| (0.7%)                       | 270  | <b>268</b> | מגזר משקי בית            |
| -                            | 2    | <b>2</b>   | מגזר בנקאות פרטית        |
| (3.4%)                       | 29   | <b>28</b>  | מגזר עסקים קטנים וזעירים |
| (11.1%)                      | 9    | <b>8</b>   | מגזר עסקים בינוניים      |
| (50.0%)                      | 6    | <b>3</b>   | מגזר עסקים גדולים        |
| -                            | -    | -          | מגזר גופים מוסדיים       |
| -                            | 3    | <b>3</b>   | מגזר ניהול פיננסי        |
| (2.2%)                       | 319  | <b>312</b> | סך הכל                   |

## להלן פירוט השכר בבנק (באלפי ש"ח)

| שנת 2016     | שנת 2015 | שנת 2014 * |                                   |
|--------------|----------|------------|-----------------------------------|
| <b>286.5</b> | 281.8    | 280.0      | עלויות למשרת עובד - ללא מענקים**  |
| <b>294.2</b> | 281.8    | 293.7      | עלויות למשרת עובד - כולל מענקים** |

\* ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

\*\* מענקים - מענק תגמול דיפרנציאלי אחת לשנה.

## מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2016 הוא 43 בהשוואה ל- 42 בשנת 2015. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2016 הוא 15.6 שנים לעומת 14.48 שנים בדצמבר 2015. בשנת 2016 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאים בדצמבר 2016 הוא 70% לעומת 68% בדצמבר 2015. בשנת 2016 ישנם 8 עובדים במהלך לימודים לקראת תואר אקדמי.

## תכנית תגמול לעובדי הבנק

### שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים.

ביום 27 לדצמבר 2012 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק להסתדרות העובדים וועד העובדים, לפיו הוארך תוקפם של כל ההסכמים הקיבוציים, ההסדרים הקיבוציים, הנהלים והנהגים הקיימים בבנק במועד החתימה על הסכם זה, כל אחד במעמדו מחודש ינואר 2013 ועד לחודש דצמבר 2017.

הארכת הסכמי העבודה, משמעותה בין היתר, המשך אימוץ תנאי העבודה בבנק הפועלים, לרבות לשכר, תנאים נלווים ותשלומים אחרים.

על-פי האמור בהסכם הצדדים מיצו את כל תביעותיהם ודרישותיהם בגין תקופת תוקפו של ההסכם ובמשך כל תקופת ההסכם התחייבו הצדדים לשמור שקט תעשייתי מלא בכל הנושאים המוסדרים בהסכם.

במסגרת הסכם שכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת, בעיקר על ביצועי הבנק.

## **מענק שנתי**

הבנק מתגמל את עובדיו אחת לשנה בהתאם לביצועי תשואת הבנק החל מתשואה של 7.5% ובאופן מדורג. לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

## **הקוד האתי**

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש דצמבר 2014 את הקוד האתי של הבנק, אשר עודכן ע"י הנהלת הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו. הקוד האתי מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח והעובד והסביבה. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

## **הסכמים מהותיים ונושאים אחרים**

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק מעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

### **שומות מס סופיות**

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 הוצאו לבנק שומות מס סופיות לשנים 2013-2008 במסגרת הסכם פשרה מול מס הכנסה.

### **דירוג הבנק**

במהלך חודש פברואר 2016 חברת מידרוג בע"מ אישרה דירוג A1 באופק יציב לאיתנות הפיננסיות הפנימית של הבנק. בנוסף אושר דירוג Aa2 לפיקדונות לזמן ארוך ודרוג P1- לפיקדונות זמן קצר. אופק הדירוג נותר יציב.

## מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על הבנק

להלן בתמצית פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע מהותית על פעילות הבנק.

### בנקאות

#### תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח - 2008

ביום 22 בדצמבר 2016 הפיץ בנק ישראל לחברי הוועדה המייעצת טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח - 2008. בטיטה נקבע, בין היתר, כי עמלה הנגבית עבור שירות הניתן בערוצים ישירים תהיה נמוכה מזו הנגבית עבור אותו שירות באמצעות פקיד.

התיקון צפוי להביא להגברת התחרות הבין בנקאית בתחום מתן השירותים בערוצים הישירים, שמחד עשויה להביא להגדלת היקף הפעילות ומאידך לשחיקה אפשרית בעמלות. בשלב זה לא ניתן לכמת את השפעת התיקון על קבוצת הבנק.

#### חוק הבנקאות רישוי (תיקון מס' 22), התשע"ו-2016 והוראת ניהול בנקאי תקין בנושא סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי טלר

ביום 16 באוגוסט 2016 פורסם תיקון לחוק הבנקאות (רישוי), לפיו נדרש הבנק במקרה של סגירת סניף קבוע (למעט סניף ארעי) להגיש בקשה מנומקת בכתב למפקח על הבנקים ולקבל אישורו לכך תוך 30 יום (למעט במקרה שנדרשו למפקח פרטים נוספים, שאז יידחה מתן האישור ב-30 ימים נוספים). במקרה של התנגדות המפקח, תינתן לבנק אפשרות להשמיע טענותיו. לאחר קבלת האישור, נדרש הבנק להודיע ללקוחות על סגירת הסניף 60 יום לפני הסגירה. ביום 9 בינואר 2017 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי טלר. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לגבש ולהטמיע מדיניות עבודה ידונו ויאושרו על ידי הדירקטוריון אחת לשנתיים ויועברו מידי שנתיים לתומכים ביישומה. המדיניות ותכנית העבודה ידונו ויאושרו על ידי הדירקטוריון אחת לשנתיים ויועברו מידי שנתיים לפיקוח על הבנקים. לפני סגירת סניף או ביטול שירותי טלר, נדרש הבנק לבצע בדיקה מקדימה ולגבש תכנית שתפרט את אופן המשך מתן השירותים הבנקאיים בדרכים חלופיות, לרבות מתן סיוע אנושי ללקוחות על מנת להסתגל לשינוי. הבנק נדרש להודיע ללקוחות על סגירת סניף או הפסקת שירותי טלר 60 יום מראש. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה, למעט לעניין אופן ותוכן ההודעה ללקוחות על סגירת סניף או טלר שייכנסו לתוקף 60 יום ממועד הפרסום. ההוראה עשויה להביא לשינויים באסטרטגיית הסינוף של הבנקים במערכת, באופן שישפיע על אופי ורמת התחרות בין הבנקים האזורים גיאוגרפיים מסויימים או ברמה ארצית. בשלב זה לא ניתן לכמת את ההשפעה על קבוצת הבנק.

### בנקאות בתקשורת

#### הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - בנקאות בתקשורת

ההוראה פורסמה ביום 21 ביולי 2016 במטרה לעודד את התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ואגב כך להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. ההוראה מסירה חסמים קיימים ומאפשרת הרחבת היקף השירותים הבנקאיים הניתנים באמצעים טכנולוגיים ומתן אפשרות לביצוע מגוון פעולות בנקאיות מרחוק. בד בבד, מטילה ההוראה על התאגידים הבנקאיים אחריות מוגברת לניהול הסיכונים הייחודיים הגלומים בפעילות, וביניהם סיכונים אבטחה וסייבר וסיכונים פגיעה בפרטיות, וכן מחייבת לחזק ולהתאים את המסגרת לניהול הסיכונים לסביבת הפעילות הטכנולוגית המתקדמת, לרבות הוספת בקורות, ניטור פעולות חריגות, משלוח התראות ללקוחות והדרכת לקוחות. מועד תחילת ההוראה היה ביום 1 בינואר 2017, למעט לעניין תמיכה פונקציונאלית לביצוע עסקאות בכרטיס חכם בעמדות אוטומטיות לשירות עצמי המשמשות למשיכת מזומן, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018.

ההוראה מהווה רפורמה בדיני הבנקאות וצפויה להוביל לשינויים מרחיקי לכת במגוון והיקף השירותים הבנקאיים שיועמדו ללקוחות באמצעים ישירים, וזאת בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הפינטק והמגמות הבינלאומיות. לפי שעה אין אפשרות לכמת את השפעתה של ההוראה.

## **אשראי ובטוחות**

הצעות החוק שלהלן מציעות רפורמה משמעותית בדיני בטוחות וחדלות פרעון וכוללות, בין היתר, פגיעה אפשרית בזכויות נושים מובטחים וביכולת גביית חובות.

### **הצעת חוק חדלות פרעון ושיקום כלכלי, התשע"ו - 2016**

ההצעה התקבלה בקריאה ראשונה ביום 9 במרס 2016, וכוללת רפורמה מקיפה בדיני חדלות הפרעון, תוך קביעת מסגרת חקיקתית אחת הכוללת את שני סוגי החייבים - תאגידים ויחידים, והתייחסות להיבטים הייחודיים הנוגעים לכל אחד מהם. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

הגדרת חדלות פרעון תהיה לפי המבחן התזרימי, וזאת במקום המבחן המאזני הנוהג כיום; נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן החייב פועל במטרה להונות את נושיו; לגבי תאגידים, בית המשפט המחוזי הוא שיחליט בדבר הדרך המתאימה לטיפול בחדלות הפרעון של התאגיד - הליכי שיקום או הליכי פירוק;

לגבי יחידים, ההליכים יתנהלו בפני בית משפט השלום או גורמים מנהליים, בהתאם להיקף חובות החייב. בתקופת בדיקה, ייבחן מצבו הכלכלי של החייב והתנהלותו, ותחול הקפאת הליכים, בתום תקופת הבדיקה תיקבע לחייב תכנית שיקום, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. אם ליחיד אין יכולת לשלם לנושיו הוא יופטר באופן מיידי; הרוב המכריע של החובות בדין קדימה יבוטל;

בעל שעבוד צף יוכל להיפרע רק לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף, למעט אם השעבוד הצף נרשם טרם לפרסום החוק, כפוף לתנאים המפורטים בהצעה; נושה מובטח לא יהיה זכאי לקבל את רבית הפיגורים על החוב המובטח ממימוש הנכסים המשועבדים, אלא רק לאחר שהחובות של הנושים הרגילים נפרעו במלואם;

### **הצעת חוק המשכון, התשע"ה - 2015**

ביום 17 ביולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק המשכון. ההצעה באה לעגן רפורמה מקיפה בדיני השעבודים ולהחליף את הוראות חוק המשכון הקיים ופקודת החברות לעניין זה.

בין השינויים המרכזיים בהצעה - זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

### **חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2016**

ביום 12 לאפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2016, אשר יחליף את חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב - 2002. החוק מסדיר את הקמתה של מערכת לשיתוף נתוני אשראי, שבמרכזה מאגר ציבורי של נתוני אשראי שיוקם, ינוהל, ויופעל על ידי בנק ישראל. במסגרת החוק מספר שינויים מרכזיים, ביניהם:

הורחב היקף המידע שיימסר ויתקבל אודות לקוחות הבנק. היקף זה ייקבע, בהמשך, על ידי שר המשפטים, בהסכמת הנגיד ושר האוצר; במאגר ישמרו נתוני אשראי על לקוח, אלא אם כן ביקש שלא ייאסף עליו מידע; בעל רישיון שירות נתוני אשראי יהיה רשאי למסור דוח אשראי לנותן אשראי בתנאי שקיבל את הסכמת הלקוח למסירת דוח אשראי אודותיו; הטלת אחריות אישית על נושאי משרה בתאגיד בגין הפרה של הוראות החוק, והסמכת הממונה על שיתוף בנתוני אשראי, שמונה על ידי הנגיד, להטיל עיצום כספי בגין ההפרות המנויות בסעיף 85 לחוק.

על מנת להבטיח שביום עליית המאגר הציבורי כאמור יהיה בו היקף נתונים מספק שיאפשר את הפעלתו, פרסם בנק ישראל ביום 21 ביוני 2016 הוראת שעה בענין שמירת מידע לצורך מסירתו למאגר. בהתאם להוראה, נדרשים הבנקים וחברות כרטיסי האשראי לשמור את המידע הנדרש לשם מסירתו למאגר החל מחודש מאי 2016. הוראת השעה מפרטת את שדות הנתונים ופורמט שמירת המידע הנדרשים.

## תחרותיות

ביום 6 ביולי 2016 פורסמו המלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, בראשות עו"ד דרור שטרומ, אשר הוקמה במטרה להמליץ על הצעדים הנדרשים להגברת התחרות בתחומים הנ"ל.

ביום 23 בינואר 2017 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את הצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("ההצעה") אשר עיקריה יפורטו להלן. צעדים נוספים ליישום המלצות הוועדה ננקטים ע"י בנק ישראל, ביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק האשראי הקמעונאי, הסרת חסמים להקמת בנקים חדשים בישראל, לרבות הקלות לחברות כרטיסי אשראי ופתיחת מערך התשלומים לתחרות.

ואלה עיקרי ההצעה: בנק בעל היקף פעילות רחב אשר שווי נכסיו כפי שמופיע במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון שנערך על בסיס מאוחד ("נכסים מאזניים") עולה על 20% משווי הנכסים הנ"ל של כלל הבנקים בישראל ("תאגיד בנקאי גדול") לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב, לא ישלוט ולא יחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או בסליקה כאמור (יהיה רשאי לתפעל הנפקת כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק). תחילת מגבלות השליטה והחזקת אמצעי השליטה הנ"ל על תאגיד בנקאי גדול (אם שלט או החזיק אמצעי שליטה ערב יום פרסום החוק) - שלוש שנים מיום פרסום החוק, ובתנאים מסויימים - ארבע שנים ממועד פרסום החוק.

עוד מוצע כי החל מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק ועד שש שנים ממועד זה, תוקנה לשר האוצר סמכות לקבוע כי מגבלות כאמור יחולו גם על תאגיד בנקאי שאינו תאגיד בנקאי גדול, ובלבד ששווי נכסיו המאזניים לא יפחת מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

נכון למועד פרסום הצעת החוק שווי הנכסים המאזניים של הבנק נמוך מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

בנוסף, נקבעה תקופת מעבר מיום פרסום החוק ועד תום חמש שנים מהמועד האמור, ולגבי תאגיד בנקאי גדול - עד תום שלוש שנים ממועד הפרדת הבעלות (תקופת המעבר), במסגרתה יחולו מגבלות שונות על בנק המנפיק כרטיסי חיוב שעבר פרסום החוק שלט או החזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב (כולל הבנק). בין היתר, מוצע כי מתום שנה מפרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנקים כאמור יחויבו לבצע את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת לפחות ולעניין תאגיד בנקאי גדול וכל בנק אחר שאינו עוסק בתפעול הנפקה (כולל הבנק) - באמצעות שתי חברות לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה. כמו כן, מוצע כי מתום שנתיים מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק כאמור, לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול והנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי חיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו. שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי בכל עת, במהלך תקופת המעבר, לשנות בצו, לכלל הבנקים או לסוג מסויים מהם, את השיעור הקבוע בפסקה זו, אם מצא כי הדבר מוצדק לשם קידום התחרות בשוק האשראי. על תאגיד בנקאי גדול הוטלו בתקופת המעבר מגבלות נוספות בעניין הנפקת כרטיסי חיוב.

במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי אשראי רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח ופרטי ההתקשרות עימו, אם הגיעו לידיה כדין עד תום תקופת המעבר אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עבור בנק לשם פנייה ללקוח לצורך מתן הצעה להנפקת כרטיס חיוב או מתן אשראי וזאת אף בלא שהלקוח נתן הסכמתו (וכל עוד לא ביקש הלקוח שלא ייעשה שימוש במידע כאמור).

החוק כולל הוראות נוספות אשר תכליתן הגברת התחרות והעצמת יכולת המיקוח של הצרכנים וביניהן העברת מידע, לבקשת לקוח, לגופים פיננסיים אודות היתרות בחשבון עו"ש, הטלת חובה על הבנק להפיץ כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה והצגת מידע ללקוח, לפי בקשתו, גם על עסקאות שביצע באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו שלא על ידי הבנק והתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח בבנק, איסור שינוי לרעה של תנאי התקשרות ואיסור מניעת תחרות וגישה למידע של גופים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי גוף פיננסי יאפשר ללקוח או לנותן שירות להשוואת עלויות (על פי יפוי כוח מהלקוח) לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח ולעשות שימוש במידע הנ"ל לשם מתן שירותים המפורטים בהצעה.

עוד כולל החוק איסור על סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמה לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר, וכן על מימושו של שעבוד כאמור. עוד נאסר על החזקה של יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ, המפעילה מערכת ממשק בין מנפיקים לסולקים לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב, ונקבעה תקופת מעבר בעניין זה לגבי מחזיקים קיימים.

החוק מורה על הקמת תשתית טכנולוגית לאספקת שירותי מחשוב. אם ייוכח שר האוצר, בתום 18 חודשים מיום תחילתו של החוק, כי אין חלופות טכנולוגיות מספקות והדבר דרוש לשם הגברת התחרות, יוכל השר לחייב בנק שחלקו בנכסים המאזניים עולה על 10% למכור ולתפעל שירותי מחשב או להשכיר מקרקעין המשמשים לצורך כך, בתנאים הקבועים בחוק.

הצעדים הכרוכים בחקיקה זו צפויים להגביר את רמת התחרות במערכת הבנקאית בישראל, בין אם באמצעות הגדלת כוח המיקוח של הצרכן ובין אם באמצעות עידוד כניסת שחקנים חדשים. תוצאה כזו מהווה מחד איום תחרותי על קבוצת הבינלאומי, אך מאידך טומנת בחובה הזדמנויות, בעיקר לבנק שאינו בעל היקף פעילות רחב. בכוונת הבנק הבינלאומי למצות את ההזדמנויות העסקיות הגלומות בהגדלת רמת התחרות בתחומים אלו.

## **שוק ההון**

### **א. קרנות נאמנות**

#### **חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014**

ביום 30 ביולי 2014 פורסם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014. התיקון מסדיר, בין היתר, את התנאים להצעת יחידות של קרן חוץ, אשר קיבלה אישור הגוף המפקח במדינת המוצא שלה, לציבור בישראל ובכלל זה מאפשר לשר האוצר לקבוע הוראות לעניין תשלום עמלת הפצה על ידי מנהל קרן החוץ. החוק נכנס לתוקף 3 חודשים ממועד פרסומו, אולם הפרק המסדיר הצעת קרנות חוץ ייכנס לתוקף במועד כניסתן לתוקף של תקנות, אשר נועדו להבטיח את עניינו של ציבור המשקיעים בישראל. תקנות כאמור ומכאן שגם תיקון החוק העוסק בהצעת קרנות חוץ, ייכנסו לתוקף ביום 5 בנובמבר 2016.

### **ב. קופות גמל**

משרד האוצר פרסם ביום 19 בדצמבר 2016 את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו - 2016 אשר מתקנת טיוטות קודמות באותו נושא. הטיוטה קובעת כי משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם עם תאגיד למתן שירותי ניהול או תפעול ("מתפעל") רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות המתפעל או באמצעות צד קשור למתפעל ובלבד ששיעור עמלת הרכישה או המכירה לא יעלה על 20% מסך כל עמלות הרכישה או המכירה ששילם המשקיע המוסדי במהלך השנה. כמו כן, נקבעו תנאים שבהם משקיע מוסדי רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צדדים קשורים למשקיע המוסדי. הטיוטה מוסיפה דרישה להליך תחרותי, לפחות אחת לשלוש שנים, בקשר להחזקה של ניירות ערך וקובעת כי משקיע מוסדי שהתקשר בהסכם ישיר עם גלובל קסטודיאן (למעט בנק, בנק למשכנתאות או בנק חוץ שקיבלו רשיון מבנק ישראל) להחזקת ניירות ערך - יהיה פטור מהחובה לקיים הליך תחרותי לקבלת שירותי החזקה.



## **ג. הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו - 2016**

ביום 25 ביולי 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו - 2016, שמטרתה היא להסדיר שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלוקות תוך הפרדת הבעלות בבורסה ובמסלוקות מהחברות בהן והפיכתן לחברות למטרות רווח. לאחר השינוי המבני, הגישה למסחר ו/או לסליקה לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה ו/או במסלוקות אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה ו/או המסלוקות לבין חברים פוטנציאליים. הצעת החוק מסדירה את הרישוי, ההחזקה ואת אופן ניהול הבורסה ו/או המסלוקות לאחר השינוי.

הצעת החוק קובעת כי חבר בורסה או תאגיד בנקאי לא יהיו רשאים לקבל היתר החזקה מעל 5% או היתר שליטה בבורסה ובמסלוקות לאחר שינוי מבנה הבעלות.

הצעת החוק מוסיפה וקובעת כי התמורה ממכירת אמצעי שליטה על ידי חברי הבורסה הקיימים מעבר לחלקם היחסי בהון העצמי של הבורסה, בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015, תועבר לבורסה על מנת שתשמש להפחתת עמלות והשקעה בתשתיות טכנולוגיות בלבד.

על רקע טיוטות קודמות של הצעת החוק וכשלב מקדמי, ביום 30 ביולי 2015 אישרה האסיפה הכללית של הבורסה הצעה לתכנית הסדר בין חברי הבורסה הנוכחיים, בינם לבין עצמם ובינם לבין הבורסה, לשם יישומו של שינוי מבנה הבורסה והפיכתה לחברה למטרות רווח, בעלת הון מניות מסוג אחד בלבד; זאת, בדרך של הקצאת מניות לחברי הבורסה הנוכחיים, על בסיס מודל כלכלי, תוך ביצוע מספר התאמות (להלן - "תכנית ההסדר"). על פי המתווה שאושר חלקה של קבוצת הבנק יסתכם (לפני הקצאה לעובדים ונושאי משרה בבורסה) בכ-21.6%.

בנוסף, תכלול תכנית ההסדר מסגרת ליישומה של תכנית תגמול הוני לעובדים ולנושאי משרה בבורסה ובמסלוקות שבבעלותה כיום. תכנית ההסדר, ככל שתהיה, כפופה בראש ובראשונה להשלמת הליכי חקיקה. בנוסף, אם וככל שהליכי חקיקה יושלמו ובכפוף לתנאים הסופיים שייקבעו בחקיקה, בכוונת הבורסה להביא תכנית ההסדר מפורטת לאישור חברי הבורסה במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות.

הצעת החוק קובעת כי הבורסה תגיש לבית המשפט, בתוך שישה חודשים ממועד פרסומו של החוק, בקשה לאישור תכנית ההסדר. עם תום חמש שנים ממועד אישור תכנית ההסדר על ידי בית המשפט או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, ככל שיונפקו, לפי המוקדם, לא יהיו רשאים חברי הבורסה הנוכחיים להחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור העולה על 5%. במהלך תקופה זו לא יקנו החזקות באמצעי השליטה, מעל השיעור המותר בחוק, זכויות כלשהן הצמודות להחזקות כאמור.

מאז פרסום הצעת החוק התקיימו דיונים נוספים בועדת הכספים להם הובאו תיקונים נוספים להצעת החוק. בהתאם לתיקונים אלה הבורסה תצטרך להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תכנית ההסדר בתוך ארבעה חודשים (ולא שישה). במקרה שהבורסה לא תגיש לבית המשפט בקשה כאמור, תפעל רשות ניירות ערך לאישור הסדר הקצאת זכויות בבית המשפט, בהתחשב בהצעת מומחה שימונה על ידה וההחלטות שנתקבלו במסגרת תכנית ההסדר. בנוסף לאמור לעיל, הצעת החוק קובעת כי המסחר בבורסה יתקיים בימים ב' עד ו' בשבוע.

## **ד. הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 61)(רישום צולב), התשע"ו-2016**

ביום 13 ביולי 2016 פורסמה הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 61)(רישום צולב), התשע"ו-2016. על פי ההצעה, הבורסה לני"ע בתל אביב ("הבורסה") תהא רשאית לרשום למסחר מניות של תאגיד שהתאגד מחוץ לישראל הנסחרות ב-NYSE או ב-NASDAQ, בכפוף למגבלות מסוימות, מבלי שהמסחר יחייב את הסכמתה/ מעורבותה של החברה המנפיקה הזרה.

הוראות חוק ני"ע והתקנות מכוחן לעניין רישום ני"ע למסחר, חובת תשקיף ודיווחים שוטפים, לא יחולו על תאגיד שמניותיו נרשמו לפי הסדר הרישום הצולב. אולם, יחולו הוראות החוק בקשר עם עבירות הנוגעות למסחר (להבדיל מעבירות גילוי), ולפיכך, יחולו האיסורים בנוגע לשימוש במידע פנים ולעבירת התרמית בני"ע.

מוצע כי הרישום יוגבל למניות של חברות שאינן בעלות זיקה ישראלית, ששווי מניות החברה הנסחרות בבורסה הזרה עולה על 50 מיליארד דולר, או סכום אחר שקבע שר האוצר.

הבורסה תהיה רשאית לרשום למסחר את מניותיהם של 50 תאגידים לכל היותר, אלא אם נקבע אחרת על ידי שר האוצר.

על פי הצעת החוק, יותקנו תקנות לעניין הרישום למסחר ומחיקה מהמסחר של מניות בהתאם להסדר זה. כמו כן, רשות ניירות ערך תורה לבורסה בדבר אופן ההבחנה בין מניות הרשומות למסחר לפי ההסדר המוצע לבין ניירות ערך אחרים הרשומים למסחר בבורסה, וכן לעניין גילוי המידע למשקיעים בדבר הסיכונים הכרוכים במסחר במניות שנרשמו למסחר לפי ההסדר המוצע. על פי הצעת החוק, תחילתו של החוק 90 ימים מיום פרסומו.

## ממשל תאגידי

**חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג).**

**התשע"ו - 2016**

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו - 2016. החוק כולל שני הסדרים עיקריים. האחד, קביעת מנגנון תאגידי לאישור התקשרות למתן תגמול לנושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי שההוצאה החזויה בגינו עולה על 2.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן) בשנה. סכום התגמול מחושב במצטבר בכל החברות באותו אשכול פיננסי. המנגנון כולל אישור ועדת תגמול ובהעדרה ועדת ביקורת, אם קיימת כזו, אישור הדירקטוריון, ברוב של הדירקטורים החיצוניים/הבלתי תלויים (ככל שיש כאלו), ואישור אסיפה כללית. בתאגיד שהוא חברה ציבורית, לאישור האסיפה הכללית נחוץ רוב מיוחס מקרב בעלי מניות המיעוט. במסגרת הסדר זה נקבע כי בכל מקרה לא יאושר תגמול שההוצאה החזויה בגינו עולה על הסכום האמור אם הוא עולה על פי 35 מהתגמול הנמוך ביותר ששולם לעובד באותו תאגיד (לרבות עובדי קבלן המוגדרים בחוק) (להלן - "הגבלת היחס"). ההסדר השני, קביעה כי בהכנסה החייבת במס של תאגיד פיננסי לא יותרו ניכויים בשל שכר של נושאי משרה בכירה ועובדים בסכום כפל ההפרש בין עלות השכר לבין סכום של 2.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן) בשנה, כאשר מתקרה זו יופחת גם סכום ההוצאה השנתי של הענקת מניות או זכות לקבלת מניות.

הגדרת התאגידים הפיננסיים עליהם חל החוק כוללת, תאגידים בנקאיים, מבטחים, חברות לניהול קופ"ג, חברות לניהול קרנות נאמנות, חברות לניהול תיקים, חברות שיעודן הנפקת מוצרי מדדים ותאגידים השולטים במי מהגופים האמורים ושמתיימים בהם קריטריונים נוספים שנקבעו בחוק.

על פי נוסח הוראת המעבר שנקבעה בו, החוק יחול על התקשרויות שיאושרו מיום פרסום החוק ואילך. התקשרויות שאושרו קודם לפרסומו טעונות אישור עד לתום חצי שנה מפרסום החוק. יצוין כי, על פי החוק, ההוראה המגבילה את השיעור המותר לניכוי בהכנסה החייבת של תאגידים פיננסיים תיכנס לתוקף, לגבי התקשרויות שיאושרו לאחר פרסום החוק, ביום 1 בינואר 2017, ולגבי התקשרויות שאושרו קודם לפרסום החוק היא תיכנס לתוקף חצי שנה מפרסום החוק.

ביום 7 באפריל 2016, פנתה המפקחת על הבנקים לכלל הבנקים, על רקע אישור החוק שבין היתר יוצר אי ודאות לגבי זכויות עבר של עובדים ותיקים במערכת הבנקאית וביקשה, בין היתר, להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף לרבות אפשרות עזיבה של אנשי מפתח ברמות הניהוליות השונות ואת ההשפעה על תכניות ארוכות טווח של הבנק לרבות היכולת לבצע תכניות התייעלות משמעותית.

במהלך חודש יוני 2016 הוגשו לבג"צ שתי עתירות (שהדיון בהן אוחד) בענין החוק, האחת על ידי איגוד הבנקים והשניה על ידי איגוד חברות הביטוח, שענינן היה בקשה לביטול הגבלת היחס, וכן בעתירת איגוד הבנקים קביעה בקשר לכך שהוראות החוק אינן פוגעות ואינן יכולות לפגוע בזכויות הנובעות מוותק ובעתירת איגוד חברות הביטוח ביטול הכבדת המס ככל שהיא נוגעת לכפל ההפרש מעל סכום עלות שכר של 2.5 מיליון ש"ח. לבקשת איגוד הבנקים, ביום 11 ביולי 2016 אישר בג"צ צו ביניים לפיו עובדים ונושאי משרה בתאגידים הבנקאיים שיוידעו על התפטרותם מעבודתם בתאגידים אלה בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעים להם עקב סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם אילו הסתיימו יחסים אלה במועד הגשת העתירה ("צו הביניים").

ביום 29 בספטמבר 2016 ניתן פסק דין בעתירות האמורות, על פיו נדחו הבקשות לבטל את הגבלת היחס ואת ההוראה על נטל המס האמור, וכן נדחתה הבקשה לסעדים פרשניים לגבי ייחוס התגמול לשנים קודמות ולהגדרת "תגמול". עם זאת, נקבע על ידי בית המשפט, בלי להכריע בכל מקרה לגופו, כי מגבלת היחס תחול רק על תגמולים בעד עבודה בעתיד ואין להחילה על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני יום 12 באוקטובר 2016. כן נקבע כי תוקף צו הביניים יוארך עד ליום 1 בינואר 2017 ויחול גם על העובדים הבכירים בחברות הביטוח.

### **הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A - מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי**

ביום 13 באוגוסט 2015 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה האמורה. התיקון מתמקד בשלושה נושאים עיקריים. האחד, הוראה כי כל חברי הדירקטוריון בתאגיד בנקאי, לרבות יו"ר דירקטוריון, יהיו רשאים לקבל תגמול קבוע בלבד. בנוסף, לגבי יו"ר הדירקטוריון, נקבעו קריטריונים לאופן בחינת גובה התגמול הקבוע ונקבע כי ניתן לשלם לו גם תנאים סוציאליים והוצאות נלוות כמקובל לנושאי משרה בתאגיד הבנקאי. לגבי תגמול שאר חברי הדירקטוריון, נקבע, כנהוג כיום בבנק, כי התגמול הקבוע ייקבע על פי המנגנון לדירקטורים חיצוניים; השני, דרישה כי תגמול משתנה שיוענק לעובדים מרכזיים בתאגיד הבנקאי יהיה בר השבה בנסיבות חריגות במיוחד, שייקבעו על ידי הבנק, בהתחשב בנסיבות שנקבעו בהוראה. כן נקבע כי התאגיד הבנקאי ינקוט בכל האמצעים הסבירים להשיב סכום הולם אם התקיימו התנאים להשבה. תקופת ההשבה נקבעה לחמש שנים עם אפשרות הארכה, לגבי נושאי משרה, בעוד שנתיים נוספות בהתקיים הנסיבות שנקבעו בהוראה. יצוין כי החובה לא תחול כאשר סך התגמול המשתנה לעובד מרכזי אינו עולה על שישית מהתגמול הקבוע שקיבל בשנה קלנדרית; השלישי (שייכנס לתוקף 6 חודשים מפרסום התיקון), הוראה כי כל תאגיד בקבוצה בנקאית יישא בעלויות נושאי המשרה והעובדים שלו, וכן איסור על עובדים מרכזיים (שאינם דירקטורים, אך כולל יו"ר ודירקטורים חיצוניים) בתאגיד בנקאי לקבל תגמול מבעל היתר שליטה או מחזיק מהותי בתאגיד הבנקאי, לרבות קרוביו ותאגידים בשליטת מי מהם, ושאינם משתייכים לקבוצה הבנקאית. הובהר כי הדרישות על פי התיקון לא יחולו על זכויות שנצברו קודם לתיקון. בנוסף, נקבעה הוראת מעבר על פיה נקבע, בין היתר, כי לגבי הסכמי תגמול שנחתמו לפני פרסום התיקון, התיקון יחול לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017. על הסכמי תגמול שיחתמו לאחר פרסום התיקון, כולל שינוי של הסכם תגמול קיים, התיקון יחול מיידית.

ביום 29 בספטמבר 2016, פורסם תיקון נוסף להוראה האמורה. הכולל את התיקונים העיקריים כמפורט להלן. האחד, צמצום קבוצת העובדים המרכזיים, כך שאין חובה מנדטורית לכלול כעובד מרכזי מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל. השני, אפשרות שלא להגדיר כעובד מרכזי, מי שאינו נושא משרה שתיקון 20 לחוק החברות חל עליו, אם תגמולו בשנתיים האחרונות אינו עולה על 500,000 ש"ח לשנה או התגמול המשתנה שלו בשנתיים האחרונות אינו עולה על 20% מהתגמול השנתי. השלישי, קביעה כי לעניין תגמול משתנה, קריטריונים שנקבעו מראש יכולים לכלול מרכיב של שיקול דעת ובלבד שסכומם של מרכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות בשנה. הרביעי, ביטול החובה כי לפחות 50% מהתגמול המשתנה בשנה קלנדרית יינתן בצורה של תגמול הוני. החמישי, ביטול חובת הדחיה והפריסה של תגמול משתנה לגבי עובד מרכזי שתקרת תגמולו תואמת את חוק התגמול החדש, וסך התגמול המשתנה שהוענק לו בגין שנה קלנדרית אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע באותה שנה. השישי, שינוי הגדרת תגמול קבוע כך שתגמול (כולל מניות) החסום למימוש במועד הענקתו עשוי להיחשב כתגמול קבוע. כמו כן, במסגרת תיקונים לקובץ שאלות ותשובות ליישום ההוראה מיום 29 בספטמבר 2016, הוספה, בין היתר, הבהרה כי בהתאם לתיקון שפורסם לתקנות מכוח חוק החברות, שינוי לא מהותי בתנאי כהונתו והעסקתו של נושא משרה בכירה הכפוף למנכ"ל לא יהיה טעון אישור ועדת התגמול אם אושר בידי המנכ"ל ובתנאי שמדיניות התגמול מאפשרת לאשר שינוי כאמור על ידי המנכ"ל ותנאי ההעסקה תואמים את מדיניות התגמול. עוד נכללו בתיקון לקובץ השאלות והתשובות, התאמות ומגבלות שונות בקשר לתיקונים שבוצעו בהוראה עצמה.

### **טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון**

ביום 7 לפברואר 2017 פרסם בנק ישראל טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301. מטרת התיקון המוצע היא להגביר את אפקטיביות הדיונים בדירקטוריון ואת התאמת תמהיל הדירקטוריון לפעילות הבנק ובכך לסייע לדירקטוריון להתמקד בצורה טובה יותר בנושאים אסטרטגיים ובסיכונים מרכזיים. בין התיקונים מוצע להוסיף דרישה לקבוע מדיניות להקצבת כהונת יו"ר דירקטוריון; לקבוע תנאים נוספים לכשירות דירקטורים; להקטין את המספר המקסימלי של הדירקטוריון מ-15 ל-10; ולבטל את הצורך לאשרר כל החלטה של ועדת הדירקטוריון במליאה. מוצע

כי התיקון ייכנס לתוקף מייד, למעט השינויים בהרכב הדירקטוריון ובתנאי הכשירות הנדרשים, שיכנסו לתוקף ביוני 2019.

## פעילות חוצת גבולות של לקוחות

### חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016

על מנת שניתן יהיה ליישם את ההסכם הביטורלי בין ארה"ב לישראל בנוגע ליישום ה-FATCA ("הסכם הפטקא") והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (COMMON REPORTING STANDARD - CRS) שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לרשויות המוסמכות במדינות עמן נחתם הסכם לחילופי מידע, במתכונת שטבע ארגון ה-OECD, פורסם ביום 14 ביולי 2016 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227), התשע"ו-2016. החוק מטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים חובה לאסוף ולהעביר מידע, כהגדרתו בחוק, הכל כפי שיקבע בתקנות שר האוצר לעניין זה. בהתאם לחוק, ניתן יהיה להטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים עיצום כספי בגין אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם, וזאת מבלי לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה כאמור המהווה עבירה.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016,

התקנות, אשר פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016 הקובעות את החובות המוטלות על מוסדות פיננסיים לצורך יישום הסכם הפטקא, ומסדירות את התהליכים השונים שעל מוסדות פיננסיים לבצע לשם בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים לצורך זיהוי בעלי החשבון וסיווגם כחשבונות שיש לדווח עליהם במסגרת ההסכם. כן כוללות התקנות חובת מתן הודעה ללקוח בדבר העברת מידע למנהל רשות המסים, חובת דיווח וניכוי המוטלות על המוסדות הפיננסיים שאינם משתתפים ביישום הסכם הפטקא, והוראת מעבר לעניין תנאי ההכרה ביישום כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראל מדווח.

### בנק ישראל חוזר בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

בהתאם לחוזר, אשר פורסם ביום 16 במרס 2015, פרסם בנק ישראל חוזר בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border). בהתאם לחוזר, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2014 פנה הפיקוח על הבנקים לבנק ולחלק מהבנקים האחרים בקבוצה (להלן בפסקה זו - "הבנק") (ולמיטב ידיעת הבנק, גם לבנקים אחרים) בנושא היערכותו לסיכונים רגולציה בפעילות לקוחות תושבי חוץ בבנק. לדעת הפיקוח על הבנקים, התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל והניסיון לאתר כספי חייבי מס, שהועברו על ידי אזרחיהם באמצעות תאגידים בנקאיים זרים, עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן גם לחשוף את הבנק לסיכונים ציודיים וסיכונים מוניטין.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל, ובכלל זה לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב ("לקוחות אמריקאים"). לבנק מדיניות במסגרת איסור הלבנת הון ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA כמתואר בפרק זה. הבנק נקט בעבר ונוקט גם כיום בפעולות בדיקה וניטור של חשיפות וכן בפעולות מול לקוחות על מנת להקטין ככל הניתן חשש לחשבונות לא מדווחים. בתוך כך, ביחס ללקוחות אמריקאים, ועוד בטרם נחקקה רגולציית ה-FATCA, הבנק נקט צעדי מנע שכללו הנחיות ופיקוח צמוד של היחידה הרלוונטית בבנק, בחינה של תקבולים משוויץ וממדיניות המוגדרות כמרכזיים פיננסיים בינלאומיים (המוכרים כמקלטי מס), לחשבונות בבעלות או בשליטת לקוחות אמריקאים, וכן הטלת מגבלות בפתיחת חשבונות חדשים ללקוחות אמריקאים. בהתאם לפניית הפיקוח על הבנקים, הבנק נקט גם בצעדים נוספים ובכלל זה אימוץ מסמך מדיניות ייעודי

העוסק בניהול הסיכון הרגולטורי הנובע מפעילות של לקוחות תושבי חוץ וביצוע ביקורת פנימית בבנקים בקבוצה, בסיוע של משרד רואי חשבון חיצוני, הן בדבר נאותות תהליך ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים הגלומים בפעילות תושבי חוץ והן בנושא לקוחות אמריקאיים.

#### **חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו-2016**

התיקון, אשר פורסם ביום 7 באפריל 2016, ונכנס לתוקף ששה חודשים ממועד פרסומו, מוסיף לעבירות המקור המנויות בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, עבירות מס, אשר נעברו בסכומים ובתנאים מסוימים.

עוד נקבע, כי במקרה בו נעברה עבירת הלבנת ההון שמקורה בעבירת המס על ידי מי שאינו האדם החייב במס, תיחשב עבירת העלמת המס כעבירת מקור, ללא נסיבות או תנאים נוספים. כמו כן הורחבו סמכויות החקירה של רשות המסים ויכולתה לקבל מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, על מנת לסייע בידה לגלות ולחקור עבירות הלבנת הון שמקורן בעבירות המס.

#### **מכתב בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים בעניין היערכות לניהול סיכונים ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור**

בהתאם למכתב האמור, אשר פורסם ביום 23 לנובמבר 2016, מתבקשים התאגידים הבנקאיים לבחון את השינויים הנדרשים במדיניות, בהערכת הסיכון ובנהלים בעקבות תיקון מס' 14 לחוק איסור הלבנת הון האמור, והוספת עבירות מס כעבירות מקור. מכאן, שכל ההוראות מתחום איסור הלבנת הון החלות על תאגידים בנקאיים יחולו גם בקשר עם ביצוע עבירות מס ע"י לקוח. החוק והמכתב מחייבים את הבנק להתאים את מדיניותו ולנקוט אמצעי ניטור ובקרה להפחתת הסיכונים של התאגיד הבנקאי בקשר עם ניצולו לצורך העלמות מס.

#### **טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בעניין ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור**

מטרת הטיוטה, אשר פורסמה ביום 19 בדצמבר 2016, היא להרחיב ולערוך מחדש את הוראת ניהול בנקאי תקין 411 כהוראת ניהול סיכונים, וכן לקבוע צעדים אופרטיביים להפחתת הסיכונים. במסגרת התיקונים נוסף פרק בעניין הערכת סיכונים, הקובע כי על הבנק לבצע הערכת סיכונים מקיפה לזיהוי וניתוח סיכונים הלבנת הון ומימון טרור אשר תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון ותסייע, בין השאר, בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו. כמו כן, נוסף פרק העוסק בהפחתת סיכונים הקובע כי המדיניות והנהלים, הצעדים והבקורות להפחתת הסיכון יהיו עקביים עם הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.

### **מסד בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה**

בנק מסד, המתמחה בהענקת שירותים פיננסיים לציבור המורים ועובדי ההוראה, רואה עצמו מחויב לתרום לקהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. בשנת 2009 הצטרף הבנק לקרן "אתנה" כשותף אסטרטגי. הקרן שמה לה כמטרה להעצים את המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, תוך קידום מעמדם, על ידי הענקת מחשב נייד לכל מורה בישראל. עד סוף שנת 2016 חולקו כ-15,000 מחשבים ניידים למורים בכ-450 ישובים ברחבי הארץ. כמו כן חילקה הקרן טאבלטים ייחודיים למורים למדעים ואיפדים למורי החינוך המיוחד. בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה במסגרתו נבחרים 18 מורים מצטיינים מתוך אלפי מועמדים שהומלצו על ידי הציבור הרחב ונבחרו על ידי הועדה בה חברים אנשי ציבור מתחומים שונים. הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, על מנת להדק את הקשר בין הבנק לבין הסטודנטים, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבות-היקף, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

## נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

| 2014                  |                 |                       | 2015                  |                 |                       | 2016                  |                 |                       |                             |
|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------------|
| שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) |                             |
| 5.67                  | 152.3           | 2,687.6               | 5.22                  | 155.6           | 2,982.4               | 5.17                  | 169.8           | 3,285.9               | נכסים נושאי ריבית - בישראל  |
| 0.64                  | 2.6             | 408.3                 | (0.42)                | (2.6)           | 618.9                 | -                     | -               | 618.0                 | אשראי לציבור(2),(5)         |
| 0.67                  | 2.3             | 345.6                 | 0.48                  | 2.0             | 420.2                 | 0.98                  | 6.3             | 645.0                 | אשראי לממשלה                |
| 0.62                  | 4.2             | 675.1                 | 0.13                  | 0.9             | 701.0                 | 0.09                  | 0.7             | 745.1                 | פיקדונות בבנקים             |
|                       |                 |                       |                       |                 |                       |                       |                 |                       | פיקדונות בבנקים מרכזיים     |
| 0.97                  | 5.8             | 595.9                 | 0.37                  | 2.2             | 599.3                 | 0.44                  | 3.5             | 796.7                 | אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות |
| 2.70                  | 0.1             | 3.7                   | 6.25                  | 0.1             | 1.6                   | -                     | *-              | 0.4                   | למכירה(3)                   |
| -                     | -               | 0.6                   | -                     | -               | -                     | -                     | -               | 2.7                   | אג"ח למסחר(3)               |
| 3.55                  | 167.3           | 4,716.8               | 2.97                  | 158.2           | 5,323.4               | 2.96                  | 180.3           | 6,093.8               | נכסים אחרים                 |
|                       |                 | 381.7                 |                       |                 | 400.3                 |                       |                 | 418.0                 | סך כל הנכסים נושאי ריבית    |
|                       |                 | 195.3                 |                       |                 | 230.8                 |                       |                 | 252.7                 | חייבים בגין כרטיסי אשראי    |
| 3.16                  | 167.3           | 5,293.8               | 2.66                  | 158.2           | 5,954.5               | 2.67                  | 180.3           | 6,764.5               | שאינם נושאי ריבית           |
|                       |                 |                       |                       |                 |                       |                       |                 |                       | נכסים אחרים שאינם נושאים    |
|                       |                 |                       |                       |                 |                       |                       |                 |                       | ריבית(4)                    |
|                       |                 |                       |                       |                 |                       |                       |                 |                       | סך כל הנכסים                |

הערות בסוף נספח 1.

## נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

| 2014                  |                 |                       | 2015                  |                 |                       | 2016                  |                 |                       |                                                       |
|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------|-----------------|-----------------------|-------------------------------------------------------|
| שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | הכנסות<br>ריבית | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) |                                                       |
| 0.47                  | 13.4            | 2,871.3               | 0.15                  | 4.1             | 2,823.1               | 0.12                  | 3.9             | 3,161.2               | התחייבויות נושאות ריבית -<br>בישראל                   |
| 0.58                  | 1.2             | 207.6                 | (0.65)                | (2.2)           | 340.7                 | (0.03)                | (0.1)           | 335.7                 | פיקדונות הציבור לזמן קצוב                             |
| -                     | -               | 0.2                   | -                     | -               | 3.8                   | -                     | -               | 1.1                   | פיקדונות מבנקים                                       |
|                       |                 |                       |                       |                 |                       |                       |                 |                       | התחייבויות אחרות                                      |
| 0.47                  | 14.6            | 3,079.1               | 0.06                  | 1.9             | 3,167.6               | 0.11                  | 3.8             | 3,498.0               | סך כל ההתחייבויות נושאות<br>ריבית                     |
|                       |                 | 381.7                 |                       |                 | 400.3                 |                       |                 | 418.0                 | זכאים בגין כרטיסי אשראי<br>שאינם נושאים ריבית         |
|                       |                 | 1,273.5               |                       |                 | 1,809.3               |                       |                 | 2,238.2               | פיקדונות הציבור שאינם<br>נושאים ריבית                 |
|                       |                 | *75.9                 |                       |                 | 60.2                  |                       |                 | 54.8                  | התחייבויות אחרות שאינן<br>נושאות ריבית <sup>(6)</sup> |
| 0.30                  | 14.6            | 4,810.2               | 0.03                  | 1.9             | 5,437.4               | 0.06                  | 3.8             | 6,209.0               | סך כל ההתחייבויות                                     |
|                       |                 | *483.6                |                       |                 | 517.1                 |                       |                 | 555.5                 | סך כל האמצעים ההוניים                                 |
|                       |                 | 5,293.8               |                       |                 | 5,954.5               |                       |                 | 6,764.5               | סך כל ההתחייבויות והאמצעים<br>ההוניים                 |
| 3.08                  |                 |                       | 2.91                  |                 |                       | 2.85                  |                 |                       | פער הריבית                                            |
| 3.24                  | 152.7           | 4,716.8               | 2.94                  | 156.3           | 5,323.4               | 2.90                  | 176.5           | 6,093.8               | תשואה נטו על נכסים<br>נושאי ריבית <sup>(7)</sup>      |

הערות בסוף נספח 1.

## נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

| 2014                  |                                |                       | 2015                  |                                |                       | 2016                  |                                |                       |                            |
|-----------------------|--------------------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------------------|-----------------------|----------------------------|
| יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | הכנסות<br>ריבית <sup>(5)</sup> | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | הכנסות<br>ריבית <sup>(5)</sup> | שיעור<br>הכנסה<br>(%) | יתרה<br>ממוצעת<br>(1) | הכנסות<br>ריבית <sup>(5)</sup> | שיעור<br>הכנסה<br>(%) |                            |
| 3,753.4               | 157.9                          | 4.21                  | 4,110.4               | 154.9                          | 3.77                  | 4,831.0               | 173.1                          | 3.58                  | מטבע ישראלי לא צמוד        |
| 2,202.4               | (7.2)                          | (0.33)                | 2,143.2               | (2.2)                          | (0.10)                | 2,464.6               | (2.4)                          | (0.10)                | סך נכסים נושאי ריבית       |
|                       |                                | 3.88                  |                       |                                | 3.67                  |                       |                                | 3.48                  | סך התחייבויות נושאות ריבית |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | פער הריבית                 |
| 715.1                 | 7.4                            | 1.03                  | 904.4                 | 1.6                            | 0.18                  | 916.5                 | 3.3                            | 0.36                  | מטבע ישראלי צמוד למדד      |
| 749.1                 | (7.4)                          | (0.99)                | 906.1                 | 0.3                            | 0.03                  | 914.6                 | (1.3)                          | (0.14)                | נושאים ריבית               |
|                       |                                | 0.04)                 |                       |                                | 0.21                  |                       |                                | 0.22                  | סך נכסים נושאי ריבית       |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | סך התחייבויות נושאות ריבית |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | פער הריבית                 |
| 248.3                 | 2.0                            | 0.81                  | 308.6                 | 1.7                            | 0.55                  | 346.3                 | 3.9                            | 1.13                  | מטבע חוץ (לרבות מטבע       |
| 127.6                 | -                              | -                     | 118.3                 | -                              | -                     | 118.8                 | (0.1)                          | (0.08)                | ישראלי צמוד למטבע חוץ)     |
|                       |                                | 0.81                  |                       |                                | 0.55                  |                       |                                | 1.05                  | סך נכסים נושאי ריבית       |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | סך התחייבויות נושאות ריבית |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | פער הריבית                 |
| 4,716.8               | 167.3                          | 3.55                  | 5,323.4               | 158.2                          | 2.97                  | 6,093.8               | 180.3                          | 2.96                  | סך פעילות בישראל           |
| 3,079.1               | 14.6                           | (0.47)                | 3,167.6               | (1.9)                          | (0.06)                | 3,498.0               | (3.8)                          | (0.11)                | סך נכסים נושאי ריבית       |
|                       |                                | 3.08                  |                       |                                | 2.91                  |                       |                                | 2.85                  | סך התחייבויות נושאות ריבית |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | פער הריבית                 |
|                       |                                |                       |                       |                                |                       |                       |                                |                       | הערות בסוף נספח 1.         |



## נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

### חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

| שנת 2015 לעומת שנת 2014  |        |       | שנת 2016 לעומת שנת 2015  |       |      |                                              |
|--------------------------|--------|-------|--------------------------|-------|------|----------------------------------------------|
| גידול (קיטון) בגלל שינוי |        |       | גידול (קיטון) בגלל שינוי |       |      |                                              |
| שינוי נטו                | מחיר   | כמות  | שינוי נטו                | מחיר  | כמות |                                              |
|                          |        |       |                          |       |      | נכסים נושאי ריבית בישראל                     |
| 3.3                      | (12.1) | 15.4  | 14.2                     | (1.5) | 15.7 | אשראי לציבור                                 |
| (12.4)                   | (12.7) | 0.3   | 7.9                      | 6.2   | 1.7  | נכסים נושאי ריבית אחרים                      |
| (9.1)                    | (24.8) | 15.7  | 22.1                     | 4.7   | 17.4 | סך הכל הכנסות הריבית                         |
|                          |        |       |                          |       |      | התחייבויות נושאות ריבית בישראל               |
| (9.3)                    | (9.2)  | (0.1) | (0.2)                    | (0.6) | 0.4  | פיקדונות הציבור                              |
| (3.4)                    | (2.5)  | (0.9) | 2.1                      | 2.1   | -    | התחייבויות נושאות ריבית אחרות <sup>(6)</sup> |
| (12.7)                   | (11.7) | (1.0) | 1.9                      | 1.5   | 0.4  | סך הכל הוצאות ריבית                          |
| 3.6                      | (13.1) | 16.7  | 20.2                     | 3.2   | 17.0 | סך הכל הכנסות ריבית נטו                      |

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

| לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |      |      |      |
|------------------------------|------|------|------|
|                              | 2014 | 2015 | 2016 |
| לא צמוד                      | 2.5  | 0.9  | 0.5  |
| צמוד מדד                     | 2.0  | 1.1  | 0.5  |
| מט"ח וצמוד מט"ח              | 0.5  | 0.5  | 0.7  |
|                              | 5.0  | 2.5  | 1.7  |

- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 2.9, 4.7, 3.6 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.16, 31.12.15 ו-31.12.14, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

## נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 2012           | 2013  | 2014  | 2015  | 2016         |                                                |
|----------------|-------|-------|-------|--------------|------------------------------------------------|
| סכומים מדווחים |       |       |       |              |                                                |
| 213.3          | 190.8 | 167.3 | 158.2 | <b>180.3</b> | הכנסות ריבית                                   |
| 54.2           | 36.8  | 14.6  | 1.9   | <b>3.8</b>   | הוצאות ריבית                                   |
| 159.1          | 154.0 | 152.7 | 156.3 | <b>176.5</b> | הכנסות ריבית, נטו                              |
| 6.4            | 4.0   | 12.0  | 4.5   | <b>7.3</b>   | הוצאות בגין הפסדי אשראי                        |
| 152.7          | 150.0 | 140.7 | 151.8 | <b>169.2</b> | הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי |
|                |       |       |       |              | <b>הכנסות שאינן מריבית</b>                     |
| 13.7           | 15.3  | 21.6  | 6.5   | <b>4.5</b>   | הכנסות מימון שאינן מריבית                      |
| 81.4           | 79.0  | 78.1  | 79.0  | <b>76.5</b>  | עמלות                                          |
| 1.3            | 1.4   | 0.6   | 1.2   | <b>0.3</b>   | הכנסות אחרות                                   |
| 96.4           | 95.7  | 100.3 | 86.7  | <b>81.3</b>  | סך כל ההכנסות שאינן מריבית                     |
|                |       |       |       |              | <b>הוצאות תפעוליות ואחרות</b>                  |
| 91.3           | 103.3 | 88.3  | 89.9  | <b>91.9</b>  | משכורות והוצאות נלוות                          |
| 32.1           | 30.3  | 32.5  | 34.1  | <b>34.5</b>  | אחזקה ופחת בניינים וציוד                       |
| 54.8           | 54.5  | 57.1  | 55.5  | <b>56.9</b>  | הוצאות אחרות                                   |
| 178.2          | 188.1 | 177.9 | 179.5 | <b>183.3</b> | סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות                |
| 70.9           | 57.6  | 63.1  | 59.0  | <b>67.2</b>  | רווח לפני מיסים                                |
| 26.4           | 20.7  | 24.4  | 22.5  | <b>25.1</b>  | הפרשה למיסים על הרווח                          |
| 44.5           | 36.9  | 38.7  | 36.5  | <b>42.1</b>  | רווח נקי                                       |
|                |       |       |       |              | <b>רווח למניה רגילה (בש"ח)</b>                 |
| 0.30           | 0.25  | 0.26  | 0.24  | <b>0.28</b>  | רווח בסיסי ומדולל                              |

### נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

#### תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2015 ו-2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 2015  |      |      |       | 2016  |      |      |       | שנה                      |
|-------|------|------|-------|-------|------|------|-------|--------------------------|
| 1     | 2    | 3    | 4     | 1     | 2    | 3    | 4     | רבעון                    |
| 32.4  | 42.5 | 42.5 | 40.8  | 40.4  | 45.8 | 47.0 | 47.1  | הכנסות ריבית             |
| (8.8) | 9.5  | 4.2  | (3.0) | (5.0) | 4.7  | 4.3  | (0.2) | הוצאות (הכנסות) ריבית    |
| 41.2  | 33.0 | 38.3 | 43.8  | 45.4  | 41.1 | 42.7 | 47.3  | הכנסות ריבית, נטו        |
| 0.2   | 1.0  | 0.9  | 2.4   | 1.1   | 2.3  | 2.4  | 1.5   | הוצאות בגין הפסדי אשראי  |
|       |      |      |       |       |      |      |       | הכנסות ריבית, נטו לאחר   |
|       |      |      |       |       |      |      |       | הוצאות בגין הפסדי        |
| 41.0  | 32.0 | 37.4 | 41.4  | 44.3  | 38.8 | 40.3 | 45.8  | אשראי                    |
|       |      |      |       |       |      |      |       | הכנסות שאינן מריבית      |
|       |      |      |       |       |      |      |       | הכנסות מימון שאינן       |
| 4.3   | 1.1  | 1.1  | -     | 0.7   | 1.3  | 0.2  | 2.3   | מריבית                   |
| 20.1  | 19.5 | 19.1 | 20.3  | 18.9  | 18.8 | 19.0 | 19.8  | עמלות                    |
| 0.1   | 0.9  | 0.1  | 0.1   | 0.1   | *-   | 0.1  | 0.1   | הכנסות אחרות             |
| 24.5  | 21.5 | 20.3 | 20.4  | 19.7  | 20.1 | 19.3 | 22.2  | סך כל ההכנסות שאינן      |
|       |      |      |       |       |      |      |       | מריבית                   |
|       |      |      |       |       |      |      |       | הוצאות תפעוליות ואחרות   |
| 24.0  | 20.5 | 21.7 | 23.7  | 23.2  | 23.0 | 21.8 | 23.9  | משכורות והוצאות נלוות    |
| 8.6   | 8.2  | 8.5  | 8.8   | 8.4   | 8.7  | 8.0  | 9.4   | אחזקה ופחת בניינים וציוד |
| 15.4  | 12.4 | 13.9 | 13.8  | 14.4  | 14.2 | 14.5 | 13.8  | הוצאות אחרות             |
| 48.0  | 41.1 | 44.1 | 46.3  | 46.0  | 45.9 | 44.3 | 47.1  | סך כל ההוצאות            |
|       |      |      |       |       |      |      |       | התפעוליות והאחרות        |
| 17.5  | 12.4 | 13.6 | 15.5  | 18.0  | 13.0 | 15.3 | 20.9  | רווח לפני מיסים          |
| 6.9   | 4.4  | 5.5  | 5.7   | 7.8   | 3.0  | 5.9  | 8.4   | הפרשה למיסים על הרווח    |
| 10.6  | 8.0  | 8.1  | 9.8   | 10.2  | 10.0 | 9.4  | 12.5  | רווח נקי                 |
|       |      |      |       |       |      |      |       | רווח למניה רגילה (בש"ח)  |
| 0.07  | 0.05 | 0.05 | 0.07  | 0.07  | 0.07 | 0.06 | 0.08  | רווח בסיסי ומדולל        |

\* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

## נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 2012                   | 2013           | 2014           | 2015           | 2016           |                                |
|------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------------|
| סכומים מדווחים         |                |                |                |                |                                |
| <b>נכסים</b>           |                |                |                |                |                                |
| 1,421.8                | 1,394.3        | 1,291.4        | 1,456.9        | <b>1,780.2</b> | מזומנים ופיקדונות בבנקים       |
| 842.4                  | 743.4          | 517.0          | 789.8          | <b>786.0</b>   | ניירות ערך                     |
| 2,768.8                | 2,906.9        | 3,182.3        | 3,475.0        | <b>3,853.8</b> | אשראי לציבור, נטו              |
| -                      | -              | 620.6          | 618.0          | <b>618.0</b>   | אשראי לממשלה                   |
| 56.0                   | 53.5           | 51.4           | 43.2           | <b>38.7</b>    | בניינים וציוד                  |
| 0.4                    | 0.5            | 0.3            | 0.5            | <b>0.9</b>     | נכסים בגין מכשירים נגזרים      |
| 33.4                   | 31.7           | 37.9           | 37.6           | <b>37.8</b>    | נכסים אחרים                    |
| <b>5,122.8</b>         | <b>5,130.3</b> | <b>5,700.9</b> | <b>6,421.0</b> | <b>7,115.4</b> | <b>סך כל הנכסים</b>            |
| <b>התחייבויות והון</b> |                |                |                |                |                                |
| 4,183.2                | 4,151.8        | 4,367.5        | 5,028.3        | <b>5,720.7</b> | פיקדונות הציבור                |
| 62.9                   | 58.9           | 377.3          | 373.5          | <b>325.8</b>   | פיקדונות מבנקים                |
| 3.5                    | 1.1            | 0.9            | 0.7            | <b>0.9</b>     | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |
| 446.7                  | 452.1          | 453.4          | 480.9          | <b>490.7</b>   | התחייבויות אחרות               |
| <b>4,696.3</b>         | <b>4,663.9</b> | <b>5,199.1</b> | <b>5,883.4</b> | <b>6,538.1</b> | <b>סך כל ההתחייבויות</b>       |
| 426.5                  | 466.4          | 501.8          | 537.6          | <b>577.3</b>   | <b>הון</b>                     |
| <b>5,122.8</b>         | <b>5,130.3</b> | <b>5,700.9</b> | <b>6,421.0</b> | <b>7,115.4</b> | <b>סך כל ההתחייבויות וההון</b> |

## נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

### תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2015 ו-2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

| 2015              |                |                |                | 2016           |                |                |                | שנה                            |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------------------------|
| 1                 | 2              | 3              | 4              | 1              | 2              | 3              | 4              | רבעון                          |
| <b>נכסים</b>      |                |                |                |                |                |                |                |                                |
| 1,335.1           | 1,285.4        | 1,372.8        | 1,456.9        | <b>1,656.8</b> | <b>1,694.5</b> | <b>1,704.6</b> | <b>1,780.2</b> | מזומנים ופיקדונות בבנקים       |
| 504.9             | 621.3          | 660.3          | 789.8          | <b>795.2</b>   | <b>835.8</b>   | <b>763.6</b>   | <b>786.0</b>   | ניירות ערך                     |
| 3,279.1           | 3,384.5        | 3,442.8        | 3,475.0        | <b>3,556.3</b> | <b>3,661.9</b> | <b>3,843.3</b> | <b>3,853.8</b> | אשראי לציבור, נטו              |
| 618.0             | 618.3          | 619.5          | 618.0          | <b>618.0</b>   | <b>618.0</b>   | <b>618.0</b>   | <b>618.0</b>   | אשראי לממשלה                   |
| 50.3              | 46.1           | 44.8           | 43.2           | <b>42.2</b>    | <b>41.9</b>    | <b>41.2</b>    | <b>38.7</b>    | בניינים וציוד                  |
| 0.4               | 1.1            | 0.5            | 0.5            | <b>1.4</b>     | <b>0.8</b>     | <b>0.7</b>     | <b>0.9</b>     | נכסים בגין מכשירים נגזרים      |
| 40.8              | 38.0           | 37.4           | 37.6           | <b>38.4</b>    | <b>37.5</b>    | <b>41.9</b>    | <b>37.8</b>    | נכסים אחרים                    |
| <b>5,828.6</b>    | <b>5,994.7</b> | <b>6,178.1</b> | <b>6,421.0</b> | <b>6,708.3</b> | <b>6,890.4</b> | <b>7,013.3</b> | <b>7,115.4</b> | סך כל הנכסים                   |
| <b>התחייבויות</b> |                |                |                |                |                |                |                |                                |
| 4,494.8           | 4,629.0        | 4,805.2        | 5,028.3        | <b>5,304.8</b> | <b>5,470.6</b> | <b>5,574.5</b> | <b>5,720.7</b> | פיקדונות הציבור                |
| 353.0             | 391.7          | 372.4          | 373.5          | <b>372.5</b>   | <b>375.7</b>   | <b>350.3</b>   | <b>325.8</b>   | פיקדונות מבנקים                |
| 0.9               | 1.3            | 0.8            | 0.7            | <b>2.1</b>     | <b>1.7</b>     | <b>1.6</b>     | <b>0.9</b>     | התחייבויות בגין מכשירים נגזרים |
|                   |                |                |                |                |                |                |                | התחייבויות אחרות               |
| 467.1             | 455.4          | 471.4          | 480.9          | <b>479.5</b>   | <b>482.2</b>   | <b>520.7</b>   | <b>490.7</b>   |                                |
| 5,315.8           | 5,477.4        | 5,649.8        | 5,883.4        | <b>6,158.9</b> | <b>6,330.2</b> | <b>6,447.1</b> | <b>6,538.1</b> | סך כל ההתחייבויות              |
| 512.8             | 517.3          | 528.3          | 537.6          | <b>549.4</b>   | <b>560.2</b>   | <b>566.2</b>   | <b>577.3</b>   | הון                            |
| <b>5,828.6</b>    | <b>5,994.7</b> | <b>6,178.1</b> | <b>6,421.0</b> | <b>6,708.3</b> | <b>6,890.4</b> | <b>7,013.3</b> | <b>7,115.4</b> | סך כל ההתחייבויות וההון        |

## מילון מונחים

|                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ABC</b> - <b>ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process</b> | תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.               |
| <b>EAD - Exposure At Default</b>                                         | <b>החשיפה בעת הכשל</b> - היקף חשיפתו או חשיפתו בעת כשל לסיכון אשראי של צד נגדי.                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act</b>                       | חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.                                                                                                                                                                                  |
| <b>LDC - Less Developed Country</b>                                      | ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>LTV - Loan To Value Ratio</b>                                         | היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Middle Market</b>                                                     | פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>LGD - Loss Given Default</b>                                          | <b>שיעור ההפסד בהינתן כשל</b> - אחוז ההפסד מהחשיפה הכללית כאשר לקוח פושט רגל.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>CDS - Credit Default Swap</b>                                         | מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>CLS - Continuous Linked Settlement</b>                                | הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכונים סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטרלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.                                                                                                                                                    |
| <b>Dodd-Frank</b>                                                        | תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים. |
| <b>EMIR - European Market infrastructure Regulation</b>                  | רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>FHLMC - Freddie Mac</b>                                               | סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>FNMA - Fannie Mae</b>                                                 | חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>GNMA - Ginnie Mea</b>                                                 | חברה פדרלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Var - Value at Risk</b>                                               | מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכונים שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים ורמת הוודאות הנדרשת את ההפסד המקסימלי בשווי השוק של התיק למסחר, כתוצאה משינויים יומיים במחיר.                                                                                                                                                                                           |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| א | <p><b>איגוח</b> - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייס חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגום מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).</p> |
|   | <p><b>איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)</b> - איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|   | <p><b>איגרות חוב מגובי נכסים (ABS)</b> - נייר ערך שתשלומי הרבית והקרן בגינו מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|   | <p><b>אינפלציה</b> - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|   | <p><b>אירוע קיברנטי (סייבר)</b> - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.</p>                                                                                                                                                                                                                                             |
|   | <p><b>ארגון המדינות המפותחות (OECD)</b> - ארגון, שמרכזו בפרז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.</p>                                                                                                                                                                                                                                      |
|   | <p><b>אשראי on call</b> - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| ב | <p><b>באזל 2/ באזל 3</b> - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>                                                                                                                                                                                                                                          |
| ג | <p><b>גידור</b> - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| ה | <p><b>הון עצמי רובד 1</b> - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|   | <p>הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>                                                                                                          |
|   | <p><b>הון רובד 2</b> - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent CoCo - Convertible). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>                                    |
|   | <p><b>הון רגולטורי</b> - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|   | <p><b>הלבנת הון</b> - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>הלוואה לדיור</b> - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא נתונה למטרת עסק;</p> <p>1. ההלוואה מיועדת לרכישה או להכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;</p> <p>2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;</p> <p>3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;</p> <p>4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.</p> <p><b>הלוואת בלון/בולט</b> - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.</p> <p><b>הלמ"ס - השלכה המרכזית לסטטיסטיקה</b> - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p><b>הסכמי CSA</b> - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.</p> <p><b>הפרשה פרטנית</b> - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפוג, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.</p> <p>ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.</p> <p><b>הפרשה קבוצתית</b> - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p> |
| <p><b>חבות</b> - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).</p> <p><b>חבות/חוב בהשגחה מיוחדת</b> - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינה. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.</p> <p><b>חברת דירוג</b> - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".</p> | <p><b>חוב בעייתי</b> - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |



**חוב בפיגור** - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

**חוב שאורגן מחדש** - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאיו החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

**חובת נזילות** - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

**חווה SWAP** - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

**חווה אקדמה (FORWARD)** - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה זה אינו חווה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

**חווה עתידי (FUTURE)** - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה עתידי זה הוא חווה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

**חוזי אופציה** - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חווה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חווה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

**חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד)** - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

**יחס הלימות ההון** - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

**יחס כיסוי נזילות (LCR)** - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

**יחס מינוף** - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

**כושר החזר** - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

**כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default)** - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

**כתבי התחייבות נדחים** - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

**לווה** - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

**מ** **מדיניות מוניטרית** - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

**מדיניות פיסקלית** - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר

**מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ** - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

**מערכת זה"ב RTGS** - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.

**מק"מ - מלווה קצר מועד** - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית.

**משך חיים ממוצע (מח"מ)** - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הרבית של האגרת.

**נ** **נגזר אשראי** - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

**נגזר מגדר (Hedge)** - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר, ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

**ניירות ערך זמינים למכירה** - ניירות ערך שלא סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

**ניירות ערך למסחר (Trading securities)** - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

**ס** **סיכון אשראי** - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבותיו במלואו.

**סיכון אשראי חוץ-מאזני** - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן:  
סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Future IX Forward, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך

או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה

הראשונה במועד פירעונה;

(2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Future rate agreement IX Forward rate agreement.

---

4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה היומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא להריגה ממגבלות לווה או קבוצת לוויים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא להריגה ממגבלות לווה או קבוצת לוויים בהתאמה, באותו סכום.

---

**סיכון אשראי מאזני** - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

**סיכון משפטי** - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

**סיכון נזילות** - הוא האפשרות שבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

**סיכון רבית** - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים.

**סיכון שוק** - סיכונים שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, התגודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

**סיכון תפעולי** - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

**סליקה** - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

---

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ע | <p><b>ערבויות להבטחת אשראי</b> - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;</li> <li>2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;</li> <li>3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.</li> <li>4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.</li> </ol> <p><b>ערבות בנקאית</b> - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.</p> <p><b>ערבות חוק מכר</b> - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.</p> |
| פ | <p><b>פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי</b> - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.</li> <li>2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.</li> <li>3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.</li> <li>4. הפיקדון אינו צמוד.</li> </ol> <p><b>פיקדון קצר מועד (פק"מ)</b> - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים ברבית בנק ישראל.</p> <p><b>פיקדון רבית יומי (פרי"י)</b> - פיקדון שניתן למשוך אותו בכל יום, הנושא רבית ואינו צמוד.</p> <p><b>פקדונות לזמן קצוב</b> - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.</p> <p><b>פקדונות לפי דרישה</b> - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.</p>                                                                                                                                          |
| ק | <p><b>קבוצת לווים</b> - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.</p> <p><b>קונסורציום</b> - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.</p> <p><b>קרן נאמנות</b> - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.</p>                                                                                                           |
| ר | <p><b>רווח בסיסי למניה</b> - הרווח הבסיסי למניה יחושב ע"י חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p> <p><b>רבית בנק ישראל</b> - רבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.</p> <p><b>רבית פריים</b> - רבית הנקבעת בכל בנק על בסיס רבית בנק ישראל.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ש | <p><b>שווי הוגן</b> - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <p>רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;</p> <p>רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;</p> <p>רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p> <p><b>שווי הוגן ברוטו חיובי</b> - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p> <p><b>שווי הוגן ברוטו שלילי</b> - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|   | <p><b>שוק המעו"ף</b> - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.</p> <p><b>שיעור המימון (LTV)</b> - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.</p> <p><b>שיעור התשואה הפנימי (ש"פ)</b> - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p> <p><b>שיעור התשואה להון</b> - התשואה להון הינה הרווחה נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.</p> <p><b>שירותים בנקאיים אוטומטיים</b> - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:</p> <p>(1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לכרטיסי אשראי.</p> <p>(2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.</p> <p>(3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.</p> <p>(4) מתן שירותי תקשורת לחברות לכרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.</p> |
| ת | <p><b>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process)</b> - התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונניהם.</p> <p><b>תוצר מקומי גולמי (תמ"ג)</b> - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.</p> <p><b>תעודת סל</b> - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.</p> <p><b>תשואה לפדיון</b> - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רבית שנתית אפקטיבית.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

## אינדקס

|              |                |   |
|--------------|----------------|---|
| 149          | נגזרים         | ג |
| 146          | נזילות         |   |
| 122, 24      | ניירות ערך     |   |
| 141          | נכסי סיכון     |   |
| 164, 124, 38 | סיכון אשראי    | ס |
| 53           | סיכון נזילות   |   |
| 47           | סיכון רבית     |   |
| 46           | סיכון שוק      |   |
| 114, 21      | עמלות          | ע |
| 42           | ענפי משק       |   |
| 128, 25      | פקדונות הציבור | פ |
| 130          | פנסיה          |   |
| 181, 74, 73  | שווי הוגן      | ש |
| 38           | תיאבון לסיכון  | ת |
| 9            | תשואה להון     |   |

|         |                                         |   |
|---------|-----------------------------------------|---|
| 70      | אומדנים חשבונאיים קריטיים               | א |
| 8       | אסטרטגיה עסקית                          |   |
| 71      | אקטואריה                                |   |
| 141, 26 | באזל                                    | ב |
| 76      | בקורות                                  |   |
| 83      | דוח רווח והפסד                          | ד |
| 84      | דוח על הרווח הכולל                      |   |
| 86      | דוח על השינויים בהון                    |   |
| 87      | דוח תזרים מזומנים                       |   |
| 80      | דוח רואי החשבון המבקרים                 |   |
| 141, 26 | הון והלימות הון                         | ה |
| 141, 28 | הון עצמי רובד 1                         |   |
| 141, 28 | הון רובד 2                              |   |
| 62      | הלבנת הון                               |   |
| 95      | הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים |   |
| 116     | הפרשה למסים על הרווח                    |   |
| 124, 20 | הפרשה פרטנית להפסדי אשראי               |   |
| 124, 20 | הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי              |   |
| 217     | ועדת שטרומ                              | ו |
| 40      | חובות בעייתיים                          | ח |
| 40      | חובות פגומים                            |   |
| 141, 28 | יחסי הון                                | י |
| 143     | יעד הון                                 |   |
| 153, 29 | לקוחות עסקיים                           | ל |
| 153, 29 | לקוחות קמעונאיים                        |   |
| 85      | מאזן                                    | מ |
| 153, 29 | מגזרי פעילות                            |   |
| 93      | מדד המחירים לצרכן                       |   |
| 45      | מדינות זרות                             |   |
| 89      | מדיניות חשבונאית                        |   |
| 36      | מדיניות ניהול סיכונים                   |   |
| 145, 28 | מינוף                                   |   |
| 176     | מסגרות אשראי                            |   |
| 55      | מפקידים גדולים                          |   |

